

INARIJÄRVI

INARIN KUNTA

OSAYLEISKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS

SELOSTUS 24.5.2016

korjattu 22.03.2017

AIRIX Ympäristö
FMC GROUP

Mäkelininkatu 17 A
90100 OULU
www.airix.fi
riitta.yrjanheikki@airix.fi

INARIN KUNTA

Vireilletulosta on ilmoitettu 07.11.2006
Hyväksytty kunnanvaltuustossa 16.03.2017, 8§

Näkymä jäätyneen lahden yli Väylästä kohti Muurahaisniemeä 20.10.2009.

SISÄLLYSLUETTELO

1 SELVITYKSET.....	6
1.1 Selvitysmenetelmät	6
1.2 Selvitykset.....	7
1.2.1 Aluerakenne ja historia.....	7
1.2.2 Inarijärven osayleiskaava-alueen ja Inarin kirkonkylän asemakaava-alueen arkeologinen inventointi	7
1.2.3 Rakennettu ympäristö ja kulttuuriympäristö.....	9
1.2.4 Maisemakuva.....	10
1.2.5 Luontoselvitys.....	11
1.2.6 Liikenne	11
1.2.7 Yhdyskuntatekniikka	12
1.2.8 Maanomistus ja emätilaselvitys.....	13
1.2.9 Suunnittelutilanne	14
1.2.10 Väestö ja työpaikat.....	19
1.2.11 Asuminen ja palvelut.....	23
1.2.12 Virkistyspalvelut.....	24
1.2.13 Sosiaaliset ja kulttuuriset olot.....	27
2 TAVOITTEET.....	28
2.1 Tavoitteet ja mitoitus.....	28
2.2 Tavoitteiden käsittely.....	34
3 MAANKÄYTTÖVAIHTOEHDOT – 1. JA 2. YLEISKAVALUONNOS	35
3.1 Luonnosten muodostamisperiaatteet ja kuvaus.....	35
3.1.1 Inarijärven rantojen ja saariston loma-asutuksen mitoituksen lähtökohdat voimassa olevassa yleiskaavassa 1994.....	35
3.1.2 Alustavat luonnokset 2008-2009.....	36
3.1.3 Rakentamisen mitoitus 1. luonnosvaiheessa 2009-2010.....	38
3.1.4 Mitoituksen muutokset 2. luonnosvaiheessa, syksy-talvi 2010	43
4 5. YLEISKAAVA	44
4.1 Yleiskaavan kuvaus.....	45
4.1.1 Kokonaisrakenne ja mitoitus	45
4.1.2 Liikenne ja yhdyskuntatekniikka.....	47
4.1.3 Loma-asuntoalueet	48
4.1.4 Matkailualueet.....	51
4.1.5 Asuinalueet.....	55
4.1.6 Virkistysalueet ja reitistöt.....	56
4.1.7 Metsä- ja porotalousalueet sekä luontaiselinkeinot	58
4.1.8 Ympäristönsuojelu	59
4.1.9 Ympäristömuutoksia kuvaavat merkinnät.....	67
4.2 Vertailevat tarkastelut.....	68
4.2.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomiointi kaavoituksessa.....	68
4.2.2 Maakuntakaavan tavoitteiden huomiointi	71
4.2.3 Kunnan ja osallisten tavoitteiden huomiointi.....	73
4.2.4 Ehdotukseen tehdyt tarkistukset osallisten virallisen kuulemisvaiheen jälkeen.....	78
YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET.....	79
4.1 Arviointimenetelmät (ks. kohta 4.2).....	79
4.2 Ympäristövaikutukset	79
4.2.1 Suunnitteluvaiheet, alueidenkäytön tavoitteet ja arvioidut vaikutukset.....	79
4.2.2 Inarijärven matkailijamäärien ja käyttöpaineen kasvuarviointi.....	80
4.2.3 Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen ilmaan ja ilmastoon.....	81

4.2.4	Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	84
4.2.5	Vaikutukset maisemaan ja rakennettuun ympäristöön	85
4.2.6	Mannerrantojen lisärakentamisen vaikutukset rantojensuojeluohjelman toteuttamiseen ja vapaaseen rantaviivaan.....	87
4.3	Taloudelliset vaikutukset	88
4.3.1	Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	88
4.3.2	Vaikutukset asukkaiden toimeentuloon	91
4.4	Sosiaaliset vaikutukset.....	91
4.4.1	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön.....	91
	92	
4.4.2	Vaikutukset saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon.....	93
	94	
4.4.3	Natura tarveharkinta, mitoituskalkelma Natura-arviointia varten	97
5	YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	99
5.1	Oikeusvaikutukset	99
5.2	Toteuttamisen vaiheittaisuus	100
5.3	Rakentamisohje ja toteuttamistoimenpiteet	102
5.3.1	Saamelaiskulttuuri, perinteinen rakentamistapa.....	102
5.3.2	Perinteen soveltaminen nykypäivän tarpeisiin.....	104
5.3.3	Rakentamisen sijoittelu ja toimintojen suunnittelun periaatteet	105
5.3.4	Rakentamistapa:.....	106
	107	
	108	
5.3.5	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten perusparannus- ja korjausohjeita	109
5.4	Vesi- ja jätevesihuolto	111
5.5	Haittojen vähentämistoimenpiteet	114
6	SUUNNITTELUN VAIHEET	114

Liitteet:

Liite 1 Kohdeluettelo muinaisjäänöksistä

Liite 2 Loma-asutuksen ja matkailupalvelujen mitoitus, kartta A3

Liite 3 Esitys valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista 2016, MAPIO-työryhmä

Osa-alueiden kaavakartat 1:20 000, 7 kpl ja yleiskaavamerkinnot

Kaavamuutoksella syntyneet uudet rakennuspaikat, karttaliite 1:50 000

Emätilalaskelma

Liiteraportit:

Toiminnallinen kehittämissuunnitelma 2007, AIRIX Ympäristö, Vähäylikkä Kimmo ja Lehto Johanna

Perusselvitykset tarkistuksineen 2006-2016;

Luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristö, AIRIX Ympäristö: Puikko Maire, Kurttila Terttu, Toratti Tiina, Yrjänheikki Riitta

Arkeologinen inventointi, 2008, Museovirasto ja Metsähallitus, Ojanlatva Eija, Piritta Häkälä.

Natura tarvearviointi, Natura-arviointi 2010-15, AIRIX Ympäristö/Sweco, Degerman Aija

Lähdeluettelo: ks. selvitykset

Ehdotuksen kuulemisvaiheen jälkeen tehdyt täydennykset sinisellä tekstillä.

1 LÄHTÖKOHDAT

Suunnittelualue kattaa pääpiirteissään aiemmin laaditun Inarijärven osayleiskaavan alueen. Aluetta on supistettu kaakkoisrannalta, jossa on vireillä Ivalon alueen yleiskaava. Suunnittelualue on laajennettu ulkoilu- ja retkeilyalueelle Nukkumapähän ja Inarin pohjoispuolella Pielpajärvelle. Vaikutusaluetta on Inarin kirkonkylä.

Inarijärven kokonaispinta-ala on 1386 km² ja siinä on 3318 saarta. Rantaviivan pituus on noin 2776 km. Tämä kaava-alue käsittää noin 2/3 osaa Inarijärvestä. Rannat ovat karut ja jyrkät.

Alueelle laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava Inarijärven yleiskaavan ja suunnitellun Inarijärven retkeilyalueen rajaamalle alueelle sisältäen myös yksityiset maa-alueet. Suunnittelualueeseen ei sisälly Kirkonkylän asemakaava-alue, rantakaava-alueet eikä Ivalon alueen yleiskaavaan sisältyvä Inarijärven ranta-alue välillä Ivalojohti-Paatsjoki. Yleiskaava on tarkoitettu olemaan sellainen MRL: 44 §:n ja 72 §:n tarkoittama yleiskaava, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan käyttämisestä rakennusluvan perusteena.

Syynä kaavamuutokselle on rakennettavien alueiden ja tonttien puute. Paikallisille asukkaillekaan ei riitä mökkitontteja myyntiin. Myöskään matkailuelinkeinoille ei ole osoitettu riittävästi alueita. Asukkaiden ja yrittäjien sekä eri väestöryhmien väliset näkemuserot aiheuttavat erimielisyyttä, mikä estää elinkeinojen kehittymistä ja työllisyyden paranemista. Tarkoituksena on löytää kaavoituksella sellainen kompromissiratkaisu, jonka kaikki osapuolet voisivat hyväksyä.

Aluksi laadittiin Inarijärven osayleiskaavan ja toiminnallisen kehittämisen suunnitelma, jonka valtuusto hyväksyi erillisenä asiakirjana. Tämän jälkeen laaditaan Inarijärven osayleiskaava, joka toteuttaa kehittämisen suunnitelmassa esitetyt tavoitteet.

Suunnittelun lähtökohtia ja alustavia tavoitteita ovat

- § vuorovaikutteisen suunnittelun avulla luodaan mahdollisimman suuri yksimielisyys alueen kehittämisen periaatteista
- § lähtökohtana ovat alueella asuvat ihmiset ja heidän jälkeläistensä toimeentulomahdollisuudet: tavoitteena on hyödyntää vuodenajat, erämaat, suojelualueet, maisema ja tuleva retkeilyalue tulona tuottavina elementteinä
- § kaavoitus pohjautuu suunnitteluprosessin alussa laadittavaan toiminnallisen kehittämisen suunnitelmaan
- § Inarijärven retkeilyalueen rajaaminen ja perustaminen
- § retkeily- ja ulkoilureitistöjen suunnittelu
- § matkailu- ja ohjelmanpalvelujen kehittäminen ja sijoittuminen alueelle
- § elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen ja työpaikkojen lisääminen
- § ympäristöarvojen, maiseman ja saamelaiskulttuurin säilymisen turvaaminen
- § rakentamisen sijoittaminen mannerrannoille
- § järven ja saariston varaaminen yleiseen retkeily- ja ulkoilukäyttöön
- § rantojensuojelu- ja Natura-ohjelmien toteuttaminen

2 SELVITYKSET

Alueelle on laadittu laajat ympäristöselvitykset, jotka ovat tämän kaava-aineiston liitteenä. Luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristö selvitys on laadittu AIRIX Ympäristö Oy:ssä. Maisemaselvityksen on tehnyt voimassa olevan yleiskaavan selvityksen pohjalta maisema-arkkitehti Terttu Kurttila. Rakennuskannan inventoinnin teki arkkitehti Tiina Toratti vuosina 2008-2009. Luontoselvityksen on tehnyt kahdessa vaiheessa: 2006-07 ja 2010 sekä, inarilainen luontokartoittaja, MTI Maire Puikko. Siskelijärvelle ja Ukonjärvelle tehtiin lisäselvitykset kesällä 2011-12 ja 2015. Selvityksiä on ohjannut projektipäällikkö arkkitehti Riitta Yrjänheikki. Arkeologinen inventointi tehtiin 1. luonnosvaiheen jälkeen kesällä 2008. Kunta tilasi työn Museoviraston arkeologiselta osastolta ja siihen osallistui myös Metsähallituksen Lapin luontopalvelut. Työn suorittivat maastossa inventoijat FM Eija Ojanlatva ja HuK Piritta Häkälä. Siskelijärven RM-alue tarkistettiin syksyllä 2013 ja Ukonjärven pää kesällä 2015. Tässä kappaleessa on tiivistelmät tätä työtä varten laadituista selvitysraporteista sekä muusta kaavan lähtötietoaineistosta.

2.1 Selvitysmenetelmät

Kantatilaselvitys laadittiin kunnassa jo aiempaan osayleiskaavaan ja se päivitettiin Lapin maanmittaustoimistossa vuonna 2006. Kantatilaksi, nykyään emätilaksi, on määritelty 31.12.1969 voimassa ollut tilajako. Kartalla näkyy myös sen jälkeen emätilasta lohkotut tilat rekisterinumeroineen. Selvitys sisältää myös tilojen omistajatiedot osoitteineen, joita kunta voi käyttää tiedottaessaan osallisille kaavoituksen vaiheista. Pääosa suunnittelualueen maista on valtion omistuksessa.

Väestö ja elinkeinorakenne selvitettiin osana toiminnallisen kehittämisen suunnitelmaa ja sitä on päivitetty ehdotuksen laatimisvaiheessa syksyllä 2011.

Oleva infrastruktuuri; tiestö, asutus, elinkeinoalueet, suojelualueet ja -kohteet kerätään olemassa olevasta aineistosta ja selvityksistä sekä ympäristöhallinnon tietokannoista.

Maisemakuva- ja kulttuuriympäristöselvitys tehdään kartta-aineiston avulla sekä keräämällä tietoja aiemmin tehdyistä selvityksistä ja valtiohallinnon julkaisuista. Lisäksi tehtiin maastokatselmuksia kesällä 2006 ja 2007. Selvityksen pohjalta annettiin maankäyttösuositukset alueille, joille kohdistuu maankäyttöpaineita.

Luontoselvitys oli jo edellisessä yleiskaavassa melko kattava. Lisäksi Metsähallituksella on runsaasti inventointeja alueiltaan. Kesällä 2007 tehdyt maastokäynnit suunnattiin sellaisille alueille, joille on suunnittelutarvetta ja joille on tulossa rakentamista. Muut alueet kartoitetaan pohjakartan ja olevien selvitysten mukaan. Lisäkartoitusta ja tarkistuksia aineistoon tehtiin kesällä 2010 kun tiedostoihin lisättiin Metsähallituksen uusimmat inventointitiedot. Keväällä 2011 käytiin tarkistamassa Siskelijärven pohjoispuolisen alueen sopivuus asemakaavoitettavaksi alueeksi ja syksyllä 2012 eteläpuolinen alue. Kesällä 2015 tarkistettiin vielä Ukonjärven pohjoispää. [Tällöin päivitettiin myös uusimmat tiedot Metsähallituksen ja Ympäristöhallinnon tietokannoista](#) sekä Ivalojoikisuun lintuselvityksistä Natura-arviointia varten.

Suunnittelualueelle tehtiin luonnosvaiheessa Natura-tarvearviointi, jonka pohjalta Ympäristöviranomaisen päätti, että varsinainen Natura-arviointi on tarpeen. Arvioinnin teki biologi Aija Degerman AIRIX Ympäristössä vuosina 2010- 2015. Arviointi laajennettiin koskemaan myös kaikkien alueella olevien, muiden yleis- ja asemakaavojen yhteisvaikutuksia.

Luonnosvaiheen jälkeen Museovirasto totesi, että maakuntakaavan muinaisjäännösten inventointi ei ole riittävä yleiskaavatyötä varten. Kunta tilasi inventoinnin, yhdessä Metsähallituksen kanssa, Museovirastolta. Arkeologisen inventoinnin aikana tarkastettiin lähes kaikki kaavasunnitelmaan kesällä 2008 merkityt uudet rakennuspaikat, jotta niillä mahdollisesti

sijaitsevat muinaisjäännökset havaittaisiin ja saatettaisiin suojelun piiriin. Ensisijaisiksi inventointikohteiksi valittiin alueet, joihin oli merkitty useampia rakennuspaikkoja ja jotka olivat helposti saavutettavissa. Lisäksi valintakriteereihin vaikutti rakennuspaikan suhde tunnettuihin muinaisjäännöksiin, maasto ja vesistö. Rakennuspaikkojen läheisyydestä pyrittiin aina tarkastamaan myös maastossa tai kartalla suotuisalta vaikuttavat alueet, kuten hiekkarannat ja – harjut, vaikkei niihin kohdistunut rakennuspaineita. Inarijärven lukuisista saarista ehdittiin täsmäinventoida suurin osa uusista rakennuspaikoista sekä ennalta tunnetuista muinaisjäännöksistä. Useita suotuisia hiekkarantoja jouduttiin Inarijärvellä ohittamaan veneellä, sillä kaava-alueen saarten inventointiin tuskin riittäisi kaksikaan kesäkautta. Siskelijärven eteläranta tarkistettiin maastossa syksyllä 2013 ja kahden siirretyn kalakentän uudet paikat syksyllä 2014 sekä Ukonjärven pohjoispää kesällä 2015.

Kaava-alue kattaa Inarin vanhimmat historiallisen ajan asutuskeskittymät ja alueella tiedettiin olevan lukuisia vanhoja kenttiä. Inventoinnissa kiinnitettiin erityistä huomiota saamelaiseen arkeologiseen kulttuuriperintöön, sillä sitä ei ole aikaisemmin järjestelmällisesti inventoitu. Erityisen tärkeä ryhmä asutus- ja elinkeinohistoriallisten jäännösten ohella olivat saamelais-ten pyhät paikat.

Inventoinnin aikana ei tarkastettu koko osayleiskaava-alueetta (1400 km²), sillä siihen parin kuu-kauden inventointiaika ei mitenkään riittänyt. Tulevaisuuden inventointeja ajatellen kiinnostavilta kohteilta vaikuttavat Pyhävaaran seutu ja Otsamon rinteet, Harju-, Kutu- ja Alajärven rannat, Nukkumajoen ja Juutuanjoen väliset lammet ja järvet, Paatsvuonon alue, Tervavuonon ja Nellimin kylän edustan saaret sekä useat saaret Partakko-Väylä-välisen alueen edustalla.

2.2 Selvitykset

2.2.1 Aluerakenne ja historia

Inarijärven ympäristö on ollut asutettu ainakin 10 000 vuotta. Saamelaiset ovat liikkuneet seudulla jääkauden jälkeen. Kalaisa järvi on tarjonnut ruokaa ympäri vuoden ja Inarinsaamelaiset ovatkin pitkään olleet paikallaan pysyvää kansaa, ei paimentolaisia. Vanha kota-asutus on jättänyt vain vähän merkkejä maisemaan. Asuinkuoppia on löytynyt mm. Nukkumajoelta, Juutuanjoen suulta ja Pielpajärven ympäristöstä.

Kaava-alueen tuntumassa muita asuinpaikkoja ovat olleet Rahajärven, Solojärven ja Muddusjärven rannat sekä itäpuolella Nellim ja Virtaniemi.

Järvet ja joet ovat vanhimpia kulkuteitä. Myös jalkaisin on taivallettu pitkiä matkoja kesä- ja talvikylien välillä tai kalastamassa tunturijärvillä.

Historiallisella ajalla tunnettuja kulkuväyliä ja kauppateitä ovat olleet yhteydet Jäämerelle, Reisivuonon ja Karasjoen talvitiet sekä pirkkalaisten, kruunun verottajien käyttämä Kittilän-Utsjoen ratsutie.

Pysyvää asutusta, kirkkotupia syntyi 1700-luvulla Pielpajärven kirkon ympäristöön. Kun kirkko siirrettiin Inariin, myös tuvat siirrettiin sinne. Suomalaisasutusta alkoi levitä alueelle 1800-luvun lopulla ja he asettuivat asumaan Inarin kirkonkylälle ja lvaloon. Myös saamelaisten kiertävä elämäntapa muuttui ja he perustivat uudistiloja rinnan suomalaisten kanssa. Maa- ja karjataloutta alettiin harjoittaa vasta 1910-luvulla. Suurin osa väestöstä eli kuitenkin luontaistaloudessa metsästyksellä, kalastuksella ja poronhoidolla.

2.2.2 Inarijärven osayleiskaava-alueen ja Inarin kirkonkylän asemakaava-alueen arkeologinen inventointi

Suunnittelualueelle tehtiin Museoviraston ja Metsähallituksen toimesta arkeologinen inventointi kesällä 2008 inventoijana FM Eija Ojanlatva ja HuK Piritta Häkälä.

Inventoinnit liittyvät Inarijärven yleiskaavaan ja Inarin kirkonkylän asemakaavaan. Museovirasto edellytti kaavaluonnosvaiheessa syksyllä 2007 arkeologista inventointia erityisesti niille

alueille, joille kaavoissa oli osoitettu uutta rakentamista. Inarin kunta tilasi inventoinnin Museovirastolta keväällä 2008. Tämän lisäksi Metsähallituksen Lapin luontopalvelut päätti inventoida kaava-alueilta valtion toteutettavaksi suunnitellut rakennuspaikat.

Inventointien aikana tarkastettiin lähes kaikki kavasuunnitelmaan kesällä 2008 merkityt uudet rakennuspaikat, jotta niillä mahdollisesti sijaitsevat muinaisjäännökset havaittaisiin ja saatettaisiin suojelun piiriin. Esihistorialliseen asutukseen ja muuhun toimintaan soveltuvia alueita olivat erityisesti Inarijärven lukuisat niemet sekä järveen laskevien jokien varret ja suuseudut. Inventoinneissa tarkastettiin myös kaava-alueelta ennestään tunnettujen muinaisjäännösten tila.

Lisäksi tarkistettiin elokuussa 2013 Siskelijärven ja elokuussa 2015 Ukonjärven rantaan kaavaillun lomakylän alue. Ojanlatva ei löytänyt alueelta muinaisjäännöksiä mutta muutamien mahdollisten pottupuu Siskelijärveltä. Ukonjärven pohjoispäästä ei löytynyt muinaisjäännöksiä.

Tulokset

Inventoinneissa tarkastettiin 128 arkeologista kohdetta, joista 47 oli ennestään tuntemattomia (32 kiinteää muinaisjäännöstä, 14 mahdollista muinaisjäännöstä ja 1 irtolöytöpaikka). Lisäksi inventoinneissa määriteltiin luonnonmuodostelmiksi, eli suojelun ulkopuolelle, 5 aiemmin muinaisjäännöksiä arvioitua kohdetta. Raporttia kirjoitettaessa kaava-alueilta tunnetaan yhteensä 126 kiinteää ja rauhoitettua muinaisjäännöstä. Inventointien aikana tehtyjen havaintojen perusteella 27 rakennuspaikkaa on merkitty muinaismuistolain suojaamien kiinteiden muinaisjäännösten alueelle tai niiden välittömään läheisyyteen ja neljä rakennuspaikkaa so-tahistoriallisten kohteiden alueelle.

Muinaisjäänöksien levintä vaikuttaa melko tasaiselta Inarijärven rannoilla ja sisämaassa, mutta kaava-alueilla on selkeästi kolme muinaisjäännöskeskittymää: 1) Partakko, 2) Väylä ja sen eteläosa sekä 3) Nukkumajoki ja Inarin kirkonkylän eteläosa. Inarijärven keski- ja itäosan saarista ei tällä hetkellä tunneta juurikaan muinaisjäännöksiä. Tämä johtuu mitä ilmeisimmin siitä, ettei saaria ole vielä kattavasti inventoitu.

Saamelainen kulttuuriympäristökäsite ja pyhien paikkojen rajaus

Pyhät paikat ovat osa saamelaista kulttuuriympäristöä, joka poikkeaa länsimaisesta kulttuuriympäristökäsityksestä. Saamelainen kulttuuriympäristökäsite ei painota ihmistä luonnon muokkaajana. Maisema voi kantaa kulttuurimaisemaan liittyviä merkityksiä ja arvoja, vaikka se kulttuurin ulkopuoliselle näyttääkin luonnonmaisemalta – ihmisen koskemattomalta erämaalta. Norjansaamelaisen arkeologin Audhild Schanchen mukaan saamelainen kulttuuriympäristö muodostuu sekä immateriaalisesta, ihmisen luomasta symbolisesta maisemasta että materiaalisesta maisemasta, jossa kulttuurin jäljet näkyvät. Hän jakaa maisemakäsityksen vielä historialliseen, poliittiseen, myyttiseen ja maagiseen maisemaan, joista maagiseen maisemaan kuuluvat juuri pyhät paikat. (Schanche 1995:40-44, 2002:157)

Saamelaisten pyhillä paikoilla on muinaisjäännöksen status ja ne tulee huomioida myös kaavoituksessa, mutta usein niiden aluerajaus muodostuu ongelmalliseksi niiden laajuuden ja/tai uhripaikan paikantamattomuuden vuoksi. Muinaisjäännösten, etenkin pyhien paikkojen suojelun kannalta saamelaisen kulttuuriympäristökäsitteen ymmärtäminen on tärkeää. Museoviraston arkeologian osaston ja Saamelaiskäräjien tulisi suunnitella ja luoda yhdessä selkeät ohjeet, miten saamelaiset pyhät paikat määritetään ja rajataan, jotta ne voidaan tulevaisuudessa suojella riittävän hyvin. Ohjeistus palvelisi myös maastossa toimivia inventoijia sekä maankäyttöä ja kaavoitusta.

Kohteet on merkitty selvitysraporttiin pääosin aluerajauksina. Kaavakartalla käytettiin sekä kohde että aluumerkintöjä. Kuitenkin jäännösalueet ovat lähes säännönmukaisesti laajempia kuin pistemerkintä. Tämän selostuksen lopussa on liite 2, jossa on luettelo inventoituista kohteista.

2.2.3 Rakennettu ympäristö ja kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella on kiinteää kyläasutusta Partakossa, jossa on 15 taloa ja matkailun majoitusyrittäjä lakkautetussa koulussa. Lahdenperällä, Hietajoella, Kontio-ojansuulla, Paloniemenharjulla, Väylässä, Jolnivuonolla ja Tupalahdella on pari vakinaisesti asuttua taloa kussakin. Länsirannalla asutuksen painopiste on Inarin kirkonkylässä ja sen vieressä Vuopioniemi-Sarviniemessä, missä on 25 taloa ja eteläpuolella Nikulanperällä 20 asuintaloa. Kahdeksan asuintaloa sijoittuu Talvituvanjärven ympäristöön. Siskelijärvenpalossa on yksi luontaiselinkeinotila.

Muilla rannoilla on pelkästään loma-asutusta, joka on syntynyt rantakaavoituksella ja edellisen osayleiskaavan perusteella. Inarijärven saarissa ja rannoilla on 6 nykyistä ja 6 entistä kalakenttää sekä 18 autiotupaa tai yleistä rantautumispaikkaa. Yksityisten mailla saarissa on noin 130 loma-asuntoa. Mannerrannoille on rakennettu suurin osa olevissa yleis- ja ranta-asemakaavoissa merkityistä loma-asunnoista, eli yhteensä koko alueelle 441 kpl.

Arvokas kulttuuriympäristö alueineen ja rakennuskohteineen on selostettu tarkemmin erillisessä, liitteenä olevassa perusselvitysraportissa. Raportin ja kaavan arvoluokitus on saatu valtakunnallisesti merkittävien kohteiden osalta Museoviraston uusimmasta rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnista 1.1.2010. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi kohteiksi on määritelty maakuntakaavassa esitetyt kohteet sekä osa on johdettu kulttuuriympäristötutuksi-hankkeen arvotuksista. Luokkaan kuuluvat seudun vanhimmat ja parhaiten säilyneet rakennukset ja asuinkentät. Kolmanteen luokkaan kuuluu pääosin jälleenrakennuskauden kohteita, kämppiä ja tupia.

Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita rky-1 ovat seidoista Ukonselän Ukko - Inarijärven Äijih ja inarinsaamelaiden vuotuismuuton talvi- ja kesäpaikoista Mahlattinuoressa Nuoran Juhani ja Pielpajärven kirkko ympäristöineen. Pielpajärven kirkko on suojeltu myös kirkkolain nojalla. Alue on myös maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita ja muinaisjäännösalueita.

Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita sr on 32 kpl, joista suuri osa kämppiä ja saamelaiden asuinkenttiä: Kultalahti, Mutenian kalakämpä, Saressuolui, Kankivuono, Kankiemi, Anni Sarren tila Paavisjärvellä, Kaapin Matti, Kiviniemen tila – Kaapin Matti, Mosurin, Ulmala, Petäjäsaaren tupa, Jääsaaren kämpä, Sarre, Katsomasaaren talo, Sota-Matti, Partakon koulu, Ranta, Korppilammen metsätyökämpä, Kaunisrovan metsätyökämpä, Usvaranta, Lahdenperä, Saunalahti, Akuniemi, Sainiemen vanha kenttä, Paloniemi, Palttoniemi, Hietämäki, Jolnivuono, Kotkavuono, Hietaniemi, Varankiemi, Turunen.

Tunnettuja seitoja ja pyhiä paikkoja alueelta on löydetty 9 kpl: Ukonselän Ukko, Kalkuvaaran Akku, Ukonjärven Ukko ja Akku, Ukonkivi, Naarassaaret, Seitalaassa, Päälyskivi, ja Seitajuppura.

Sotahistoriallisia kohteita alueelle sijoittuu 10 kpl: Uruvaaran korsi, Nukkumajoen saha, Saksalaisten tukikohta Kankivuonolla, Ukonjärven pohjoiskulma, Kivisalmi, Martinkotajärvi, Karhunpesävaara, Karipääjärven vankileiri, Korppivaara pohjoinen ja Korppioja lounas.

Saamelaiskulttuurin ominaisuuksista keskusteltiin Pekka Aikion kanssa 21.2.2007 Sodankylässä. Hänen mukaansa vanhan kulttuurin ydinarvoja ovat:

- 3 saamelaiskieltä: tunturisaame, inarinsaame ja kolttasaame
- vaateperinne: käsityöperinne
- perinteiset elinkeinot: vapaasti laiduntava poronhoito, kalastus ja sekatalous (vuotuismuutto / Irja Jefremoff)

- tietotaito luonnossa elämisestä: poro liikkumisvälineenä, toimeentulo luonnossa, eläminen luonnon kanssa sopuinnassa
- saamelaisille pyhiä nähtävyyksipaikkoja ovat Otsamo, Pielpajärvi ja Ukonkivi

Seidoista haastateltiin Ilmari Mattusta 24.8.2006. Seitoja on alueella paljon ja niihin liittyvä tarinaperinne on rikas. Seita on usein erityisen muotoinen kivi, jossa on kolo tai reikä uhrilahjan asettamista varten. Kolossa voi kasvaa esim. erityistä sammallajia. Myös puuhun veistettyjä seitoja on ollut, mutta ne häviävät helpommin. Seidalta toivottiin onnea kaikkiin elämään liittyviin asioihin kuten metsästys- ja kalaonneen tai lapsen saantiin ja synnytykseen. Ukko-seitoja järvellä on kolme ja ne muodostavat kartalla tasasivuisen kolmion kulmapisteet. Tunnetuin Ukko on hautuumaasaarten lähellä oleva jylhä nähtävyyssaari. Toinen ukko on Ukonjärvessä oleva Ukonvaara. Kolmas Ukonkivi on Katsomasaaren edessä. Naisilla oli omat Ahku-seitansa, joita ovat mm. Ukonjärven Akkuvaaran laki, Jurmukosken seitakukkulan seitaämmi, jonka seita on hävitetty ja Naarassaaret, missä koko saari on seita. Naiset eivät saaneet mennä ukonsaariin uhraamaan. Muita seitoja voi olla mm. Joutavanlahden perällä ja Mossinasaassa sekä Seitalaassan koko saari.

Alueella on noin 15 000 saamenkielistä paikannimeä, jotka liittyvät saamelaiskulttuuriin ja heidän maailmankuvaansa. Ukonjärven vanhoja nimiä ovat Pyhinjärvi, Pasmusjärvi ja Äijijärvi. Inari – Aanar tarkoittaa pitäjää ja Partakko juontune sanasta Pärtti eli tapaturma.

Eräkulttuuri ja metsätalous näkyvät rakennetussa ympäristössä. Korppijärven metsäkämpä.

2.2.4 Maisemakuva

Maisemiltaan alue on erittäin vaikuttava ja monimuotoinen. Maisemaa hallitsee Inarinjärven vesistö lukuisine saarineen ja lahtineen. Vesistön laajuutta ja avointen selkävesien näkymiä voi verrata saaristomeren näkymiin. Täällä upeat, kallioiset saaret ovat kuitenkin kasvillisuudeltaan karumpia ja järven vesi on uskomattoman kirkasta. Vesistö ja saaristo on niin laaja ja sokkeloinen, että paikkaa tuntematon eksyy helposti. Myöskin alueiden mitasuhteet ovat sellaiset, että ihmisvoimin ei pitkälle pääse.

Järvalankoa ympäröi länsipuolella korkea tunturiylänkö lukuisine huippuineen. Järven pohjois- ja itäpuolella maasto laskee alavaksi ja soiseksi. Pohjoisrantaan myötäilee hiekkainen harjujakso, joka ulottuu Inarin Vuopajaniemestä Hautuumaasaarten-Kotkaniemen-Paloniemen kautta Partakkoon. Saaret ovat kallioisia ja jyrkkärantaisia, varsinkin järven lounaiskulmalla ja etelärannalla. Sarminiemestä itäänpäin Nellimiin mentäessä maasto vähitellen laskee alavammaksi.

Koko Inarinjärvi on maisemallisesti vaikuttava varsinkin vesiltä päin ja laajoilta selkävesiltä katsottuna. Tieltä tarkasteltuna koko matka Ivalosta Inariin on komeita maisemia, mutta erityisen näyttävää, kivikkojen ja vesistöjen kirjomaa aluetta on Ukonjärvi-Myössäjärven

seutu. Partakontie välillä Väylä-Partakko tarjoaa ajoittain järvi- ja hiekkarantanäkymiä alavien rantasoiden yli tai korkealta harjulta yli puiden latvojen. Lahdenperän ja Hietajoen suun hiekkaiset rannat näkyvätkin rantamaisemassa kauas.

Lähimaisema on hyvin pienipiirteinen ja korkeussuhteiltaan vaihteleva. Maasto kumpuilee ja kumpujen väliin jää pienempiä ja isompia järviä ja lampia. Laajoilla alueilla maasto on hyvin kivikkoista. Juutuanjokisuu, Pielpajärven ympäristö ja Partakko ovat maastomuodoltaan ja maaperältään helppokulkuisempia hiekkamaita ja ne ovatkin vanhastaan asuttuja alueita.

Suunnittelun loppuvaiheessa 2016 saatiin Maipio-työryhmän esitys valtakunnallisesti tärkeistä maisema-alueista. Niitä ovat länsireunalla Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat, keskellä Ukonjärven ja Myössäjärven maisemat sekä itäreunalla Paatsjoen ja Nellimin vesistö- ja asutusmaisemat. (liitekartta tämän selostuksen lopussa)

Alueilla on tätä yleiskaavaa varten selviteltyjä arvokkaita maisema-alueita. Esitys on laajempi ja sisältää em. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi inventoituja alueita.

2.2.5 Luontoselvitys

Suunnittelualueen luonnonympäristö on arvokas ja ainutlaatuinen, minkä vuoksi järvi-alue on rantojen suojelualue ja kuuluu Natura-2000 alueisiin. Paatsjoen säännöstelystä huolimatta Inarijärven saaristo on poikkeuksellisen luonnontilainen saaristo- ja rantakokonaisuuksien alue. Ivalonjokisuisto on soidensuojelualue. Juutuanjoki on suojeltu koskiensuojelualueilla.

Suunnittelualue rajautuu idässä Vätsärin erämaa-alueeseen ja lännessä Hammastunturin erämaa-alueeseen. Luoteiskulmalla suunnittelualue rajautuu Kettujoen soidensuojelualueeseen.

Alueen yleisin metsätyyppi on kuivahko kangas jota kirjovat kuivan kankaan, tuoreen kankaan ja karukokankaiden pienet kuviot. Tuntureiden vähätuottoiset lakimaat ovat suojametsäaluetta. Soita alueella on melko vähän ja ne ovat enimmäkseen pienialaisia, kapeita juotteja.

Kasvistoltaan arvokkaimpia alueita ovat saarten ja mannersaariston vähäpuustoiset kalliometsät ja erityisesti Myössäjärven ympäristön ja Rahajärven pohjoispuoliset vanhat metsät, joissa esiintyy myös runsaimmin uhanalaisia kasveja, enimmäkseen erilaisia kääpiä. Juutuanjokilaakso on kasvistoltaan muuta aluetta rehevämpää ja siellä on jopa lehtoesiintymä. Arvokkaat luontokohteet tarkistettiin ja täydennettiin syksyllä 2010 ja 2016. Esiintymät painottuvat länsiosan tunturialueelle.

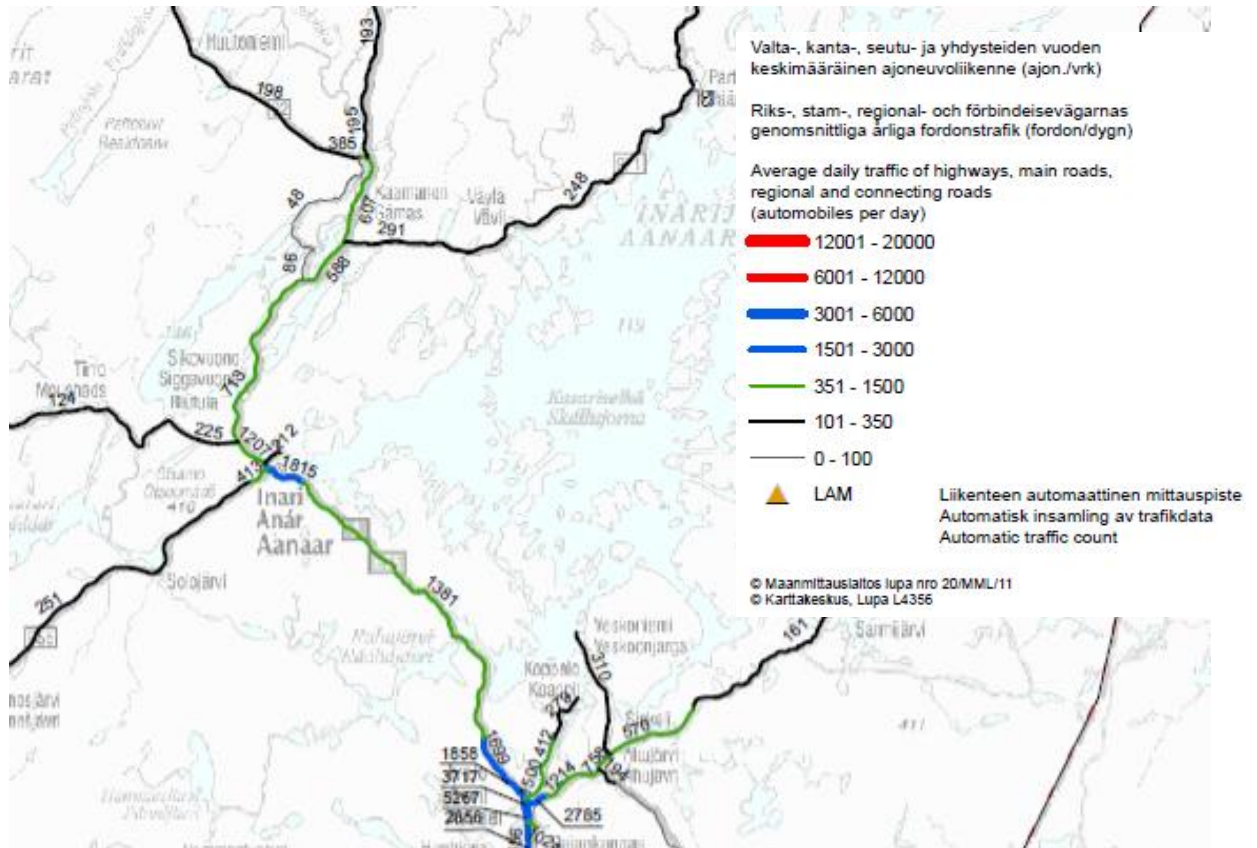
Juutuanjoki on linnustoltaan monipuolisempi kuin Inarijärvi. Muita linnustollisesti arvokkaita alueita ovat Katosjärvi ja Pahtajärvi sekä Sotkapää, sekä muuttoaikaan Ivalojoen suisto, Paatsjoen joenniska ja Juutuanjoen sula ja Heinäniemi-Partakonsaari. Vaarantuneista lintulajeista alueella esiintyy muuttohaukka, pikkutikka ja ampuhaukka. Silmälläpidettäviä lajeja ovat tuulihaukka, kaakkuri, mustalintu, sääksi ja koskikara. Uhanalaisista nisäkkäistä alueella tavataan ahmaa ja sutta sekä silmälläpidettävistä lajeista saukkoa ja karhua. Uhanalaisia kalalajeja ovat järviolohi ja järvitaimen sekä vaarantunut isonieriä. Uhanalaisista hyönteisistä alueella on esiintynyt kalmosärvikäs, nystyhaiskiainen, pohjan-typpyjäärä ja lapinsilmähyrrä.

Siskelijärven uuden lomakylän alue tarkistettiin kesällä 2012 ja Ukonjärven kesällä 2015. Niiden tiedot on liitetty vanhaan luontoselvitykseen.

2.2.6 Liikenne

Alueen tiestö on suhteellisen nuorta. Etelärannan Petsamontie, nykyinen seututie 969, on rakennettu 1931. Inari-Ivalo maantie, nykyinen valtatie 4, valmistui 1925. Tien linjaus maastossa on erityisen kaunis ja se lieneekin yksi Suomen kauneimmista tiemaisemista. Inarista Kittilään johtava Kittilän ratsutie, nykyinen seututie 955, on vuosisatoja vanha tie,

joka kunnostettiin autolla ajettavaksi maantiekseksi 1960-luvulla. Tie Kaamasesta Partakkoon rakennettiin autolla ajettavaksi 1960-luvulla. Tie on nykyisin seututie 971. Alueen muut tiet ovat yksityisteitä tai metsäautoteitä, jotka toimivat samalla loma-asuntoteinä.

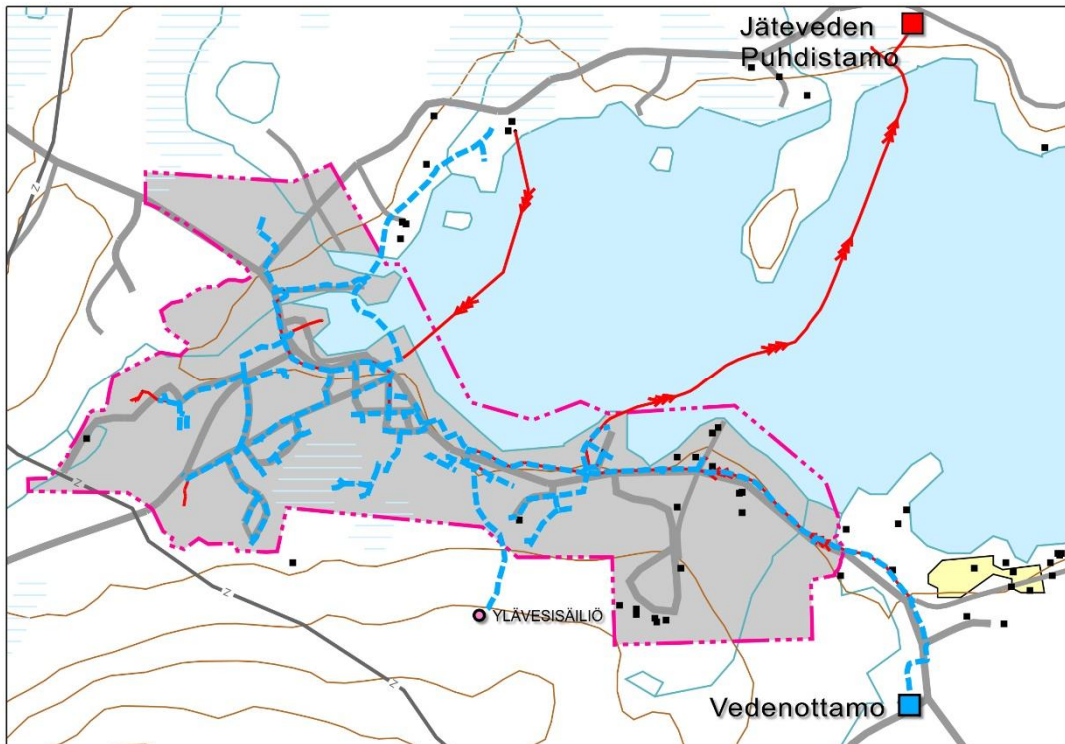

Suunnittelualueen liikennemäärät näkyvät oheisesta kuvasta (lähde: Lapin ELY-keskus). Valtatiellä 4 välillä Ivalo-Inari liikennemäärät ovat suurimmat, lähes 1400 ajoneuvoa vuorokaudessa (keskimäärin). Inarista Kaamaseenkin ajoneuvomäärät kohoavat reiluun 700:aan vuorokaudessa. Näillä tieosuuksilla myös raskaan liikenteen määrät ovat alueen suurimmat, 70 ja 190 ajoneuvon välillä (keskimäärin vuorokaudessa). Kaamasen ja Partakon välillä kulkee keskimäärin 200–300 autoa vuorokaudessa. Liikennemelun 45 dBA melualue ulottuu valtatie 4:ltä noin 130 m etäisyydelle ja Partakontieltä 60 m.

Suunnittelualueen satamat ovat Veskonniemessä, Nangunniemessä, Peuravuonossa, Paloniemessä ja Partakossa. Veneen laskuluiskia on Ukonjärvellä ja Apajalahdella. Alueen pääsatama on Inarin kirkonkylässä.

2.2.7 Yhdyskuntateknikka

Suunnittelualueella sijaitsee Inergia Oy:n omistama Kirakkakönkään voimalaitos, jonka avulla säännöstellään Kirakkajokea ja Rahajärveä. Voimalaitos on rakennettu vuonna 1957. Voimalaitosta sivuaa 110 kV voimalinja, joka seuraa valtatie Inariin. Suunnittelualueella on uusi vedenotto Nukkumajoentien risteyksessä ja ylävesisäiliö Uruvaarassa. Vesijohto- ja viemäriverkostoja on pohjoisrannalla Puutteenperällä Opistolle asti ja sieltä tulee paineviemäri järven pohjaa pitkin kohti keskustaa. Nukkumajoelta on valtatie länsipuolella vesijohtolinja kohti keskustaa.

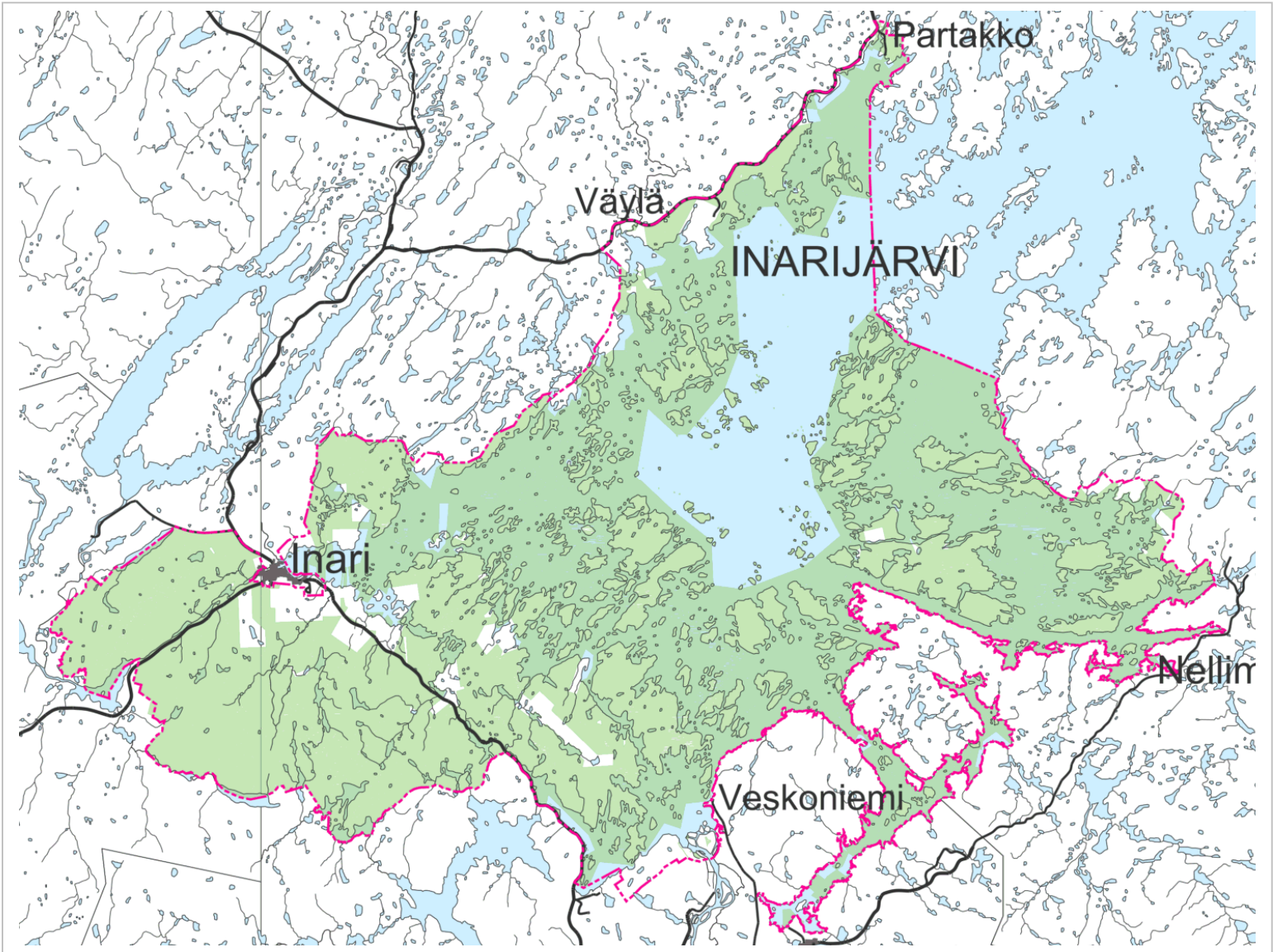
Karttaote Inarin kirkonkylän ja sen lievealueen vesi- ja viemäriverkostosta. Sinisellä vesijohtoverkosto ja punaisella paineviemärit. Harmaalla Inarin kirkonkylän asemakaavoitettu alue.

Muulla vesi- ja jätevesihuolto hoidetaan talo- tai ryhmäkohtaisesti. Inarijärven vesi on juomakelpoista. Suunnittelualueella on pohjavesialueita Myössäkärvellä ja Väylä-Partakon harjumuodostumissa, mutta ne ovat laadultaan heikoimpia, III-luokan pohjavesialueita, joilla ei ole merkitystä asutuksen vedenhankinnan kannalta. Nukkumajoen pohjavesialueen valtatie puoleinen osa on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonne on rakennettu vedenottamo vuonna 2013. Inarin vesihuollon kehittämissuunnitelma on laadittu vuonna 2009. Suunnittelualueelle ei ole näköpiirissä uusia vesihuollon alueita.

Inarijärveä on säännöstelty vuodesta 1941 lähtien, mutta yhtäjaksoisesti se on ollut säännöstelyallas vuodesta 1948 alkaen, jolloin Paatsjoki valjastettiin sähkövoiman tuotantoon Neuvostoliiton kanssa tehdyn sopimuksen mukaan. Niskakosken alapuolelle Paatsjokeen valmistui vuonna 1959 Kaitakosken voimalaitos. Jo vuodesta 1947 Neuvostoliitto säännösteli järveä Niskakosken padolla. Norjan ja Venäjän rajalla olevassa Paatsjoessa on seitsemän vesivoimalaitosta, joista 5 venäläisten ja 2 norjalaisten. Voimalaitosten keskimääräinen vuosituotanto on noin 1450 GWh. Säännöstelyä ja sen toteuttamista valvovat säännöstelyvaltuutetut, jotka tapaavat vuosittain. Inarijärven tutkimus ja seuranta on aktiivista. Monia hyödyllisiä suosituksia on syntynyt. Voimataloushyödyn ja ekologisten näkökohtien välillä pyritään löytämään mahdollisimman hyvä balanssi. Suomen valtio pyrkii myös kehittämään Inarijärven kalatalousvelvoitteita vastaamaan nykyistä paremmin järven kalataloudellisia olosuhteita.

2.2.8 Maanomistus ja emättilaselvitys

Pääosa alueen maista on valtion omistuksessa. Yksityisten maat sijoittuvat pieniksi ryhmiä Inarijärven rannalle. Näille on laskettu rakennusoikeus emättilaselvityksen perusteella. Myös valtion rantakaavoitetut alueet ovat siirtyneet yksityiseen omistukseen. Rantakaavoitetut alueet eivät sisälly kaavamuutosalueeseen, vaan nyt kaavoitetaan niiden välisiä valtion maita. Aiempaan yleiskaavaan verrattuna suunnittelualue on laajentunut länsipuolen tunturiylängölle, tulevalle valtion retkeilyalueelle. Alueetta hallinnoi Metsähallituksen luontopalvelut, samoin kun rantojen ja saarten valtionmaita, jotka on merkitty oheiselle kartalle vihreällä värillä.

Alueella toimivia yhteisöjä ja yrityksiä, jotka valvovat ja seuraavat maankäytön suunnittelua asukkaiden, jokamiehen ja erityisryhmien oikeuksien näkökulmasta, ovat Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous, Paliskunnat, Inarin kylätoimikunta, Saamelaismuseumo ja Ylä-Lapin luontokeskus Siida, Pohjois-Lapin Matkailu Oy, Elinkeinoyhtiö Inlike Oy, Ivalon yrittäjät ry, Inarin luonnonystävät ry, Lapin luonnonsuojelupiiri, Inergia Oy, Inarin Lapin Vesi Oy, paikallinen riistanhoitoyhdistys, Lapin läänin rakennusperinne ry, Metsähallituksen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos – Inarin kalanviljelylaitos, Inarijärvi-yhdistys ry, Inarijärven kalastajat ry, Rovaniemen moottoriustelijat, jakokunnat, muut yhteisöt ja yritykset.

2.2.9 Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista tehtiin päätös valtioneuvostossa 30.11.2000 ja niiden täydennys astui voimaan maaliskuussa 2009.

Tavoitteet tulee huomioida kuntien kaavoituksessa. Tällä kaava-alueella ne koskevat seuraavia asioita. Tavoitteet on koottu Pohjois-Lapin maakuntakaavasta.

Toimiva Aluerakenne: omien vahvuuksien kehittäminen

- Ylimaakunnalliset kehittämisvyöhykkeet: Jäämeren käytävä; yhteistyö Finnmarkin ja Murmanskian alueen kanssa mm. liikenteen, matkailun ja ympäristönsuojelun suunnittelussa

- Kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutus, kyläverkoston kehittäminen; kylien tukeminen pienyritystoiminnalla, matkailulla ja loma-asutuksella – keskuskylien ja maaseudun kehittämisalueiden osoittaminen
- matkailukeskusten ja –alueiden verkottuminen, toimivat palvelukokonaisuudet

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu: edistetään ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä

- perusteltu väestönkehitysarvio, vaihtoehtoja: omat ennusteet, matkailijoiden huomioiminen
- maaseudun asutus ja matkailu on suunnattava tukemaan taajamia, kyliä ja olevaa infrastruktuuria
- elinkeinoelämän suuntaaminen olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai joukkoliikennetyksien äärelle
- toimiva liikennejärjestelmä: väylien luokitus, itä-länsi suuntaiset yhteydet, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan
- maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön
- liikenteen aiheuttaman meluhaitan huomioiminen toimintojen sijoittamisessa
- vedenhankinnan turvaaminen

Kulttuuri ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat: edistetään säilymistä

- valtakunnallisesti merkittävien maisema- ja kulttuuriperintöalueiden säilyttäminen: Ukko, Pielpajärvi, inarinsaamelaiden asuinkentät ja vuotuismuutto, hautumaasaaret Nukkumajoki, Ukonjärvi
- ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet: suojelualueet, erämaa-alueet: Inarinjärvi, retkeilyalueet
- virkistyskäytön reitistöt ja verkostot, ekologisten yhteyksien edistäminen
- rantaluonnon suojelu, vesien hyvän tilan ylläpitäminen -> loma-asumisen viihtyisyys

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto: vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta

- valtakunnallisesti merkittävät maantiet, vesiväylät: valtatie 4
- valtakunnalliset energiahuollon tarpeet: varautumien vaihtoehtoihin maakaasu- ja öljyputkien linjauksiin Venäjältä
- edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia, energialaitosten aluetarpeisiin varautuminen

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet: Lapin tunturialueet

- saamelaisten kotiseutualueiden alueidenkäytössä otetaan huomioon saamelaisille alkupeäräiskansana kuuluva oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan saamelaisten perinteisten elinkeinojen kehittämisedellytysten turvaamiseksi. Poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset: alueiden käyttöä ja käytöstä päättämisen menettelyä ohjaavat kaavamääräykset ja suositukset.
- poronhoidon yhteensovittaminen metsäalueiden muiden käyttötapojen kanssa

Maakuntakaava

Pohjois-Lapin maakuntakaava on hyväksytty Lapin liiton valtuustossa 19.5.2006 ja se on vahvistettu valtioneuvostossa 27.12.2007. Maakuntakaavan yleismääräyksiä pidetään yleiskaava-vasuunnittelun pohjana ja niitä tarkennetaan yleiskaavatasolle.

Suunnittelualaue on saamelaisten kotiseutualuetta sa, ja kolttalaueetta ka: molempia koskevat määräykset ja lainsäädäntö on huomioitava kaavoituksessa.

Saamelaisten kotiseutualaue sa: *Viranomaiden on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaisten kotiseutualaueella yhdyskuntasuunnittelun, valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoitoa, käyttöä, vuokrausta ja luovutusta, kaivoskivennäisten valtausta ja kai-*

vospiirin perustamista tarkoittavia lupahakemuksia taikka muuta vastaavaa saamelaisten kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa alkuperäiskansana vaikuttava alueiden käyttöön liittyvää asiaa. (Määräys perustuu lakiin saamelaiskäräjistä 974/1995, 9§)

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen Saamelaiskäräjissä annetussa laissa tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitettulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. (laki Metsähallituksesta 1378/2004, 4.2§)

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella. (Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki 45/2000, 1.2§)

Suositus: Saamelaisten kotiseutualueella metsätalouden tulisi käyttää luontaista uudistamista sille soveltuvilla kohteilla ja välttää maanpinnan voimakasta käsittelyä.

Kolttala-alue ka: *"Kolttala-alueella valtion ja kunnan viranomaisten on varattava kolttien kyläkoukselle ja kolttaneuvostoille tilaisuus lausunnon antamiseen kolttien elinkeinoja ja elinolosuhteita koskevissa laajakantoisissa ja periaatteellisissa asioissa. (Määritys perustuu kolttalaan 253/1995, 44 ja 56§)*

Jäämeren käytävä on keskeinen kehittämisvyöhyke ja valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen liikennekäytävä, jonka perusrungon muodostaa valtatie 4 Kaamaseen. Jäämeren käytävä yhdistää Suomen pohjoisosat voimakkaasti kehittyville Finnmarkin ja Murmanskin alueille. Käytävään voivat sijoittua myös sähkölinjat, kaasu- ja öljyputket sekä tietoliikenneyhteydet.

"Jäämeren käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvoihin. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle."

Partakontie on merkitty muutettavaksi seudullisesta tiestä kantatieksi ja myös sen ympäristö on yksi haara jäämeren käytävää. Nellimintie säilyy seututienä.

Inarijärven länsiranta on matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealuetta **mv**: *"Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla".*

Länsiranta on myös maaseudun kehittämisen kohdealuetta **mk**. *"Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä."*

Suunnittelualue sivuaa Nellimin ja Väylä-Partakon maaseudun kehittämisen kohdealuetta, jolla korostuu saamelaiskulttuuri **mk-1**: *"Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Alueella tulee pyrkiä saamelaiskulttuurille ja muulle paikalliselle perinteelle ominaisen rakentamistavan säilyttämiseen ja kehittämiseen."*

Inarijärvi on rantojensuojelualue ja Natura 2000-alue.

S Suojelualue: *Alueelle voidaan suunnitella sijoitettavaksi yleiskaavassa osoitettavalla, luontoon ja maisemaan sopivalla tavalla retkeilyn taukopaikkoja, alueella olevien matkailupalvelujen kehittämistä ja mv-vyöhykkeen sisällä mantereella myös uusia matkailupalveluja. Suunniteltavien matkailupalveluiden tulee olla ympäristövaikutuksiltaan vähäisiä.*

Pielpäjärven kirkko ympäristöineen on suojelualue S. Alueen varausperusteita ovat kirkkolaki, valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö, talvikylän paikka, maakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä maa- ja seutukunnallisesti merkittävä kiinteä muinaisjäänös.

"Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset, rakennelmat ja muinaisjäänökset ympäristöineen sekä maisema- ja luontoarvot säilytetään. Kunnostus ja hoitotyöt suunnitellaan yhteistyössä museoviranomaisten ja Siidan kanssa. Saamelaiskulttuuria korostetaan ja opastusta

kehitetään. Otetaan huomioon sijainti matkailun vetovoima-alueella ja Jäämeren käytävän varrella.”

Ivaloajokisuulla on soidensuojelualuetta. **SL Luonnonsuojelualue**: Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita.

Pääosa rannoista on metsätalous- ja porotalousvaltaista aluetta M-1: Merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouteen ja poronhoitoon tarkoitettuna alueita, joita voidaan käyttää pääasiassa käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.

Tuleva valtion retkeilyalue Otsamo-Nukkumapää-Aviaispää on osoitettu **MU-1** merkinnällä, mikä ei sulje pois metsätalouden harjoittamista. MU-1 merkinnällä osoitetaan alueita, jotka on tarkoitettu pääasiassa metsätalouteen ja poronhoitoon, joille suuntautuu ulkoilupaineita ja joille on tarkoitus sijoittaa ulkoilun ohjaamistarpeen vuoksi polkuja tai ulkoilureittejä levähdys- ja muine tukialueineen.

Maisemallisesti arvokkaita alueita ma ovat Ukonjärvi-Myössäjärvi, Nukkumajoen talvikyläpaikat, Inarijärven Ukonsaari ja hautasaaret (Iso- ja Pieni Hautuumaasaari). Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Juutuanvaara ja Veskoniemi on merkitty virkistys- /matkailukohteiksi **V**. Juutuanvaaran alue on seudullisesti merkittävä virkistysalue ja kilpaurheilualue. Venesatamat on osoitettu kirkonkylälle, Veskoniemeen ja Nellimiin. Moottorikelkkailun ja veneilyn runkoreitit on merkitty. Arvokkaimmat muinaismuistoalueet ja kohteet **SM**, ovat *muinaismuistolain nojalla suojeltuja, valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä alueita*. Merkittyjä kohteita ovat Nukkumajoki, Ukonsaari, Einehjärvi, Vanha hautuumaasaari, Hautuumaasaari, Ukonjärven Ukko ja Täyssinän rauhankivi.

Kirakkakönkällä on vesivoimalaitos, energiahuollon alue EN

MAAKUNTAKAAVAN SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSIÄ:

- Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyssä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista.
- Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.
- maisemallisesti herkillä alueilla, kuten tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.
- Ranta-alueilla, taajamatoimintojen alueiden ulkopuolella, vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.
- Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.
- Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko aleina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi aleilla, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa.
- Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava.
- Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava ... MU-1, V, S, SL alueilla. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.

- Suojelu, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydettävä lausunto alueen kunnilta, lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Lapin työvoima- ja elinkeinokeskukselta, Saamelaiskäräjiltä saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kyläkoukkselta kolttalaueella, paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta sekä muilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy.
- Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemen kärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.
- Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.

RAKENTAMISRAJOITUS

- Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen, ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- ja suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla. Rajoitus laajennetaan koskemaan puolustusvoimien alueita, suojavyöhykkeitä sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.

SUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. lupaa haetaan ympäristökeskukselta, jonka on kuultava asiassa Museovirastoa.
- Suunniteltaessa suojelualueen tai suojeluohjelmaan kuuluvan alueen käyttöä, on neuvoteltava luonnonsuojelusta ja alueen hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Natura 2000-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa vaikutusten arviointi on tehtävä luonnonsuojelulain 65 ja 66:n mukaisesti.

Yleiskaavat

Yleiskaavat

Suunnittelualue rajautuu eteläosaltaan Ivalon alueen osayleiskaavaan. Nellimin alueen 1. asteen osayleiskaava on hyväksytty 31.5.1984 ja Keväjärven 1. asteen yleiskaava 17.9.1992.

Suunnittelualueella voimassa oleva Inarijärven osayleiskaava on vahvistettu Ympäristöministeriössä 1.3.1996. Kaava on tyypiltään selkeästi rantarakentamista mitoitettava, kantatilalaskelmiin perustuva osayleiskaava. Kaavan ensisijainen päämäärä oli maanomistajien tasapuolinen kohtelu ja erämaaluonnon ympäristön suojeleminen kestävän kehityksen periaatteita noudattaen. Mannerrannoilla mitoitettiin 5 loma-asuntoa muunnettua rantaviivakilometriä kohti. 0-5 ha saarissa ei ole rakennusoikeutta. Yli 5 ha saarissa laskettiin 1 loma-asunto/5 ha tai 5 loma-asuntoa muunnettua rantakilometriä kohti. Mantereella rakennusoikeutta oli 100 k-m² ja saareissa 60 k-m². Erillinen saunarakennus saa olla kooltaan enintään 20 k-m²

Kaava-alueelle osoitettiin kaikkiaan 767 rakennuspaikkaa, joista valtion maille vuoratontteja, lisäalueita, kalakenttiä ja valtion omia alueita 195 kpl, 7 muinaismuistoaluetta SM, 18 retkeily- ja ulkoilualueita VR, 3 kyläkeskusta AT, 3 asuntoaluetta AP, 2 matkailupalvelualuetta RM, 2 yhdyskuntateknisen huollon aluetta ET, 1 teollisuusalue T ja 6 venesatamaa LV. Kaava-alueen pinta-ala oli 112 000 km², josta maa-pinta-alaa 373 km².

Järvialue on ollut tuolloin rantojensuojelualueita ja metsähallituksen luonnonhoitometsää. Vaikka alueen tunnetuimmat, arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet ja maisemallisesti erityiset alueet kartoitettiin jo tuolloin, niitä kaikkia ei ole kuitenkaan osoitettu kaavakartalla. Nykykatsannossa kaavamerkinnot ja -määräykset ovat puutteelliset, koska rakentamista ohjaaviin lakeihin on tullut runsaasti muutoksia (luonnonsuojelulaki, yva-laki, uusi maankäyttö- ja rakennuslaki) kaavan laatimisen jälkeen.

Asemakaavat ja ranta-asemakaavat

Inarin kirkonkylän asemakaavat, muutokset ja laajennukset 1963 ... 1993 ... 2005 -2014

Ranta-asemakaavoja on vahvistettu seuraaville suunnittelualueella ja sen rajalla oleville alueille. Yleiskaavalla ei muuteta olevia ranta-asemakaavoja.

Nangunniemi: Ämmänhiekkä 6.5.1981, Menesvaara 6.2.1985, Kortteli 36 - 27.2.1986

Kaakkuriniemi 13.6.1986

Mahlattinuora 25.2.1993, Nuottamajärvi 25.2.1993

Mielgnjarga 21.8.1995, Peuravuono 4.9.1995

Nellimö 9.7.1998, Kankiniemi 4.11.1999

Seulavaara 13.12.2001, Nellimövuonon Vuopaja 5.11.2003

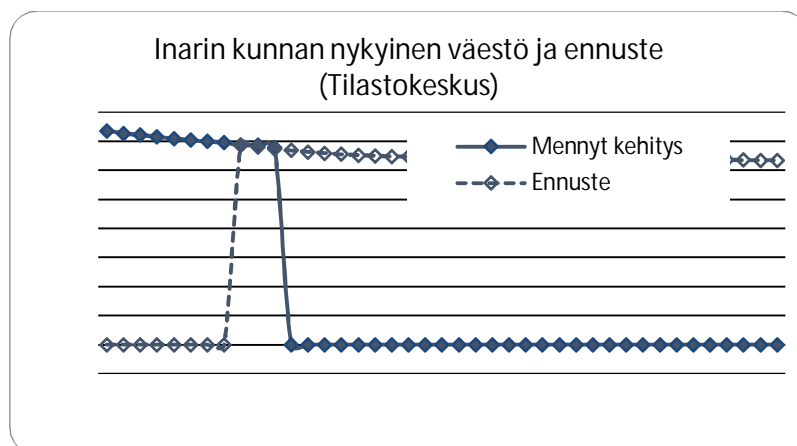
Muut suunnitelmat

Kalakenttien palstoitussuunnitelma, Metsähallitus 1989

Valtion retkeilyaluesuunnitelma, Metsähallitus 2006 –

2.2.10 Väestö ja työpaikat

Inarin kunnan väkiluku on laskenut viime vuosina lähes joka vuosi muutamalla kymmenellä henkilöllä. Vuoden 2005 lopussa Inarin kunnassa oli 7 043 asukasta, ja vuoden 2010 lopussa 6 778 asukasta. Väkiluvun väheneminen selittyy ennen muuta negatiivisella muuttotaseella, mutta ikärakenne on myös muuttumassa vanhuspainotteiseksi ja kuolleisuus tulee olemaan syntyvyyttä suurempaa. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Inarissa on vuonna 2030 hieman alle 6 400 asukasta, ja väkiluvun ennustetaan vakiintuvan reiluun 6 300:aan vuoteen 2040 mennessä. Kunnan oma väestöennuste on huomattavasti positiivisempi: kunnassa uskotaan, että väkiluvun väheneminen pysähtyy.

Väkiluvun väheneminen on kunnille kallista. Tällä hetkellä väkiluvun väheneminen aiheuttaa Inarin kunnalle vuosittain noin 150 000 € valtionosuuksien menetyksenä. Yksittäisen poismuuttajan vaikutuksia kuntatalouteen on arvioitu seuraavasti:

- Karkeasti yhden asukkaan poismuutto maksaa kunnalle noin 4 500 € verotulojen, valtionosuuksien ja palvelumaksujen menetyksinä. Lisäksi jokainen kuntalainen käyttää muita julkisia ja yksityisiä palveluja, joiden tulovaikutus jää saamatta. Vastaavasti jokainen tulomuuttaja parantaa kunnan taloutta.

Kunnan tulevaisuuden kannalta *Inariin tulisi tavoitella tulomuuttajiksi ennen kaikkea nuoria perheitä ja parhaassa työiässä olevia muuttajia.*

Tilastokeskuksen mukaan Inarissa oli vuonna 2010 kesämökkejä 2 426 kpl, joista hieman yli puolet arvioidaan olevan ulkokuntalaisten omistuksessa. Ulkokuntalaisten kesäasukkaiden osuus koko kunnan väkiluvusta oli kohtalaisen suuri, 34 %. Kuntaan tulisi saada nimenomaan tulomuuttajia, sillä ulkokuntalaisten mökkiläisten vaikutus kuntatalouteen on kokonaisuudessaan hieman negatiivinen¹. Toisaalta vaikka vaikutukset kuntatalouteen ovat negatiivisia, mökkikunnilla on kuitenkin ollut intressi kehittää mökkiläisten palveluja. Mökkiläisten tekemät ostot vaikuttavat kunnan elinvoimaisuuteen parantamalla yritysten toimintaedellytyksiä ja lisäämällä kuntalaisten tuloja.

Lapin liiton selvityksen² mukaan väkiluku on Inarissa viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentynyt noin 10 %. Yllättävää on se, että kun koko Lapissa väestö keskittyy taajamiin, on tarkastelujaksolla 1995–2005 Inarissa väestö kylissä ja haja-asutusalueilla vähentynyt 4 %, mutta taajamissa (kirkonkylä, Ivalo, Saariselkä) yhteensä 14 %. Myös muut väestömuutokset ovat olleet taajamissa kylä- ja haja-asutusalueita selvästi voimakkaampia, taajamissa vanhusten osuus on kasvanut dramaattisesti. *Suunnittelualueella tulisi toisaalta tukea asumismahdollisuuksia kylissä, mutta vahvistaa myös Inarin kirkonkylän asemaa erityisesti nuoria ja työikäisiä houkuttelevana asuinpaikkana.*

Alueen väestö on keskittynyt Inarin kirkonkylään ja kirkonkylän taajaman liepeille. Varsinaisista suunnittelualueen kylistä merkittävimmät ovat Nellim ja Partakko. Veskoniemessä ja Ukonjärvellä asutus on pääasiassa loma-asutusta. Suunnittelun lähtökohtana on toimintojen kehittäminen niin, että ne tukevat olemassa olevien taajamien ja kylien kehittymistä, eivätkä hajota olemassa olevia asutus- ja kylärakenteita.

Saamelaiset ovat Euroopan pohjoisin ja Pohjoismaiden ainoa alkuperäiskansa. Suomessa saamelaisia on arvon mukaan n. 7 000. Heistä 33% eli 3 500 asuu kotiseutualueella (Enontekiö, Inari, Utsjoki ja Sodankylän pohjoisosa), 6 330 muualla Suomessa ja noin 640 ulkomailla (67%). Inarin kunnassa saamelaisia on 2 170 henkeä.

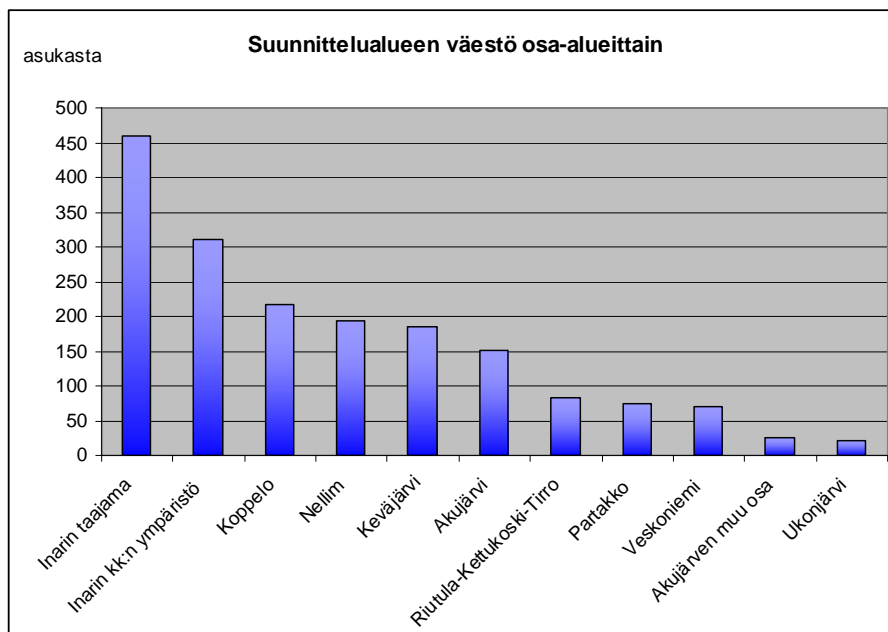
¹ Sisäministeriö 2006. Mökkiläiset kuntapalvelujen käyttäjinä.

² Lapin liitto 2005. Väestömuutokset Lapissa vuosina 1995-2005 vyöhykkeittäin.

Suomen perustuslain mukaan saamelaisilla on alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten asioita edistää saamelaiskäräjät. Inari on Suomen saamelaisten keskus, jossa saamelaisuus voi näyttäytyä alkuperäiskansoista ja -kulttuureista kiinnostuneille parhaimmillaan.

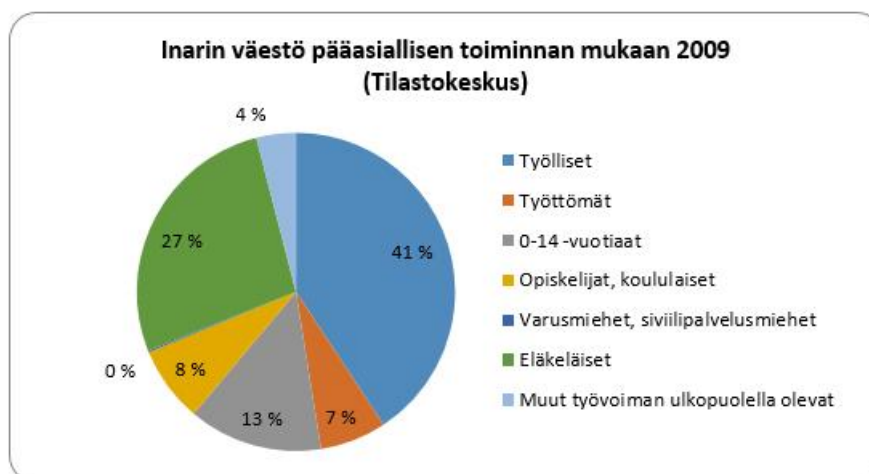
Suunnittelualueella elävät saamelaiset jakaantuvat kielellisesti ja kulttuuriperinteensä kautta inarinsaamelaisiin, kolttiin ja pohjoissaamelaisiin.

- *Inarinsaamelaiset* ovat ainoa saamelaisryhmä, joka asuu yhden valtion ja yhden kunnan sisällä, Inarijärven ympäristössä. Nykyiset inarinsaamelaiset ovat integroituneet hyvin nyky-yhteiskuntaan. Heitä on Suomessa noin 1000 henkeä.
- *Koltat* ovat Kuolan niemimaan alkuperäisväestöä, jotka evakuoitiin viime sotien loppuvaiheessa Suomen puolelle Suomen menetettyä Petsamon alueen. Kolttia on Suomessa noin 700. Nykyisin heistä noin kolmannes asuu koltta- ja saamelaisalueiden ulkopuolella eri puolilla Suomea, Ruotsia ja Norjaa. Koltta-alue on **pääosin** Inarijärven osayleiskaava-alueen ulkopuolella, mutta sen vaikutus näkyy, koltta-asutus keskittyy erityisesti Nellimin, Keväjärven ja Sevettijärven alueisiin.
- *Tunturisaamelaiset* eli pohjoissaamelaiset ovat vahvin saamelaisryhmä. He asuvat Suomessa Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kunnissa. Suomessa on 3500 pohjoissaamelaista. Heistä Inarissa asuu yli 1000 henkeä.

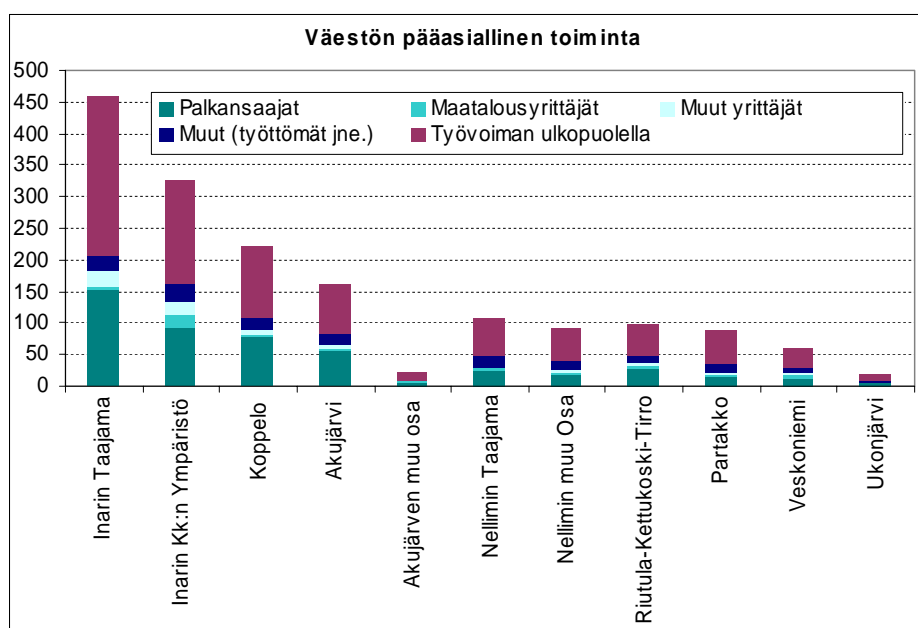

Toiminnallisen suunnitelman tarkastelualue on varsinaista kaava-aluetta laajempi ja mm. väestötarkasteluun on otettu mukaan tilastoalueita, jotka sijoittuvat pääasiassa varsinaisen suunnittelualueen ulkopuolelle. Alueen asukkaiden toiminnallinen vaikutus ulottuu kuitenkin Inarijärven yleiskaava-alueelle.

Työvoimaan Inarin väestöstä kuuluu vajaa puolet, 48 %, mutta noin 40 % on työllisiä. Työvoiman ulkopuolisesta väestöstä suurin osa on eläkeläisiä. Muita työvoimaan kuulumattomia ovat lapset (0-14 –vuotiaat), opiskelija ja koululaiset, varusmiehet sekä muut (esimerkiksi työkyvyttömät, omaa kotitaloutta hoitavat jne.).

Koko Inarin työvoimasta oli elokuun 2011 lopussa työttömänä 12,6 % (keskimäärin 12,4 % vuonna 2010).³ Työttömyys on laskenut merkittävästi, sillä se oli keskimäärin 17,8 % vuonna 2005 ja 20,1 % vuonna 2002. Suunnittelualueen työvoimapotentiali sijoittuu hyvin selvästi Inarin kirkonkylään ja sen liepeille. *Merkittävimmät lähivuosien investoinnit tulisivat siksi suunnata ennen muuta kirkonkylän alueelle.* Paikallisesti uusilla työpaikoilla on suurta merkitystä kuitenkin myös muilla alueilla, erityisesti alueen kylissä.

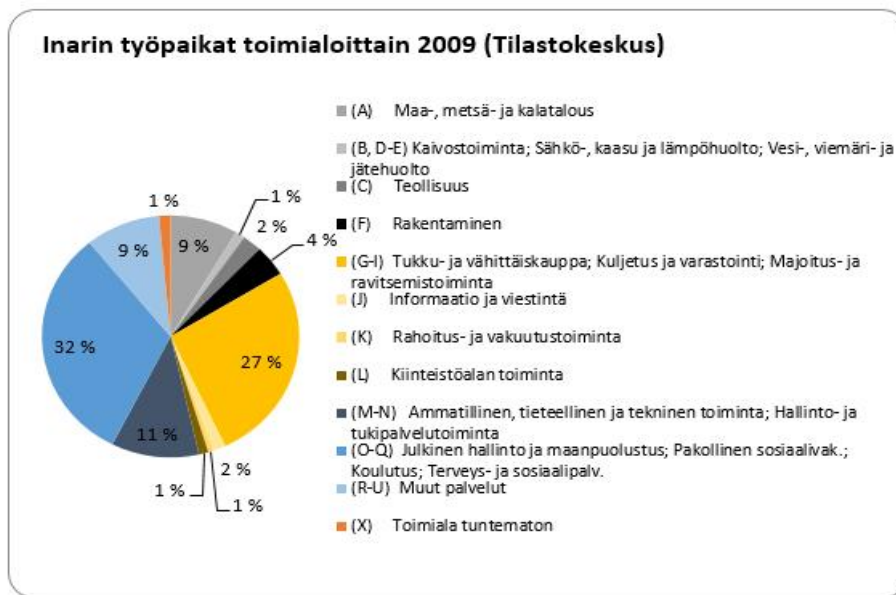

Inarin kunnassa palvelutyöpaikkojen merkitys on erittäin suuri, vuonna 2009 julkisen hallinnon osuus oli 32 % ja yksityisten palvelujen osuus reilu 40 % kaikista työpaikoista. Myös alkutuotannon osuus on suhteellisen suuri, 9 % työpaikoista. Jalostustyöpaikkojen merkitys on sen sijaan pieni (8 %). Kunnan suurimmat työnantajat ovat Inarin kunta, Rajavartiolaite ja Metsähallitus, jotka työllistävät myös suunnittelualueen asukkaita. Myös matkailu on merkittävä työllistäjä, ja matkailu sekä siihen liittyvät oheispalvelut ovat yksi työvoimavaltaisimmista aloista. Inarin kirkonkylässä merkittäviä työllistäjiä ovat saamelaismuseo ja Ylä-Lapin luontokeskus Siida, hotelli Inarin kultahovi ja kirkonkylän kauppaliikkeet

Maa- ja metsätalouden työpaikat ovat vähentyneet Inarissa yli kolmanneksella viimeisen kymmenen vuoden aikana. Poroja oli v. 2003 Inarissa noin 36 000 ja poron omistajia noin 600. Ammatti-

³ Lapin ELY-keskus, Lapin työllisyyskatsaus (joulukuu 2010 ja elokuu 2011)

kalastajien määrä on vähentynyt kolmanneksella. Noin 1000 paikallisen kotitarvekalastajan rinnalle tulee kesäisin uisteluturistit. Kalastusmatkailu on mm. Inarijärvellä merkittävää. (lähde maakuntakaava 2003)

Työpaikkojen määrä on laskenut Inarin kunnassa viime vuosina siten, että vuonna 2009 kunnassa oli 2 715 työpaikkaa. Viime vuosina Inarissa on pääsääntöisesti ollut enemmän aloittaneita kuin lopettaneita yrityksiä. Uutta, mielellään työvoimavaltaista yritystoimintaa olisi luontevinta kehittää taajamiin ja kylien yhteyteen. *Elinkeinotoiminnan painopistealueita suunnittelualueella ja sen läheisyydessä ovat Inarin kirkonkylä, Partakko, Nellim, Veskonieni ja Ukonjärvi.* Uusia työllistymismahdollisuuksia voi löytyä esimerkiksi saamelaiskulttuurissa ja -hallinnossa, luonnontuotteiden jatkojalostamisessa, luontomatkailussa ja kaupallisissa palveluissa. Haasteina työpaikkojen luomiselle ovat mm. osaavan työvoiman löytyminen, investointien ja pääomien saaminen Inariin sekä oikeiden kanavien ja kumppanien löytäminen tuotteistukseen ja markkinointiin.

2.2.11 Asuminen ja palvelut

Inarin kirkonkylä on kunnan vanha kuntakeskus, jossa tällä hetkellä on kohtuullisen kattavat peruspalvelut. Kunnan tarjoamista palveluista Inarin kirkonkylässä sijaitsevat mm. peruskoulu, terveystalo, paloasema ja Inari-talossa sijaitseva kirjasto. Hallinnollisia, koulutus- ja tiedotuspalveluja tarjoavat mm. saamelaisalueen koulutuskeskus, posti, Ylä-Lapin luontokeskus ja saamelaismuseum Siida sekä Sámi Radio. Matkailupalveluja Inarin kirkonkylässä tai sen lähituntumassa on useita: mm. kaksi hotellia, leirintäalue, useita mökkikyliä ja ravintolapalveluja. Kirkonkylässä on myös matkailijoille suunnattuja saamelaiskäsitömyymälöitä ja matkamuistomyymälöitä. Kaupallisia palveluja tarjoavat kaksi päivittäistavara kaupaa ja lisäksi kirkonkylässä on huoltoasema.

Inarin kirkonkylällä on erityisasema saamelaisalueen kulttuuri- ja hallintopalvelujen tuottajana. Kun tähän yhdistetään kiinnostus kulttuurimatkailuun, voi Inariin syntyä merkittävästi uusia palvelutyöpaikkoja.

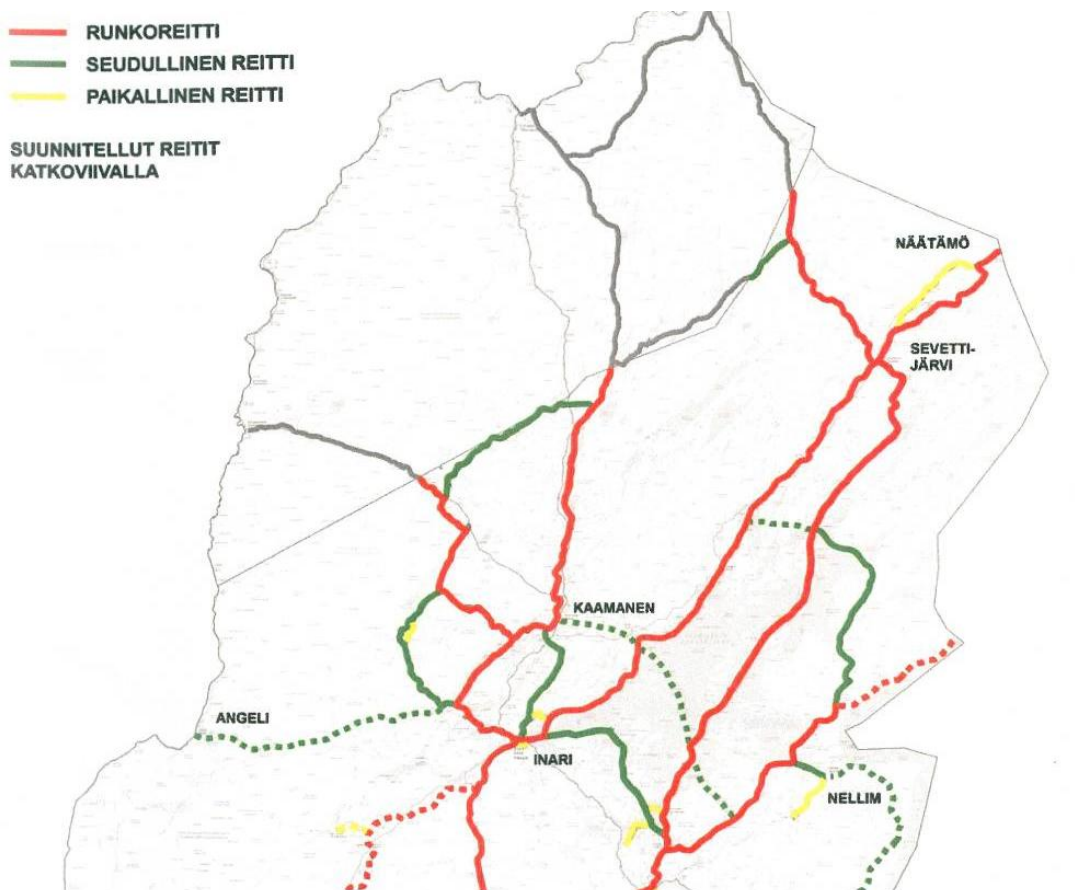
Muualla suunnittelualueella on lähinnä matkailupalveluja: mökkikyliä, erähotelleja ja leirintäalueita. Nellimissä on mm. kauppa- ja kahvilapalvelut, ortodoksinen kirkko, porotiloja sekä majoitusta tarjoava erähotelli. Kylässä on myös aktiivisessa käytössä olevat venesatama ja kalasatama. Partakossa on kaksi majoituspalveluja tarjoavaa yritystä ja venesatama. Veskoniemessä on satama ja sen läheisyydessä erähotelli.

Inarin retkeilyalue kattaa käytännössä koko suunnittelualueen: Inarjärven vesistöalueen Vätsärin erämaa-alueen rajaan saakka, järven pohjoisrannan Partakosta Inarin kirkonkylään, Pielpajärven alueen sekä Otsamotuntureiden ja Nukkumajoki-Nukkumapään -alueet valtatie 4 länsipuolelta.

Alueen retkeilypalvelujen määrä ja laatu on tällä hetkellä kohtalaisen hyvällä tasolla. Suunnittelualueella on seitsemän autiotupaa, joista varsinaisella järviolueella viisi. Villi Pohjolan hallinnoimia ja vuokraamia vuokrakämppeä alueella on viisi: Rovajärven, Juutuanjoen ja Nukkumajoen kämpät manneralueella sekä Hoikka Petäjäsaaren kämppeä järviolueella. Tulistelupaikkoja ja laavuja on Juutuanjoen ja Myössäjärven ympäristössä useita ja muutamia myös Inarjärven saarissa. Vene- satamia on Inarin kirkonkylässä, Veskoniemessä, Nanguniemessä ja Nellimissä sekä veneenlas- kupaikkoja Partakossa, Kotalahdessa, Apajalahdessa, Ukonjärven rannassa ja Siskelissä. Retkei- lyalueen opastuspalvelut ja luontokeskuksen palvelut on keskitetty Siidaan.

2.2.12 Virkistyspalvelut

Maakuntakaavassa on esitetty seudullinen moottorikelkkailun runkoreitistö ja ulkoilureitit. Viralliset reitit tulisi sijoittaa maa-alueelle mutta vaikeissa maasto-olosuhteissa myös vesialueelle. Reitit on pyritty linjaamaan luonnonsuojelualueiden sekä porotalouden kannalta arkojen alueiden ulkopuo- lulle. Kelkkailureitin etäisyys oleviin teihin tulisi olla peitteisessä maastossa vähintään 40 metriä ja avoimessa mastossa 80 metriä, jotteivät niiden valokeilat häiritse muuta liikennettä. Ulkoilun run- koreittejä ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvolla kulkemiseen. Kokemusten mukaan käyttö keskittyy kunta- ja matkailukeskusten paikallisreiteille. Reittien tulee palvella käyttäjien, ohjelmapalveluyri- tysten ja matkailun markkinoinnin tarpeita sillä reitit ovat tärkeitä matkailun vetovoimatekijöitä. Vesistöjen veneily- ja melontareitistöjä ylläpitää Merenkulkulaitos. Inarjärvi sopii erityisen hyvin kajakkimelontaan, koska järvellä on paljon suojaista salmia. Lapin parhaita melontareittejä ovat Inarjärvellä reitit Ukonjärvi-Jääsaari-Kärppäsaari-Kahkusaari-Suovasaari-Ukko-Inarin kirkonkylä 87 km ja Inari-Petäjäsaari-Ukonjärvi 45 km. Saarten välit ovat noin 12-20 km.

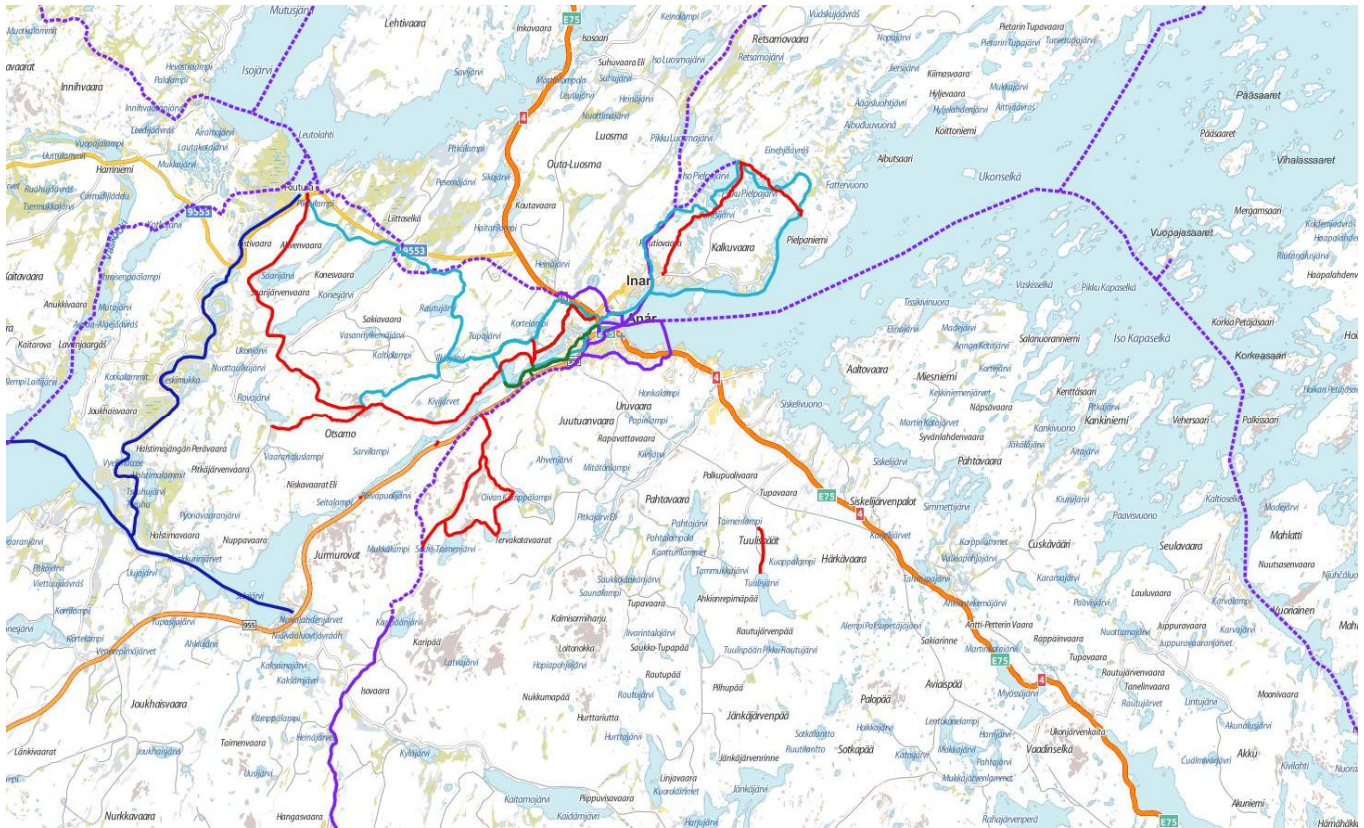

Moottorikelkkailureitistöön reittiluokitus. (lähde maakuntakaava)

Inarin kunnan reitistöselvitys tehtiin vuonna 2005. Tarkoituksena oli laatia elinkeinojen toimintaedellytykset turvaava reitistöselvitys koko kunnan alueelle (moottorikelkka, mönkijä, enduro-pyörä, poro, koiravaljakko, ratsastajat, vaeltajat, hiihtäjät). Alkuvaiheessa tehtiin myös tarvekartoitus kunnan matkailuyrittäjille kohdistetulla kyselyllä, jonka pohjalta esitettiin reitistöjen uudet yhteystarpeet. Kaikille käyttäjäryhmille suositellaan omia reittejä mahdollisten vaaratilanteiden estämiseksi ja luontomatkailuimagon takia.

Tälle yleiskaava-alueelle esitetään uutta moottorikelkkareitin yhteystarvetta Iso Jääsaaren vierestä Kasariselän yli Väylän kautta Kaamaseen.

Inarin kirkonkylän ympäristön olevat reitistöt: tummasininen melontareitti, violetti moottorikelkkareitti, punainen vaellusreitti, turkoosi hiihtolatu ja tummavihreä luontopolku (lähde Metsähallituksen retkikartta 2014)

Inarin retkeilyalueen perustaminen on ollut vireillä vuodesta 1994 lähtien. Metsähallitus on esittänyt Juutuan alueen ja Inarijärven läntisen osan perustamista ulkoilulain 606/73 mukaiseksi valtion retkeilyalueeksi (raportti 3.5.2004). Alueella on ulkoilun kannalta huomattava yleinen merkitys. Retkeilyalueen perustamisesta päättää valtioneuvosto ja käyttöä ohjaa hallinnoiva viranomainen järjestyssäännöllä. Valtioneuvosto voi säätää alueelle laadittavaksi hoito- ja käyttösuunnitelman, josta on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta. Inarijärven Natura-alue ei vaadi erillistä hoito- ja käyttösuunnitelmaa, vaan ne käsitellään samalla vahvistusmenettelyllä (Metsähallituksen johtoryhmä vahvistaa suunnitelman).

Alue on huomattavasti suurempi kuin muut, olemassa olevat valtion retkeilyalueet. Juutuan alue noin 22 930 ha ja Inarijärvi noin 98 890 ha, joista vesistöä 68 450 ha.

Retkeilyalueilla on metsätalouden harjoittaminen, metsästys, kalastus sekä maa- ja vesialueiden muu käyttö järjestettävä niin, että ulkoilutoiminnan tarpeet tulevat riittävästi huomioon otetuiksi. Poroahoitoalueella on lisäksi kiinnitettävä huomiota siihen, ettei porotalouden harjoittamista oleellisesti vaikeuteta.

Koko alue on matkailuyrittäjien ja retkeilijöiden käytössä ympäri vuoden. Kesä on perinteisesti vilkkainta virkistyskäyttökautta, mutta myös talvimatkailu on lisääntynyt viime aikoina. Alue on tärkeä myös paikallisten asukkaiden metsästys, kalastus ja virkistysalueena.

Alueen palvelujen, reitistöjen ja taukopaikkojen taso täyttää jo nyt retkeilyalueen laatukriteerit, jopa kansainväliset vaatimukset. Luonnonarvot on otettu huomioon jo 1950-luvulla. Vuonna 1984 perustettiin Juutuan, Myössjärven (karhunpesäkivi ja Suomen vanhimmat, noin 700-vuotiaat männiköt) ja Inarijärven luonnonhoitometsät sekä metsätaloussuunnitelmassa valtatie varsi määriteltiin tehostetun maisemanhoidon alueeksi.

Alueella arvioidaan olevan kävijöitä noin 200 000 henkeä vuosittain, mihin sisältyy 80 000 Ylä-Lapin luontokeskuksen ja Saamelaismuseon kävijää. Kävijöiden viipymä alueella on arviolta noin 400 000 vuorokautta. Kirkonkylän suunnalta arvioidaan Juutuan alueelle tulevan kävijöitä noin 15 000 vuodessa. Suosituin kohde on Juutuanjoki, Otsamo ja Juutuanvaaran alueen helposti saavutettavat pienet järvet. Ukonkivellä kävijöitä, venematkailijoita on vuosittain noin 10 000 ja Pielpajärven kirkolla noin 20 000.

Alueella olevia, metsähallituksen ylläpitämiä palveluja ovat:

- autiotupia 7, vuokratupia 3
- huollettuja tulipaikkoja joilla laavu 10, ilman sääsuoja 12 kpl
- rantautumispaikkoja 11 kpl
- Juutuan luontopolku 10 km, muita merkittyjä polkuja Juutuanvaaran alueella n. 60 km + Juutuanvaaran hiihtokeskus kirkonkylällä (Inarin kunta).
- Maastopyöräilyreittejä 15 km, retkilatuja 60 km
- Moottorikelkkauria jääpeitteisellä alueella n. 250 km, portaita 510m

Lisäksi järvellä on Merenkulkulaitoksen ylläpitämiä veneilyreittejä noin 400 km, kunnan ylläpitämiä kalasatamia 3 kpl ja veneenlaskupaikkoja 7 kpl sekä yksi iso, yksityisen ylläpitämä venesatama Veskoniemessä.

Kunnassa toimii 30-40 ohjelmapalveluyrittäjää, jotka hyödyntävät toiminnassa tämänkin alueen palvelurakenteita. Toimintaa on tarjolla ympärivuotisesti.

Retkeilyalueella lomarakentaminen on keskittynyt vahvasti järven länsiosaan. Vanhassa yleiskaaressa valtion mailla oli yhteensä 245 rakennuspaikkaa, joista länsiosan saarissa 95 paikkaa, mantereella 33 ja 30 rakennuspaikkaa kalakentille, joista 22 on vanhoja vuokrauksia. Venesatamille on varattu 6 paikkaa.

Venevalkama Ivalojokisuistossa, yksityisillä rantatonteilla on omia venevalkamia.

Inarin kunnan maankäytön kansainvälinen markkinaselvitys tehtiin vuonna 2006 (Taloustutkimus Oy - Inarin kunta). Kysely tehtiin Britanniassa, Ranskassa, Saksassa ja Venäjällä sekä kevyemmin Norjassa. Kunnan matkailustrategioissa on määritelty, että matkailun kasvu haetaan pääosin ulkomaisista asiakkaista. Tätä varten haettiin tietoa miten maankäyttö olisi suunniteltava ja etsittiin toimijoita, jotka olisivat kiinnostuneita investoimaan ja myymään matkailutuotteita Inarin alueelle.

Vain pieni osa matkanjärjestäjistä oli kiinnostunut Inarin alueesta investointikohteena tai matkanmyyntikohteena, esim. Ranskassa alle 10%. Kiinnostuksen puute johtui tiedon puutteesta tai ettivät he usko alueen potentiaaliin. Kiinnostus investointeihin oli hyvin vähäinen mutta alueen matkailutuotteiden myynnistä oltiin kiinnostuneita. Etäisyys lentokentästä ei rajoita potentiaalia. Norjasta ja osin Venäjältä matkustetaan alueelle omilla autoilla.

Pienet kylät nähtiin kiinnostavina mutta aktiviteettien riittävyys voi olla ongelma. Kylien majoituksen tulisi heijastaa kulttuuria ja tutustuttaa paikallisiin ihmisiin mm. porotiloilla.

Hyvin yleinen näkemys oli, että mökkikylä on paras majoitusmuoto, mikä sopii hyvin ryhmässä matkustaville turisteille. Mökkien on oltava korkeatasoisia kaikilla mukavuuksilla. Matkailijat halua-
vat tuntea luonnon läheisyyden ja erämaahenkisyyden, turvallisuuden villin luonnon keskellä. Toivottiin tiiviitä mökkikylä, jonka reunoilla on väljempää alueita. Toiveet mökkien koosta vaihtelivat paljon: osa toivoi noin 100 m² mökkejä, mutta monille riittää 30-40 m², jos palvelukeskus on lähellä. Erähotellien kysyntä on vähäistä ja ne nähtiin maisemallisina riskeinä. Kalastajat eivät vaadi korkeatasoista majoitusta. Saksalaiset ovat kiinnostuneet vaellusmatkoilla isoista, 15 hengen mökkeistä. Myös vähittäiskauppa ja ruoanlaittomahdollisuus mökeissä on tarpeen. Perille on päästävä autolla. Aitous on majoituksessa tärkeää: tunnelmallista, maisemaan sopeutuvaa. Mökiltä avautuvat lähimaisemat ovat tärkein seikka, rannan läheisyys, järvi- ja kaukomaisemat.

Majoituksen lähellä tulee olla tarjolla aktiviteettipalveluja ja ravintolapalveluja. Suomeen matkustavat ovat aktiviteetti-ihmisiä, mutta kulttuuri lisää alueen kokonaisvetovoimaa. Hiljaisuuden ja erämaaimagon merkitystä korostettiin, mutta moottorikelkkailu ja -veneily sallitaan yleisesti. Vetovoimaisimpina aktiviteetteina pidettiin kalastusta, koirasafareita, poroajeluita, moottorikelkkasafareita, maastohiihtoa, melontaa ja laivamatkoja. Osaa kiinnostaa myös marjastus ja sienestys sekä metsästys. Kesässä on paljon potentiaalia – nyt Suomi mielletään kylmänä talvimatkailumaana ja ei kulttuurimaana.

Metsähallituksen luontopalvelut teetti laajan tutkimuksen Inarijärven nykykäytöstä ja alueen kehittämistarpeista 2006-2007. Kävijälaskureiden ja havainnoinnin perusteella Inarijärvellä on noin 200-300 kävijää päivittäin, veneilykaudella noin 25 000 kävijää. Koko tutkimusalueella käy vuosittain noin 220 000 kävijää.

2.2.13 Sosiaaliset ja kulttuuriset olot

Alueen erityispiirre on monikulttuurisuus ja kulttuurien väliset törmäykset, arvoristiriidat. Alueella asuvat inarinsaamelaiset, koltat, tunturisaamelaiset ja suomalaiset, joilla kullakin on elinkeinoihin ja harrastuksiin liittyviä intressejä, joita he puolustavat. Tämä on johtanut kiistoihin esim. poro- ja metsätalouden kesken.

Saamelaisille on turvattu alkuperäiskansana oikeus harjoittaa kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan saamelaisten kotiseutualueella on turvattava alueidenkäytössä saamelaiskulttuurin ja elinkeinojen kehittämisedellytykset ja sovitettava ne yhteen luonnon kestokyvyn kanssa. Myös poronhoidon kehittämisedellytykset on turvattava poronhoitoalueella ja sovitettava yhteen metsien muiden käyttötapojen kanssa.

Saamelaiskäräjien lausunnon mukaan perinteisiä saamelaisten elinkeinoja ovat kalastus, keräily, metsästys ja poronhoito sekä pienimuotoinen matkailuyrittäminen.

Kolttien elinolosuhteita ja toimeentulomahdollisuuksia sekä kulttuurin edistämistä varten on säädetty kolttalaki 24.2.1995. Lain 9 § mukaan ” koltta-alueella asuvalla koltalla on tällä alueella sijaitsevilla valtion maa- ja vesialueilla ilman eri korvausta oikeus:

1. Käyttää omaa polttopuutarvetta varten valtion metsissä olevaa maapuuta ja kuivaa puuta, ei kuitenkaan rakennuspuuksi kelpaavaa puuta
2. saada välttämättömiin tarpeisiin metsähallintoviranomaisen osoituksen mukaan määrityiltä paikoilta rakennus-, poltto- ja muuta kotitarvepuuta sekä rakennus- ja muuta kotitarvetta varten soraa ja täytemaata
3. sijoittaa metsähallintoviranomaisten luvalla poro-, metsästys- ja kalapirtejä, kalakellareita ja varastosuojia tarvittaville paikoille
4. pitää venevalkamia ja kalastusvälineiden kuivatuspaikkoja ilman erityistä lupaa
5. laiduntaa karjaa sekä koota sille heinää, lehdeksiä, järviluhtaa ja –kortetta sekä metsähallintoviranomaisen luvalla myös jäkälää
6. kunnostaa metsähallintoviranomaisen luvalla peltoa, niittyä ja laidunta sekä harjoittaa kalastusta valtion vesialueilla

Metsähallintoviranomaisen luvalla voidaan 1 momentin 1,2,4 ja 7 kohdassa tarkoitettuja etuuksia erityisestä syystä antaa myös kolttien muodostamille yhteisöille. Metsähallintoviranomainen voi myöntää kohdassa 3 tarkoitettua etuuden myös kalataloutta harjoittavalle yhteisölle sekä kohdassa 6 tarkoitettua etuuden paikalliselle paliskunnalle.

Edellä 1 momentin 3 ja 5 kohdassa tarkoitettua luvaa saa myöntää vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai jäkälän keräämistä on pidettävä koltan ja hänen perheensä toimeentulon tai luontaiselinkeinojen harjoittamisen kannalta perusteltuna.”

3 TAVOITTEET

3.1 Tavoitteet ja mitoitus

Alueelle laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava Inarijärven yleiskaavan ja suunnitellun Inarijärven retkeilyalueen rajaamalle alueelle sisältäen myös yksityiset maa-alueet. Suunnittelualueeseen ei sisälly Kirkonkylän asemakaava-alue, rantakaava-alueet eikä Ivalon paliskunnan yleiskaavaan sisältyvä Inarijärven ranta-alue välillä Ivalojohti-Paatsjoki. Yleiskaava on tarkoitettu olemaan sellainen MRL: 44 §:n ja 72 §:n tarkoittama yleiskaava, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan käytämisestä rakennusluvan perusteena.

Yleiskaava laaditaan kaksivaiheisena. Aluksi laaditaan Inarijärven osayleiskaavan ja toiminnallisen kehittämisen suunnitelma, joka viedään valtuuston hyväksyttäväksi erillisenä asiakirjana. Tämän jälkeen laaditaan Inarijärven osayleiskaava, joka toteuttaa kehittämisen suunnitelmassa esitetyt tavoitteet.

Kunnan asettamia, suunnittelun alustavia lähtökohtia ja tavoitteita ovat:

- vuorovaikutteisen suunnittelun avulla luodaan mahdollisimman suuri yksimielisyys alueen kehittämisen periaatteista
- lähtökohtana ovat alueella asuvat ihmiset ja heidän jälkeläistensä toimeentulomahdollisuudet: tavoitteena on hyödyntää vuodenajat, erämaat, suojelualueet, maisema ja tuleva retkeilyalue tuloa tuottavina elementteinä
- kaavoitus pohjautuu suunnitteluprosessin alussa laadittavaan toiminnallisen kehittämisen suunnitelmaan
- Inarijärven retkeilyalueen rajaaminen ja perustaminen
- retkeily- ja ulkoilureitistöjen suunnittelu
- matkailu- ja ohjelmalvelujen kehittäminen ja sijoittuminen alueelle
- elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen ja työpaikkojen lisääminen
- ympäristöarvojen, maiseman ja saamelaiskulttuurin säilymisen turvaaminen
- rakentamisen sijoittaminen mannerrannoille
- järven ja saariston varaaminen yleiseen retkeily- ja ulkoilukäyttöön

Yleiskaavan sisältövaatimukset MRL 39§

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- asumisen tarpeet ja palvelujen saatavuus
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen
- ympäristöhaittojen vähentäminen
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Viranomaisneuvottelu pidettiin syyskuussa 2006 ja siinä asetettiin suunnitelman sisällölle seuraavia tavoitteita:

Lapin liitto:

- Lähtökohtana pidetään uutta maakuntakaavaa, ei tarvitse huomioida seutukaavoja. Tavoitteita voi poimia myös maakuntasuunnitelmasta ja ohjelmasta.
- Maakuntakaavan selvitykset ja aluekuvausten suunnitteluperiaatteet hyvä pohja, yleiskaavassa määrittelyä jatketaan syvemmälle
- Saamelaisen kotiseutualuetta ja kolttaluuetta: molempia koskevat määräykset ja lainsäädäntö huomioitava.
- Jäämeren liikennekäytävä on keskeinen kehittämisvyöhyke, jota koskevia suunnittelumääräyksiä tulee pitää suunnittelun pohjana. Länsiranta on matkailun vetovoima-alue ja maaseudun kehittämisen kohdealue.
- Suojelualueita koskevat aluekohtaiset määräykset. Pääosa on metsätalous- ja porotalousvaltaista aluetta. Paliskuntien rajat näkyvät kartalla.
- Valtion retkeilyalue on osoitettu MU-1 merkinnällä, mikä ei sulje pois metsätalouden harjoittamista.
- Maisemallisesti arvokkaita alueita ovat Ukonjärvi, Nukkumajoki ja Hautuumaasaaret.
- Moottorikelkkailun runkoreitit on merkitty. Juutuanvaara ja Veskonniemi on merkitty virkistysalueiksi. Venesatama on osoitettu kirkonkylälle, Veskonniemeen ja Nellimiin.
- Maakuntakaavan yleismääräyksiä on hyvä pitää suunnittelun pohjana ja tarkentaa niitä yleiskaavatasolle. Selostuksessa on paljon asiaa ja uusia kehittämistavoitteita.

Merenkululaitos:

- Jos alueelle suunnitellaan isompia mökkialueita, on syytä varata niille satama/ venevalkama ja väylät.
- Veneväylät tulee merkitä kaavakartalle, samoin merimerkit, tiedot saadaan numeerisena merenkululaitokselta.

Ympäristökeskus:

- virkistystoiminnot tulee turvata: reitit voidaan piirtää tarkan reitistösuunnitelman pohjalta, muuten osoitetaan ohjeellisena tai yhteystarpeena. Sitovat reitit vaativat tarkat selvitykset.
- lentoliikennetoimintaa tulee ohjata.
- huomioitava rakennuspaikan soveltuvuus rakentamiseen (tulva, sortuma, vyöry).
- kalastuksen kehittämisessä on huomioitava paikallinen kalastuskulttuuri.
- MRL 73§:n mukaiset selvitykset ja sisältövaatimukset.
- huomioitava erittäin hienot kulttuurikohteet: Museovirasto lähetti lausuntonsa huomioitavista asioista. Tärkeimpiä ovat Ukonsaari, hautuumaasaaret ja Pielpajärvi sekä muinaisjäänökset.
- rakentamisohjeita tulee syventää maakuntakaavamääräyksiensä pohjalta (saamelainen rakennuskulttuuri).

- Natura-ohjelman ja rantojensuojeluohjelman toteuttaminen tällä kaavalla. Rantojensuojeluohjelma-alueella kehittäminen ei ole mahdollista, retkeilyaluetta voi kehittää enemmän. Alueelle on tehtävä Natura-tarvearviointi.
- lisäkartoitukset eivät ole ensisijaisesti tarpeen rantojensuojeluohjelma-alueella, koska sinne ei ole rakentamismahdollisuuksiakaan. Kohdennetaan ympäristöselvitykset rakentamisaueille.
- turvataan luonnon monimuotoisuus.
- vedenlaatu tulee säilyttää ja huomioida vaikutustarkastelussa.
- retkeilyalueelle tehtävä maisemaekologinen tarkastelu, joka ohjaa suunnittelua
- maisemanselvitysten tulee ohjata suunnittelua
- kartoitettava linnuston kannalta tärkeät luodot
- valtakunnallisten tavoitteiden arviointi, tulee tarkentaa ja eritellä tarkemmin kaavaselostuksessa.
- saamelaiskulttuuri on läpileikkaavana kaikessa toiminnassa / vaikutusten arvioinnissa
- taloudellisissa vaikutuksissa tulee korostaa erityisesti toimeentulomahdollisuuksia, työpaikkojen syntymistä ja niiden taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia
- vesiliikenteen vaikutukset vuonoissa on arvioitava (ravintolalaivahankkeet)
- ratkaisuja arvioitava suhteessa kirkonkylän asemakaavaan ja päinvastoin
- luonnosvaiheen vaihtoehdot tulee arvioida

Yleisötilaisuus pidettiin elokuussa 2006 ja siellä nousivat esiin seuraavat tavoitteet:

- Oletteko varma että hotellihanke olisi 5 tähden priimaa - eikö ainakin osa matkailijoista halua erähenkeä mieluummin?
- järven luonne pitää olla erämainen; puhdas, hiljainen, karu, yksi Saariselkä riittää
- Ukonjärven alue on jo menetetty, sinne voi tehdä lisää mökkejä
- eräalueitakin tarvitaan vastapainona huippuvarustelluille mökeille
- Ivalon alueen kaavassa on iso mitoitus Nellimöön, Nangunniemeen ja Veskonniemeen – tuleeko tänne samanlaista !?
- tiedostettava mihin tänne suuntautuva asiakaspotentiaali perustuu
- vaatimukset palveluille: erämaa, palvelut yhdelle koolle, tieltä satamaan ja saaristoon
- Onko kaavoittajille esitetty vuodepaikkamäärää - huomattava määrä tulossa Ivaloon
- ei haluta, että järven maisemaa pilataan rakentamisella, mökit näkyvät järvellä
- määriteltävä kuinka pitkälle mennään, emme halua massaturismia
- matkailuyrittäjä toivoo että turismia ja matkailua on, mutta että se säilyisi pienimuotoisena
- alueella ei ole tällä hetkellä tarjolla hyvää ohjelmatuotetta
- erityispalvelut voitava hinnoitella kilpailukykyisiksi ja vetovoimaisiksi
- mitkä alueet kyläläisten omaan käyttöön, mitkä turismin?
- kylä on matkailijoiden silmissä ja saamelaiskulttuurin keskus, rakennuskanta on kamalan näköistä; peltilaatikkoo ja muuta vastaavaa. Pitäisi olla kaunista, omaperäistä, kun kylän sijainti on näin hieno - ei silti mitään keinotekoista teennäisyyttä.
- vanhan saha-alueen käyttämättä jättäminen on haaskausta, pitäisi hyödyntää
- tuntuisi mielekkäältä että rakennukset ja kylän ilme olisivat ”täkäläisemmät”, yhdenmukaisemmat, maisemaan sopivat.
- isoa hotellia ei haluta eikä hyväksytä Petäjäsaareen, pieni rakennus hyväksyttäisiin, hotellihanke vaikuttaa paljon maisemaan.
- järven vettä ei saa pilata
- säännöstely järvessä pitäisi lopettaa, nyt kalakanta on istutusten varassa
- kalakenttäalueet voi muuttaa loma-asunnoiksi, ammattikalastus loppuu

Asukaskyselylomakkeesta saatiin lisäksi seuraavia osallisten tavoitteita:

- majoitustilat ym. kiinteät rakenteet, matkailubisnes mantereelle kyliin
- mieluummin majoitusmökkejä kuin isoja hotelleja
- olevan rakennuskannan siistiminen
- rakentamista ei saa lisätä saariin, tärkeää mökkien sijoitustapa ja väriyty
- polttoaineiden jakelupisteet venesatamiin, satamat muutenkin kuntoon, nykytilanne lähinnä kaaos!

- Inariin vierasvenesatama palveluineen, venepaikkoja lisää, veneenvuokrauspalvelua
- rantautumispaikkoja järvelle sopivasti
- Inarin retkeilyalue perustettava mahdollisimman pian
- hiihtolatuja muuallekin kuin stadionille
- kehitettävä ohjelmalveluja, retkeilyä ja luonnonsuojelua: melonta, hiihto, kelkkailu
- kalastusmatkailun monipuolistaminen
- taukopaikkojen viherrakentamisella parannetaan viihtyisyyttä, hoito ja huolto tärkeää
- mökkien saantia helpotettava kuntalaisille, sijoittelu hajautetusti
- paikallisten asukkaiden tarpeiden huomioiminen, ei vain turistien
- alue on ainutlaatuinen, pidetään se sellaisena – turistit arvostavat nimenomaan alueen erämaisyyttä

Samana päivänä pidettiin työryhmän 1. kokous, jossa asetettiin seuraavia tavoitteita:

- koko järveä saarineen ei pois rakentamisesta
- reuna-alueille, kylien lähelle tiiviitä majoitusyksiköitä
- ranta-alueille lisää asemakaavoitettavia alueita: omia, yksityisiä tontteja paikallisille asukkaille, piilopirttejä (aiemman oyk kartoitus ja hyväksymättä jätetyt tontit)
- Apajalahti on viimeinen oyk:n mukainen rantakaavoitettava alue, lisää tarvitaan saarissa perheiden vakinaisia, epävirallisia laavupaikkoja penkkeineen ja pöytineen
- kalakenttien asettaminen ryhmiin ei onnistu täällä, ei ole paikallinen tapa
- Otsamo-Tuulispäälle on matkailurakentamistarvetta, samoin Juutuanjoelle Kirkonkylän tuntumaan.
- Nukkumajoella on muinaismuistoja, ei matkailurakentamista
- valtion retkeilyalueelle tarvittaneen ohjelmalveluyritysten tukikohtia
- mökkikylä Siidan pohjoispuolelle
- satamapalvelujen kehittäminen kylissä, mm. polttoaineen myynti
- saariin ei yksityistä lomarakentamista
- huomioitava porojen laidunalueet ja aidat, ei sallita moottorikelkkailua ympäriinsä !
- Metsähallituksella ei ollut tarvetta uusille tauko- ja rantautumispaikoille?
- Villi Pohjola toivoo enemmän mökkejä vuokravälitykseen
- uudet loma-asuntoalueet mannerrannoille
- matkailu- ja ohjelmalvelut Inarin kirkonkylään, Partakkoon, Nellimiin ja Veskonniemeen
- kirkonkylälle paremmat satamapalvelut ja korkeatasoinen hotelli
- Petäjäsaaren hotellihanke voitaisiin siirtää Kankiniemeen
- yksittäisille veneilijöille hyviä rantautumispaikkoja
- ohjelmalveluyrityksille omia tukikohtia saaristoon, keveitä rakennelmia
- reitit reittiselvityksen mukaan
- uistelijoiden satamatarve?
- lähireitit taukopaikkoineen naisille, lapsille, ikääntyneille, ym. ketkä eivät halua liikkua konevoimin kauas
- koltille erityisperusteiset kalakentät, nyt myönnetty poikkeuslupia muutamille

Toiminnallisessa suunnitelmassa määritellyt tavoitteet:

- Saamelaiskulttuurin säilyminen elinvoimaisena
- Matkailun kehittäminen Inarin pääelinkeinona
- Selvittää kansainvälinen ja kotimainen investointihalukkuus alueelle
- Inarijärven retkeilyalueen rajaus ja perustaminen
- Reitistöjen kehittäminen paikallisten asukkaiden ja matkailijoiden käyttöön
- Yritysten toiminnan turvaaminen ja työpaikkojen lisääminen
- Ympäristöarvojen ja maiseman turvaaminen: Inarijärven erämainen luonne ja hiljaisuuteen liittyvät arvot
- Väestön väheneminen Inarissa on pysäytettävä
- Tulomuuttajiksi on tavoiteltava erityisesti parhaassa työiässä olevia (lapsiperheitä)
- Nuorille on tarjottava vaihtoehto jäädä kotiseudulleen
- Kunnan on tarjottava monipuolisia asuinmahdollisuuksia

- Suunnittelualueella on panostettava erityisesti Inarin kirkonkylään
- Elinkeinotoiminnan painopistealueita ovat suunnittelualueella Inarin kirkonkylä, Partakko, Nellim, Veskonieni ja Ukonjärvi
- Uusia työllistymismahdollisuuksia on löydettävä monipuolisesti
- Työvoimavaltaista yrittäjyyttä kannattaa erityisesti tukea
- Porot ja porotalous ovat yksi Inarin vetovoimatekijä
- Porotuotteiden jatkojalostukseen ja poromatkailuun tulisi panostaa
- Kalastuksen kehittäminen edellyttää tuotteistusta, satamapalveluja ja markkinointia
- Vapaa-ajankalastuksen kehittäminen on Inarijärven suuri mahdollisuus
- Luontaiselinkeinot ja keräilytuotteet tukevat matkailua
- Metsätaloudella on merkittävä työllistävä vaikutus Inarissa, metsätalouden tulee olla ekologisesti kestävä
- Inarin kirkonkylän palveluvarustus ja palvelutyöpaikat kasvavat merkittävästi, jos matkailurakentaminen toteutetaan
- Saamelaiden hallinto- ja kulttuuripalvelujen toteuttaminen Inarin kirkonkylään lisää myös palveluja
- Kylissä nykyiset palvelut voidaan säilyttää matkailuinvestointien myötä

- Nellim-Paatsjoki -tieyhteyden rakentaminen parantaisi erityisesti Nellimin palveluja
- Retkeilyn taukopaikkoja ja yöpymispaikkoja tulee lisätä siellä, missä käyttöä on eniten
- Eri maankäyttömuodot on sovittava yhteen ja toimintojen päällekkäisyys on tietyissä rajoissa sallittava
- Vuokramökkien määrän lisääminen mannerrannoilla
- Venesatamien kehittäminen ja rantautumispaikkojen lisääminen
- Lisää lyhyitä päiväreittejä Inarin kirkonkylän ja muiden kylien läheisyyteen
- Uusien harrastuslajien kasvu huomioitava suunnittelussa

- Muuttuviin tilanteisiin reagointi nopeasti eri toimenpitein
- Yrittäjien yhteistyön lisääminen ja tiivistäminen
- Opastus- ja neuvontapalvelujen kehittäminen
- Tärkeimmät lyhyen aikavälin toimenpiteet:
  - o Inarin kirkonkylän matkailuinvestoinnit (hotelli, lomakylä)
  - o Saamelaiskulttuurikeskus
  - o Inarin kirkonkylän vierasvenesatama, satamapalvelut Partakkoon
  - o Inarin kirkonkylän liikekorttelin täydennysrakentaminen ja taajamaympäristön viihtyisyyden parantaminen
  - o Rengasreitit kirkonkylän ympäristöön, Juutuanjoen ylitys ja retkeilypalvelut
  - o Loma-asutusalueet: Ukonjärven pohjoispää, Simmettijärvi-Ukonjärvi

- Tärkeimmät pitkän aikavälin toimenpiteet:
  - o Inarin kirkonkylän sataman kehittäminen
  - o Uudet asuinalueet Inarin kirkonkylään
  - o Lomakylät Partakkoon ja Sarviniemeen
  - o Nellim-Paatsjoki -tieyhteys
  - o Nellimin matkailurakentaminen ja kaupalliset palvelut

Maankäyttömuoto	Toimenpiteet ja niiden kohdistuminen suunnittelualueella
<p>Asuminen</p> <p><i>saamelaiskulttuuri = taloudellisuus, pienimittakaavaisuus, ulkoilmaelämä</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Uusi asutus ohjataan ensisijaisesti Inarin kirkonkylään</u>, toissijaisesti oleviin kyliin • Inarin kirkonkylään uusia omakotialueita (200–500 asukkaalle (Nukkumajoen suu, Inarijärven ranta-alueet) • Inarin kirkonkylään vuokra-asuntoja (matkailuyritysten työntekijät) • Inarin kirkonkylään palveluasuntoja vanhuksille

	<ul style="list-style-type: none"> • Hotellimajoitusta ja <u>tiivistä loma-asutusta</u> (lomaosakkeita, lomakyliä) Inarin kirkonkylään (Juutuanjoen pohjoispuoli), <u>Partakkoon (Hietajoki) ja Sarviniemeen</u> • <u>Loma-asuntoalueita/lomakyliä pääasiassa vyöhykkeelle Ukonjärvi-Inarin kirkonkylä sekä kylien läheisyyteen, jonne tieyhteys ja kunnallistekniikka saatavissa</u> • <u>Tapauskohtaisesti yksittäisiä loma-asuntoja / ohjelmanpalvelujen tukikohtia Inarijärven ranta-alueille ja joihinkin saariin</u>
<p>Elinkeinot, työpaikat, yritystoiminnan alueet ja palvelut</p> <p><i>saamelaiskulttuuri = ei tuhlausta - tietotaito luonnossa elämisestä ja luonnon kestävästä käytöstä, porotalous, kalastus, keräily, käsityöt, kuvataide. Kieli on kulttuurin perusta.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Matkailun majoitus-, ravintola-, ohjelma- ja hyvinvointipalvelujen uusia työpaikkoja Inarin kirkonkylään • Ympärivuorokautinen opastuspalvelu majoitustilojen vastaanotoissa kirkonkylällä: opastetaulut, infopiste, viikon retkiohjelmat ym. • Rakennusalan työpaikat: rakennustarve Inarin kirkonkylään arviolta n. 30 000–50 000 k-m² lomakylä- ja hotellitiloja. Lisäksi <u>3 000–5 000 k-m² lomakylät Sarviniemeen ja Partakkoon (Hietajoki)</u>. Asuntorakentamista ja liiketilojen rakentamista kirkonkylän keskustaan. Loma-asuntojen rakentamista ranta-alueille sekä ulkoilureittien rakentamista • Kiinteistö- ja ympäristönhoidon (taajamassa ja luonnossa) uudet työpaikat • Saamelaisten hallinto-, koulutus- ja kulttuuripalvelut Inarin kirkonkylään (Saamelaisten hallinto- ja kulttuurikeskus), saamelaiskulttuurin arvoihin pohjautuvan matkailun uudet ohjelmanpalvelut • Kaupallisia palveluja Nellimiin, mikäli Paatsjoen tie rakennetaan • Kaupallisten palvelujen kaksinkertaistaminen Inarin kirkonkylällä • Juutuan kalanviljelylaitoksen laajentaminen • <u>Satama-alueiden rakentaminen ja palveluiden parantaminen</u>: laituri-alueet ja kalankäsittelytilat (Veskonieni, Nellim, Partakko) yhteyteen • Porotalouden toimintaedellytysten turvaaminen ja porotuotteiden jatkojalostus • Luonnontuotteiden jalostustilat Inarin kirkonkylään
<p>Virkistys ja hyvinvointi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ympärivuotinen, mutta kesäpainotteinen retkeily- ja luontomatkailu-alue</u> (Inarijärvi, Inarin kirkonkylän lähialueet) • <u>Retkeilyn rengasreitit Inarin kirkonkylästä lähikohteisiin</u> (Otsamo, Pielpajärvi, Juutuanjoki, Nukkumajoki, Tuulispäät)
<p>Virkistys ja hyvinvointi</p> <p><i>saamelaiskulttuuri = rauhallinen elämäntapa, ulkoilmaelämä: luonnontuotteiden keräily, kalastus ja metsästäys, markkinat, saamelaisten juhlapäivät</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Melontareitti Riutula-Kettujoki-Juutuanjoki-Inari ja hiihtoreitti Inari-Ivalo</u> • <u>Maastopyöräily- ja mönkijäreitit</u> (Inarin lounaispuolen metsäautoteillä) • <u>Koiravaljakkoreitin</u> suunnittelu Inarijärven jäälle • Vanhan Reisivuonontien, Jäämerentien ja Petsamontien kehittäminen <u>vaellus ja poro-/hevosajelureittinä kestikievareineen</u> • <u>Kylien lähivirkistysreitit</u> (Partakko, Veskonieni, Nellim), Juutuan urheilualueen kehittäminen kirkonkylällä • Opastetut retket ja reitit historia- ja kulttuurikohteisiin • <u>Tunturikalastusalueet</u> vaellusreittien varrella • Uudet rantautumis- ja taukopaikat Inarijärvelle kylien läheisyyteen • Inarin kirkonkylään ohjelmanpalveluyrittäjien tukikohta • <u>Miesniemen kärkeen Siskelijärven puolelle taukopaikka ja tukikohta</u> • <u>Juutuanjoen ylitys</u>, taukopaikat ja polkuverkosto joen molemmin puolin

	<ul style="list-style-type: none"> • Sataman virkistyspalvelujen kehittäminen: veneily, moottorikelkat, asuntovaunut, lentäminen, liitovarjolento, retkiluistelu, lumikenkävelus, jääsurffaus, jääkiipeily / välinevuokraus • Uusia rantautumis- ja taukopaikkoja retkeilijöille ja kalastajille sekä Inarijärven saariin että kylien läheisyyteen • <u>Moottorikelkkareitti</u> Inarin kirkonkylästä Nellimiin • Veskonieni-Sevettijärvi -moottorikelkkareitiltä oikaisu Partakkoon • Kattavat hoiva- ja hyvinvointipalvelut Inarin kirkonkylään / sauna- ja avantouintikeskus, sukellusretket, pieni "hoivakylpylä" • Monipuoliset nuorten palvelut Inarin kirkonkylään • Inarin kirkonkylän yleisilmeen parantaminen: liikekortteli, tori, satama, puistot rantapolkuineen
<p>Liikenne ja logistiikka</p> <p><i>saamelaiskulttuuri= ei kiirettä, liikkumiseen valitaan maastollisesti kevein kuljettava reitti, kuljetukset jaksotetaan vuodenajoin, liikkuminen lihasvoimin: porolla, veneellä soustaen tai purjehtien</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nellim-Paatsjoki -tieyhteyden rakentaminen • Inari-Partakko-Kirkkonieni tieyhteyden ylläpito ja parantaminen • Nellimin tien parantaminen • Uudet <u>levähdysalueet opastetalueineen valtatielle</u> välille Ukonjärvi-Inari • <u>Vierasvenesataman</u> rakentaminen Inarin kirkonkylään palveluineen • Risteilyalusliikenteen ja retkiveneilyn mahdollistavien satamapalvelujen lisä rakentaminen Veskoniemeen, Nellimiin ja Partakkoon: poltto-ainejakelu, wc, septitankit, jätekeräys, pesutilat ym. • Merkityt ja turvalliset väylät satamien välillä • Moottorikelkkareittien turvalliset alikulut Inarin kirkonkylässä
<p>Ympäristö ja suojele</p> <p><i>saamelaiskulttuuri = luonnon kestävä käyttö</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inarijärvi säilyy suurelta osin rakentamattomana ja erämaisena • Hiljaiset alueet Inarijärven keski- ja itäosissa • Ympäristöarvojen turvaaminen nykyisillä suojelualueilla • Luonnonilmiöiden tarkkailupaikat matkailualueiden lähellä • Nykyiset suojelualueet opetus-, virkistys- ja soveltuvin osin matkailukäytössä

3.2 Tavoitteiden käsittely

Yleiskaavan tavoitteita käsiteltiin ohjausryhmän 4:ssä kokouksessa 28.5.2007, jolloin myös hyväksyttiin Inarijärven toiminnallinen suunnitelma. Kokouksessa oli läsnä myös Lapin liiton ja Ympäristökeskuksen edustus. Tilaisuudessa esiteltiin alustava yleiskaavaluonnos, josta annettiin seuraavia tavoitteita jatkosuunnittelulle:

- uudet poro- ja koiravaljakkoreitit voivat haitata porotaloutta
- kaikki saamelaisten kulttuuriperintökohteet eivät voi olla virkistys tai matkailukohteina
- sisäjärvien rannoille osoitetaan rakennuspaikat tällä yleiskaavalla, ei edellytetä rantakaavoitusta
- valtion mailla voidaan osoittaa uusia rakennuspaikkoja lähelle jo rakennettuja alueita
- pitkiä ulkoilureittejä vain yksi runkoreitti, runsaammin päiväreittejä matkailukeskusten yhteyteen
- retkeilyalueen merkintä M-alkuinen, kuten maakuntakaavassa
- kyläalueille (Partakko, Väylä, Sarviniemi, Nikulanperä) sallitaan enemmän rantarakentamista, 7 as/km, myös rakennusoikeus tonteilla isompi kuin syrjempänä
- oleville RA-tonteille saisi rakentaa kaksi asuinrakennusta samaan pihapiiriin
- yleiskaavalla voi toteuttaa rakennusoikeutta RM-alueella enintään 500 k-m²
- porojen kuljetusreittejä (laaksot) ei saa katkaista rakentamisella
- yleiskaavamerkintöjä tulisi kehittää maakuntakaavamerkintöjen pohjalta eteenpäin

4 MAANKÄYTTÖVAIHTOEHDOT – 1. ja 2. yleiskaavaluonnos

4.1 Luonnosten muodostamisperiaatteet ja kuvaus

4.1.1 Inarijärven rantojen ja saariston loma-asutuksen mitoituksen lähtökohdat voimassa olevassa yleiskaavassa 1994

Suunnittelun pääperiaatteena on, että järviolueen saariston osalta yleiskaavan mitoitusta ei muuteta aiemmasta, vaan korjataan siihen mahdollisesti jääneet mitoitusvirheet. Laajennusalueelle sijoittuu retkeily- ja ulkoilualueita, joten sinne ei kohdistu merkittävää rakentamispainetta.

Lähtökohdiana käytettiin Inarijärven osayleiskaavaa vuodelta 1994, jossa oli seuraavat perusteet kantatilalaskelmaan, kokonaismitoitukseen ja aluevarauksiin:

Suunnittelualueen rakennuskanta on pääosin toisen maailmansodan jälkeen rakentunutta ja on nykyisin pääosin virkistyskäytössä. Loma-asutus on muodostunut pääosin valtion maalle. Luontaiselinkeinolain toteuttamiseksi on valtion maalle osoitettu kalakenttäalueita, joista vuokrataan luontaiselinkeinoharjoittajalle kalastustukikohtia. Metsähallitus on rakentanut alueelle kattavan autotupaverkoston retkeilijöiden käyttöön.

Inarijärven karut ja jyrkät rannat asettavat kovat vaatimukset loma-asutuksen sijoitukselle. Aiemmassa yleiskaavassa loma-asutuksen mitoitusperusteena on ollut 5 loma-asuntoa muunnettua rantaviivakilometriä kohti. Lisäksi alle 1 ha saarissa ja niissä saarissa, joissa maasto-olosuhteet eivät sitä mahdollista ja niiden pinta-ala on 1-0,5 ha ei ole rakennusoikeutta, eikä niiden pinta-ala tai rantaviivaa lueta muiden alueiden hyväksi. Saareissa, jonka pinta-ala on 5-100 ha, rakennusoikeus lasketaan keskiarvona seuraavista normeista: 1 l-as/5ha saaren maa-alueita ja 5 l-as/muunnettu rantaviivakilometri. Yli 100 ha saarissa rakennusoikeus lasketaan normilla 5 l-as/ muunnettua rantaviivakilometriä kohti.

Omarantaiseksi lomarakennuspaikaksi on katsottu rakennuspaikka, jossa rakennukset sijoittuvat lähemmäksi kuin 100 metriä rannasta, elleivät poikkeukselliset maastosuhteet toisin edellytä. Mikäli loma-asutus muodostetaan yhteisranta-alueena, voidaan rakennusoikeus kaksinkertaistaa. Tällöin kaikki rakennukset on sijoitettava vähintään 100 m etäisyydelle rannasta, elleivät poikkeukselliset maastosuhteet muuta edellytä.

VOIMASSA OLEVASSA YLEISKAAVASSA Inarijärven kaakkoisosaan Sarminiemen valtion maalle on mannerrannoille vahvistettu 20 lomarakennuspaikkaa. Saaristoon yksityisten maalle osoitettiin 17 uutta lomarakennuspaikkaa.

Kokonaismitoitus oli 767 rakennuspaikkaa, joista yksityisten mailla 572 ja valtion mailla, joita on yli 90% suunnittelualueen pinta-alasta, 195 rakennuspaikkaa. Näistä 52 rakennuspaikkaa on sijoittunut myöhemmin ranta-asemakaavoitetuille alueille.

Valtion maalla oli 133 vuokratonttia, 21 lisäaluetta, **33 kalakenttää ja 8 tonttia valtion omiin tarpeisiin** varattuja alueita. Lisäksi alueella oli 2 rantakaavoitettua aluetta ja **2 uutta rantakaavoitettavaa aluetta**.

Muita alueita olivat 7 muinaismuistoaluetta, 18 retkeily- ja ulkoilualueita, 3 kyläkeskusta, 2 asuntoaluetta, 2 matkailupalvelualueita, 2 yhdyskuntateknisen huollon aluetta, 1 teollisuusalue ja 6 vesiatamaa.

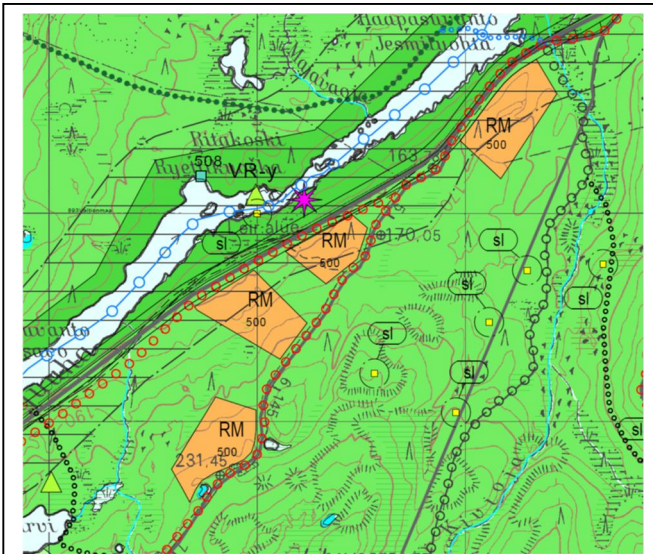
Nämä kaikki alueet on merkitty nyt laadittavaan osayleiskaavan muutokseen, tarkennettuna ja perustietojen osalta täydennettynä.

4.1.2 Alustavat luonnokset 2008-2009

Alueelle on laadittu em. yleiskaava 1990-luvulla ja nyt kyseessä on sen tarkistaminen sekä suunnittelualueen laajentaminen Inarinjärven länsipuolen tunturialueelle.

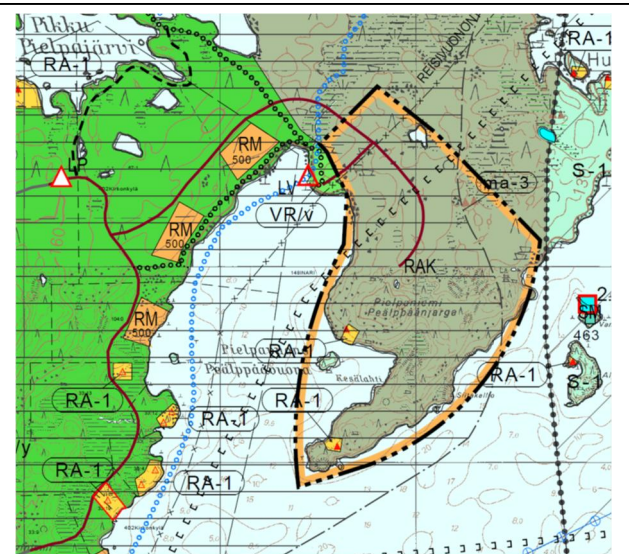
Suunnittelun pohjaksi on laadittu ympäristöselvitykset sekä toiminnallinen suunnitelma, jossa ympäristön rajoitukset ja mahdollisuudet sekä toimintojen tarve ja sijoittumisen periaatteet on määritelty. Näistä syistä johtuen suunnittelun päämäärät olivat melko selkeät. Vähäisen uudisrakentamisen sijoittuminen ja määrä on muotoutunut pitkän valmisteluaiheen kuluessa saadun runsaan palautteen perusteella. Lisäksi suunnittelun sisältöä ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet ja maakuntakaava.

Alustavissa luonnoksissa vuosina 2007-2009 esitettiin matkailu ja lomarakentamista mm. Juutunjokivarteen, Pielpaniemeen ja retkeilyalueen järville. Luonnoksia esiteltiin yleisötilaisuuksissa ja paliskunnille palaverissa. Osallisilta saadun palautteen pohjalta näistä aluevarauksista luovuttiin.

luonnos 28.5.2008.

Tehokkaampaa majoitusrakentamista Juutunjokien varteen > ei kysyntää, ohjataan taajamaan

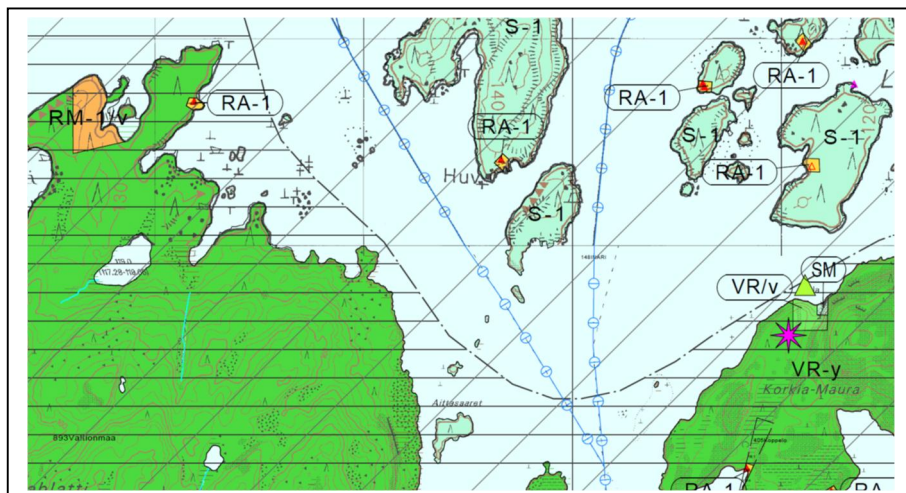
luonnos 28.5.2008

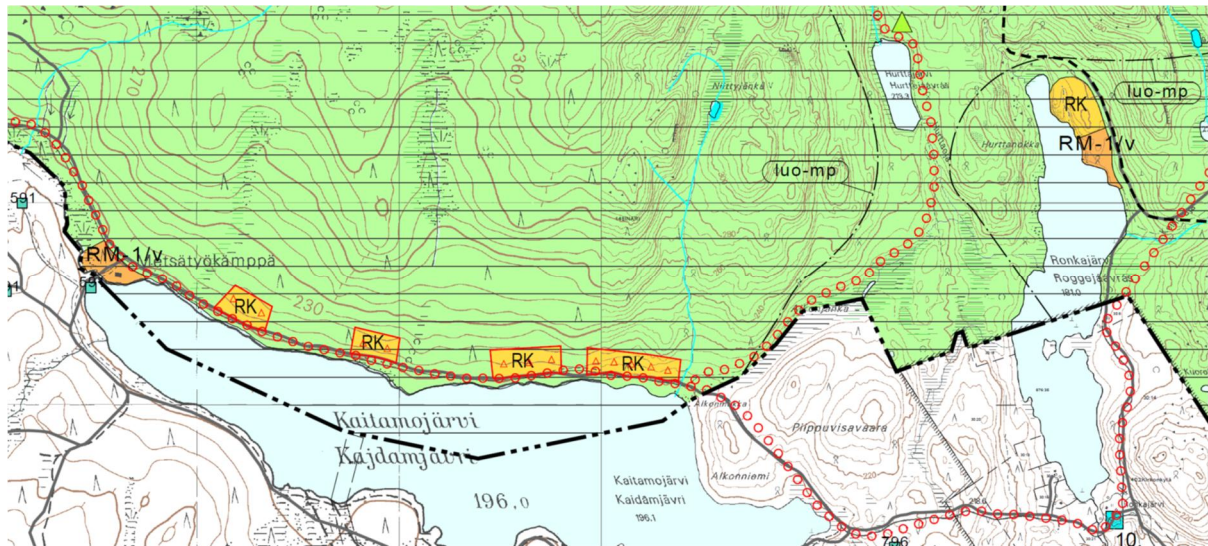
Valtionmaalle ranta-asemakaavoitusta > liian lähellä arvokasta Pielpajärven miljöötä.

luonnos 28.5.2008

Mannersaaristo osoitettiin lähiretkeilyalueeksi, missä olisi isoja kämpäkartanoita ja rakennetut reitistöt turistiryhmiä varten.

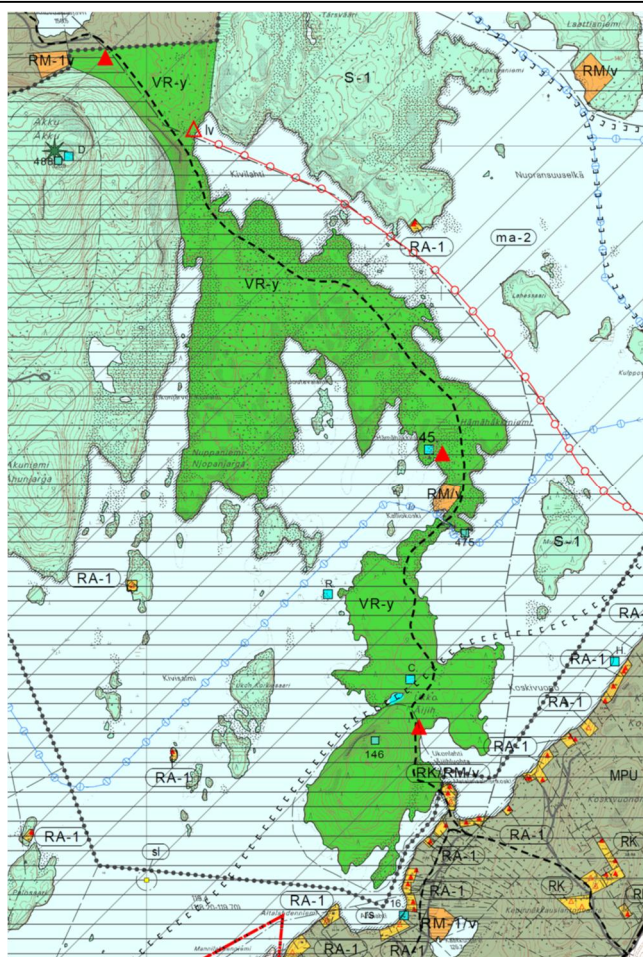
> Metsähallituksen edustajat eivät nähneet ideassa toteutusmahdollisuuksia, kallis ylläpitää.

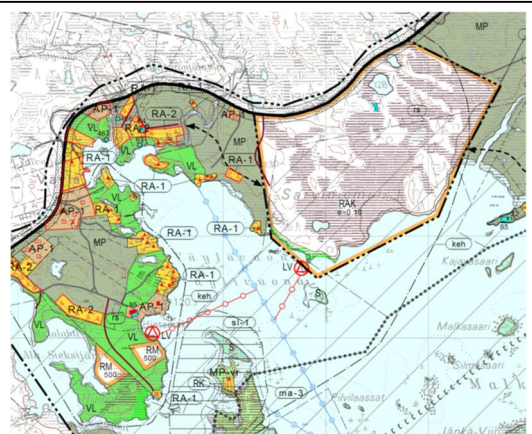
luonnos 28.5.2008

Majoitusta retkeilijöille vuokrakämpissä > paliskunta vastusti poronhoidolle syntyvien häiriöiden takia. Uusista reiteistä kiistaa > ei osoiteta uusia reittejä, korkeintaan yhteystarve.

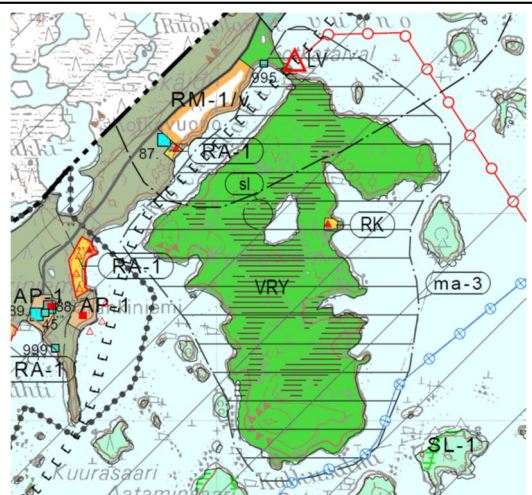

luonnos 28.5.2008

Idea vaellusreitistä Ivalo-Inari, patikoiden tai meloen ja patikoiden, "karhunkierros 50 km". > reitit suunnitellaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Onko realistinen tässä vaiheessa?

luonnos 26.1.2009 Väylän kylän matkailun kehittäminen, tontteja valtionmaalle.

luonnos 1.12.2008

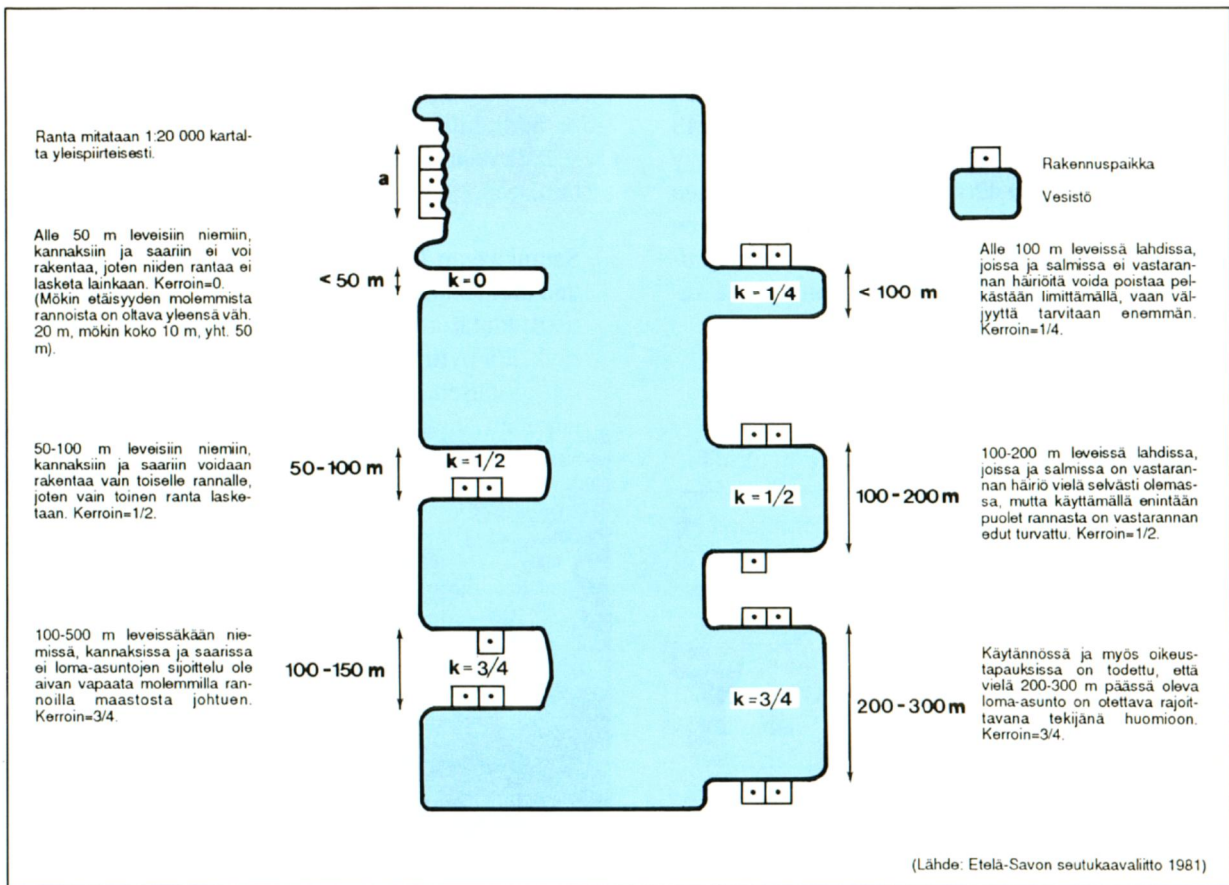
Veneilyn tukikohtia pohjoisrannalle > ei löydy sopivaa paikkaa.

4.1.3 Rakentamisen mitoitus 1. luonnosvaiheessa 2009-2010

Uusien rakennustarpeiden määrittämiseksi on kuultu alueen matkailuyrittäjiä ja asukkaita sekä laadittu kehittämissuunnitelma. Tavoitteena on uusien loma-asuntojen rakennuspaikkojen kaavoittaminen ja matkailuelinkeinon edistäminen. Saariin loma-asuntorakentamista ei lisätä, mutta mannerrannoille osoitetaan lisää rakennusoikeutta oleviin kyliin ja niiden liepeille. Tällä pyritään tukemaan olevien kylien elinvoimaisuutta ja matkailuelinkeinon kehittämistä.

Rakentamisen sijoittumiseen on vaikuttanut tehdyt luonto- ja maisemaselvitykset sekä tiestön, vesi- ja energiahuollon läheisyys.

Rantaviivan pituuden laskentaohjeena on käytetty oheista kaaviota, jossa vesistön tai maa-alueen kapeus vähentää laskennallisen rantaviivan pituutta. Alueille on laadittu kantatilaselvitys Lapin maanmittauslaitoksella vuonna 2006, jonka perusteella rakennusoikeudet on laskettu ja jaettu tiiloille. Kantatilalaskelmasta on erillinen raportti.

Kylät ja niiden lievealueet

Tehokkaammin rakennettavia kyläalueiden rantoja ovat Partakko-Hietajoki-Kontio-ojansuu, Väylä, Kalkulahti-Pielpavuono, Sarviniemi, Nikulanperä-Siskelivuono, Talvituvanjärvi ja Konesniemi. Näillä loma-asuntojen RA rakennusoikeus on korotettu 7 loma-asuntoon muunnettua rantakilometriä kohti (vanha kaava 5 l-as/km). Näistä alueista Väylä, opiston ympäristö Sarviniemessä, Nikulanperä ja Talvituvanjärvi on jo pääosin rakentunut tämän korkeamman mitoituksen mukaan, joten niiden osalta merkittävää muutosta ei tule nykytilanteeseen.

Inarijärven länsipuolelle, yksityisten omistamille maille sisäjärvien rantaan, on osoitettu loma-asutusta. Mitoitus on ollut 5 l-as/km.

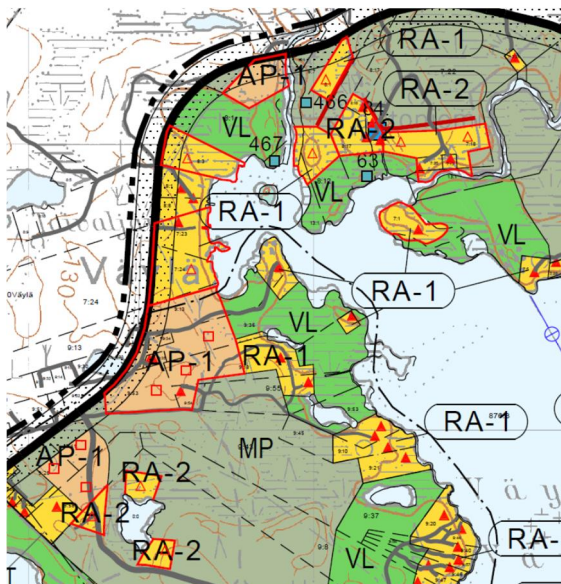
Valtion toteutettavat taukopaikat ja tukikohdat

Matkailua palvelevaa rakentamista, valtion toteutettavia taukopaikkoja osoitettiin muutamia uusia myös saariin. Mannerrannoille osoitetuista ohjelmopalvelujen tukikohdista osa voidaan luovuttaa

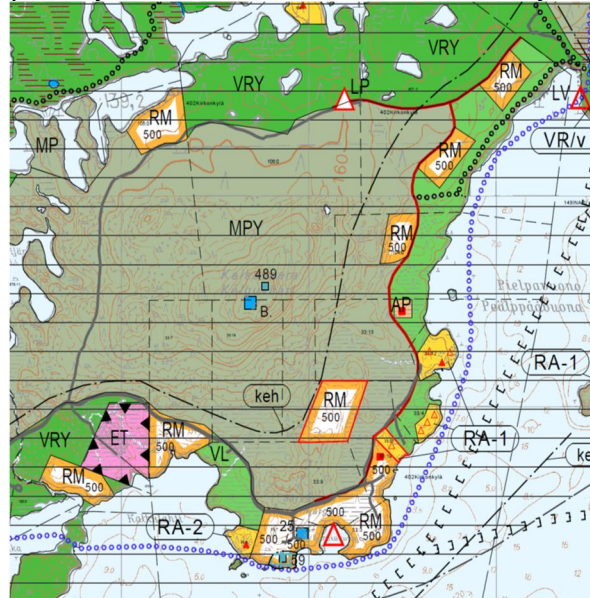
yksityisten matkailuyrittäjien toteutettaviksi. Tukikohta-alueita on kolmea tyyppiä, perinteinen autiotupa merkinnällä VR/v, pieni vuokrattava paritupa RM/v ja isommille ohjelmapalveluyrityksille ryhmämajoitukseen tarkoitetut tukikohdat RM-1/v.

Yksityisten toteutettavat matkailupalvelualueet

Matkailupalvelujen aluetta RM 500 on osoitettu Partakkoon, kirkonkylän liepeelle, runsaasti Kalkuvaaran rannoille, Miesniemeen, Myössäjärvelle ja Ukonjärvelle. Nämä pienet yksiköt sijoittuvat oleviin kyliin tai jo olevien palvelujen tai pysähdyspaikkojen viereen kuten tavoitteissa edellytetään.

Väylän kyläalueen täydennysrakentamista

Kalkuvaaran matkailupalvelualueita.

Ranta-asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet

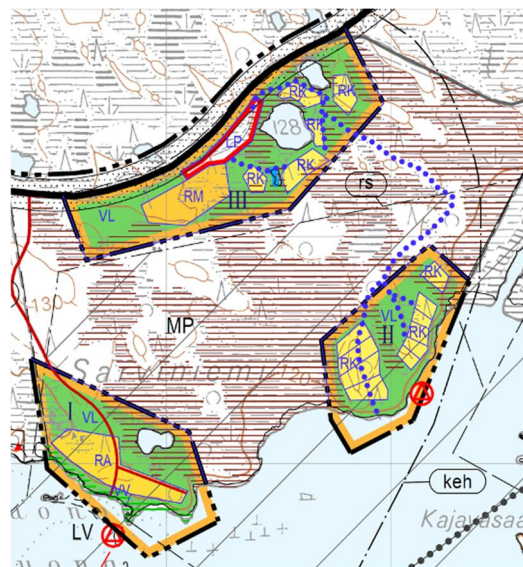
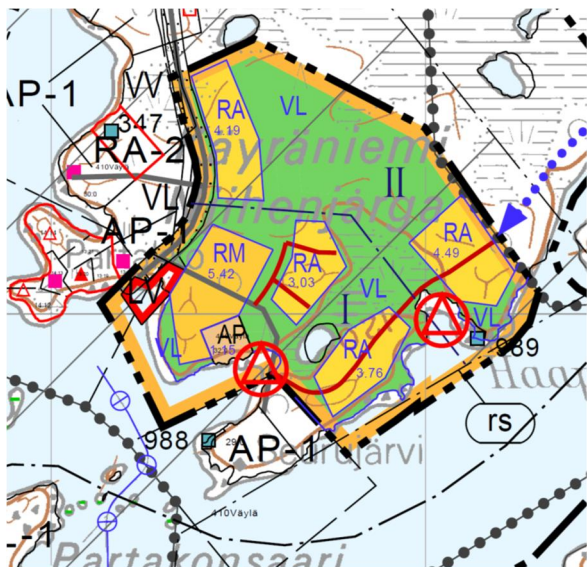
Yleiskaavatyön pohjaksi laadittiin toiminnallisen kehittämisen suunnitelma, jossa matkailupalvelut päätettiin ohjata kyliin. Partakon Käyräniemeen, Väylän Sarviniemeen ja Mahlattuoran Apajalahti-Järvikäiseen osoitettiin ranta-asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet valtion maalta. Alueet sijoituivat rantojensuojeluohjelma-alueelle ja Mahlattuora myös Natura-2000 rajauksen sisälle. Nämä alueet tukevat kyliin mahdollisesti syntyviä matkailu- ja ohjelmapalveluyrityksiä.

Yksityisten maita, joille voidaan laatia ranta-asemakaava, sijoittuu Hietajokisuulle ja mahdollisesti Kalkulahti-Pielpavuonoon. Hietajokisuulle voidaan suunnitella asemakaavalla enintään 9000 k-m² lomakylä.

Toiminnallisessa suunnitelmassa ei otettu kantaa Mahlattuoran alueen rakentamiseen tai matkailun vetovoima-alueen hyödyntämiseen kylien ulkopuolella muuhun kuin retkeilyyn. Kaavatyön edetessä ilmeni, että uusien loma-asuntojen rakennuspaikkojen määrä jää kuitenkin melko vähäiseksi ja suuri osa niistä sijoittuisi yksityisten maille, joilla tonttien myynti on epävarmaa. Matkailuelinkeinon kehittämismahdollisuus, tonttien saanti ja hintatason pysyminen kohtuullisena haluttiin turvata osoittamalla valtion maille ranta-asemakaavoitettavia alueita. Alueet sijoitettiin kylien liepeelle sekä olevien ranta-asemakaava-alueiden yhteyteen, missä voidaan hyödyntää jo olemassa olevaa tiestöä ja rantautumispaikkoja. Nämä ranta-asemakaavoitettaviksi tarkoitetut alueet sijaitsevat päätavoitteiden mukaisesti ja ovat maisemallisesti vetovoimaisilla alueilla. Muita vastaavia alueita, joille rakentamista voitaisiin ohjata, ei tällä yleiskaava-alueella ole.

Tavoitteena on rakentamisen sijoittaminen tehokkaan keskitetysti siten, että kylämäisten loma-asutusryppäiden välissä säilyy riittävän laajat, koskemattomat luontoalueet. Ulkoilua ja retkeilyä varten tulee rakentaa hyvin opastetut reitit ja taukopaikat, mikä vähentää luonnon kulumista. Alueet rakennetaan vaiheittain ja järjestelmällisesti edeten, mikä estää rakenteen hajaantumisen, tehostaa maan ja infrastruktuurin käyttöä ja pitää kustannukset kohtuullisina.

Rakentamisen mitoituksen ja vaikutusarvioinnin pohjaksi ranta-asemakaavoitettaville alueille, valtion hallinnoimille maille, tehtiin kaavarunkotasoiset mitoitusluonnokset. Kolmelle alueelle arvioitiin mahtuvan yhteensä noin **440 loma-asunto- tai kämppätonttia**. Valtaosa eli noin 320 sijoittuisi Apajalahti-Järvikäisen kolmelle lomakyläalueelle. Partakoon voisi rakentua 65 ja Väylän kolmelle osa-alueelle 52 loma-asuntoa. Matkailupalvelualueita Partakossa on 1-2, Väylässä 1 ja Apajalahti-Järvikäisellä 12 kpl. Rakennusoikeutta Partakossa oli 13 400 k-m², Väylässä 10 400 k-m² ja Järvikäisellä 75 000 k-m².

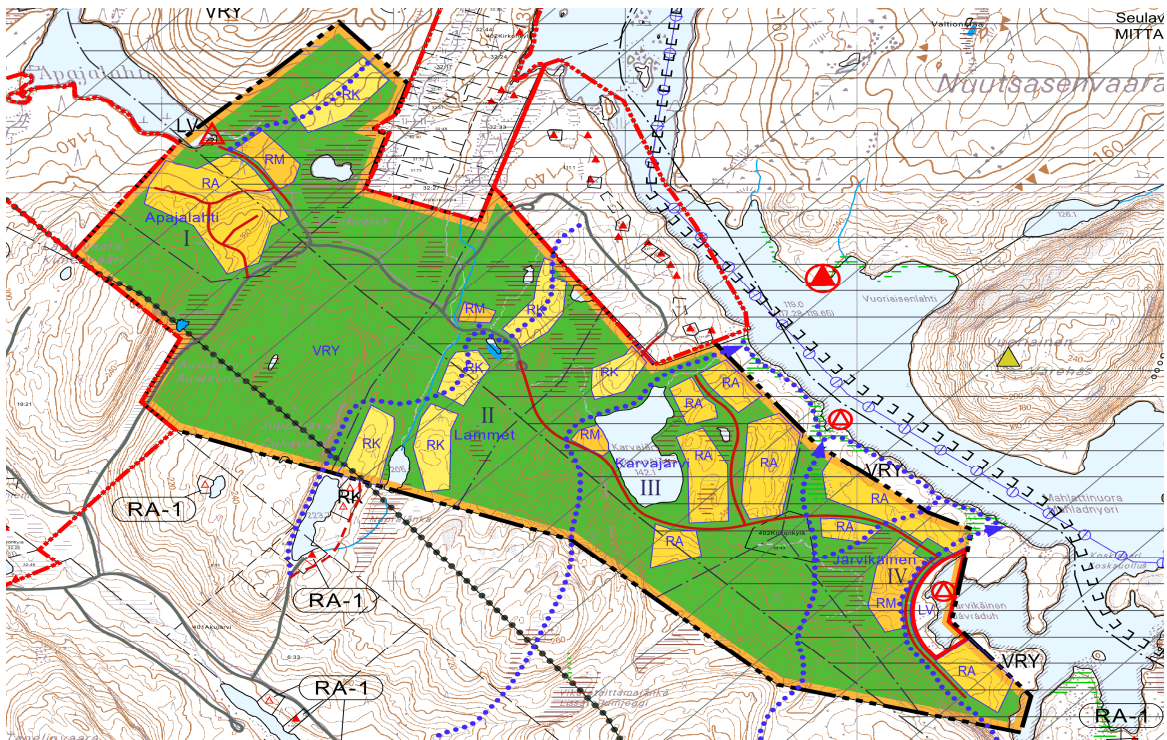
Suunnitteluratkaisun perustelut rantojensuojelu- ja Natura2000-alueelle sijoittumisesta

Yleiskaavaluonnoksen merkittävin uusi loma-asutus- ja matkailualue, Apajalahti-Järvikäinen, osoitetaan Inarijärven lounaisrannalle, mikä on Natura 2000 aluetta ja **maakuntakaavassa** osoitettu matkailun vetovoima-alueita, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealuetta **mv**: ”Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla”.

Maakuntakaavan aluerajaus sisältää Inarin kirkonkylän, Inarijärven eteläosan ja Nellimin. Perusteet alueen käytölle ovat vetovoimaiset luonto- ja kulttuurikohteet (Inarijärvi, Ukonjärvi-Myössäjärvi, muinaisjäännökset), hyvät liikenneyhteydet (valtatie 4), paljon olevia matkailupalveluja (Myössäjärvi, rantakaava-alueet) sekä mahdollisuudet keskinäiseen yhteistyöhön ja verkottumiseen. Kehittämisen keinoja ovat kulttuurikohteiden ja luonnonmaisemien vaaliminen ja hoitaminen, teiden kunnossapito, hyvä opastus ja viitoitus sekä yhteismarkkinointi. Matkailun ja virkistykseen kehittämisyöhykkeille tulisi laatia toiminnallinen kehittämissuunnitelma ja oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Natura 2000 suojelualueiden ensisijainen suunnitteluväline on hoito- ja käyttösuunnitelma. Natura-alueelle sijoittuvaa toimintaa koskee suojelumääräys: Suunniteltaessa suojelualueen tai suoje-luohjelmaan kuuluvan alueen käyttöä, on neuvoteltava luonnonsuojelusta ja alueen hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Natura 2000 alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa vaikutusten arviointi on tehtävä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisesti.

"Alueelle voidaan suunnitella sijoitettavaksi yleiskaavassa osoitettavalla, luontoon ja maisemaan sopivalla tavalla retkeilyn taukopaikkoja, alueella olevien matkailupalvelujen kehittämistä ja mv-vyöhykkeen sisällä mantereella myös uusia matkailupalveluja. Suunniteltavien matkailupalvelujen tulee olla ympäristövaikutuksiltaan vähäisiä."

"Osa Inarijärven Natura-alueesta sisältyy matkailun vetovoima-alueeseen maisemansa, luonnonarvojen sekä tärkeiden reittien ja virkistykseen tukikohtien vuoksi. Alue on osa alueen matkailullista vetovoimaa parhaiten, kun sen suojeluarvoja vaalitaan. Natura-luontotyyppien ja lajien suojaaminen kasvavien matkailijamäärien aiheuttamalta kulutukselta ja häiriöltä hoidetaan kanavomalla liikkuminen poluille, vesireiteille ja rantautumispaikoille. Kaavamääräys velvoittaa suunnittelemaan virkistykseen ja matkailuun liittyvät rakennukset ja muut rakenteet luontoon sopivalla tavalla."

VAT-tavoite matkailukeskusten suunnittelulle: "Maakunnan suunnittelussa on tuettava matkailukeskusten ja -alueiden verkottumista sekä vapaa-ajan käytön vyöhykkeiden kehittämistä niin, että muodostuu toimivia palvelukokonaisuuksia. Ensisijaisesti on kehitettävä olemassa olevia matkailukeskuksia ja -alueita. Alueidenkäytön suunnittelussa matkailualueita tulee eheyttää ja osoittaa matkailun kehittämiseksi riittävät alueet."

Kaikki edellä mainitut, kolme asemakaavoitettavaksi tarkoitettua aluetta sijoittuvat rantojen suoje- lualueelle. **Rantojen suoje- luohjelman** päätavoite on säilyttää ohjelman alueet rakentamattomina ja luonnontilaisina ja niille on tarkoitus perustaa luonnonsuojelualueita. Alueella on mahdollista liikkua ja retkeillä sekä hyödyntää luonnon antimia perinteisten jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Suojelutavoitteita voidaan täsmentää kunnan laatimassa yleiskaavassa, missä selvitetään ja mää- ritellään suojeluun, virkistykseen ja muuhun käyttöön tulevat alueet yksityiskohtaisesti. Mikäli luonnonsuojelun tavoitteet eivät vaarannu, voidaan yksittäisiä rakennuspaikkoja osittaa rso- alueille, esimerkiksi jo olevan rakennuskannan yhteyteen. Lopullinen rajanveto suojeltavien aluei- den suhteen tehdään rakennuslain mukaisissa kaavoissa ja perustettaessa luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita. Yleiskaavaa laadittaessa tulisi pyrkiä rantojen suoje- luohjelman mukai- seen suojelualueiden toteuttamiseen, mutta paikallisten näkökohtien vuoksi voidaan ohjelmasta poiketa, mikäli suojelutavoite ei tästä olennaisesti vaarannu. Erityisesti poikkeaminen voi olla pe- rusteltua kunnissa, joissa on runsaasti rantojen suoje- luohjelmaan kuuluvia alueita.

Perusteluja poikkeamiselle:

- Maakuntakaavan mukainen matkailun vetovoima-alue -> matkailumajoituksen lisääminen vetovoimaisimmalla Inarijärven rannalla, valtatie varren paikat eivät vetovoimaisia, koska ei yhteyttä isoon vesistöön.
- Rakentaminen täydentää jo olevia ranta-asemakaavoitettuja alueita rajautuen niihin
- Hyödyntää olevaa tiestöä
- Uusi rakentaminen edellyttää kunnallistekniikkaa, joten rakentamisen määrä ja sijoittuminen pitää olla keskitettyä (lomakylät) tai kokonaan ilman kunnallistekniikkaa (kämpät)
- Loma-osakekylien rakentaminen mahdollistaa myös yksityisten (mutta vuokrattavien) mökkien hankinnan, joille on kysyntää
- Inarijärven suojeluarvot kohdistuvat painavimmin vesistön laatuun, mitä kaavoitus-/ rakentamishanke hyvin toteutettuna ei uhkaa
- Rakennettavan rantametsän osuus alueesta ja merkitys suojelulle on pieni
- Vähiten haittaa ja muutosta aiheutuu Apajalahti-Karvajärvi välisen alueen rakentamisesta
- Maisemaltaan vetovoimaisin alue on Järvikäisen ranta - Vuoriainen
- Alueen etäisyydet jokamiehen lähiretkeilyyn sopivat, 4-5 km lenkit Lintujärven suuntaan, melonta ja soutu Mahlattinuoralla >< Inarijärven risteilylaivan reitti Mahlattinuoraan, jolloin matkailija pääsee järviristeilylle ja kirkonkylän palveluihin laivalla.
- Pitkän tähtäimen visio: rautatie Rovaniemi-Inari- Kirkkoniemi -> kestävä massamatkailu -> majoitustarpeen kasvu

1. luonnosvaiheen kuulemisen palaute

Luonnoksesta saadussa palautteessa kommentoitiin suurta rakennusoikeutta ja erityisesti ranta-asemakaavoitettavien alueiden rakennusoikeuden määrää. Partakossa ja Väylässä asukkaat vastustivat laajana rintamana lomakyläiden rakentamista kylän viereen. Mahlattiin alueen rakennusoikeutta pidettiin aivan liian suurena ja osa vastusti alueen rakentamista ylipäänsä. Yksityisten maille toivottiin lisärakentamista erityisesti Nikulanperällä.

Käkkyrämänty Kankiniemessä, matkailun tukikohdan rakentamista alueelle vastustettiin.

4.1.4 Mitoituksen muutokset 2. luonnosvaiheessa, syksy-talvi 2010

Ensimmäisestä luonnoksesta saadun palautteen pohjalta rakentamisen mitoitus vähennettiin voimakkaasti rantakaavoitettavaksi tarkoitetuilta alueilta.

Korotettu mitoituskerroin 7 las / km säilytetään kylien liepeillä.

Partakon ja Väylän kyliin valtionmaille osoitetut ranta-asemakaavoitettavat alueet poistettiin kokonaan asukkaiden vastustuksen takia. Nyt kylien matkailun ja muiden elinkeinojen kehittämismahdollisuudet rajautuvat kylissä jo olevien matkailuyritysten ja porotilojen kehittämiseen ja tarvittaessa laajentamiseen.

Hietajokisuulle yksityisten maalle osoitettu ranta-asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue säilytetään. Sen rakennusoikeutta vertailtiin Saariselän vastaaviin alueisiin ja mitoitus todettiin kohtuulliseksi. Aluetehokkuus on noin 0,1, mikä on pienehkö, kun huomioidaan, ettei alueelle tarvita uutta katuverkkoa tai virkistysalueita. Rakennusoikeus on 9000 kerrosalaneliometriä, mikä on puolet Mahlatin alueelle osoitetun rantakaava-alueen rakennusoikeudesta tai melkein kaksinkertainen sinne osoitetun palvelurakentamisen määrään verrattuna.

Valtion ja yksityisten maille osoitettuja matkailutontteja RM 500, poistettiin Kalkuvaarasta 7 kpl, Rovajärveltä 1 kpl ja Ukonjärven päästä - Myössäjärveltä 2 kpl. Kalkuvaaran RM-alueet muutettiin loma-asuntotonteiksi tai asuintonteiksi.

Valtionmaille osoitettuja kämppekartanoita poistettiin Myössäjärveltä ja Kaitamojärveltä sekä pienennettiin Rovajärven kohteen rakennusoikeus kämppekartanosta vuokratupaan.

Apajalahti –Järvikäisen alue sijoittuu Natura-alueelle ja sen rakentamista vastustettiin tai esitettiin mitoituksen laskemista. Alueella oli rakennusoikeutta 75 000 kerrosalaneliometriä. Nyt asemakaavoitettavaa aluetta on rajattu noin puoleen entisestään ja rakennusoikeutta on saman verran kuin Nangunniemen alueella eli majoitustiloille 18 000 k-m² ja palveluille 5000 k-m².

Luonnoksessa on osoitettu rakennuspaikkoja myös sisäjärvien rannoille yksityisten maille. Ivalon alueen yleiskaavan yhteydessä päätettiin 15.8.2006, että rakentamista voidaan ohjata yli 4 ha järvien rannoille. Pienempien järvien (4-35 ha) mitoitusluku on 3-5 ja muiden järvien mitoitusluku on 5. Loma-asunto ja vakituinen asunto ovat mitoituksessa samanarvoisia.

Loma-asunnon tai asunnon pihapiiriin kuuluvaa saunarakennusta ei lasketa erilliseksi rakennuspaikaksi. Sen sijaan tilalla sijaitseva yksittäinen saunarakennus lasketaan lomarakennuspaikaksi. Olemassa olevan, luvallisesti rakennetun rakennuksen voi peruskorjata tai korvata uudella, kaavamääräykset huomioon ottaen, mikäli rakennuspaikka on rakennuskelpoinen (MRL 116§), vaikka tilan yleiskaavan mukainen rakennusoikeus olisi jo käytetty.

Luonnosta tarkistettiin poistamalla luonnos-1:ssä näytetyt lomarakennuspaikat alle 4 ha järviltä tai lammilta. Myöskään rantavyöhykkeen ulkopuolelle sisämaahan ei näytetä olevia rakennuspaikkoja eikä osoiteta uusia rakennuspaikkoja. Näiden alueiden rakentamismahdollisuus tutkitaan tapauskohtaisesti poikkeamisluvilla tai suunnittelutarveratkaisuilla kunnassa. Vesistöjen mitoitettujen rantavyöhykkeet näytetään kartalla sinisellä viivalla.

Olemassa olevat, rakentuneet rakennuspaikat näkyvät kartalla umpinaisella kolmiolla ja rakentamattomat tontit avokolmiolla.

Tällä kaavamutoksella syntyneet rakennuspaikat näytetään myös erillisellä liitekartalla. Näitä on yhteensä 149 kpl, joista 34 kpl +2RM-aluetta sisäjärvien rannoilla ja 115 kpl + 8 RM-aluetta Inarijärven rannoilla. Voimassa olevan yleiskaavan tontteja on vielä rakentumatta 128 kpl eli lähes sama määrä, mitä nyt tulee uusia paikkoja.

Valtionmaalle on osoitettu matkailun taukopaikkoja RM/v ja RM-1*, joihin saa rakentaa majoitustiloja. Ensimmäiseen saa rakentaa 80 k-m² vuokratuvan ja toiseen* 300 k-m² kämppekartanon.

Paikkoja oli sisämaan järvillä 4 kpl (Rautujärvi, Haapakoski, Karipääjärvi, Ukonjärvi*) ja Inarijärvellä 6 kpl (Miesniemi*, Hoikka-Petäjäsaari, Mahlatinsalmi, Kaikunuoran Tyllyvaara, Pääsaarensalmi ja Lillukkalahti*). Näistä uusia paikkoja olivat Karipääjärvi, Tyllyvaara, Pääsaarensalmi ja Lillukkalahti, joka oli aiemmassa kaavassa kalakenttäaluetta.

Natura 2000-alueilla saarissa on vanhan yleiskaavan rakennukset + 3 uutta RA-5 /-6 rakennuspaikkaa sekä em. 4 uutta, metsähallituksen toteutettavaa RM-taukopaikkaa (Kaikunuora, Pääsaarensalmi).

Lisäksi saaristossa on neljä uutta, luontaiselinkeinoille varattua paikkaa MP-2, esim. paliskunnille ja kalastajille. Paikat on osoitettu paliskuntien toiveesta Viimassaareen, Leviä-Petäjäsaareen, Eärbinsualuihin ja Kaamassaaren Selkälähteen. Perusteluina on talviaikainen porojen kokoamispaikkojen tarve ja mahdollisuus yöpyä porokämpässä, mikä vähentää edestakaista ajelua jäällä. Kämppien tarkoitus on verrattavissa valtionhallinnon huoltokämppiin. Viimassaaren alue oli luonnosvaiheessa kalakenttien aluetta.

Ranta-asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden, Karvajärvi – Järvikäisen asemakaavoitettavan alueen mitoitus oli noin kolmasosa aiemmasta luonnoksesta, alue oli puolittunut kooltaan ja oli rakennusoikeudeltaan saman kokoinen kuin Nanguniemeen Ivalon yleiskaavassa osoitettu lomakyläalue. Alueen rakennusoikeus oli 18 000 + p 5000 k-m² eli rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä ja palvelurakentamiseen käytettävissä oleva rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä. Alue ajateltiin toteutettavaksi neljässä vaiheessa osa-alueittain. Alueelle voidaan sijoittaa noin 100 rakennuspaikkaa ja niille yhteensä 560 – 920 vuodepaikkaa. Matkailuyrityksille oli varattu rakennusoikeudesta 5000 km² ja 18 000 k-m² loma-asunnoille.

Vanha metsätyökämpä Kankiniemessä. Perinteinen rakentaminen sopii lappilaiseen maisemaan hyvin muotonsa ja värityksensä puolesta. Valmismökit ovat usein tyyliltään vieraita. Harva sijoittelu kuitenkin estää pahimmat riitasoinnut erityylisten rakentamistapojen välillä. Tiiviimmin mitoitetuilla kyläalueilla rakentamistavan yhtenäisyyteen tulee kiinnittää huomiota.

5. YLEISKAAVA

5.1 Yleiskaavan kuvaus

5.1.1 Kokonaisrakenne ja mitoitus

Suunnittelun pääperiaatteena on ollut alueen nykyisen, erämaisen luonteen säilyttäminen. Uudisrakentaminen on ohjattu oleviin kyliin tai olevien loma-asuntoalueiden ja olevan tiestön tuntumaan. Näin suurin osa alueesta säilyy erämaaisena retkeilyalueena. Inarijärven rantaviivasta, mannerrannasta ja saarista, jätetään yli 90 % rakentamisen ulkopuolelle. Saaret ovat luonnonsuojelualuetta tai virkistysaluetta.

Saaristoon Natura-alueelle on osoitettu **yksi uusi** vuokrakämppekohde RM/v, Pääsaarensalmeen sekä 2 rantautumispaikkaa VR/v Pikku-Jääsaareen. Tsärbinsualuissa oleva loma-asuntotontti on muutettu autiotupa / vuokrakämppekohteeksi RM/v. Yksityisen maille on osoitettu uudet lomarakennuspaikat Tissikivisaareen ja Kaamassaareen.

Mannerrannan aiemman kaavan loma-asutuksen mitoituksessa ollut virhe Lahdenperällä on nyt korjattu ja tontit siirretty jo rakennetuille paikoille.

Yleiskaavaa on nyt laajennettu länsirannan tunturialueelle, joka on osoitettu ulkoilu- ja retkeilyalueeksi. Uutta lomarakentamista on osoitettu mannerrannalle ja sisäjärvien rannoille välille Ukonjärvi-Inari. Pääosa tavoitellusta matkailun kasvusta osoitetaan Inarin kirkonkylän asemakaava-alueelle, jonne laadittiin asemakaavan muutosta samanaikaisesti.

Rannan pituutta laskettaessa ei ole huomioitu vähäisiä mutkia, tulvaherkkiä tai rakennuskelvottomia alueita, kapeita niemiä ja lahtia. Alle 100 metrin levyisten salmien kohdalla rantaviivasta lasketaan vain puolet.

Loma-asutus on ohjattu jo 1990-luvulla laaditussa yleiskaavassa pääosin peitteisille rannoille, ei kuitenkaan merkityille väylille avautuville rannoille. Rantavyöhykkeen peltoaukeat, avokalliot, niemien kärjet ja kannakset on pyritty jättämään rakentamattomiksi. Samoja periaatteita on noudatettu tässäkin suunnitelmassa.

Rakennusoikeus on laskettu maanomistajille tasapuolisesti ja tilakohtaisesti emätilaperiaatteen mukaan. Loma-asuntojen rakennusoikeus on määritetty ja yleiskaava tehty siten, että tavanomainen omarantainen loma-rakentaminen voidaan toteuttaa suoraan kunnan rakennuslupamenetelyllä (oikeusvaikutteinen yleiskaava).

Partakossa ja Inarin kirkonkylän liepeillä sallitaan tiiviimpi rakentaminen kyläalueille.

YLEISKAAVAN MITOITUSPERIAATTEET

- Inarijärven saariin ei lisätä uusia rakennuspaikkoja yksityisille > entinen mitoitus
- **kyläalueiden liepeillä nostetaan rakennusoikeutta** yksityisten maille entisestä 5 loma-asuntoa / km > 7 loma-asuntoon / km.
- laajennusalueella, yli 4 ha sisämaajärvillä mitoitus on 3-5 l-as / km
- rakennusoikeudet laskettu myös porotiloille
- matkailupalveluja osoitetaan mannerrannoille kylien liepeille ja valtionmaalle retkeilyalueelle - kuitenkin hyvin säästeliäästi Natura-alueelle.

Seuraavassa kaaviokuvassa on esitetty rakennusoikeuden muutos osa-alueittain. Osa-alueiden sisällä on jaksoja, joissa tilanne säilyy vuoden 1994 yleiskaavan mukaisena. Ennallaan säilyviä alueita ovat pohjoiskulmalta alkaen Paloniemi (11 rakentumatonta rakennuspaikkaa), Muurahaisniemi-Kuortakkivuono (25 rp), Hyljelähti (11 rp), Miesniemi, Mahlattuora, Ivaloajokisuisto ja Nangunvuonon saaret. Nellimin mitoitus on entinen, mutta rakentamismäärä on kuitenkin hieman kasvanut porotilojen mitoituksen takia.

TUULISPÄÄ

Tunturialueen pienvesistöt, Talvitupajärvi, Konesjärvi, Myössäjärvi

1994: ei yleiskaavaa; 8 AP, 28 RA, 4 RM/v, 3 RM, 1 RH/v

2015: 35 uutta RA, 4 RM 500, 1 RM/v

JUUTUA

Kalkuvaara, Siskelivuono

1994: Kalkuvaarassa 10 rp ja Pielpavuonossa 1. Siskelivuonolla 38 RA, Nikulanperän AT-alue ja Kaakkuriniemen ranta-asema-kaava-alue.

2015: Kalkuvaaraan 24 uutta rakennuspaikkaa ja 3 RM 500/300, Siskelivuonolle 28 uutta RA ja 2 AP, 3 olevaa RA muutettu RM 500.

VÄYLÄ

Paloniemi - Kotkaniemi

1994: 98 rp ja R/v Paloniemessä

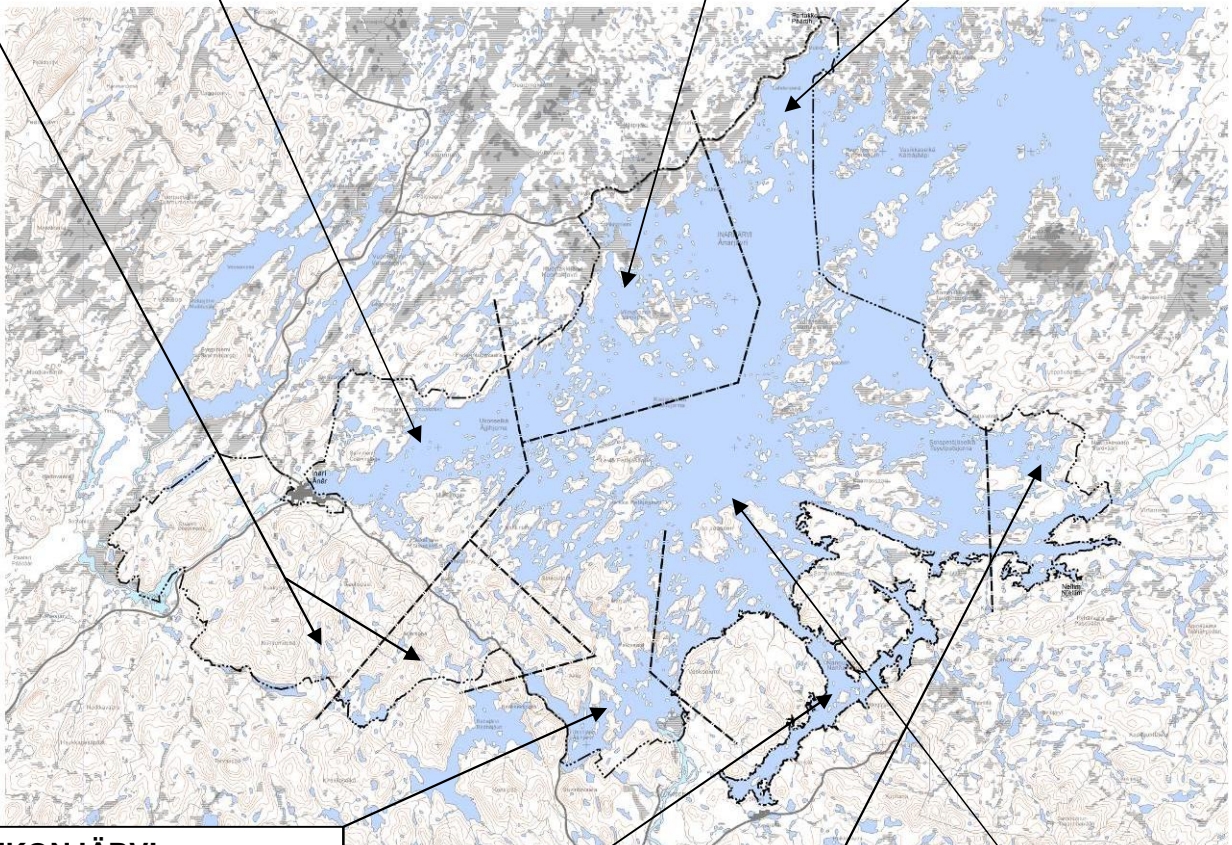
2015: 16 uutta rp Väylän kylälle, Paloniemessä nyt RM 300

PARTAKKO

Käyräniemi-Akuniemi

1994: AT ja RM-alueita, eteläosa 16 rp.

2015: muutos vaikea määritellä merkintäeron vuoksi > 7 uutta rp AT-alueella eteläosalla 15 uutta rp ja Akuniemessä VR/v-alue

UKONJÄRVI

Konesniemi - Ivalojoikisuu

1994: 6 rantakaava-alueita R/v, 52 RA + Jyllinsaaret 3, 2 VR/v aluetta, Ukonjärven vuokrakämpä.

2015: 11 uutta lomarakennuspaikkaa, ja 5 sisäjävillä. RM 4000 Ukonjärven pohjoispäähän.

NANGUN-VUONO

vuonon saaret

1994: 10 RA, 1 KK
2015: ei muutosta

NELLIM

Tervavuono

1994: 25 rp

2015: 9 uutta rakennuspaikkaa porotiloille, joista 2 sisäjävillä.

SAARISTO

Inarijärven saaret, Natura-2000 alue – myös mannerrannat

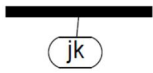
1994: 173 rp, 14 rantautumispaikkaa ja 1 RM

2015: 2 uutta lomarakennuspaikkaa, 1 RM/v, 2 VR/v, poistettu 5 kalakenttää

MUUTOS-ALUEEN kasvu 16,8% v. 2014 uusien loma-asuntojen/ asuntojen 97 + 45* kpl > < 569 kpl yleiskaavassa 1994
uusien matkailupaikkojen RM 500 3 kpl > < 2+6 kpl RM+ R/v
uusien retkeilyn tukikohtien RM/v, 1 kpl > < 15 kpl VR/v merkinnällä
uusien rantautumispaikkojen VR/v 2 kpl > < - " -
(*45 kpl uusista tonteista sijaitsee kaavan laajennusalueella tai mannerrannan järvillä)

5.1.2 Liikenne ja yhdyskuntatekniikka

Suunnittelualuetta sivuaa länsilaidalla valtakunnallinen pääväylä, valtatie 4 eli E75 Rovaniemeltä Utsjoelle ja siitä edelleen Norjaan. Tieyhteys on merkitty maakuntakaavan mukaan Jäämeren käytäväksi jk.

JÄÄMEREN KÄYTÄVÄ

Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeä liikennekäytävä, jolle voidaan sijoittaa kansainväliset sähkölinjat, kaasu- ja öljyputket sekä tietoliikenneyhteydet. Liikenneväylän suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen sekä liikenneympäristön laatuun. Paikalliselle liikenteelle ja reiteille tulee rakentaa eri tasossa olevia kulkuyhteyksiä.

Inarin kirkonkylän pohjoispuolella siitä erkanee seututie 971, Sevettijärventie Kaamasesta Partakkoon ja siitä edelleen Norjan puolelle Kirkkoniemeen. Kirkonkylältä erkanee toinen seututie 955 lounaaseen kohti Kittilää ja hieman pohjoisempaa paikallistie 9553, Angelintie luoteeseen. Muut tiet ovat paikallisia yhdys- ja pääsytieitä metsiin, järville ja loma-asuntoihin. Uudet rantatontit voivat pääosin hyödyntää olevaa tieverkkoa.

	VALTATIE, JÄÄMERENKÄYTÄVÄ
	SEUTUTIE, JÄÄMERENKÄYTÄVÄ
	YHDYSTIE, PÄÄSYTIE
	METSÄTIE
	AMPUMARADAN LIKIMÄÄRÄINEN MELUALUE
	OHJEELLINEN, UUSI VENESATAMA
	OHJEELLINEN, UUSI VENEVALKAMA

Olevat venesatamat sijoittuvat Inarin kirkonkylään, Partakkoon, Veskoniemeen ja Nellimiin. Uusi venesatamavaraus on osoitettu Ukonjärvelle. Pienempiä, uusia venevalkamia on osoitettu Miesniemeen, Tissikivinuoraan, Akuniemeen, Ukonjärvelle, Mahlatinsalmeen, Jääsaarensalmeen, Kaikunuoran Tyllyvaaraan ja Pääsaarensalmeen.

YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE
Alueella voi sijaita yhdyskuntateknisen huollon toimintoja, kuten masto, vedenottamo tai jäteveden puhdistamo.

ENERGIAHUOLLON ALUE

AMPUMARATA-ALUE
Ampumaradan melusuoja-alueelle ei tule sijoittaa uutta asutusta, loma-asutusta tai ulkoilureittejä.

ET merkinnällä on osoitettu kirkonkylän jätevedenpuhdistamo ja kohdemerkinnöillä Kirakkakönkään vesivoimalaitos, Nukkumajoen uusi vedenottamo ja Uruvaaran ylävesisäiliö. EN-merkintä osoittaa 110 kV seudullisen voimalinjan.

Oleva Lauuluvaaran seudullinen ampumarata EA-1 sijoittuu noin 3 km päähän kirkonkylän luoteispuolelle Kaunisrovalle. Radalle on osoitettu 1 km ohjeellinen suojavyöhyke. Radalla järjestetään paikallis- ja piiritason kilpailuja ja ampumakoikeita. Alueen melutasoja ei ole selvitetty tarkemmin. Alue sijoittuu vaarojen väliin, jotka estävät melun etenemistä.

5.1.3 Loma-asuntoalueet

Tällä kaavalla suunnitellut uudet loma-asuntotontit ja -alueet esitetään erillisellä liitekartalla. Olevat rakennukset on tarkistettu maastomittauksin kesällä 2009 -2010 ja kaikki tontit on rajattu uusimman kiinteistörekisterin mukaan. Tissikivisaassa rakentamattomien rakennuspaikkojen sijaintia on tarkistettu ehdotuksen laatimisvaiheessa.

Lähes kaikki uudet loma-asuntoapaikat sijoittuvat yksityisten maille kylien liepeille. Valtion maalle on osoitettu paikkoja ainoastaan Konesjärven rantaan kirkonkylän pohjoispuolelle. Rakennusoikeuden laskenta on kuvailtu kappaleessa mitoitus. Kaavassa näytetään sinisellä ”vyöhyke-rajalla”, mitkä alueet on mitoitettu emätilalaskelman perusteella.

Mannerrannoille ja sisäjärvien rannoille osoitetuilla alueilla käytetään seuraavia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä:

Perusmerkintää **RA** käytetään mannerrannoilla ja erämaajärvillä. Kylien liepeillä sallitaan mittavampi rakentaminen merkinnällä **RA-4**. Tavoitteena on saamelaisperinteen mukainen pihapiiri, joka koostuu useista pienistä rakennuksista. Pienimittakaavainen rakentaminen on joustavaa ja sen käyttö helposti muunneltavaa. Suurin osa pihapiirin rakennuksista voi olla kylmiä hirsirakennuksia, joiden ylläpito on edullista. Pihapiiri voi kasvaa hitaasti, usean sukupolvenkin aikana, rakentajan varallisuuden kasvun mukaan. (ks toteuttaminen, Nuoran Juhaniin pihapiiri)

Mannerrannoille osoitettujen RA-alueiden rakennusoikeus on 200 k-m².

Kylien liepeille sijoittuville RA-4 alueilla rakennuspaikan rakennusoikeus on 300 k-m² ja se mahdollistaa laajan pihapiirin ja isompien talousrakennusten rakentamisen. Erityisesti nämä alueet soveltuvat esim. eläkeläisten osa-aikaiseen asumiseen ja harrastamiseen.

Ympäristöllisesti aroilla paikoilla saaristossa on käytetty kaavamerkintöjä RA-5 ja RA-6, joissa rakennuspaikkakohtainen rakentamisen määrä on pieni, 80 tai 40 k-m².

Kalalenttien rakennusoikeus on vain 40 k-m², koska rakenteet ovat väliaikaisia.

Rakennustyylien kirjavuutta matkailurakentamisessa Hietajokisuulla. Rakennusten pieni mittakaava pelastaa tyyliä suuremmilta ristiriidoilta, mutta pihapiiri on kuitenkin kokoelma ja tulos eri aikakausien matkailurakentamisesta – ajallisesti kerrostunut miljöö.

RA LOMA-ASUNTOALUE

Rakennuspaikalle saa sijoittaa päärakennuksen, vierasmajan, aitan, erillisen enintään 30 k-m² saunan ja tarvittavia talousrakennuksia samaan pihapiiriin kokonaisrakennusoikeuden puitteissa.

Rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus on 200 k-m² ja vähimmäiskoko 2000 m². Muilta osin rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

RA-4 LOMA-ASUNTOALUE

Rakennuspaikalle saa sijoittaa päärakennuksen, vierasmajan, aitan, erillisen enintään 30 k-m² saunan ja tarvittavia talousrakennuksia samaan pihapiiriin kokonaisrakennusoikeuden puitteissa.

Rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus on 300 k-m² ja vähimmäiskoko 2000 m². Muilta osin rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

RA-5

YMPÄRISTÖLLISESTI ARALLE ALUEELLE SIJOITTUVA LOMA-ASUNTOALUE

Rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asunnon ja talousrakennuksia, yhteensä enintään 80 k-m² Loma-asunto saa olla kooltaan enintään 60 k-m² ja talousrakennukset 20 k-m².

Muilta osin rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

RA-6

YMPÄRISTÖLLISESTI ARALLE ALUEELLE SIJOITTUVA LOMA-ASUNTOALUE

Rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asunnon ja talousrakennuksia, yhteensä enintään 40 k-m² Lisärakentaminen ilman erityistä syytä on kielletty.

Muilta osin rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Rakentamisen tapaa koskevat vaatimukset ja ohjaus toteutetaan alla olevien yleiskaavan suunnitelu- ja rakentamismääräysten avulla, joiden noudattamista kunnan rakennusluvan myöntäjä valvoo myöntäessään alueelle rakennuslupia.

YLEISKAAVAMÄÄRÄYKSET:

1. Yleiskaava voidaan käyttää ranta-alueilla sijaitsevilla AP-, AP-2-, RA-, RA-4, RA-5, RA-6, RH/v, KK ja RM-alueilla rakennusluvan myöntämisen perusteena (MRL 43.2§ ja 72§). Tilojen rakennusoikeudet on osoitettu RA- ja AP-alueille.
Rakentamiseen osoitettujen alueiden rajoista voidaan poiketa pohjakartan tarkkuusvaatimusten puitteissa.
2. Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee osoittaa rakennuspaikan rakennettavuus ja tarvittaessa toimenpiteet rakennuspaikan vahvistamiseksi rakennusluvan yhteydessä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 49§:n mukaisesti tehtävän selvityksen (perustamis- ja pohjaolosuhteet) lisäksi.
3. Kyläkeskusten ulkopuolella loma-asuntojen etäisyys rantaviivasta tulee olla vähintään 30 metriä. Erillisen saunarakennuksen ja talousrakennuksen etäisyys rannasta tulee olla vähintään 20 metriä.
4. Rakentaminen tulee tapahtua alueen ympäristöarvoja loukkaamatta. Rakennukset ja muut rakennelmat, kuten lipputangot, eivät saa nousta vallitsevan puuston yläpuolelle. Rakennusten ja vesistön väliin tulee jättää suojapuustoa niin, että rakennukset eivät merkittävästi näy järvelle.
5. Maanomistajakohtaisesti mannerrannalla voi yhdistää rakennusoikeudet saman omistajan mailla.
6. Rakennuspaikka ei saa olla tulvauhanalainen (MRL 116§). Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara. Kosteudelle alttiit rakennusosat on sijoitettava vähintään 0,5 m ylemmäksi kuin kerran 100 vuodessa laskettu korkein tulvakorkeus (HW 1/100), elleivät kaavan hyväksymisen jälkeen valmistuvat selitykset muuta osoita, taikka rakennusluvan myöntävä viranomais ei olosuhteista johtuen vaadi rakennusta sijoitettavaksi korkeammalle. Mikäli em. rakentamiskorkeus on joskus ylitetty (jäätötulva), on tämä korkeampi korkeus otettava määrääväksi korkeudeksi alimpia rakentamiskorkeuksia määritettäessä. Niillä alueilla, joilla HW 1/100 laskentaa ei ole tehty, alimmat rakentamiskorkeudet määritetään tapauskohtaisesti suurimpien havaittujen tulvakorkeuksien perusteella.
7. Veneväylien ja reittien rakentamiseen ja ylläpitoon tarvittavat turvalaitteet voidaan rakentaa maa-alueille, ellei maa-alue ole erityisesti varattu rakentamiseen.
8. Yleisten teiden varsilla ennen rakennusluvan myöntämistä on uusille rakennuspaikoille haettava liittymälupa tai liittymän käyttötarkoituksen muutoslupa. Uusia teitä rakennettaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei niiden rakentamisesta aiheudu merkittäviä maisemallisia vaurioita.
9. Melualueille ei saa sijoittaa uusia asuin- ja lomarakennuksia.
Alueen yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa sekä rakennesuunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista.
10. Jätevesien käsittelyssä noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa jätevesilainsäädäntöä ja -asetusta sekä Inarin kunnan rakennusjärjestystä. Jätevedet on käsiteltävä alan asiantuntijan ja kunnan hyväksymän suunnitelman mukaan.
11. Tällä yleiskaavalla ei rajoiteta (lukuun ottamatta kaavassa todettuja erityisen merkittäviä luontokohteita) eikä ole ratkaistu mahdollisia uusia maa-, kivi- ja kallioainesten ottoon liittyviä toimintoja ja aluevarauksia. Edellä mainitut toiminnot ratkaistaan tarvittaessa erillishankkeina.
12. Alueiden rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä, ellei kaavassa ole toisin osoitettu.
13. Asemakaava-alueen ulkopuolella rakentamisen tulee olla matalaa, enintään II-kerroksista ja ympäristöön sopivaa. Rakennusten sijoittelussa, mitoituksessa ja ulkoasussa on huomioitava perinteinen rakentamistapa sekä soveltuvuus maisemaan.
14. Sähkölinjoja saariin vedettäessä, vesistöjen ylityksissä ja saarten ranta-alueilla on aina käytettävä vesistö- ja maakaapeleita ilmajohtojen sijasta.
15. Luonnonsuojelualueilla olevilla ja niihin rajautuvilla loma-asuntotonteilla on venepaikkojen ja väylien ruoppaaminen kielletty.

Viranomaiselle suunnattu määräys:

1. Yleiskaava voidaan käyttää ranta-alueilla sijaitsevilla AP-, AP-2-, RA-, RA-4, RA-5, RA-6, RH/v, KK ja RM-alueilla rakennusluvan myöntämisen perusteena (MRL 43.2§ ja 72§). Tilojen rakennusoikeudet on osoitettu RA- ja AP-alueille. Rakentamiseen osoitettujen alueiden rajoista voidaan poiketa pohjakartan tarkkuusvaatimusten puitteissa.

Esimerkillisesti maastoon sijoitettu loma-asunto.

Partakon koulu toimii nykyään matkailuyrityksenä. Koulu sijoittuu kyläalueelle AT.

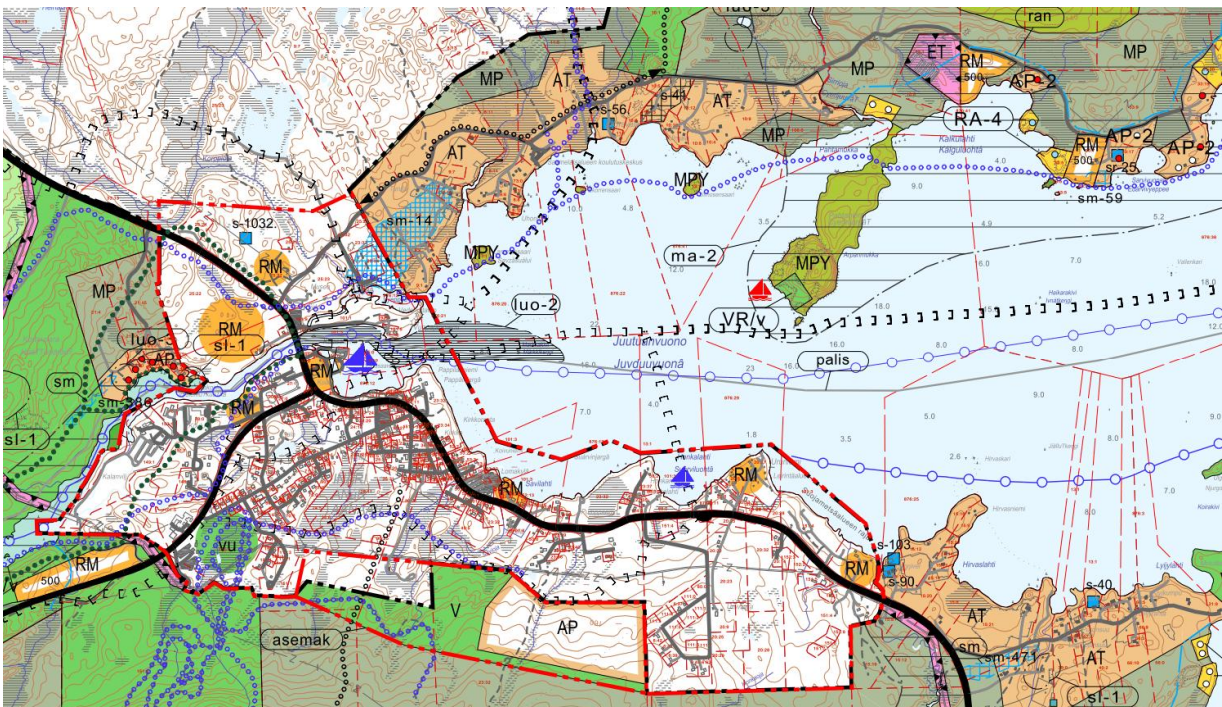
5.1.4 Matkailualueet

Kehittämissuunnitelman mukaan matkailupalvelut tulee sijoittaa ensisijaisesti kyliin tai olevien yritysten yhteyteen. Pienimuotoisia, yksityisiä matkailupalveluja on tällä hetkellä Partakon koululla, Hietajokisuun asuntovaunualueella, Kalkuvaarassa ja Myössäjärvellä.

Asukaskyselyn ja yleisten tavoitteiden mukaan alueelle ei toivota massamatkailua. Yksityisten omistamien tilojen pienen koon ja maastonkin perusteella lähes kaikille yksittäisille matkailun majoitustilojen RM-alueille ja niiden pienyrittäjille sopiikin hyvin yleiskaavan 500 k-m² rakennusoikeus, joka ei edellytä ranta-asemakaavan laatimista. Yksikköön voidaan majoittaa noin 30-40 matkailijaa.

Matkailupalvelujen RM 500 rakennuspaikat ovat vähentyneet koko suunnitteluprosessin ajan eli luonnosvaiheen 22:stä ehdotuksen 12:een. Jäljellä ovat Iso-Petäjäsaarella oleva vanhan yleiskaavan mukainen rakennuspaikka, Kotalahti 1, Kalkuvaara 2 aluetta/tilaa joista toinen on uusi, Pielpavuono 1, Miesniemi 1, Siskelivuono 1, joilla korvataan olevat 3 lomarakennuspaikkaa, Myösjärvi 2 aluetta joista toinen on uusi, Juutuanjokivarsi 1 uusi alue taajaman kupeessa sekä olevat kämpät Nukkumajoella ja Rovajärvellä, yhteensä **12 kpl, 5 800 k-m²**. Näistä vain Kalkuvaaran ja Siskelivuonon alueet ovat yksityisessä omistuksessa ja muut valtion hallinnassa. [Miesniemen paikka poistettiin kaavan hyväksymiskäsittelyssä.](#)

Edellisten lisäksi matkailupalveluja ja -tiloja voi sijoittua kyläalueille AT, pientaloalueille AP-2, karkeasti arvioiden yhteensä noin 5-7 rakennuspaikkaa. Asemakaavoitettava alueita ovat Hietajoki-suu ja Ukonjärven pohjoispää, joihin voidaan rakentaa 3000 ja 4000 k-m². Isoimmat matkailupalvelu-yritykset sijoittuvat Inarin kirkonkylän asemakaava-alueelle, johon tulee lähes kolminkertainen matkailupalvelutarjonta, (34 200 k-m²), verrattuna tämän yleiskaavan aluevarauksiin.

Kirkonkylä - Kalkulahti matkailupalvelukeskittymä sekä Nikulanperän ja Puutteenperän kyläalueet AT.

Omatoimisia matkailijoita palvelevat pienemmät **retkeilijöiden tukikohdat RM/v**, joista monilla on jo autiotupia. Alueen rakennusoikeus on 80 k-m².

Uusia aluevarauksia on osoitettu Pääsaarensalmeen sekä vanhan kalakentän paikalle Selkälahteen ja retkeilyalueella Karipääjärvelle. Ne palvelevat yksittäisten retkeilijöiden lisäksi mm. alueen matkailuyrittäjiä retkikohteina.

Olevia tukikohtia on Hoikka-Petäjäsaarella, sekä Juutuanjoen Haapakoskella, Rautujärvellä ja Nukkumajoella. 8 rakennuspaikan yhteenlaskettu rakennusoikeus on 640 k-m².

Inarijärvellä **rantautumispaikat** sijoittuvat **VR/v alueille**. Osalla niistä sijaitsee autiotupa. Uusi aluevaraus on osoitettu Akuniemeen ja 2 kpl Pieni-Jääsaareen. Ennestään rantautumispaikat ovat Kahkusaassa, Kärppäsaassa, Suovasaassa, Hoikka-Petäjäsaassa, Maurassa, Ukonjärvellä 3 rantaa, Palosaassa, Iso-Jääsaassa, Ikkerinvuonossa ja Haapasaassa, Kovasaassa ja Kaamassaaren Tyllylahdessa. – yhteensä 16 kpl.

YLEISKAAVAMERKINNÄT

RM MATKAILUPALVELUJEN ALUE

Alue on varattu matkailu- ja lomakeskuksille sekä lomakylille.

Kun aluevarauksen toteutettava rakennusoikeus ylittää 500 k-m², on alue asemakaavoitettava.

Rakentamisen tulee olla matalaa, enintään II-kerroksista ja ympäristöön sopivaa.

RM MATKAILUPALVELUJEN ALUE

500 *Luku osoittaa tilakohtaisen rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreinä.*

Yleiskaavan perusteella voidaan rakentaa enintään luvun osoittama määrä 500 tai 300 k-m² matkailua palvelevia rakennuksia, kuten lomakyliä palvelutiloihin

RM/v RETKEILYN JA LUONTOMATKAILUN TUKIKOHTA-ALUE, JOKA ON TARKOITETTU VALTION TOTEUTETTAVAKSI

Alueelle voidaan rakentaa majoitus-, huolto- ja varastorakennuksia yhteensä enintään 80 k-m².

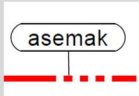
VR/v RETKEILY- JA ULKOILUALUE

Retkeily- ja ulkoilualue joka on varattu valtion tarpeisiin. Muu kuin yleistä virkistystä sekä alueen hoitoa ja valvontaa palveleva rakentaminen on kielletty. Vesistöä rajavaa suojapuustoa ei saa poistaa.

RH/v HUOLTO- JA VALVONTAKÄMPPÄ

Alueelle voidaan rakentaa valtionhallinnon eri viranomaisten toimintoja palveleva huoltokämpä ja varastorakennus, joiden yhteenlaskettu rakennusoikeus on enintään 35 k-m².

Valtionhallinnon huoltokämppeiden RH/v paikat on osoitettu saarissa jo olemassa oleville, tässä käytössä oleville paikoille. Kämpät sijoittuvat Inarijärvellä Varttasaaren Suovanuoraan ja Lillukka-lahteen, Eärbinsualuin Kotalahteen ja mantereella Juutuanjoelle.

RANTA-ASEMAKAAVOITETTAVAKSI / ASEMAKAAVOITETTAVAKSI TARKOITETTU ALUE

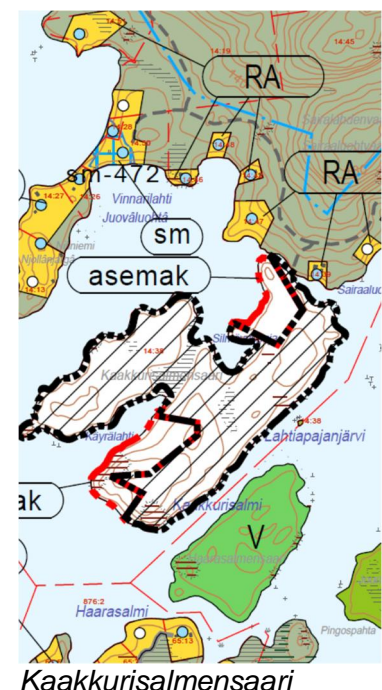
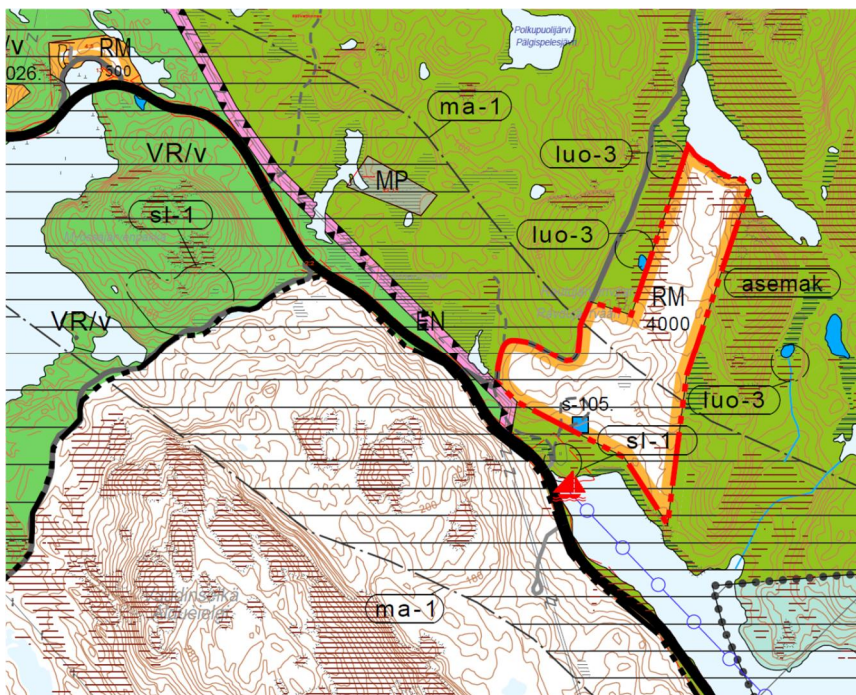
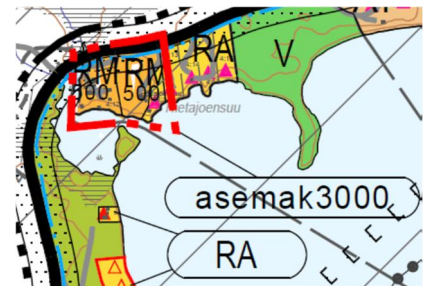
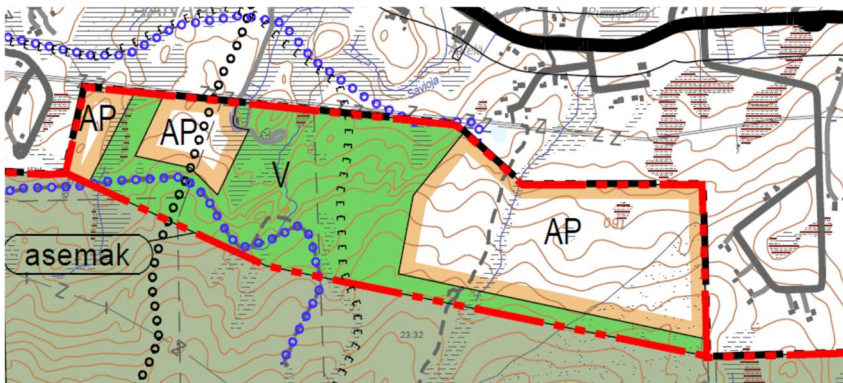
Alue on tarkoitettu asemakaavoitetuksi. Asemakaavassa alueen maankäyttö ratkaistaan yleiskaavaa yksityiskohtaisemmin.

Suunnittelualueelle on osoitettu neljä asemakaavoitettavaksi tarkoitettua aluetta.

Yksi sijoittuu Inarin kirkonkylän asemakaavan eteläreunalle, jonne asemakaavaa voidaan tarvittaessa laajentaa. Alue on tarkoitettu pääasiassa asumiseen. Rakentamisen määrä tutkitaan asemakaavalla.

Toinen alue sijoittuu yksityisten maille Hietajokisuulle, minne on mahdollista laatia ranta-asemakaava matkailun kehittämiseksi. Asemakaavalla alueelle voidaan suunnitella enintään 3000 kerrosalaneliometriä rakennusoikeutta. Kolmas alue on Kaakkurinsalmen asemakaavan reunoilla, jonne toivottiin uutta kaavatarkastelua ja tonttien sijoittelua.

Neljäs alue on Ukonjärven pohjoispuolella Metsähallituksen hallinnoimalla maalla. Alueelle voidaan suunnitella ranta-asemakaavalla lomakylää ja matkailupalveluja yhteensä enintään 4 000 m².

5.1.5 Asuinalueet

Uusia asuinpaikkoja voidaan rakentaa **kyläalueille AT** oleviin kyliin Partakkoon, Puutteenperälle ja Nikulanperälle. Yleiskaavalla ei ohjata rakentamisen sijoittumista talokohtaisesti vaan rakentaminen harkitaan kunnassa tapauskohtaisesti suunnittelutarveratkaisuilla. Jos rakentamisen paine kasvaa suureksi, alueet voidaan myöhemmin asemakaavoittaa.

Maaseudun hajarakentaminen on osoitettu merkinnällä **AP-2**. Näitä pientaloalueita on mm. Talvivanjärvellä, mistä uudet rakennuspaikat poistettiin luonnos-2 vaiheessa. Muita AP-2 alueita on Siskelivuonon Paloniemessä, Kalkuvaarassa, Väylässä, Varankiniemen Tupalahdessa, Kontiojansuulla, Hietajoella, Siuttajokisuulla ja Partakon Käyräniemessä. Näissä on uusia rakennuspaikkoja yhteensä 11 kpl ja olevia 39 kpl.

Alueille voidaan rakentaa uusia pientaloja AP-2 määräyksellä, jossa rakennusoikeus voi olla enimmillään 500 k-m². Tämä mahdollistaa esim. pienimuotoisen yritystoiminnan sijoittamisen asuintilille. Tavoitteena on tukea kylien asutusta ja vahvistaa paikallista kulttuuria sekä lisätä kyliin matkailun myötä uutta elinvoimaa.

AP-alueita on osoitettu Uruvaaraan kirkonkylän asemakaavan kupeeseen, jonne voidaan myöhemmin laajentaa asemakaavaa.

AP PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE (Uruvaara)

Alue varataan pääasiassa asuinpientaloille, kuten 1-2 asuntoisille erillispientaloille, kytketyille pientaloille ja rivitaloille. Rakentamisen suurin sallittu kerroskorkeus on II. Alueella varaudutaan keskitetyn kunnallistekniikan rakentamiseen. Asemakaavoittamattomilla alueilla tulee rakennuspaikan olla vähintään 2000 k-m² suuruinen. Rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

AP-2 PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE (kylien liepeet, pienkylät)

Alueelle saa rakentaa enintään kaksiasuntoisia erillispientaloja. Kullekin rakennuspaikalle voidaan rakentaa myös kaksi erillistä asuinrakennusta ja enintään 3 talousrakennusta, sijoitettuna yhteen pihapiiriin. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 500 k-m², kuitenkin enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta. Rakentamisen suurin sallittu korkeus on II. Asemakaavoittamattomilla alueilla tulee rakennuspaikan olla vähintään 2000 m². Uudisrakentaminen on sovitettava huolellisesti maisemaan ja kyläkuvaan. Rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

AT KYLÄALUE (Partakko, Puutteenperä, Nikulanperä)

Alue varataan kyläasutukselle ja kylää tukeville elinkeinoille, kuten matkailulle ja palveluille. Uudisrakentaminen on sovitettava huolellisesti maisemaan ja kyläkuvaan. Rakennuspaikan on oltava vähintään 2000 m² suuruinen ja rakentamisen suurin sallittu kerroskorkeus on II. Muutoin rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

5.1.6 Virkistysalueet ja reitistöt

Virkistysalueita on osoitettu kylien rannoille ja lähisaariin (lähivirkistysaluetta **V**), lomakylien tai ohjelmajärjestelmien tukikohtien yhteyteen. Alueiden metsiä tulisi hoitaa puistomaisina ja jättää rantaan suojaavaa puustoa, kuitenkin niin että näköaloja järvelle syntyy puiden lomasta. Rantaan voidaan rakentaa uimapaikkoja ja venevalkamia tarpeen mukaan. Nämä alueet ovat usein myös paikallisesti arvokkaita maisema-alueita, joilla maasto ja luonto on ulkoilun kannalta mielenkiintoista ja maisemat vaikuttavia.

Juutuanvaaran hiihtokeskus on osoitettu merkinnällä **VU**, urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Alueelle voidaan sijoittaa urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja palvelevia rakennuksia ja rakennelmia.

Suunnitteluvaiheiden jälkeen päädyttiin siihen, että tällä yleiskaavalla ei suunnitella retkeilyn erilaisia alueita ja reittejä. Yleiskaava osoittaa vain **ulkoilu- ja retkeilyalueen VR** jakautumisen Inarin kirkonkylän lähiretkeilyalueeseen **VR-vl** ja varsinaiseen retkeilyalueeseen **VR-1** toiminnallisen kehittämissuunnitelman perusteella. Suurin ulkoilupaine kohdistuu lähiretkeilyalueelle, minne mm. matkailijoiden liikkuminen painottuu. Määrittely helpottaa mm. vaikutusten arviointia.

Valtatien ja Inarijärven välinen alue on osoitettu **MPU**-alueeksi, jossa on tarvetta järjestää ulkoilureittiyhteyksiä ranta-asemakaavoitetuilta loma-asuntoalueilta Myössäjärvelle ja tunturiylängön ulkoilu- ja retkeilyalueelle.

Olemassa olevat veneväylät ja melontareitit, hiihtoladut, luontopolut, retkeily- ja vaellusreitit, moottorikelkkareitit, porosafarireitit ja vanha Kittilän ratsutie on näytetty kaavakartalla. Lisäksi on osoitettu näihin liittyviä olevia venevalkamia, pysäköintialueita ja autiotupia kohdemerkinnöin.

Ulkoilun oletetaan painottuvan tulevaisuudessa yhä enemmän opastetuille reiteille ja järvimatkailu painottuu risteilyihin. Huippusezonkien ulkopuolella voi lisääntyä hiljaisuutta etsivien matkailijoiden määrät, hyväkuntoiset eläkeläiset, jotka harrastavat mm. hiihtoa, patikointia, melontaa ja kalastusta.

Retkeilyyn osoitetuille alueille on laadittava erillinen suunnitelma, missä ulkoilun erilaiset reitistöt suunnitellaan. Metsähallitus voikin laatia alueelle kaavan vahvistumisen jälkeen hoito- ja käyttösuunnitelman, jossa ulkoilureittien paikat tarkemmin selvitetään ja arvioidaan.

Talviajan harrastajista moottorikelkkailijoille ja hiihtäjille, poro- ja koirasafareille on varattava kulkekin omat reittinsä. Kesäaikaan omat reitit suunnitellaan ratsastajille, retkeilijöille/vaeltajille, maastopyöräilijöille ja mönkijöille. Kesä- ja talvireitit voivat olla samat, esim. moottorikelkka / mönkijä, hiihtolatu / maastopyöräily, porosafari / ratsastus. Kaavan taukopaikat ja rakentamisalueet on osoitettu oletettujen reitistöjen solmukohtiin ja vetovoimaisille maastopaikoille.

Maakuntakaavan selostuksen mukaan "Virkistysalueverkoston on tarjottava mahdollisuudet luonnon monimuotoisuuden kokemiseen, monipuoliseen luonnossa liikkumiseen, urheiluun, kalastukseen yms. matkailua sekä muuta virkistäytymistä palveleviin toimintoihin. Toisaalta virkistysalueiden muu käyttö kuten porotalous, riistanhoito, metsästys, metsäntuotteiden keräily ja metsätalous asettavat omia tavoitteitaan ja rajoituksiaan virkistysalueiden toteuttamiselle.

Metsätalous virkistysalueilla on yleensä sallittua, vaikka alueiden maisemanhoitoon onkin kiinnitettävä erityistä huomiota. Metsätaloutta ohjaavat metsälaki, metsätalouden ympäristöohjelma, alueellinen metsäohjelma, metsänhoitosuosituksen, maisemanhoito-ohjeet, yksityismaiden monitavoitteinen metsäsuunnittelu sekä valtionmaiden luonnonvarasuunnitelmat ja alue-ekologiset suunnitelmat.

Virkistysalueita varattaessa on otettu huomioon alueen laajat ja asumattomat selkoset. Nykyaikainen, ympäristönäkökohdat huomioon ottava metsätalouden harjoittaminen mahdollistaa samanaikaisesti myös tehokkaan ulkoilu- ja virkistyskäytön metsästäjille, kalastajille, marjastajille, moottorikelkkailijoille sekä muille luonnossa virkistäytyville. Nämä vähentävät varsinaisen virkistysaluevarausten tarvetta".

V VIRKISTYSALUE (Partakon harju ja uimaranta, Siskelivuonon saaria)

Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnittelun pohjalta toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

VU URHEILU JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE (Juutuanvaara)

Alueelle voidaan sijoittaa urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja palvelevia rakennuksia ja rakennelmia

VR/v RETKEILY- JA ULKOILUALUE

Retkeily- ja ulkoilualue, joka on varattu valtion tarpeisiin. Muu kuin yleistä virkistystä sekä alueen hoitoa ja valvontaa palveleva rakentaminen on kielletty. Vesistöä rajaavaa puustoa ei saa poistaa.

VR- vi RETKEILY-, ULKOILU- JA PORONHOITOVALTAINEN ALUE

Alue on tarkoitettu pääasiassa lähivirkistykseen.

Metsätalous on sovitettava alueella harjoitettavaan virkistyskäyttöön ja porotalouteen.

Alueen käytön ohjauksessa otetaan huomioon alueen tärkeys poronhoidolle. Alueelle voidaan sijoittaa retkeilyreittejä taukopaikkoineen sekä ohjelmapalvelu- yms. matkailutukikohtia.

Alueilla on erityisiä luonto- ja maisema-arvoja. Osalla aluetta sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsänhoito ja käyttö alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät. Alueen virkistys- ja metsätalouuskäyttö ei saa vaarantaa alueen suojeltavia luontotyyppisiä ja lajeja.

VR-1 RETKEILY-, ULKOILU- JA PORONHOITOVALTAINEN ALUE

Alue on tarkoitettu pääasiassa virkistys- ja luontomatkailuun.

Retkeilyalueen metsätalous on sovitettava alueella harjoitettavaan virkistyskäyttöön ja porotalouteen. Alueen käytön ohjauksessa otetaan huomioon alueen tärkeys poronhoidolle. Alueelle voidaan sijoittaa retkeilyreittejä taukopaikkoineen sekä ohjelmapalvelu- yms. matkailutukikohtia.

Alueilla on erityisiä luonto- ja maisema-arvoja. Osalla aluetta sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsänhoito ja käyttö alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät. Alueen virkistys- ja metsätalouuskäyttö ei saa vaarantaa alueen suojeltavia luontotyyppisiä ja lajeja.

MPU METSÄ- JA POROTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA

Alue muodostaa ekologisen käytävän ja se mahdollistaa viheryhteystarpeet. Alueen käytön suunnittelussa on metsätalouden ja valtionmaalla myös poronhoidon harjoittamismahdollisuuksien säilyttämisen lisäksi kiinnitettävä huomiota ulkoilumahdollisuuksia parantavien ja ulkoilusta aiheutuvia haittoja vähentävien ulkoilupolkujen ja -reittien järjestelymahdollisuuksiin. Alueelle suuntautuu ulkoilupainetta ja sillä on ulkoilun ohjaamistarpeen vuoksi tarkoitus toteuttaa ulkoilureittejä levähdys- ja muine tukialueineen. Alueella on sallittua vain maa- ja metsätaloutta sekä poronhoitoa palveleva rakentaminen (MRL 43.2§). Rakentamisen sopeuttamiseen maisemaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsien hoito ja käyttö alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät.

5.1.7 Metsä- ja porotalousalueet sekä luontaiselinkeinot

Perinteiset saamelaiselinkeinot on huomioitu ja niiden jatkuvuus turvattu kaavoituksessa erityisillä kaavamääräyksillä. Niitä on suunniteltu yhdessä paliskuntien, Metsähallituksen ja ympäristökeskuksen kanssa. Toiminnalle tarpeellisia rakennuksia ja rakennelmia saa rakentaa tarpeen mukaan erilaisille MP-alueille. Poronhoidolle erityisen tärkeät kuljetusreitit Tuulispään alueella on kartoitettu perusselvitysvaiheessa ja ne on näytetty arviointikartalla. Reiteille ei sijoitu rakentamista.

Metsästys ja keräily on mahdollista koko suunnittelualueella. Kaava ei vaikuta näihin luontaiselinkeino-oikeuksiin, joita ohjaa oma lainsäädäntönsä.

Naturaan ja suojelualueisiin kuulumattomat (Nangunvuono) tai yksityisomistuksessa olevat saarten palstat on osoitettu merkinnällä **MPY** eli metsä- ja porotalousvaltainen alue, jolla on ympäristöarvoja. Ympäristöarvot liittyvät saaristomaisemaan, mutta myös luonto saarilla on hyvin samantyyppinen kuin järven suojellulla alueella.

Natura-alueelle saariin rakentaminen: kalakentät ja käytön muutokset

Olevien kalakenttien kohtalosta on keskusteltu koko suunnitteluprosessin ajan. Vuoden 1995 yleiskaavassa tälle yleiskaavan muutosalueelle sijoittui 28 kalakenttää. Vanhoista kalakentistä loma-asuntotonteiksi on muutettu 6 kalakenttää, jotka ovat olleet olemassa jo ennen 1. yleiskaavaa. Saarten kalakenttien merkintä KK on muutettu RA-5:ksi seuraavissa saarissa: Pääsaari, Tisisaari, Tavesaari, Mannersaari, Lenje ja Lehtisaari.

Muut, vanhan yleiskaavan mukaiset kalakentät osoitetaan merkinnällä KK ja ne on tarkoitettu ainoastaan elinkeinon harjoittamiseen. Jos elinkeino lakkaa, kenttä voidaan luovuttaa toiselle kalastajalle. Näin toimien estetään kaikkien kalakenttien muuttuminen vähitellen loma-asunnoiksi, jolloin tulevaisuuden kalastajille ei jäisi paikkoja saariin.

Kalakenttäalueilla KK on yhteensä 15 palstaa, joista rakentumattomia vielä 8 kpl. Vain Viimasaaaren KK-alueella (3) ei ole vielä yhtään rakennettua kalakenttää ja siellä oli varaus kahdelle. Loppuvaiheessa, syksyllä 2014 nämä kentät siirrettiin metsähallituksen pyynnöstä Kahkusaareen ja Pikku Pääsaareen. Varttasaareessa on yksi oleva kenttä ja kaksi rakentamatonta. Koutukinsaaren kahdella alueella on kolme olevaa kalakenttää ja kaksi vapaata paikkaa, sekä Haapasaaren alueella yksi oleva ja kaksi vapaata kenttäpaikkaa.

Kaksi kalakenttää on poistettu Kovasaaresta ja loppuvaiheessa kaksi Koutukinsaaresta, entisten 3 lisäksi, sekä yksi kolttatukikohta Aitalahdesta.

KK KALAKENTTÄALUE.

Alue on tarkoitettu käytettäväksi kalastusta elinkeinonaan harjoittavien tukikohta-alueena. Rakennuspaikat on tarkoitettu Inarijärvelle suuntautuvia kalastuselinkeinotarpeita varten. Rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 40 k-m².

Alueen maankäytön yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee huomioida aluevarauksen säilyminen rantojensuojeluohjelma-alueeseen ja Natura-2000 verkostoon. Rakentaminen ei saa vaarantaa em. ohjelmissa todettujen luonto- ja ,maisema-arvojen säilymistä. Muilta osin rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Metsähallituksen pyynnöstä Eärbinsualuin Lillukkalahdella kaksi loma-asuinpaikkaa on poistettu, kaksi loma-asuntoa paikkaa osoitettu valtion huoltokämpiksi RH/v ja yksi loma-asunto paikka muutettu matkailun tukikohdaksi RM/v. Kaamassaaren Selkälahden loma-asunto paikka on muutettu

luontaiselinkeinojen / porokämpän alueeksi MP-2. Muut luontaiselinkeinoalue- / porokämppäva-
raukset on osoitettu Eärbinsualuihin, Leviä-Petäjäsaaren täysin uusi aluevaraus, ja yksi vanhan
loma-asuntoalueen paikalle Viimassaareen.

Kolttalain mukaisia luontaiselinkeinojen tukikohtia ei näytetä kaavakartalla. Tällaisia kohteita on
olemassa kymmenkunta lähinnä Sarminiemen ja Nangunvuonon alueella. Alueella on lisäksi ny-
kyisen yleiskaavan vahvistamisen jälkeen poikkeamisluvilla myönnettyjä kolttalain mukaisia tuki-
kohtia. Nämä kalakentät sijoittuvat Sarminiemen Sahavaaraan 4 kpl, Sarmivuonoon, Sikasto-
vuonoon ja Peskanlahteen. Kolttille voidaan luovuttaa kalakenttiä erityislainsäädännön perusteella.
(ks s. 23, sosiaaliset ja kulttuuriset olot, Kolttalaki).

MP MAA- JA METSÄTALOUS- SEKÄ POROTALOUSVALTAINEN ALUE.

*Alueella turvataan nykyisten elinkeinojen, kuten maa- ja metsätalouden sekä valtionmaalla
myös poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamismahdollisuudet.*

*Aluetta voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta merkittävästi haittaamatta myös mui-
hin käyttötarkoituksiin. Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen
puitteissa tapahtuva metsien hoito ja käyttö.*

*Erityislainsäädännön perusteella voidaan osoittaa valtionmaan rantavyöhykkeelle luontais-
ja sivuelinkeinojen kannalta välttämättömiä rakennuksia. Rantavyöhykkeellä em. rakennus-
paikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 40 k-m².*

MP-1 LUONTAISELINKEINOJEN ALUE

*Alueella turvataan nykyisten elinkeinojen, kuten metsätalouden sekä poronhoidon ja muiden
luontaiselinkeinojen harjoittamismahdollisuudet. Alueella sijaitsee luontaiselinkeinojen vaati-
mia toimintoja (kuten poroerotus), joiden vuoksi alueella on sallittua vain niihin liittyvä raken-
taminen (MRL 43.2§). Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen
puitteissa tapahtuva metsien hoito ja käyttö.*

MPY MAA- METSÄTALOUS SEKÄ POROTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON YMPÄRISTÖARVOJA.

*Alueella on sallittua vain maa- ja metsätaloutta sekä poronhoitoa palveleva rakentaminen
(MRL 43.2§). Rakentamisen sopeuttamiseen maisemaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.
Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva met-
sien hoito ja käyttö seuraavin poikkeuksin/ täsmennyksin: alueella ei saa tehdä avohakkuita
eikä rantoja rajaavaa puustoa saa kokonaan poistaa (MRL 41.2§)*

Kesällä 2014 ortodoksinen seurakunta esitti hiljentymispaikan eli ekumeenisen kappelin rakenta-
mista järvelle. Paikaksi esitettiin Täyssinän rauhan rajapyykin seutua Kaamassaareissa. Tällainen
julkinen hanke voitaneen kuitenkin toteuttaa poikkeamispäätöksellä sitten, kun sen mahdollinen
paikka, koko ja vaikutukset on tarkemmin selvitetty.

MPY-merkinnällä on osoitettu kaikki rantojen suojelualueet, jotka eivät sisälly Natura 2000 -suoje-
lualueisiin, sekä maisemallisesti arvokkaat alueet kuten Ukonjärven kaakkoisranta ja niemet val-
tatien laidalla. Myös Inarijärven Natura-2000 alueen mannerrannoilla ja saarissa olevat yksityis-
maat on osoitettu tällä merkinnällä.

5.1.8 Ympäristönsuojelu

Natura- 2000 alueet ja rantojen suojelualueet sekä muut suojelualueet on määritelty ja kerätty Ym-
päristöhallinnon tietokannasta. Inarijärven Natura 2000 alueen suojeltavia luontotyyppisiä ovat
niukkaravinteinen järvi jossa runsaasti pohjaversokasvillisuutta, luonnontilaiset tai niiden kaltaiset

mäntyvaltaiset vanhat metsät, mäntyvaltaiset puustoiset suot, vaihettumis- ja pallesuot, kallioiden pioneerikasvillisuus ja kasvipeitteiset silikaattikalliot. Ivalojoen Natura 2000 alueen suojeltavia luontotyyppisiä ovat Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, pohjoiset borealiset tulvaniityt, aapasuot, hiekkamaiden niukkamineraaliset vedet, vaihettumissuot ja rantasuot sekä humuspitoiset lammet ja järvet. Alueet säilytetään rakentamattomina ja luonnontilaisina.

Rantojensuojelualueella esiintyy vesilain, metsälain ja luonnonsuojelulain nojalla suojeltavia luontotyyppisiä ja lajeja, jotka on suojeltava.

Alueella on mahdollista retkeillä sekä hyödyntää luonnon antimia perinteisen jokamiehen oikeuden mukaisesti. Retkeilyreitit taukopaikkoineen tulee sijoittaa siten, että luotoarvot eivät vaarannu. Saariin voidaan sijoittaa vain sellaisia matkailupalveluja, jotka ovat ympäristövaikutuksiltaan vähäisiä. Rantojensuojelualueiden metsiä voidaan yksityismailla käsitellä keskusmetsälautakuntien antamien rantametsien hoitosuosituksen mukaisesti, poikkeuksena erittäin harvinaisten eläin- ja kasvilajien esiintymäalueet.

Juutuajoen vesistöalue, joka on suojeltu koskiensuojelulla, on osoitettu merkinnällä SW.

Järvialueelle ei ole osoitettu uutta loma-asuntorakentamista kahta poikkeusta lukuun ottamatta: vanhaa rakentamatonta kiinteistöä Tissikivisaassa ja Kaamassaassa.

Kaavan mahdollistaman rakentamisen ja toimintojen kasvun vaikutuksista suojelukohteisiin on tehty erillinen Natura-arviointi.

nat	NATURA-2000 VERKOSTOON KUULUVA ALUE <i>Alue on suojeltu luontodirektiivin mukaisesti SCI- ja /tai lintudirektiivin SPA-alueena. Alueen suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty LSL 65 ja 66§:ssä.</i>
rs	RANTOJENSUOJELUALUE <i>Alue kuuluu valtioneuvoston periaatepäätöksen 20.12.1990 mukaiseen rantojensuojeluohjelmaan.</i>
SL-1	LUONNONSUOJELUALUE <i>Inarijärvi on suojeltu luontodirektiivin mukaisena SCI-alueena (Natura-alue). Alue kuuluu myös rantojensuojeluohjelmaan.</i> <i>Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Toimenpiteet, jotka ovat tarpeen suojeluarvojen säilyttämiseksi tai palauttamiseksi, kuitenkin sallitaan.</i>
SL-2	LUONNONSUOJELUALUE <i>Ivalojokisuisto on suojeltu sekä luontodirektiivin mukaisena SCI-alueen että, lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena (Natura-alue). Ivalojoen suiston suot kuuluvat soidensuojeluohjelmaan.</i>
SW	JUUTUANJOEN KOSKIENSUOJELUALUE <i>Vesistöalue kuuluu koskiensuojelulain piiriin. Vesistön rakentaminen voimatalouden tarpeisiin ja siihen liittyvät säännöstely- ja tekoallashankkeet on kielletty.</i>

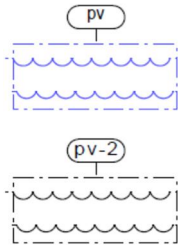
Suunnittelualueella on 10 kpl III-luokan pohjavesialueita mm. Nukkumajoella, Väylä-Partakon harjujaksolla ja Talvituvanjärven kaakkoispuolella. Nukkumajoelle on rakennettu Inarin kirkonkylän vedenottamo vuonna 2013 ja siinä yhteydessä pohjavesimuodostuman itäisin osa on nostettu luokkaan I.

VEDENHANKINTAA VARTEN TÄEKEÄ POHJAVESIALUE

pv ja pv-2 alueilla tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittavat pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17§) ja (YSL 16§) mukainen maaperän pilaamiskielto sekä pohjaveden muuttamiskielto (VL 3 luvun 2§).

Alueelle ei saa sijoittaa pinta- tai pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja. Rakentaminen, maankaivuu ja metsänhoitotoimenpiteet on tehtävä siten, ettei aiheuteta pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen.

Kaikkien jätevesien, myös puhdistettujen, imeyttäminen maaperään on kielletty.

Väylä-Partakon alueen kuuden III-luokan muodostuma-alueen (pv-2) reunoille sijoittuu yhteensä 42 rakennuspaikkaa, jotka ottavat vetensä omista tai ryhmäkohtaisista kaivoista. Talvituvanjärvellä kaksi asuinpihapiiriä sijoittuu muodostuman reunalle. Oleva käyttö ja menetelmät eivät ole aiheuttaneet veden pilaantumista. Niiden vesihuoltoa koskee yleiskaavamääräys 10:

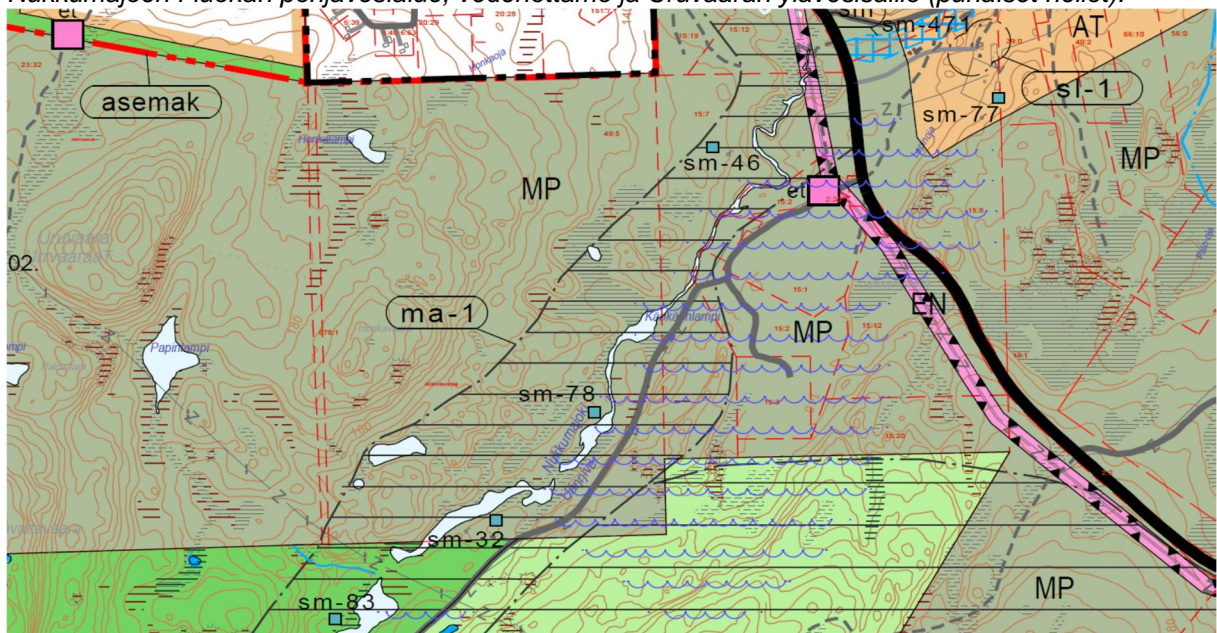
Jätevesien käsittelyssä noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa ympäristönsuojelu-jätevesilainsäädäntöä sekä alueellisia muita määräyksiä, kuten Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä ja rakennusjärjestystä. Jätevedet on käsiteltävä asianomaisen viranomaisen hyväksymällä tavalla.

Ranta-alueilla ja pohjavesialueilla talousjätevesien käsittelyssä tulee saavuttaa pilaantumiselle herkiltä alueilta vaadittavat puhdistustasot.

Loma-asuntoalueilla, jotka eivät ole yleisen tai ryhmäkohtaisen viemäriverkoston piirissä, suositellaan kuivakäymälöitä tai kompostoivia käymälöitä.

Vesihuoltoa koskeva rakentamishoje on tämän raportin sivulla 109-111.

Nukkumajoen I-luokan pohjavesialue, vedenottamo ja Uruvaaran ylävesisäiliö (punaiset neliöt).

Museovirasto inventoi alueen arkeologiset löydökset syksyllä 2008, tutkimalla rakentamiseen osoitetut alueet. Selvitysraportti valmistui helmikuussa 2009 ja sen tiedot on siirretty kaavakartalle. Osa mannerrannan tonteista siirrettiin pois muinaisjäännöksen päältä tai lähetyviltä. Kailille löytyi korvaavat paikat läheltä. Löydöt liittyvät saamelaiskulttuuriin ja osa voi olla tärkeitä kehittämiskohteita alueen matkailun kannalta. Jos alueella ryhdytään rakennushankkeeseen muinaisjäännöksen laajuus tulee selvittää museovirastosta tai maakuntamuseosta.

Maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt ovat myös tärkeitä luontokohteita ja kulttuuriympäristöjä. Alueen muu maankäyttö ei saa vaarantaa kulttuurikohteiden säilymistä. Alueet ovat arvokkaita luonnonmuodostumia tai nähtävyyksiä, joiden virkistyskäytössä on huomioitava luonnonmukaisen ilmeen säilyminen.

Ukonsaari on muinaisjäännös, seita ja valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.

Maisemallisesti arvokkaat alueet on saatu maakuntakaavasta ja voimassa olevasta yleiskaavasta. Maisemaselvitys on tarkistettu ja täydennetty tätä suunnitelmaa varten.

1916-17 on vireillä uusi maisemaluokitus, jossa suunnittelualueelle tulisi kolme valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. (ks. liitekartta A3 selostuksen lopussa)

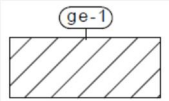
ma-1 MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE
Pielpajärvi, Ukonjärvi-Myössäjärvi, Nukkumajoen talvikyläpaikat, Inarijärven Ukonsaari, Hautasaaret: Iso- ja Pieni Hautumaasaari

Alueen tarkemmassa suunnittelussa, esim. rakennuslupien myöntämisen yhteydessä, tulee huomioida maisematekijät.

ma-2 MAISEMALLISESTI ARVOKAS ALUE
Riuruvaara-Vuopioniemenharju, Pielpajärven ympäristö, Lounais-Inarin tunturiylänkö, Ivalojoekisuu.

Maisemallisesti arvokkailla alueilla ma-1 ja ma-2 on voimassa MRL 43.2§ ja 128§:n mukainen toimenpiderajoitus (maisematyö lupa). Maisematyö lupa vaaditaan maisemaa merkittävästi muuttavaa toimenpidettä kuten maanrakennustyötä sekä avo- ja siemenpuuhakuita varten. Lupaa ei tarvita yleis- tai asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten taikka myönnetyn rakennus- tai toimenpideluvan mukaisten töiden suorittamiseen eikä vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin.

Maisematyölupaa koskevia säännöksiä ei sovelleta sellaiseen maa-ainesten ottamiseen, johon tarvitaan maa-aineslaissa (555/1981) tarkoitettu lupa.

ARVOKAS HARJUALUE TAI MUU GEOLOGINEN MUODOSTUMA

1. *Kaunisrova (MOR_Y 13.229)*
2. *Paloniemenharju*
3. *Joonanharju*
4. *Partakon tuulikerrostuma*

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt.

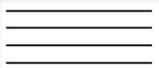
LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Alueella on metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, vähäpuustoisia soita ja rantaluhtia. Alueita hoidetaan metsälain mukaan.

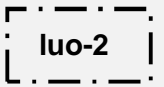

METSÄLAIN MUKAINEN, ERITYISEN TÄRKEÄ ELINYMPÄRISTÖ

Alueella on metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä; rotkoja, kuruja, jyrkänteitä ja niiden välittömiä alusmetsiä sekä puuntuotannollisesti vähätuottoisia hietikoita, kallioita, kivikoita ja louhikoita. Alueita hoidetaan metsälain mukaan.

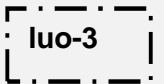
TUNTURIEN LAKIALUEET

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Ivalojoen suisto, Paatsjoen joenniska, Juutuanjoen sula, Heinäniemi-Partakonsaari, Sолоjärvi, Kaislalammet, Katosjärvi, Pahtajärvi, Sotkapää.

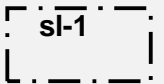
Alueet ovat linnuston kannalta tärkeitä alueita. Elinympäristön tilaa ei saa muuttaa tai heikentää.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien alue tai kohde.

Alueen luontoarvoja ei saa vaarantaa tai heikentää.

LUONNONSUOJELULAIN NOJALLA SUOJELTAVA KOHDE

Rauhoitettu tai luontodirektiivin liitteen IV laji.

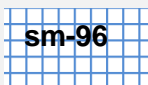
Alueen luontoarvoja ei saa vaarantaa tai heikentää.

[Arvokkaat harjualueet ja geologiset muodostumat](#) lisättiin kaavakartalla ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen ELY-keskuksen lausunnon perusteella. Paloniemenharju ja Joonanharju ovat myös pohjavesialueita. Kaunisrova ja Partakon tuulikerrostuma ovat metsäalueella, missä ei ole rakentamista. Paloniemenharjun ja Joonanharjun kohdalla on olemassa olevat rakennukset tai jo aiemmin kaavoitetut tontit.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet ja suojeltavien lajien esiintymät on siirretty luontoselvityksestä kaavakartalle erilaisin merkinnöin. sl-1 merkinnällä on osoitettu arvokaimmat, luonnonsuojelulain 29 § nojalla suojeltu luontotyyppi, luonnonsuojelulain 47§:n erityisesti suojeltavat lajit, luontodirektiivin luonnonsuojeluasetuksella rauhoitetut lajit, liitteen IV tiukan suojelun lajit ja Suomen vastuulajit. Kohteet on päivitetty [syksyllä 2016](#). Arvokkaille luontoalueille ei ole osoitettu rakentamista mutta ne ovat tärkeä matkailun ja virkistykseen vetovoimatekijä. Ympäristön vaaliminen on matkailun kehittämisen perusedellytys.

Suunnittelutyön alussa kartoitettiin maastossa sotahistoriallisia kohteita osana rakennetun ympäristön inventointia. Seidoista kysyttiin paikalliselta asiantuntijalta Ilmari Mattukselta. Muinaisjäänökset otettiin alussa maakuntakaavan aineistosta. Luonnosvaiheen jälkeen tehtiin tarkempi arkeologinen inventointi, jonka pohjalta aineistoa on täydennetty ja korjattu kaavakartalle.

YLEISKAAVAMERKINNÄT

KIINTEÄ MUINAISJÄÄNNÖS

Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja maankäyttösuunnitelmista on kuultava Saamelaismuseum Siidaa ja museovirastoa.

Muinaisjäänöksen [rajaus on ohjeellinen ja sen todellinen laajuus tulee selvittää Museovirastosta tai maakuntamuseosta. Kaava-alueelta löydetyt kohteet on luetteloitu \[selostuksen liitteeseen ja tarkemmat kuvaukset ovat arkeologinen inventointi -raportissa.\]\(#\)](#)

s-102. ■ SOTAHISTORIALLINEN KOHDE

Alueella olevat rakenteet ja ympäristö tulee säilyttää. Alueella tehtävistä toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

Numerotunnus viittaa kulttuuriympäristöselvitykseen ja arkeologiseen inventointiin.

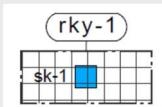
102 Uruvaaran korsu
103 Nukkumajoen saha
104 Saksalaisten tukikohta (kankivuono)
105 Ukonjärvi pohjoinen
474 Kivisalmi

1025 Martinkotajärvi
1026 Karhunpesävaara
1027 Karipääjärven vankileiri (Jurmurova)
1028 Korppivaara pohjoinen
1032 Korppioja lounas

Merkittävät kulttuuriympäristöt on kartoitettu työn alussa tehdyssä kulttuuriympäristöselvityksessä. Valtakunnalliset kohteet kartoitettiin museovirastossa ja hyväksyttiin valtioneuvostossa joulukuussa 2009. Perusselvitysraportti kohteiden kuvauksineen on kaava-aineiston liitteenä.

YLEISKAAVAMERKINNÄT

VALTKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

sk-1 Pielpajärven kirkko ympäristöineen (kirkkolain nojalla suojeltu kohde) / Inarinsaamelaisten vuotuismuuton talvi- ja kesäpaikat
[Kirkkolain 14 luvun 5§:n nojalla suojeltu kirkollinen rakennus.](#)
sk- 2 Inarijärven Äijjih - Ukonselän ukko / Seitapaikat
sk-3 Nuoran Juhani / Inarinsaamelaisten vuotuismuuton talvi- ja kesäpaikat

Kohteen ympäristö on säilytettävä. Valtakunnallisessa inventoinnissa mainittua rakennuskohdetta ei saa purkaa ilman MRL 127§:n mukaista lupaa. Rakennusten ja muun ympäristön olennaisista muutoksista on pyydetty museoviranomaisen lausunto. Kohdenumero on esitetty sk-merkinnän jälkeen. Kohdenumero viittaa kaavan kulttuuriympäristöselvitykseen.

sr-3. KULTTUURIHISTORIALLISTEesti MERKITTÄVÄ ALUE TAI KOHDE

Rakennusten ja rakenteiden arvot tulee säilyttää. Kohdetta ei saa purkaa ilman MRL 127 §:n mukaista lupaa. Alueella tehtävien toimenpiteiden lähtökohdaksi on otettava kulttuurihistoriallisesti merkittävä ympäristö, jonka arvot säilytetään. alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen ja muut suoritettavat toimenpiteet on sopeutettava rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin, taajamakuvalleisiin, kulttuurihistoriallisiin ja / tai maisemallisiin arvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennusten sijoiteluun, mittakaavaan, mittasuhteisiin ja materiaalivalintoihin. aluetta koskevista merkittävistä suunnitelmista ja toimenpiteistä on museoviranomaisella varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Kohdenumero, joka on esitetty sr-merkinnän jälkeen viittaa kaavan kulttuuriympäristöselvitykseen.

Valtakunnallisesti arvokkaissa kulttuuriympäristöissä Pielpajärvellä, Ukonkivellä ja Nuoran Juhani kesäpaikalla, maaston kulumista estävät rakenteet kuten pitkospuut ja portaat ovat suositeltavia. Alueilla liikkuminen tulisi sallia vain opastetuilla reiteillä. Alueiden kulutuskestävyyttä olisi seurattava ja tarpeen mukaan rajoitettava kohteiden retkeily- ja matkailukäyttöä. Kohteista Nuoran-Juhani sijaitsee Seulavaaran rantakaava-alueella. (rky-1, sk-3 ja sm-1015)

Kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet ja kohteet ovat vanhoja asuinpaikkoja, joissa on ehkä jäljellä vain asuinkenttä, vanhoja asuintaloja, kalakämppejä ja tupia sekä metsätyökämppejä. Ympäristön ja rakennusten vaaliminen on perusta paikallisen väestön identiteetin säilymiselle ja tärkeää matkailun vetovoiman kannalta.

Kohteet sr-19, sr-20/sm-983, sr-23 ja sr-24/sm-1002 sijaitsevat rantakaava-alueilla. Samoin muinaisjäännöskohteet sm-730 ja sm-613. Kohteiden suojelu vahvistuu tällä yleiskaavalla ja on huomioitava mahdollisissa asemakaavojen muutoksissa.

Ehdotuksen kuulemisen jälkeen merkintätapaa yhtenäistettiin siten, että päällekkäisiä merkintöjä poistettiin. Seidat muutettiin muinaisjäännösmerkinnälle ja myös vanhat asuinkentät. Yhdeksän muinaisjäännöstä poistettiin, koska ne eivät enää ole muinaisjäännösrekisterissä. Lisäksi muutamia rakennuskohteita poistettiin suojeluluettelosta.

13. Kultalahti	70 Usvaranta
16. Mutenian kalakämpä	75 Lahdenperä
18. Saressualue	77 Saunalahti (Posti-Matin paikka)
19 Kankivuono	78 Akuniemi
20. Kankiniemi	81 Sainiemen vanha kenttä
23. Anni Sarren tila Paavisjärvellä	82 Paloniemi
27 Kaapin Matti	84 Palttoniemi
28 Kiviniemen tila, Kaapin Matti	85 Hietämäki
40 Mosurin	86 Jolnivuono
41 Ulmala	87 Kotkavuono
42 Petäjäsaaren tupa	88 Hietaniemi
43 Jääsaaren kämpä	89 Varankiniemi
49 Sarre	90 Turunen
50 Katsomasaaren talo	
51 Sota Matti	
52 Partakon koulu	
53 Ranta	
54 Korpilammen metsätyökämpä	
55 Kaunisrovan metsätyökämpä	

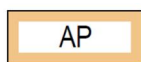
Pielpajärven kirkko on myös kirkkolain nojalla suojeltu kohde. kuva Pekka Junttila

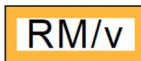
Suunnittelualueella on 9 seitaa, jotka on merkitty muinaisjäänneksi: 53 Ukonsaari, 489 Kalkuvaaran Akku, 146 Ukonjärven Ukko, 488 Ukonjärven Akku, 956 Äijihkedgi Ukonkivi, 534 Naarasaaaret, 976 Sieidilassa, 908 Päällyskivi ja 562 Sieid-ämmir, Seitajuppura.

5.1.9 Ympäristömuutoksia kuvaavat merkinnät

Merkinnöillä korostuvat merkittävimmät muutokset, mitä kaavoitus aiheuttaa ympäristöön ja ne on helppo havaita kartalta.

PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE (Uruvaara)
Mahdollinen laajenemisaalue

RETKEILYN JA LUONTOMATKAILUN TUKIKOHTA-ALUE, JOKA ON TAR-
KOITETTU VALTION TOTEUTETTAVAKSI

MATKAILUPALVELUJEN ALUE

Merkinnöillä on osoitettu uusia aluevarauksia, joissa ei ole olevaa rakennuskantaa. RM/v alueita on osoitettu 2 Inarijärven saariin Nellimön kulmalle ja tunturialueen Karipääjärvelle. Uusia RM 500/300 alueita on osoitettu Myössäjärvelle, kirkonkylän ympäristöön ja Miesniemeen. Olevat lomarakennuspaikat on osoitettu RM-merkinnällä mm. Pielpalahdessa ja Siskelivuonossa.

KANAVAN YHTEYSTARVE

Yhteystarvetta on Ukonjärveltä Inarijärvelle. Ukonjärven länsirannalle valtatie kupeeseen on esitetty uusi venesataman paikka palvelemaan alueen lomakylää. Kanavan paikalla on kivikko, joka toimii joskus esteenä vedenpinnan vaihtelujen mukaan. Kanavasta tehdään aikanaan erilliset suunnitelmat ja vaikutusten arviointi.

ULKOILUREITIN YHTEYSTARVE

Merkinnällä on osoitettu yhteystarpeet kirkonkylältä Pielpajärven polun alkuun, maantietä seuraten ja toinen Inarin kirkonkylän lähivirkistysalueelta Myössäjärven lähivirkistysalueen reitille.

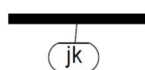
OHJEELLINEN UUSI VENESATAMA

Uusi venesatama on osoitettu Ukonjärven länsirannalle, missä se palvelee ympäröiviä lomakylää ja loma-asuntoalueita.

OHJEELLINEN UUSI VENEVALKAMA

Uusia, pieniä venevalkamia on osoitettu Tissikivinuoraan, Mahlatinsalmeen, Ukonjärvelle, Pikku Jääsaareen, Kaikunuoran Tyllyvaaraan ja Pääsaarensalmeen sekä Akuniemeen.

JÄÄMEREN KÄYTÄVÄ

Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeä liikennekäytävä, jolle voidaan sijoittaa kansainväliset sähkölinjat, kaasu- ja öljyputket sekä tietoliikenneyhteydet. Liikenneväylän suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen sekä liikenneympäristön laatuun. Paikalliselle liikenteelle ja reiteille tulee rakentaa eri tasossa olevia kulkuyhteyksiä.

Oleva maantie on linjaukseltaan ja maisemiltaan Suomen kauneimpia. Verkostojen rakentaminen ei saa pilata matkailunkin kannalta arvokasta tieympäristöä. Koska reitistöjä ei ole

suunniteltu tässä yleiskaavassa, eritasoreittien paikkoja ei ole voitu määrittellä. Ukonjärven päähän tulevan lomakylän lähetyvillä sellainen voi olla tarpeen.

ran

VYÖHYKE, JOLLA ON NOUDATETTU EMÄTILATARKASTELUA RANTARAKENNUSOIKEUDEN MÄÄRITTELYSSÄ.

Merkinnällä on osoitettu yksityisten omistamat, mitoitettujen rantajaksojen rantavyöhykkeet, jonka keskimääräinen leveys on 150 metriä.

5.2 Vertailevat tarkastelut

5.2.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomiointi kaavoituksessa

Toimiva aluerakenne: Jäämeren käytävä, yhteistyö Finnmarkin ja Murmanskin alueen kanssa mm. liikenteen, matkailun ja ympäristönsuojelun suunnittelussa:

Valtatielle ei ole osoitettu uusia liittymiä eikä rakentamista sen välittömään läheisyyteen. Matkailijoista osa voi tulla myös Norjan suunnasta ja Murmanskista. Valtaosa kesämatkailijoista on läpiajomatalla Rovaniemeltä Kirkkoniemeen, Nordkapiin ja Tromssaan. Näitä turistivirtoja pysäyttämään suunnitellaan majoitus- ja muita palveluita Inarin kirkonkylän asemakaava-alueelle. Valtatien varteen on osoitettu uusi matkailupalvelualue RM 500 Myössäjärvelle ja isompi, uusi venesatama Ukonjärvelle. Ukonjärven uusi, asemakaavoitettava loma-asuntoalue sijoittuu noin 0,5 km etäisyydelle valtatiestä. Oleva voimalinja seuraa valtatieä Kirakkakoskelta pohjoiseen. Tälle vyöhykkeelle on mahdollista sijoittaa myös muuta infrastruktuuria kuten kaasuputkia.

Valtatiellä varaudutaan myös rekkaliikenteen kasvuun, minkä takia uusi rakentaminen on sijoitettu etäälle tiestä. Loma- ja matkailurakentaminen painottuu vahvasti Inarijärven länsipuolelle tämän valtatieen vaikutuspiiriin, missä on useita asemakaava-alueita.

Kyläverkoston kehittäminen: kylien tukeminen pienyritystoiminnalla, matkailulla ja loma-asutuksella:

Väylään ja Partakkoon suunniteltiin valtion maalle ranta-asemakaavoitettavat lomakylät luonnosvaiheessa, mutta ne poistettiin asukkaiden vastustuksen takia. Alueille jää niillä jo toimivat matkailuyritykset, Partakon entinen koulu ja Hietajokisuun leirintäalue. Partakon kyläalueelle on mahdollista rakentaa myös uusia matkailu- ja ohjelmapalveluja sekä pienyrityksiä. Loma-asutusta on osoitettu kylien ympäristöön suuremmalla mitoituksella yksityisten mailla, mikä mahdollistaa rakentamisen ja palvelujen ylläpidon ja vähäisen kasvun. Partakon alueella on rakentamattomia tontteja 26 kpl ja Väylän seudulla 58 kpl, joista noin puolet, 46 kpl, on jo vanhassa yleiskaavassa suunniteltuja tontteja.

Liikenteen meluhaitan huomioiminen toimintojen sijoittamisessa, Barents käytävä: Tien läheisyyteen ei ole osoitettu loma-asutusta. Liikenteen keskimääräinen 45 dBA melualue Inarinteillä on noin 130 metriä ja Partakontiellä 60 metriä tien molemmin puolin.

Vedenhankinnan turvaaminen: pohjavesialueiden suojelu > Kirkonkylän asemakaava-alueella on tärkeä pohjavesialue ja ottamo. Järvivesi on kaikkialla juomakelpoista ja sitä varjellaan lain mukaisella jätevesien käsittelyllä sekä vähäisellä rakentamisella.

Valtakunnallisesti merkittävä maisema- ja kulttuuriperintö, Ukko, Pielpajärvi, inarinsaamelaiden asuinkentät ja vuotuismuutto, Hautuumaasaaret, Nukkumajoki, Ukonjärvi: Kohteet on merkitty kaavakartalle erilaisin suojelumerkinnöin. Alueet ovat myös matkailunähtävyyksiä.

Ekologisesti ja luonnon virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet, suojelualueet, erämaa-alueet, Inarijärvi, Ivaloajokisuu, Juutuanjoki :

Alueille ei osoiteta uutta rakentamista, paitsi lvalojokisuun mannerrannalle, joka ei ole suo-
jelualuetta, 4 uutta loma-asunnon rakennuspaikkaa.

*Matkailukeskusten ja alueiden verkottuminen, toimivat palvelukokonaisuudet, erikoistumi-
nen, yhteistyö:*

Inarijärvi poikkeaa muista Lapin matkailukeskuksista, koska sen painopiste on kesäkau-
dessa ja vesistöalueilla. Lisäksi sille pyritään luomaan vahva saamelainen identiteetti. Kaa-
valla osoitetaan alueita erilaisille toiminnoille ja vaihtoehtoisia paikkoja useille eri matkai-
luyrittäjille. Toimintojen paikalliseen verkottumiseen ja yhteistyöhön kaavalla ei voida pal-
jonkaan vaikuttaa, koska esim. erilaisia ulkoilureitistöjä ei suunnitella tällä kaavalla, vaan
niistä laaditaan myöhemmin erillinen suunnitelma metsähallituksen toimesta. Markkinoin-
nissa, ohjelmalvelujen kehittämisessä, majoitustilojen monimuotoisessa tarjonnassa ja
ympäristönhoidossa on suurta tarvetta yhteistyölle sillä ilman sitä matkailuelinkeino ei voi
kasvaa. Pääosin matkailun kasvu kohdistuu Inarin kirkonkylään ja ranta-asemakaavoitet-
taville alueille. Inarijärven matkailukohteiden tulisi verkottua keskenään ja luoda kullekin
keskukselle oma luonne. Erikoistumisesta ja yhteistyöstä annetaan suosituksia ja ideoita
tässä kaavaselostuksessa.

*Ranta-alueiden säilyminen, loma-asumisen viihtyisyys, kyläverkoston tukeminen, nykyisen
infrastruktuurin hyväksikäyttö:* olevien alueiden täydentäminen, kylien lähialueiden suosi-
minen: Uudisrakentaminen painottuu juuri näille alueille. Rakentamistavan ohjauksella,
tyylin yhtenäisyydellä on iso merkitys alueiden viihtyisyydelle.

Lapin tunturialueiden säilyminen: suojelualueet, erämaa-alueet, luontaistalousalueet, ky-
lien ominaispiirteet > Tunturialueelle osoitetaan vain retkeily- ja ulkoilutoimintoja sekä oh-
jelmalveluiden tukikohtia ja taukopaikkoja sekä autio- ja vuokratupia. Alueen metsäta-
loudessa huomioidaan tarkasti virkistykseen ja porotalouden tarpeet. Kylien lisärakentami-
nen ohjataan kunnassa suunnittelutarveratkaisuilla tai poikkeamisluvilla.

*Saamelaisten kotiseutualueella turvataan alueidenkäytössä saamelaiskulttuurin ja
elinkeinojen kehittämisedellytykset ja sovitaan ne yhteen luonnon kestävyy-
den kanssa:* alueen, kulttuurin ja elinkeinojen tunnistaminen, aluemääräykset, kaavamääräyk-
set ja suositukset. Perinteisiä saamelaisten elinkeinoja ovat kalastus, keräily, metsästys,
poronhoito ja pienimuotoiset matkailupalvelut. Nykyään ensimmäiset näistä luetaan har-
rastukseksi ja niitä harjoittavatkin lähes kaikki paikalliset asukkaat. Kaava ei heikennä näitä
toimintamahdollisuuksia merkittävästi, vaikka matkailu kasvaisikin uutena elinkeinona. Val-
taosa suunnittelualueesta säilyy luonnontilaisena ja siellä voidaan harjoittaa perinteistä
elämänmuotoa. Metsänhakkuista kaavassa ei määrätä tai kielletä, vaan sitä ohjaa metsä-
laki. Uudisrakentaminen on osoitettu pääosin paikallisten omille maille. Kulttuurin elinvoi-
maisuuksien vaikuttaa myös elinkeinojen monipuolisuus, sillä kaikki eivät halua harjoittaa
perinteisiä elinkeinoja. Työpaikkojen puutteen vuoksi suuri osa saamelaisista asuu mm.
pääkaupunkiseudulla. Elinkeinojen rakenteen monipuolistuminen toisi alueelle työpaikkoja ja
saamelaisten paluumuutto vahvistaisi saamelaiskulttuuria.

Poronhoidon kehittämisedellytysten turvaaminen poronhoitoalueella: yhteensovitus
metsien muiden käyttötapojen kanssa:

Kaavoituksen eri vaiheissa on neuvoteltu paliskuntien kanssa useaan otteeseen ja raken-
nuspaikkoja poistettu tai siirretty heidän tarpeidensa mukaan. Vasomis- ja erotusalueilla
kulkua voidaan rajoittaa ohjelmalvelujen suunnittelulla. Turismin huippusesongit eivät
kuitenkaan osu näille aikajaksoille. Eniten yöpymisiä on heinäkuussa, maaliskuussa ja jou-
lukuussa, vähiten toukokuussa ja lokakuussa (lähde: maakuntakaava). Porojen kuljetus-
reiteille ja kokoontumisalueille ei ole osoitettu uutta loma-asutusta, ulkoilureittejä tai tauko-
paikkoja.

Varsinkaan laidunalueilla ei tule tehdä massiivisia hakkuita eikä kulkureiteillä maaperän
voimakasta muokkausta, jotta elinympäristö säilyisi tuottoisana poroille ja talviruokintaa ei

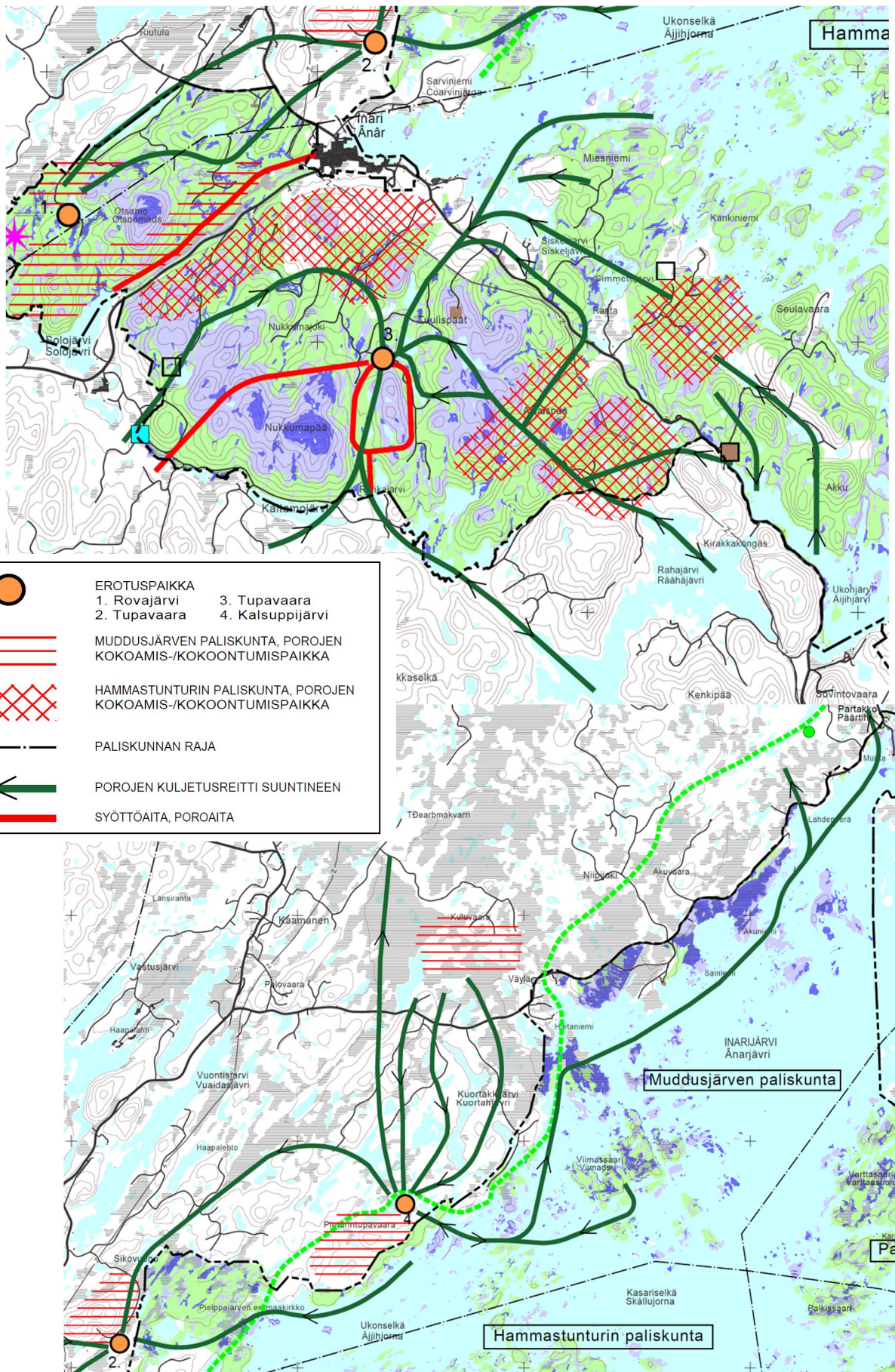
tarvittaisi. Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja porojen kuljetusreitit on näytetty luontoselvityksiin liittyvässä kartassa.

Porojen vasomisaika toukokuussa on jakso, jolloin matkailijoiden liikkumista tulee rajoittaa ja suunnitella tarkemmin. Talvella erotusaikaan on vähemmän liikkujia, mutta moottorikelkkaajat voivat häiritä porojen kokoamista merkittävästi. Haitta voidaan välttää sopimalla liikkumisajankohdista matkailuyrittäjien kanssa. Meluavaa liikennettä ei tulisikaan sallia retkeilyalueella muuten kuin poikkeustapauksissa sillä se häiritsee eläinten lisäksi myös alueella liikkuvia patikoijia ja hiihtäjiä. Koska matkailun kasvusta merkittävä osa olisi ulkomaisia turistiryhmiä, liikkumisen ohjaaminen on mahdollista, millä voidaan vähentää haittavaikutuksia poroelinkeinoille.

Poronhoidon kehittämisedellytyksiä rajoittaa laidunmaiden laajuus ja kestävyys. Porojen määrä on jo nyt ylärajalla suhteessa ympäristön kantokykyyn. Kehittämisedellytyksiä onkin enemmän porotuotteiden jalostuksen ja poroon liittyvien matkailun ohjelmapalvelujen kehittämisessä kuin lihatuotannon lisäämisessä.

Poroaita Sirrijärven alueella. kuva Maire Puikko

5.2.2 Maakuntakaavan tavoitteiden huomiointi

MAAKUNTAKAAVAN SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSIÄ:

- *Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyssä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista. >*
Melualueille ei ole osoitettu uutta asutusta tai virkistystoimintoja.
- *Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. >*
Kaikki ympäristöselvitysten tulokset on näytetty kaavakartalla, ja niille on annettu suojelemääräyksiä.
- *Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia. >*
Kaavamääräyksissä annetaan ohjeita metsien käsittelyyn ja arvokkaimmilla alueilla vaaditaan maisematyöluja.
- *Ranta-alueilla, taajamatoimintojen alueiden ulkopuolella, vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta. >*
Osalla aluetta rantaviiva on jo nykyisellään rakentunut niin, että vapaata rantaviivaa on jäljellä vähemmän kuin puolet (Simmettijärvi, Konesniemi, Partakko). Yleensä lähettyvillä on kuitenkin vapaata rantaa valtion maalla kuten Partakon V-alueet. Kaavassa osoitettujen uusien tonttien koko on isompi kuin minimivaatimus, mikä näyttää syövän vapaata rantaa. Isolla koolla on haluttu mahdollistaa sopivan rakennuskohdan hakeminen maastossa. Pareittain merkityt tontit tarkoittavat niiden sijoittamista vierekkäin yhteisen tien päähän, mikä jättää vapaata rantaa alueen molemmille puolille.
- *Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys. >*
Kyläalueet on jo rakennettu niin, että rannan suuntainen kulkuyhteys on mahdollista toteuttaa vain harvoissa paikoissa ja melko lyhyillä jaksoilla. Yleensä vesistö on nähtävissä vain yleisiltä teiltä paikoitellen kuten Ivaloajokisuulla, Ukonjärvi-Myössäjärvellä, Jolnivuonossa ja Lahdenperä-Hietajokisuu-Partakossa. Luoteisrannan harjujaksolle osoitettiin luonnosvaiheessa ulkoilun yhteystarpeita, mutta ne poistettiin vastustuksen takia. Rantaan pääsee jokamiehen oikeudella pisteittäisesti mm. edellä mainituilta teiltä. Tiettömien rantajaksojen kohdilla ja saarissa on erittäin runsaasti vapaata rantaa, varsinkin valtion omistamilla mailla.
- *Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. >* Maanomistajien mukaan rantavyörymiä on tapahtunut luoteisrannan harjumuodostuman reunoilla Riuruvuono -Hietajokisuu alueella. Näillä paikoilla rantaaneita ei ole osoitettu uusia tontteja ja vanhan kaavan mukaiset, rakentumattomat tontit on siirretty kauemmaksi rannasta.
- *Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava. >* Kaavamääräys mahdollistaa alueella malminetsinnän.
- *Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava ... MU-1, V, S, SL alueilla. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa. >* Alueiden käytöstä on neuvoteltu paliskuntien kanssa koko suunnitteluprosessin ajan.

- *Suojelu, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydetty lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Lapin työvoima- ja elinkeinokeskukselta, Saamelaiskäräjiltä saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kyläkoukselta kolttalaueella, paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta sekä muilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy. > Hoito- ja käyttösuunnitelma laadittaneen vasta kaavan vahvistumisen jälkeen.*
- *Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemen kärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle. > Rakentamista ei ole osoitettu em. paikoille.*
- *Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu. > Alueella ei ole juurikaan käytössä olevia peltoja.*

RAKENTAMISRAJOITUS

- *Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen, ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- ja suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla. Rajoitus laajennetaan koskemaan puolustusvoimien alueita, suojavyöhykkeitä sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.*

5.2.3 Kunnan ja osallisten tavoitteiden huomiointi

Kunnan asettamia, suunnittelun alustavia lähtökohtia ja tavoitteita:

- *vuorovaikutteisen suunnittelun avulla luodaan mahdollisimman suuri yksimielisyys alueen kehittämisen periaatteista > kaavoitusprosessiin on osallistuttu aktiivisesti ja eri eturyhmät ovat esittäneet mielipiteitään, jotka on huomioitu prosessin kuluessa*
- *lähtökohtana ovat alueella asuvat ihmiset ja heidän jälkeläistensä toimeentulomahdollisuudet: tavoitteena on hyödyntää vuodenajat, erämaat, suojelualueet, maisema ja tuleva retkeilyalue tuloa tuottavina elementteinä > alueelle on suunniteltu erilaisia matkailupalveluja, mutta prosessin kuluessa ne ovat karsiutuneet kahteen asemakaavoitettavaksi tarkoitettuun alueeseen ja kymmeneen pieneen yksikköön RM 500, osalliset epäilevät ympäristön kuluva liikaa käyttäjien määrän kasvaessa. Lisäksi valtion mailla on kaksi uutta vuokratampaa paikkaa.*
- *kaavoitus pohjautuu suunnitteluprosessin alussa laadittavaan toiminnallisen kehittämisen suunnitelmaan > toiminnallisessa suunnitelmassa esitetyt asiat on vähän kaavassa, koska mm. reittejä ei suunnitella tällä kaavalla ja yhteistyö sekä markkinointiteemat eivät kuulu kaavoitukseen*
- *Inarijärven retkeilyalueen rajaaminen ja perustaminen > kaavassa ei oteta kantaa retkeilyalueen perustamiseen*
- *retkeily- ja ulkoilureitistöjen suunnittelu > reitistöjä ei suunnitella tässä kaavassa vaan myöhemmin metsähallituksen toimesta, jos retkeilyalue perustetaan. Kaavakartalla näytetään vain olemassa olevat ulkoilureitistöt.*
- *matkailu- ja ohjelmapalvelujen kehittäminen ja sijoittuminen alueelle > kehitettäviä alueita / kohteita ovat: Ukonjärven uusi venesatama, Myössjärven, Miesniemen, Juutuanjoen, Rovajärven ja Kotalahden sekä Iso-Petäjäsaaren matkailupalvelukohteet RM 500/300, Siskelijärven lomakylä ak 4000, Kalkulahden kaksi matkailupalvelukohdetta RM 500, Hietajokisuun lomakylä 2xRM500 / ak 3000. Metsähallituksen toteutettavia uusia, pieniä vuokratampia RM/v on Kaikunuorassa, Pääsaarensalmessa ja Tsärbinsualuissa sekä uusia*

rantautumispaikkoja VR/v tulee Akusalmeen, Pahtaniemeen, Miesniemeen, Tissiki-vinuoraan ja Pikku Jääsaareen. Lisäksi tunturialueella olevat kämpät Karipääjärvellä, Nukkumajoella, Haapakoskella ja Rautujärvellä on osoitettu merkinnällä RM/v eli ne ovat retkeilijöille tarkoitettuja autiotupia tai varaustupia. (harmaalla tekstillä Natura-alueella sijaitsevat kohteet)

- [elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen ja työpaikkojen lisääminen](#) > matkailu luo uusia työpaikkoja sekä rakennusosalalle että palvelualueille, 640 matkailun vuodepaikkaa luo 64 työpaikkaa ja matkailutuloa 6,4 m€. (Saariselän kertoimet, huone = 2 vuodepaikkaa).
- [ympäristöarvojen, maiseman ja saamelaiskulttuurin säilymisen turvaaminen](#) > luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot on näytetty kaavakartalla ja niitä koskevat suojelumääräykset
- [rakentamisen sijoittaminen mannerrannoille](#) > uusi rakentaminen sijoittuu lähes 100%:sti mannerrannoille tai sisämaajärvien rannoille.
- [järven ja saariston varaaminen yleiseen retkeily- ja ulkoilukäyttöön](#) > vesistön käyttö säilyy ennallaan eli kalastus- ja ulkoilualueena
- [reuna-alueille, kylien lähelle tiiviitä majoitusyksiköitä](#) > Hietajokisuulla, Kotalahdessa, Kalkulahdella ja Kirkonkylän länsireunalla on RM 500 -alueita. Mittavampaa rakentamista ranta-asemakaavoilla kylien liepeille paikalliset asukkaat vastustavat.
- [ranta-alueille lisää asemakaavoitettavia alueita: omia, yksityisiä tontteja paikallisille asukkaille, piilopirttejä](#) > kaksi uutta asemakaavoitettavaa aluetta: Ukonjärvi ja Hietajokisuu, eniten tontteja saavat paikalliset maanomistajat.
- [kalakenttien asettaminen ryhmiin ei onnistu täällä, ei ole paikallinen tapa](#) > kalakenttien sijoittelutapaa ei ole muutettu, osa kk-tonteista kuitenkin poistettu
- [Otsamo-Tuulispäälle on matkailurakentamistarvetta, samoin Juutuanjoelle Kirkonkylän tuntumaan](#) > alueille hyväksyttiin vain olevat rakennuspaikat, uusia Karipääjärvi ja Juutuanjokivarsi SAKK:n kupeessa.
- [Nukkumajoella on muinaisjäännöksiä, ei matkailurakentamista](#) > ei uutta rakentamista
- [valtion retkeilyalueelle tarvittaneen ohjelmanpalveluyritysten tukikohtia](#) > 4+3 uutta
- [mökkikylä Siidan pohjoispuolelle Inarin asemakaava-alueelle, supistettu mitoitus](#)
- [saariin ei yksityistä lomarakentamista](#) > uusia paikkoja vain 2 kpl
- [huomioitava porojen laidunalueet ja aidat, ei sallita moottorikelkkailua ympäriinsä](#) > on huomioitu, ei rakentamista ulkoilu- ja retkeilyalueelle
- [matkailu- ja ohjelmanpalvelut Inarin kirkonkylään, Partakkoon, Nellimiin ja Veskonniemeen](#) > kasvua tulee Partakkoon hyvin vähän, kirkonkylään paljon.
- [kirkonkylälle paremmat satamapalvelut ja korkeatasoinen hotelli](#) > asemakaavalla, veneiden talvisäilytyspaikka on osoitettu tällä yleiskaavalla Siskelijärvelle.
- [Petäjäsaaren hotellihanke voitaisiin siirtää Kankiniemeen](#) > ei siirtoa, pieni 300 k-m² rakennusoikeus jää Petäjäsaareen

- ohjelmopalvelu yrityksille omia tukikohtia saaristoon, keveitä rakennelmia > Metsähallituksella on rakentamattomia RM tontteja: Kotalahdessa, Miesniemessä ja Myössäjärvellä. Saaristoon hyväksytään vain metsähallituksen ylläpitämät tukikohdat.
- reitit reittiselvityksen mukaan > tässä yleiskaavassa näytetään vain olevat reitit
- uistelijoiden satamatarve > näytetään olevat satamat ja rantautumispaikat sekä uudet rantautumispaikat, yhteensä 6 satamaa ja 34 virallista rantautumispaikkaa VR/v ... RM/v mannerrannoille tai saariin.
- lähireitit taukopaikkoineen naisille, lapsille, ikääntyneille, ym. ketkä eivät halua liikkua ko-nevoimin kauas > kirkonkylän ja Myössäjärven vieressä laajat lähivirkistysalueet sekä kylillä Partakossa ja niiden edustan saarissa Nikulanperällä virkistysalueet V.
- koltille erityisperusteiset kalakentät, nyt myönnetty poikkeuslupia muutamille > kolttien kalakenttiä ei näytetä kaavassa

Yleisötilaisuus ja asukaskysely, osallisten tavoitteita:

- majoitustilat ym. kiinteät rakenteet, matkailubisnes mantereelle kyliin > näin tehty
- mieluummin majoitusmökkejä kuin isoja hotelleja > rakentamisen ohjaus
- olevan rakennuskannan siistiminen > kunnan rakennusvalvonnan tehtävä
- rakentamista ei saa lisätä saariin, tärkeää mökkien sijoitustapa ja väriyty > ei lisätty
- polttoaineiden jakelupisteet venesatamiin, satamat muutenkin kuntoon, nykytilanne lähinnä kaaos! > toteuttamisasiaa, ei näy kaavassa
- Inariin vierasvenesatama palveluineen, venepaikkoja lisää, veneenvuokrauspalvelua
- rantautumispaikkoja järvelle sopivasti > ovat + muutama uusi
- Inarin retkeilyalue perustettava mahdollisimman pian > ei päätetä tällä kaavalla
- hiihtolatuja muuallekin kuin stadionille > reitit suunnittelee metsähallitus
- kehitettävä ohjelmopalveluja, retkeilyä ja luonnonsuojelua: melonta, hiihto, kelkkailu
- kalastusmatkailun monipuolistaminen > ei näy kaavakartalla
- mökkien saantia helpotettava kuntalaisille, sijoittelu hajautetusti > vapaita paikkoja 240
- paikallisten asukkaiden tarpeiden huomioiminen, ei vain turistien > rakennusoikeus jaettu pääosin paikallisille maanomistajille, reitit palvelevat kaikkia
- alue on ainutlaatuinen, pidetään se sellaisena – turistit arvostavat nimenomaan alueen erämaisyyttä > rakentamisen määrä on vähäinen
- Ukonjärven alue on jo menetetty, sinne voi tehdä lisää mökkejä > alueella on korotettu mitoitus, ei sisälly tähän yleiskaavaan
- Ivalon paliskunnan kaavassa on iso mitoitus Nellimöön, Nangunniemeen ja Veskonie-meen– tuleeko tänne samanlaista ? > pienehkö mitoitus Siskelijärvellä ja Hietajokisuulla
- tiedostettava mihin tänne suuntautuva asiakaspotentiaali perustuu, määriteltävä kuinka pit-källe mennään, emme halua massaturismia > rakentamista on harvassa ja vähän huomi-oiden alueen laajuus
- alueella ei ole tällä hetkellä tarjolla hyvää ohjelmatuotetta, erityispalvelut voitava hinnoitella kilpailukykyisiksi ja vetovoimaisiksi > ei kaavalla ratkaistavissa
- mitkä alueet kyläläisten omaan käyttöön, mitkä turismin > ei erottelua
- tuntuisi mielekkäältä että rakennukset ja kylän ilme olisivat ”täkäläisemmät”, yhdenmukai-semmat, maisemaan sopivat. > rakentamishjeessa annetaan suosituksia
- järven vettä ei saa pilata > rakentamisen jätevesihuolto hoidetaan hyvin / rakennuslupa-asia
- kalakenttäalueet voi muuttaa loma-asunnoiksi, ammattikalastus loppuu > ei lopu pitkällä aikatahtimella, muuttuu ehkä erilaiseksi kuin nykyään

Toiminnallisessa suunnitelmassa määritellyt tavoitteet:

- Saamelaiskulttuurin säilyminen elinvoimaisena > kaavaprosessin aikana on vastustettu muutoksia nykytilanteeseen, puuttuu saamelaisten visio mitä kulttuurin elinvoimaisuus laa-jemmin tarkoittaa, nyt on keskitytty poronhoitoon

- Matkailun kehittäminen Inarin pääelinkeinona > alueen luontoarvot ja imagotavoite asettavat rajat matkailun kehittämiseksi, halutaan pienimuotoista matkailutarjontaa
- Selvittää kansainvälinen ja kotimainen investointihalukkuus alueelle > on selvitetty ja se on toistaiseksi vähäinen
- Inarijärven retkeilyalueen rajaaminen ja perustaminen > päätetään myöhemmin
- Reitistöjen kehittäminen paikallisten asukkaiden ja matkailijoiden käyttöön > suunnitellaan myöhemmin osana hoito- ja käyttösuunnitelmaa
- Yritysten toiminnan turvaaminen ja työpaikkojen lisääminen > vähäinen rakentamisen ja palvelujen kasvu voi luoda muutamia uusia työpaikkoja
- Ympäristöarvojen ja maiseman turvaaminen: Inarijärven erämainen luonne ja hiljaisuuteen liittyvät arvot > matkailu- ja lomakylärakentamisen mitoitus on koko ajan pienennetty. Yksityisten maille suunniteltuja tontteja ei ole vähennetty.
- Väestön väheneminen Inarissa on pysäytettävä > kaavan rakentamistavoite tällä alueella ei lupaa suurta väestökasvua mutta muiden alueiden kehittämisellä kunta voinee vähintäänkin säilyttää nykyisen asukas pohjan.
- Tulomuuttajiksi on tavoiteltava erityisesti parhaassa työiässä olevia (lapsiperheitä) > tälle yleiskaava-alueelle ei ole tulossa sellaisia toimintoja, jotka työllistäisivät lapsiperheitä merkittävästi.
- Nuorille on tarjottava vaihtoehto jäädä kotiseudulle > yleiskaavan maankäyttö ei lisää merkittävästi valinnanmahdollisuuksia nuorille. Kylillä voi perustaa yrityksiä, mutta se ei ole useinkaan kokemattomille nuorille mahdollista. Matkailupalvelujen kasvu voi työllistää nuoriakin.
- Kunnan on tarjottava monipuolisia asuinmahdollisuuksia > kunta ei rakenna yleiskaava-alueelle.
- Suunnittelualueella on panostettava erityisesti Inarin kirkonkylään > kehittämisen painopiste on kirkonkylä ja sen tekeillä oleva asemakaava
- Elinkeinotoiminnan painopistealueita ovat suunnittelualueella Inarin kirkonkylä, Partakko, Nellim, Veskonieniemi ja Ukonjärvi. > Partakon kyläalueella voi kehittää elinkeinoja yksityisyrittäjänä. Ukonjärvelle on osoitettu uusi lomakylä.
- Uusia työllistymismahdollisuuksia on löydettävä monipuolisesti > Työpaikat keskittyvät taajamiin, ei yleiskaava-alueelle
- Työvoimavaltaista yrittäjyyttä kannattaa erityisesti tukea > ei kaavalla toteutettava asia
- Porot ja porotalous ovat yksi Inarin vetovoimatekijä > porotalouden edut ovat olleet etusijalla suunnittelussa
- Porotuotteiden jatkojalostukseen ja poromatkailuun tulisi panostaa > -`-
- Kalastuksen kehittäminen edellyttää tuotteistusta, satamapalveluja ja markkinointia > olevien satamien kehittäminen on mahdollista ilman yleiskaavaakin
- Vapaa-ajankalastuksen kehittäminen on Inarijärven suuri mahdollisuus > olevat ja muutama uusi rantautumispaikka on osoitettu kaavassa
- Luontaiselinkeinot ja keräilytuotteet tukevat matkailua > osa matkailun kehittämis- ja ohjelmajärjestelyistä
- Metsätaloudella on merkittävä työllistävä vaikutus Inarissa, metsätalouden tulee olla ekologisesti kestävä > asiaan ei vaikuteta kaavalla
- Inarin kirkonkylän palveluvarustus ja palvelutyöpaikat kasvavat merkittävästi, jos matkailurakentaminen toteutetaan > kehitys keskittyy taajamaan asemakaava-alueelle.
- Saamelaiden hallinto- ja kulttuuripalvelujen toteuttaminen Inarin kirkonkylään lisää myös palveluja > kehitys keskittyy taajamaan asemakaava-alueelle
- Kylissä nykyiset palvelut voidaan säilyttää matkailuinvestointien myötä, lomakylät Partakoon ja Sarviniemeen > pienissä kylissä ei ole enää mitään julkisia palveluja ja pääosin ikääntyneet asukkaat eivät hyväksy uusia lomakyliä, joten kehittäminen kasvun avulla on vähäistä
- Nellim-Paatsjoki -tieyhteyden rakentaminen parantaisi erityisesti Nellimin palveluja > ei ole tällä kaava-alueella
- Retkeilyn taukopaikkoja ja yöpymispaikkoja tulee lisätä siellä, missä käyttöä on eniten > kirkonkylällä

- Eri maankäyttömuodot on sovittava yhteen ja toimintojen päällekkäisyys on tietyissä rajoissa sallittava > kylillä sallitaan monimuotoiset asumisen ja yrittämisen ratkaisut
- Vuokramökkien määrän lisääminen mannerrannoilla, Ukonjärven pohjoispää, Simmettijärvi-Ukonjärvi > suunniteltu uusia, yksityisiä mökkipaikkoja ja ranta-asemakaavoitettava alue Ukonjärvellä, joiden vuokraaminen on suositeltavaa
- Venesatamien kehittäminen ja rantautumispaikkojen lisääminen > uusia rantautumispaikkoja on Ukonjärven satama ja 6 venevalkamaa tai tukikohtaa, käyttö sesonkiluontoista
- Lisää lyhyitä päiväreittejä Inarin kirkonkylän ja muiden kylien läheisyyteen, rengasreitit kirkonkylän ympäristöön, Juutuanjoen ylitys ja retkeilypalvelut > lähialue on osoitettu lähivirkistysalueeksi, jonne tulee suunnitella tiheämpi ulkoiluverkosto.
- Uusien harrastuslajien kasvu huomioitava suunnittelussa > huomioidaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja kirkonkylän asemakaavassa

Kunnan päätavoite kaavoitukselle on ollut kehittää matkailua ja siten luoda työpaikkoja.

Suunnitteluprosessin kuluessa on tullut ilmi suunnittelulle asetetut tiukat rajoitteet sekä osallisten että ympäristöviranomaisten taholta. Toiminnallisessa kehittämissuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei silloin peilattu sosiaalisiin lähtökohtiin ja mahdollisuuksiin, jotka ovat myöhemmin yleiskaavan suunnitteluvaiheessa mitätöineet useat asetetuista tavoitteista. Paikalliset asukkaat eivät olleetkaan tavoitteiden takana, kun ne realisoituivat rakennuspaikkoina kaavakartalle.

Esimerkiksi matkailun toimintojen kehittäminen ja aluevarausten tekeminen on vaikeaa, kun niihin liittyviä verkostoja ei ole suunniteltu. Toisaalta paliskunnat ja osalliset vastustivat lähes kaikkia reittejä, sijaintipaikkoja ja hankkeiden kokoa, joten matkailun kehittämismahdollisuudet ovat ohjautuneet pääosin kirkonkylän asemakaava-alueelle. Sielläkin mitoitus on pienentynyt asemakaavaprosessin edetessä. Yleiskaavassa osoitetut uudet toiminnot eivät merkittävästi lisää alueen elinkeinoja ja työpaikkoja muuten kuin rakennusvaiheessa ja ylläpidossa.

5.2.4 Ehdotukseen tehdyt tarkistukset osallisten virallisen kuulemisvaiheen jälkeen.

Yleiskaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 13.7. – 15.9.2016 välisen ajan ja siitä saatiin 10 lausuntoa ja 26 muistutusta. Niiden johdosta tehtiin teknisluonteisia täydennyksiä ja tarkistuksia sekä kaavakartalle että selostukseen. Muutokset on lueteltu alla:

- luontoselvitys tarkistettu, kaksi uutta kohdetta kartalle, vanhoja poistui erityisesti saarista ja Tuulispään suunnalta, myös selvityskartat päivitettiin (luo, sl-1), tarkistettiin myös linnuston kannalta tärkeät alueet ja poistettiin nimiluettelosta kaavan ulkopuolelle sijoittuvat vesistöt
- maisema-alueiden päivitysinventoinnissa esitetyt kohteet on lisätty tähän selostukseen liitteeksi 3.
- arvokkaista harjualueista on lisätty kaavakartalle ja selostukseen ELYn esittämät 4 kohdetta Partakko-Väylä vyöhykkeelle, samoin entiset 3-luokan pohjavesialueet merkinnällä pv-2. > vaikutusten arviointiin tullut lisätekstiä
- kulttuurikohteet korjattiin Siidan muistion pohjalta, mm. päällekkäisiä merkintöjä poistettiin ja osa kulttuurikohteista muuttui muinaisjäännös-merkinnäksi, vky-1 merkintä muutettiin rky-1:ksi ja muutamia kohteita poistettiin suojeluluettelosta.

- selostuksen ja kaavamerkintöjen ristiriita korjataan, samoin tarkistetaan loma-asuntojen lukumäärät eri selostuksissa
- Muurahaisniemen etelärannan toinen tontti RA-5 muutetaan kalakentäksi KK
- kirjataan kaavaselostukseen teksti uudisrakentamisen sijoittelusta suojelukohteiden lähelle ja lisätään uudisrakentamisen vaikutusarviointia muinaismuistoihin, rakentamisohjeeseen täsmentävää tekstiä
- lisätään vaikutusarviointitekstiä pohjavesiin, harjumuodostumiin, saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon sekä kalastukseen
- paliskunnille varatut 4 MP-2 paikkaa poistetaan saarista – samalla poistuu jo kaksi olevaa huoltokämpän paikkaa
- Hyljelahden korttelissa siirretään loma-asuntosymbolit vierekkäin kun ne nyt ovat peräkkäin
- Nikulanperällä AP-alueen laajennus valtatie varressa olevalle tontille
- melontareitin viivatyyppejä muutetaan kapeammaksi jotta erottuu venereitistä
- lisätään rakennuspaikka tiloille 24:18 ja 35:9 Tuulispäällä
- siirretään rakennuspaikan symboli Muurahaisniemessä
- lisätään rakennuspaikka tilalle 20:14, kun vuopajan rantaviiva sallii
- Siskelijärven oleva venevalkamamerkintä poistetaan

- kunnanhallituksen päätöksellä lisäksi täydennetään SL-1 määräystä, poistetaan Pahtaniemen VR/v alue, Miesniemen RM 500 alue ja Täyssinän muistomerkin vierestä RM/v aluevaraukset. Lisäksi muutetaan Jolnivuonossa rakentamaton loma-asuntotontti asuintontiksi AP-2 ja Varankiniemessä jätetään kunnan kaavoittajan tontti kaavan ulkopuolelle jääviyden takia. Siihen jää voimaan entinen yleiskaava vuodelta 1995.

- valtuuston päätöksellä siirrettiin rakennuksen paikka Tissikivisaassa ja poistettiin Miesniemen VR/v alue ja siihen liittyvä venevalkamasymboli. Muutettujen kohtien merkinnäksi tulee MPY.

YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

5.1 Arviointimenetelmät (ks. kohta 4.2)

Vaikutuksia on arvioitu tässä selostuksessa Maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Lisäksi on tehty laaja Natura-arviointi johon liittyy tämän yleiskaavan lisäksi muiden voimassa tai vireillä olevien kaavojen yhteisvaikutusten arviointi Natura-alueisiin.

Yleiskaavan ratkaisuja peilataan valtakunnallisiin, maakunnallisiin ja tälle työlle asetettuihin tavoitteisiin. Tässä työssä korostuvat ympäristövaikutukset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset ihmisiin, jossa erityisesti huomioidaan saamelaiskulttuuri. Taloudellisissa vaikutuksissa on arvioitu erityisesti asukkaiden toimeentulomahdollisuuksia ja työpaikkojen syntymistä.

Vaikutusten arviointi tehdään monialaisesti. Suunnitteluratkaisua arvioivat konsultin toimesta eri alojen asiantuntijat: biologi luontovaikutuksia ja Natura-arviointia, maisema-arkkitehti maisemakuvallisia vaikutuksia, yhdyskuntatalouden suunnittelija toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä kaavoittaja yhdyskuntarakenteellisia vaikutuksia. Muut osalliset pääsevät esittämään arvionsa suunnitelmista yleisötilaisuuksissa. Kunnan lautakunnat, poliittiset päättäjät antoivat arvionsa lausunnoissaan. Ohjausryhmä ja viranomaiset esittivät omia arviointejaan ja kommenttejaan kokouksissa.

Vaikutuksen arviointi osoittaa, kuinka hyvin maankäytön suunnitelma toteuttaa asetettuja kehittämistavoitteita, kuinka se huomioi ympäristön laatutekijät, taloudelliset ja sosiaaliset sekä kulttuuriset olosuhteet. Arviointi paljastaa, onko toimenpiteillä hyödyllisiä vai haitallisia vaikutuksia ja miten kaavaratkaisua tulee muuttaa haitallisten vaikutusten torjumiseksi.

5.2 Ympäristövaikutukset

Tässä kaavaselostuksessa on kuvailtu rakentamisen vaikutuksia ympäristöön. Tarkemmat luontovaikutukset Natura-alueiden ympäristöarvoihin, esim. vedenlaatuun on kuvailtu erillisessä Natura-arviointiraportissa, jonka osassa I on kuvailtu tämän osayleiskaavan vaikutuksia ja osassa II kaikkien Inarijärven ympärillä olevien tai tekeillä olevien kaavojen yhteisvaikutuksia Inarijärven Natura-alueeseen.

Inarin kirkonkylän asemakaava-alue sijoittuu tämän yleiskaavan sisälle ja sen rakentamisen vaikutuksia on kuvailtu jonkin verran tässä kaavan vaikutusarvioinnissa. Tarkempi kuvaus käytön suuntautumisesta on Natura-arviointiraportissa, missä arvioidaan eri kaavojen yhteisvaikutuksia ympäristöön. Kirkonkylä ei sijoitu suojelualueille ja sen vaikutukset hajaan-tuvat joka suuntaan, pääosin tunturialueelle, Juutuanjokivarteen ja Pielpajärven kulttuuriympäristöön. Arvio perustuu pääpiirteittäin alueen nykyiseen käyttöjakautumaan, mutta arviot ovat aina jossain määrin erävarmoja ja jokin yksittäinen uusi vetovoimatekijä voi muuttaa kysynnän suuntaa. Kirkonkylän toimintojen käyttöpaine ympäristöönsä on kuitenkin 3-4 kertaa suurempi kuin tällä kaavalla suunniteltujen toimintojen vaikutukset (vuodepaikkojen suhde, vakituinen asutus).

Yleisenä huomiona on syytä panna merkille, että Inarin kunnan väkiluku on laskenut viime vuosikymmeninä yli 1000 hengellä ja järven sekä metsien käyttö on vähentynyt tänä aikana. Paikalliset asukkaat käyttävät järveä enemmän kuin lomailijat ja matkailijat, joten lomailijoiden määrän vastaava kasvu, mitä paikallisväestöä on poistunut, ei kuitenkaan aiheuta yhtä suurta kulutusta ympäristöön ja maisemaan mitä täällä aiemmin on jo ollut.

5.2.1 Suunnitteluvaiheet, alueidenkäytön tavoitteet ja arvioidut vaikutukset

Suunnitelmia on arvioitu kussakin työvaiheessa ja tämä arviointiteksti on prosessin aikana rakentunut nykyiseen muotoonsa. Valintoja ja muutoksia on tehty erityisesti osallisten kommenttien mukaan. Paliskuntien kannanotot ovat vaikuttaneet voimakkaasti toimintojen sijoittumiseen erityisesti länsirannalla. Myös yleinen mielipide matkailukylien rakentamisesta olevien kylien liepeille on vähentänyt merkittävästi uudisrakentamisen määrää. Voidaan sanoa että osallisten arviointi rakentamisen määrästä ja sen sopivuudesta alueen luonteeseen on ollut ratkaisevampi kuin ympäristöselvityksistä johtuvat luonnonympäristön rajoitukset. Rakentamisen kritiikki on kuitenkin kohdistunut pääosin valtion maihin ja yksityisille osoitetut uudet rakennuspaikat eivät ole herättäneet yhtä suurta vastustusta.

Mahlattinuoran Natura-alueelle tuleva täydennysrakentamismahdollisuus haluttiin selvittää tässä kaavaprosessissa ja alkuvaiheessa se näyttikin mahdolliselta. Suunnittelun edetessä ajatus sai kuitenkin yhä enemmän vastustusta ja lopulta myös ympäristöhallinnon viranomaisilta saatiin vastustava kannanotto. Lisärakentamisesta luovuttiin 2. luonnosvaiheen jälkeen ja rantakaavoitettavaksi tarkoitettu alue, huomattavasti pienemmällä rakennusoi-keudella, siirrettiin Siskelijärven ja siitä myöhemmin Ukonjärven rantaan, missä ei ole suo-velualueita.

Tämän yleiskaavan uusien rakennuspaikkojen määrä on lopulta hyvin vähäinen verrattuna kaava-alueen kokoon. Rakentamisen ja matkailun kehittämisen painopiste on haluttu keskittää Inarin kirkonkylän asemakaava-alueelle. Rakentamisen määrää supistava vaikutus on ollut myös kaavatyön puolivälissä aloitetulla Natura-arvioinnilla ja varsinkin alueen kaik-kien kaavojen yhteisvaikutusten arvioinnilla. Koska tämä Inarijärven yleiskaava on laajin tämän seudun isommista kaavahankkeista, siinä tasataan koko Inarijärven ympäristön ra- kentamisen määrää kestäväälle tasolle.

5.2.2 Inarijärven matkailijamäärien ja käyttöpaineen kasvuarviointi

Kävijämäärien (matkailijoiden) kasvu tehokkaimmin rakennettavien alueiden mitoituksen pohjalta on laskettu seuraavasti Natura-arviointia varten:

- Inarin kirkonkylän asemakaava-alueella on noin 360 vuodepaikkaa ja sinne voi syntyä yhteensä noin 1300 vuodepaikkaa x 292 yöpymisvuorokautta (80% huippu-käyttöaste) => 484 720 yöpymisvuorokautta. Jos käyttöaste on nykyistä tasoa eli noin 50%, yöpy- misvuorokausia on 302 120.

(arvio koko Inarin nykytilasta: 220 000 kävijää, 400 000 yöpymisvuorokautta / vuosi)

- Ukonjärvi	RA	160 vuodepaikkaa x 128 vrk =	20 480 vrk
- Hietajokisuu	RM	120 vp x 128 vrk =	15 360 vrk
- Kotalahti	RM	20 vp x 110 vrk =	2 200 vrk
- Kalkuvaara	RM	60 vp x 128 vrk =	7 680 vrk
- Myössäjärvi	RM	30 vp x 110 vrk =	3 300 vrk
- Juutua	RM	30 vp x 128 vrk =	3 840 vrk
- saaret	1RM/v	12 vp x 55 vrk =	660 vrk
Yhteensä		432 vp	54 840 vrk

Yleiskaavaehdotuksen mukaisille lomakyläalueille RM tulisi yhteensä noin 430 vuodepaikkaa. Inarijärven olemassa olevissa, 441 loma-asunnossa arvioidaan olevan noin 1700 vp. Rakentumattomia tai uusia lomarakennuspaikkoja on 240 kpl ja niissä noin 1000 vuodepaikkaa. (1000x110 vrk = 110 000 yöpymisvrk)

Koko kunnassa on noin 6 800 asukasta. Jos jokainen heistä käy Inarijärvellä 5 kertaa vuodessa, siitä syntyy noin 34 000 käyttökertaa (vrt. laskuri: 25 000 kävijää veneilee).

Metsähallituksen luontopalvelut teetti laajan tutkimuksen Inarijärven nykykäytöstä ja alueen kehittämistarpeista 2006-2007. Kävijälaskureiden ja havainnoinnin perusteella Inarijärvellä on noin 200-300 kävijää päivittäin, veneilykaudella noin 25 000 kävijää. Koko tutkimusalueella käy vuosittain noin 220 000 kävijää. Suurimman osan päiväkävijöistä eli noin 75% oletetaan majoittuvan Saariselälle tai olevan läpikulkumatalla.

Inarijärven alueella kävijöistä yöpyy siis noin 55 000 kävijää.

Kaavan mahdollistama rakentamisen kasvu perustuu matkailun ja siihen liittyvien aktiiviteettien kasvuun. Voidaan olettaa, että noin 10-20% myös tulevaisuuden matkailijoista käy vesillä kalastamassa / laivaristeilyllä ja talvella moottorikelkkailemassa. Noin puolet yöpymisvuorokausista kuluu maastossa retkeillen.

Näillä oletuksilla Inarijärvelle kohdistuu noin 2,5-3 kertainen käyttöpaine ja kulutus nykytilanteeseen verrattuna. Tästä kasvusta kirkonkylän asemakaava yksinään mahdollistaa nykykäytön määrän kaksinkertaistumisen. Tästä käyttöpaineesta suurimman osan oletetaan kuitenkin suuntautuvan tunturialueen retkeilyalueelle, ei Inarijärvelle.

Tämän Inarijärven yleiskaavan aiheuttama kasvuksi on arvioitu noin 71 000 yöpymisvuorokautta (nykytila koko kunnassa 400 000). Käytön kasvu hajaantuu ympäri järveä uusien loma-asuntojen määrän suhteessa, painottuen Juutua-Ukonselälle ja Partakko-Väylän edustalle.

Matkailun ja lomailun kasvu edellyttää, että retkeilyreittien ja taukopaikkojen määrää hieman lisätään, jotta ympäristön kulutus säilyisi enintään nykyisellä tasolla. Jos kasvava osuus tulevaisuuden ulkoilijoista kulkee ohjelmapalvelujen järjestämällä retkillä, kulutusta voidaan hallita nykyistä paremmin. Risteilijät eivät kuormita saaristoa vaan mannerrantojen satamia, joiden ympäristön laatua ja kestävyyttä tulisi parantaa.

5.2.3 Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen ilmaan ja ilmastoon

Uuden rakentamisen määrä on vähäinen ja kohdistuu pistemäisesti tiettyihin paikkoihin, joten merkittäviä vaikutuksia veden tai ilman laatuun ei oleteta syntyvän (Natura-arviointi s. 75). Jätevesien osuus voi kasvattaa 1%:n järven kokonaiskuormitusta.

Saaristoon ei ole osoitettu uutta rakentamista kahta lomatonttia ja valtion kahta tukikohtaa lukuun ottamatta. Erityisen huolellinen jätevesien suhteen tulee olla saariin ja rannoille rakennettaessa, sillä juomavesi otetaan suoraan järvestä ja rantavesi ei saa pilaantua. Ongelmaksi on koettu jäällä kulkevat koiravaljakkoreitit, jotka sotkevat jään koirien ulosteilla. Nämä reitit, aikakin niiden lähtöpaikat, tulee jatkossa sijoittaa pääosin maalle, ei vesistöjen jälle. Pohjavesialueita koskee omat, tiukemmat määräykset rakentamisesta ja maaperän käsittelystä (yleiskaavamerkintä pv, pv-2 ja -määräys 10).

Ehdotusvaiheen jälkeen kartalle lisättiin myös entisett III-luokan pohjavesialueet, jotka sijoittuvat pääosin Nukkumajoelle ja Väylä-Partakko rantavyöhykkeelle sekä tunturialueella Talvitupajärven eteläpuolelle ja tunturialueen länsikulmalle, yhteensä 11 kpl. Näille alueille ei ole osoitettu uutta rakentamista tai niillä on aiemman yleiskaavan mitoitus. Pääosa alueista on metsä- ja porotalousaluetta jolla on ympäristöarvoja MPY ja osin myös suojelualueita SL-1 sekä Partakossa osin virkistysaluetta V. Nukkumajoki ja Talvitupajärvi on pääosin retkeily- ja ulkoilupainotteista aluetta VR. Rakentaminen ei vaaranna pohjavettä, jos kaavan rakentamis-, ympäristönsuojelu- ja metsänkäsittelymääräyksiä noudatetaan.

Siellä, missä rakentaminen on tiheämpää, rakennetaan esim. lomakylää varten oma vedenotto ja lain edellyttämä vesihuoltojärjestelmä puhdistamoinen tai jätevesien umpisäiliöt. Kaikkialle suositellaan kuivakäymälöitä tai kompostoivia käymälöitä, mikä vähentää huomattavasti jätevesien määrää ja helpottaa käsittelytapaa. Asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet kannattaa viemäröidä. Hietajokisuulla hiekkamaan kaivaminen on help-

poa mutta maasto muuten erittäin kulutusarkaa, mikä tulee huomioida toimintojen sijoittelussa. Ukonjärvellä rinnemaasto on pääosin kivikkoista moreenia, jossa rakennusten sijoittelu vaatii tarkkaa suunnittelua, jotta hienoisimmat, inventoidut kivikot säilyvät ehjinä.

Osa rakennuspaikoista sijoittuu hyvin kivikkaisille alueille mm. Myössäjärven-Talvituvanjärven ja Kalkuvaaran seudulla. Rakennuksen sijoituspaikka tontilla tulisi valita niin, että voimakeinoja tarvitaan mahdollisimman vähän. Väylä-Partakko alueella rakentaminen on helpompaa hiekkaisen maaperän ansiosta.

Ehdotusvaiheen jälkeen kaavakartalle lisättiin myös valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat harjualueet ja muut geologiset muodostumat. Niistä Paloniemenharju, Joonanharju ja Partakon tuulikerrostuma sijoittuvat järven luoteisrannalle. Alueille ei ole osoitettu uutta rakentamista. Joonanharju on osoitettu pääosin virkistysalueeksi V ja rannassa on kaksi olevaa asuinrakennuspaikkaa. Partakon tuulikerrostuma ulottuu maantien takaa vain hieman kyläalueelle AT.

Paloniemenharju on pohjavesialuetta ja alueella on vanhan yleiskaavan mukainen rakentamisen mitoitus. Harju sijoittuu puolittain suojellulle Natura-alueelle ja eteläosaltaan yksityisten maille joissa on 9 olevaa rakennuspaikkaa ja MPY-merkintä: "MAA- JA METSÄTALOUS SEKÄ POROTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON YMPÄRISTÖARVOJA. ... Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsien hoito ja käyttö seuraavin poikkeamisin / täsmennyksin: Alueella ei saa tehdä avohakkuita eikä rantoja rajaavaa puustoa saa kokonaan poistaa (MRL 41.2§)." Harjun kohdalla on vielä kaksi rakentamatonta loma-asunnon paikkaa ja matkailupalvelujen alue RM 300, jonka rakennusoikeus on pienempi kuin muilla vastaavilla alueilla. Niiden rakentaminen ei vaaranna harjua. Metsänhoidossa harjun / pohjavesialueen maanpintaa ei saa muokata, eikä se hiekkaisilla harjuilla liene tarpeenkaan. Kontioharjun alue on pääosin suojelualuetta SL-1 ja sen pohjoispäässä on kaksi olevaa asuntoa ja rannassa varaus kahdelle uudelle. Pohjaveden virtaus on kohti järveä joten asutus ei vaaranna pohjavettä.

Kaunisrovan moreenimuodostuma sijoittuu kirkonkylän pohjoispuolelle ampumaradan viereen ja sen arvioidulle melualueelle. Harjun loivemman pohjoispään ylittää moottorikelkkareitti. Koko kohde sijoittuu VR-1 alueelle: "RETKEILY-, ULKOILU- JA PORONHOITOVALTAINEN ALUE. Alue on tarkoitettu pääasiassa virkistys- ja luontomatkailuun. ... Alueella on erityisiä luonto- ja maisema-arvoja. Osalla aluetta sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsänhoito ja käyttö alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät. Alueen virkistys- ja metsätaloustaloustyö ei saa vaarantaa alueen suojeltavia luontotyyppisiä ja lajeja". Määräys "muut ympäristölliset arvot säilyvät" tarkoittaa, että moreenimuodostuman maanpintaa ei saa muokata metsänhoitotoimilla, tosin muokkausta ei suositella muillekaan retkeilypainotteisille alueille.

Kaavan maankäyttö ei uhkaa arvokkaita harjuja tai geologisia muodostumia ja määräykset ohjaavat metsän hoitotoimenpiteitä riittävästi.

Ulkoilu ja retkeilyreitit suunnataan pääosin länsiosan tunturialueelle, jossa on jo olevia reittejä, jotka ovat helposti saavutettavissa kirkonkylältä. Pääosa kulutuksesta tulee asema-alueen kasvavasta matkailijavirrasta ja paine kohdistuu pääosin Pielpajärvelle ja Otsamo-Juutuanjoki-Juutuanvaara-Nukkumajoen lähiretkeilyalueelle. Opastettuja reittejä tulee lisätä maaperän kulutusta kestäville paikoille taajaman ja matkailupalvelujen läheisyyteen, mikä rajoittaa maaston kulumista muualla.

Retkeily järvelläkin voi hieman lisääntyä, mikä voi aiheuttaa rantojen kulumista saarissa. Saariston sokkeloisuus, vesistön ja rantojen kivikkoisuus kuitenkin vaikeuttaa veneilyä. Turistit eivät oletettavasti liikukaan yksin järvellä vaan ryhmissä opastetuilla retkillä ja risteilyillä, jotka rantautuvat isoimpiin venesatamiin Inariin, Partakkoon, Nellimiin ja Veskoniemeen. Rakennetut satamat ja kivikkoiset rannat kestävät melko hyvin kulutusta. Nykyisten

rantautumispaikkojen on arvioitu riittävän kasvavallekin kävijäjoukolle. Turistimäärän kasvun aiheuttamaa kulutusta voidaan hillitä sekä metsissä että vesillä paremmalla opastuksella ja suuntautumalla yhä enemmän opastettuun, ympärivuotiseen ryhmämatkailuun.

Jos vesiliikenne lisääntyy merkittävästi, se voi synnyttää rantojen eroosiota varsinkin kapeissa vuonoissa, ”nuorissa” ja salmissa. Varsinkin risteilylaivojen reittien suunnittelussa tämä tulisi huomioida. Reitit tulisi sijoittaa mahdollisimman avoimille selille, ei saariston sokkeloihin. Tämän takia on tärkeää, että järvellä on useita vaihtoehtoisia reittejä veneilijöiden valittavaksi. Joitakin kapeimpia mannerrantojen vuonoja voitaisiin jopa rauhoittaa vain soutajien ja melojien käyttöön.

Veneilyn vaikutukset kalliorantoihin ovat vähäiset mutta luoteisosan hiekkarannat välillä Muurahaisniemi-Kuortakkilahti ovat eroosioherkkiä ja siellä veneily tulisi ohjata kauemaksi rannasta. Mannerrannan venevalkामीin tulee vain keskitettyjä, pistemäisiä väyliä. Alueelle ei ole osoitettu yleisiä rantautumispaikkoja.

Inarijärvi on säännöstelty ja sekin on aiheuttanut merkittävää eroosiota luoteisrannoilla. Onkin vaikea arvioida kumpi on suurempi haitta rannoille: veneily vai vedenpinnan vaihtelut. Kuitenkin veneily tulee ohjata niin, että haitat minimoidaan ja tarvittaessa rajoittaa veneilyä tietyillä alueilla. Uusi venesatama on osoitettu Ukonjärvelle, jonka rannat ovat hyvin kiviset joten eroosiovaikutukset eivät ole merkittävät. Veneväylän avaaminen Kalliokoskelle edellyttää karikon raivaamista kulkukelpoiseksi veneille. Hanke vaatii omat suunnitelmansa ja vaikutusten arvioinnin.

Uusi tekniikka voi poistaa merkittävästi veneilyn haittavaikutuksia kuten oheisessa kuvassa oleva uusi, maailmanluokan prototyyppi- katamaraani melun ja aallokon.

Inari III kulkee teknisten ratkaisujensa ansiosta äänettömästi eikä aiheuta aaltoja.

Ilmastovaikutukset syntyvät pääosin fossiilisen energian käytöstä. Suomalaiset kuluttavat toiseksi eniten energiaa / henkilö maailmassa. Kuormitus syntyy asumisesta kylmässä ilmastossa, liikenteestä ja erityisesti vapaa-ajan liikenteestä. Rakentamisen ja matkustamisen tavalla voidaan siis vaikuttaa merkittävimmin ilmastoa muuttaviin tekijöihin.

Matkailu tulisi ohjata mieluummin juniin, busseihin ja (purje)laivoille kuin lentokoneisiin. Mitä kauempaa matkailijat tulevat, sen pidempi pitäisi viipymä paikkakunnalla olla – parempi on tehdä yksi kuukauden pituinen, ekologinen kiertomatka purjelaivalla ja busseilla kuin 4 kpl viikon pituisia lentolomamatkoja.

Loma-asuntojen ja lomakyläiden rakennusten tulisi olla sellaisia, että ne voidaan jättää tarvittaessa kylmilleen. Kestävän kehityksen ja ekologisen rakentamisen teema sopisi alueen matkailurakentamiseen.

5.2.4 Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Luonnonarvojen vaaliminen

Valtaosa suunnittelualueesta jää luonnontilaan rakentamisen ulkopuolelle. Luontoselvityksessä havaitut arvokkaat alueet ja kohteet näytetään kaavakartalla erilaisin merkinnöin eikä niiden lähelle osoiteta rakentamista. Suunnittelualan laajuuden takia kaikkia paikkoja ei ole kuitenkaan voitu kartoittaa, mistä syystä asemakaavoitettavaksi tarkoitetuilla alueilla on tehtävä myöhemmin tarkemmat luontoselvitykset. Saarten ja retkeilyalueen luontoarvoja ei ole nyt erikseen kartoitettu, koska sinne ei suunnitellakaan uutta rakentamista. Kun retkeilyalueelle aikoinaan tullaan laatimaan reitistösuunnitelmat, alueen luontokohteet tulee silloin tutkia tarkemmin.

Alueelle suunniteltu rakentaminen sijoittuu niin hajalleen ja harvaksen että luontoa, maastoa ja kasvillisuutta, ei uhkaa kuluminen näillä käyttäjämäärillä. Tontit on sijoitettu niin, etteivät ne vaaranna luontoarvoja ja tonttien paikkoja on vielä tarkistettu biologin maastokäynnin perusteella. Uusien lomakyläiden toteuduttua käyttäjämäärät voivat nousta niin korkeiksi, että varsinkin niiden lähimaastoa uhkaa kuluminen, ellei alueelle ole rakennettu polkuverkostoa lyhyille ja pidemmille matkoille. Massamatkailu ja sen vaatimat reitistöt taukopaikkoineen voivat pitkällä aikavälillä kuluttaa herkimpiä maastokohtia etäämpänäkin retkeilyalueilla, kuten tuntureiden lakimaita, kallioita, kivikoita, kosteikkoja, hiekkamaita ja saarten rantautumispaikkoja. Reittien ja taukopaikkojen sijoittaminen maastoon on pyritty tekemään niin, että herkimpiä alueita vältellään. Tarkoitus on myös ajoittain vaihtaa reittien paikkoja, jos kuluminen alkaa näkyä. Ulkoilualueet ovatkin niin laajat, että uhkien ilmaantua voidaan reittejä ja rantautumispaikkoja ohjata kokonaan uusille alueille. Tämä on ollut myös saamelaiden perinteinen toimintatapa – siirtyä uudelle alueelle, ennen kuin paikan ympäristö ja uusiutuvat luonnonvarat ovat kärsineet tai kulutettu loppuun.

Inarin kirkonkylän matkailurakentamisesta johtuva ulkoilupaine suuntautuu voimakkaimmin Pielpajärven, Otsamon ja Uruvaara-Nukkumajoen päiväretkialueelle sekä vesitse Miesniemeen ja Pielpalahdelle, mikä edellyttää näiden alueiden reitistöihin ja taukopaikkoihin kehittämispanostuksia ettei alueiden kasvillisuus ja eläimistö kärsi liikaa.

Kalastus on lähes kaikkien paikallisten harrastus ja inarinsaamelaiden vanha pääelinkeino. Loimusian paistamisella on vuosituhansien perinne. kuva Pekka Junttila.

Linnusto voi kärsiä lisääntyvistä liikkujista, varsinkin pesimisaikaan. Porojen vasomisaika toukokuussa on myös jakso, jolloin liikkumista tulee rajoittaa ja suunnitella tarkemmin. Toukokuun vasomisaika on kuitenkin turistikausista hiljaisin, samoin poroerotusaika marrastammikuulla, joten merkittävää haitan lisääntymistä ei liene odotettavissa. Syys- ja kevättalvella moottorikelkkailijat voivat häiritä porojen kokoamista merkittävästi. Haitta voidaan välttää sopimalla liikkumisajankohdista matkailuyrittäjien kanssa. Meluavaa liikennettä ei tulisikaan sallia ulkoilu- ja retkeilyalueella muuten kuin poikkeustapauksissa, sillä se häiritsee eläinten lisäksi myös alueella liikkuvia patikoijia ja hiihtäjiä. Koska matkailun kasvusta merkittävä osa olisi ulkomaisia turistiryhmiä tai eläkeläisryhmiä, liikkumisen ohjaaminen on mahdollista, millä voidaan vähentää haittavaikutuksia luontoon ja poroelinkeinoille.

Alueen merkittävimpiä luonnonvaroja ovat metsien puut, porot, vesistöjen kalat ja metsien riista sekä marjat ja sienet, joista liikkujat voivat nauttia jokamiehenoikeuden nojalla. Metsänhakkuuta rajoittavat erilaiset suojelualueet ja poronhoito. Puun kasvu kestää täällä pitkään ja tuottaa tiivistä puuta, jota tulisi jalostaa arvoiseensa käyttöön. Porokarjojen määrä on ylärajalla, ja sitä ei voida enää kasvattaa, jos ruokinta perustuu luonnonlaitumiin. Kalastuselinkeino on nyt hiipumassa, mutta tulevaisuudessa sillä voi olla paremmat edellytykset, jos merikalastus joutuu kriisiin ylikalastuksen takia. Sekä kalastus että marjastus ovat lähes kaikkien paikallisten asukkaiden ja lomailijoiden harrastuksia ja niistä voitaisiin kehittää lisäansiomahdollisuuksia. Luonnonvarojakin kuitenkin uhkaa ilmastonmuutos, joka voi pahimmillaan vähitellen tuhota kaikki edellä mainitut luonnonresurssit. Paikallisten ihmisten käytötartpeet eivät uhkaa uusiutuvia luonnonvaroja.

Ympäristöhaittojen vähentäminen

Loma- ja matkailurakentamisen ympäristöhaittoja voidaan merkittävämmiin vähentää toiminta- ja rakentamistapoja muuttamalla. Asenteiden muutos on tarpeen koko maailmassa, kun ilmastonmuutosta aletaan tosissaan torjua. Tavoitteena tällä alueella pitäisi olla suuntautuminen kestäväan matkailuun – sikäli kun matkailu voi olla ekologisesti kestävä toimintaa.

Kestävä tapa rakentaa, on käyttää paikallisia luonnonvaroja ja paikallisten yrittäjien tuotteita sekä rakentaa mieluummin niukasti kuin runsaasti jatkuvaa lämmitystä kaipaavia tiloja. Ekologinen rakentaja säästää luonnonvaroja rakentamalla pitkään kestäväan, tyyllitään ajattoman ja energiatehokkaan talon, hyödyntää maalämpöä, kerää aurinkolämpöä rakennusmassoilla ja tuottaa sähköä valokennoilla.

Perinteinen saamelainen toimintatapa onkin ollut juuri tällainen, rakennukset olivat pieniä ja maakota on hyödyntänyt maalämpöä.

Matkailijoiden aiheuttamaa ympäristörasitusta voidaan vähentää keskittämällä loma-asutus taajamiin ja kyliin, ottamalla rakennukset tehokkaaseen käyttöön sekä rakentamalla hyvin opastettuja reittejä sekä lisäämällä ohjelmapalveluja.

5.2.5 Vaikutukset maisemaan ja rakennettuun ympäristöön

Rakennetun ympäristön ja [muinaismuistojen](#) vaaliminen

Alueen ympäristöstä on tehty kattavat inventoinnit, jotta maisema ja kulttuuriperintö rakennuksineen ja [muinaisjäänöksineen](#) voidaan ottaa huomioon. Kohteet painottuvat länsirannalle, mutta sijoittuvat yksittäin ja hyvin hajalleen. Myöhemmin selvitykseen lisättiin saamelaiden vuotuismuuttoreitit. Kaikki inventoidut kohteet on esitetty kaavakartalla eriasteisin suojelumerkinnöin. Kulttuuri- ja rakennuskohteiden välittömään läheisyyteen ei ole osoitettu uutta rakentamista. Rakennetut, arvokkaat pihapiirit on osoitettu rakennuspaikkoina, jotta niitä voidaan kunnostaa ja ylläpitää. Suojelukohteille annetaan rakentamisohteet, joiden pohjalta rakennuksia voidaan kunnostaa ja tonttia täydennysrakentaa. [Kaavamääräys esittää, mitä asioita on huomioitava uudisrakennusten suunnittelussa ja sijoittelussa arvokkaan kohteen yhteyteen. Sama koskee muinaisjäänösalueita, joista monet ovat olevia asuinkenttiä, ja sm-kaavamääräyksen mukaan alueet on tutkittava ennen toimintoja.](#) Jäänösalue voi olla kaavalla osoitettua laajempi.

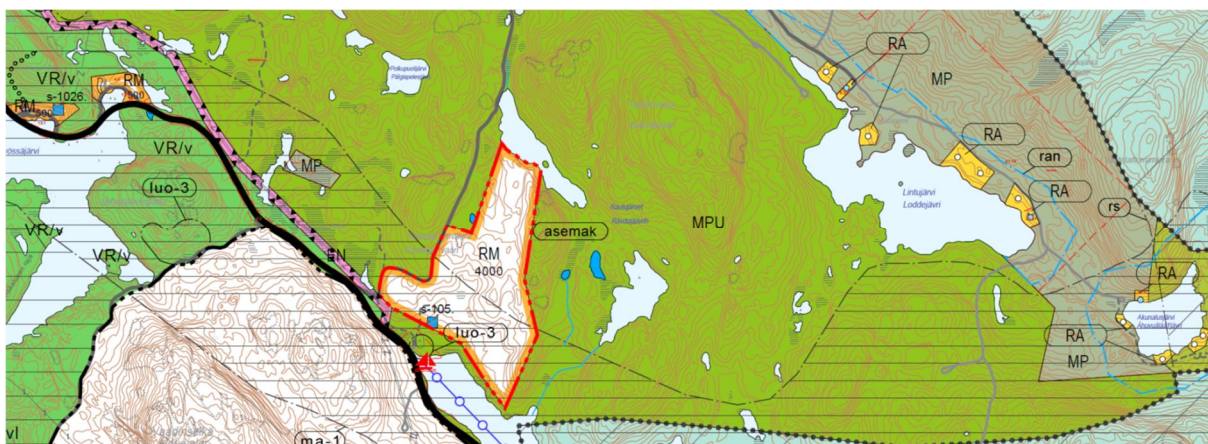
Maiseman vaaliminen

Alueella on useita maisemallisesti merkittäviä tai mielenkiintoisia kohteita, jotka on osoitettu kaavassa omilla merkinnöillään. Ne ovat myös matkailun ja retkeilyn parhaita kohteita, joita voi uhata kuluminen, kuten Ukonkivellä on käynyt. Maisema-alerajaukseen ei liity kaavamääräyksiä vaan ne on liitetty alueiden käyttömerkintöihin, joissa korostetaan luonnon säilyttämistä ja maisemien korostamista virkistyspainotteisilla alueilla.

Vireillä olevassa valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivityksessä (MAPIO työryhmän esitys) Inarijärvelle on osoitettu kolme uutta, valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita: Inarijärven ja Juutaanjoen maisemat, 2. Ukonjärvi-Myössäjärven maisemat ja 3. Paatsjoen ja Nellimin vesistö- ja asutusmaisemat.

Otsamo – Juutua – Pielpajärven alue kattaa monenlaisia kohteita sisältäen mm. Inarin kirkonkylän. Tunturialue säilyy pääosin luonnontilaisena ulkoilu- ja retkeilypainotteisena alueena ja sinne tulee vain muutama yksittäinen rakennuspaikka. Pielpajärven eteläpuolisten lampien rannat on mitoitettu loma-asutukseen, samoin Inarijärven rannat korotetulla mitoituksella 7 loma-asuntoa kilometrille. Vaikka tontikohtainen rakennusoikeus on suuri, se tulee jakaa useampaan rakennukseen rakennusohjeen mukaan, jolloin ne saadaan istutettua maastoon paremmin, talousrakennukset pelkkien nurkkakivien varaan. Mikäli rakentamisen sijoittelussa noudatetaan annettuja ohjeita, rakentaminen piiloutuu rantapuuston taakse ja kumpujen lomaan, eikä näy häiritsevästi järvelle tai metsään. Pielpajärven ympäristö säilyy virkistysalueena ja pohjoisosat metsä- ja porotalousalueena. Pielpajärven alue ja Juutaanjoen rannat olivat arvokkaana maisemana jo luonnosvaiheessa, joten asia on huomioitu suunnittelussa.

Ukonjärvi-Myössäjärvi oli myös jo aiemmin arvokasta maisema-alueita ja sinne tuli vain muutamia uusia rakennuspaikkoja Akunalus- ja Lintujärvien rannoille olevan tien varteen, jotka eivät aiheuta maisemakuvalle suurta haittaa. Ukonjärven perälle on osoitettu isompi asemakaavoitettava lomakylä RM. Alueen maasto on erittäin haastava ja vaatii tarkkaa suunnittelua, jotta tiet ja tontit istuvat maastoon luontevasti. Alue on vaarojen rinnettä eikä rakentaminen näy kauas vesistöön tai tiestölle. Uusi matkailupalvelualue RM Myössäjärven rannassa sijoittuu hyvin näkyvälle paikalle valtatie varteen ja sen rakentamistapaan kohdistuu suuret vaatimukset sovitaa se maastoon ja maisemaan sopivasti.

Nellimin edustalle on osoitettu yksi uusi rantautumispaikka Pääsaarensalmeen, joilla ei ole suurta merkitystä maisemakuvaan. Tervavuonon perälle on myös osoitettu muutamia uusia rakennuspaikkoja, joilla ei ole maisemallista merkitystä tässä maisemamittakaavassa. Pieni osa tästä uudesta maisema-alueesta eli Tiaisniemen edusta oli jo aiemminkin arvokasta maisema-alueita. Tämän kaavan rakentamisella ei ole vaikutuksia Nellimin kylän vesistö- ja asutusmaisemaan.

Loma- ja matkailupalvelurakennusten sijoittumien maisemaan on suunniteltu siten, että ne kätkeytyvät kapeiden lahtien tai saarten suojaan eivätkä näy kauas järvelle. Näin vesillä liikkujalle syntyy kuva erämaisesta, luonnontilaisesta järvestä.

Erilaiset retkeily- ja ulkoilureitit suunnitellaan myöhemmin erillisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Ne tulee sijoittaa maastoon maisemakuvallisen ja –ekologisen tarkastelun pohjalta, hyödyntäen maisemien monimuotoisuutta mutta kuitenkin huomioiden maisematyypin kulutuskestävyys.

5.2.6 Mannerrantojen lisärakentamisen vaikutukset rantojensuojeluohjelman toteuttamiseen ja vapaaseen rantaviivaan.

Yleiskaavamuutoksen yhtenä tavoitteena oli lisätä loma-asutusta olevien kylien yhteyteen ja siten vahvistaa kylien elinvoimaa. Aiemmassa yleiskaavassa rantarakentamisen mitoitustiluku oli 5/km ja tässä kaavassa se nostettiin 7/ km. Aiemmat kyläalueen rajaukset olivat huomattavasti laajemmat kuin nyt.

Uudet tontit sijoittuvat Nelimissä, Nanguvuonolla ja Ukonjärvellä yksittäisesti eivätkä vähennä merkittävästi vapaata rantaviivaa. Partakossa ja Väylässä rakennuspaikat sijoittuvat olevien väliin tai viereen. Rantoja pitkin ei pääse kulkemaan kylien lähellä pitkiä matkoja nytkään pirstoutuneen tilajaon ja hajalleen sijoittuneen asutuksen/ loma-asutuksen takia. Tästä syystä Partakon kylän keskellä olevat rannat on osoitettu virkistysalueiksi, mikä turvaa vapaata liikkumista rannoilla. Väylän ympäristössä on myös runsaasti vapaita rantoja Sarviniemessä ja Riuruvuonon suunnalla. Kaavassa rakentamisalueet on osoitettu laajempina, mitä ne todellisuudessa tulevat olemaan, jotta sopivimman maastokohdan löytyminen olisi helpompaa.

Rantojensuojelualueille rakennuspaikkojen lisäykset sijoittuvat seuraavasti:

- Nellimiin 4 tonttia porotiloille (4 las/km) ja vuokratupa RM/v Pääsaarensalmeen
- 1 lomatontti RA-5 Kortejärvelle, rantautumispaikat VR/v Pikku Jääsaareen, Mahlatisalmeen ja Akusalmeen.
- Tissikivisaareen 1 RA-6 tontti
- Ukonjärvi: 2 tonttia Akunalusjärvelle sisämaahan
- Väylän Ala-Sieksijärvelle porotilalle 5 RA-tonttia
- Partakko - Kontio-ojansuu-Lapinniemi alueelle 14 RA-tonttia + 4 AP tonttia

yhteensä 27 lomarakennuspaikkaa RA , 4 asuinpientalon AP rakennuspaikka, 1 vuokratupa RM/v

Yhteensä rantojensuojelualueelle on siis osoitettu 31 uutta tonttia ja lisäksi valtionmaille 1 vuokratupa ja 3 rantautumispaikkaa.

Voimassa olevassa yleiskaavassa em. alueille oli osoitettu rakennuspaikkoja seuraavasti:

- Nellim 29, Haapasaari VR/v
- Nanguvuono (ks.lvalon alueen yleiskaava) ,Pikku Jääsaari ja Kaamassaari VR/v
- Ukonjärvi (Ukonjärven yleiskaava), 9 loma-asuntoa ja 1 vuokrakämpä
- Väylä: 108 + 18 Kontio-ojansuu-Lahdenperä
- Partakko AT-aluetta

Rantojensuojeluohjelmaan on valittu vähintään valtakunnallisesti arvokkaat alueet. Valintakriteerijä olivat alueellinen edustavuus, monimuotoisuus, suojeltavat lajit, harvinaisuus, luonnontilaisuus, maisemalliset arvot ja tieteelliset kriteerit.

Rantojensuojeluohjelman perustavoite on säilyttää ohjelman alueet rakentamattomina ja luonnontilaisina. Alueille on tarkoitus perustaa luonnonsuojelualueita. Inarijärven rantojensuojelualue onkin lähes kokonaan perustettu Natura-2000 alueeksi.

Suojelutavoitteita täsmennetään kunnan laatimassa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa.

1990-luvulla laadittu yleiskaava toteutti rantojensuojeluohjelman tavoitteita. Nyt rakentamisen määrää on hieman lisätty myös rantojensuojelualueille, jotka on rajattu Natura-alueen ulkopuolelle (em. 31+3 rakentamispaikkaa). Tavoitteen mukaan rakentamisella tuli vahvistaa olevia kyliä kuten Väylää ja Partakkoa, jonne valtaosa näistä rakennuspaikoista sijoittuu. Tavoitteesta johtuen rakennusoikeutta ei ollut mahdollista siirtää muualle. Alueet ovat helposti saavutettavissa olevan tieverkon tai vesistön kautta, joten rakentaminen ei vaikuta tonttia laajemmalle alueelle. Pääosa yleiskaavan uusista rakennuspaikoista on kuitenkin osoitettu rantojensuojelualueen ulkopuolelle.

Edellä mainittu, tällä yleiskaavamuutoksella synnytetty tonttimäärän lisäys rantojensuojelualueelle on vaikutuksiltaan vähäinen, kun tarkastellaan vesistöjen ja ympäröivien erämaiden kokoa (rantaviivaa 2300 km, uudelleen mitoitettua rantaviivaa rs-alueella 11,3 km: 8 km Partakossa, 2 km Väylässä, 1.3 km Nellimissä). Rakentaminen tiivistyy rakennettavilla alueilla ja syntyy kylämaista ympäristöä, mikä on ollut kunnan tavoite suunnittelulle: kehittää ja täydentää kyliä. Rakentaminen on sijoitettu jo rakennettuun ympäristöön, olevan rakennuskannan lomaan pääosin osallisten toiveiden mukaan. Vapaa rantaviiva on keskitetty kyliin valtion maille. Luonnonsuojelullisesti tai toiminnallisesti arvokkaat osat on selvitetty ja niille ei ole osoitettu uutta rakentamista.

5.3 Taloudelliset vaikutukset

5.3.1 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

Yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys

Nykyinen yhdyskuntarakenne on hajaantunut yksityismaille ympäri järveä, varsinkin loma-asutus. Vakinainen asutus on keskittynyt kirkonkylään ja sen liepeille Nikulanperälle ja Opiston ympäristöön. Pienissä kylissä Partakossa, Kontio-ojansuulla, Väylässä ja Talvituvanjärvellä on vain muutamia asukkaita. Uutta asutusta ohjataan kyliin ja korotetulla mitoituksella laskettua uutta loma-asutusta olevien rakennusten ryhmiin tai lähettyville. Massiivisin matkailurakentaminen ja -palvelut ohjataan kirkonkylän asemakaava-alueelle, missä se sijoittuu olevan rakenteen reunalle. Saariin tulee vain kaksi uutta loma-asuntotonttia ja kaksi pientä matkailukohdetta. Kuusi kalakenttää on muutettu loma-asuntotontteiksi ja viisi tonttia kokonaan poistettu.

Ivalon alueen yleiskaavassa tehtiin taloudellisten vaikutusten arviointi erilaisille kehittämismuutoksille. Vertailuun otettiin 100 mökin tai 100 hotellihuoneen yksikkö. Taloudellisia vaikutuksia arvioitiin ainoastaan ulkopaikkakuntalaisen mökinomistajan tai matkailijan osalta, sillä paikallinen omistus ei tuo alueelle lisärahaa. Laskennassa ei huomioitu myöskään rakentamisen aikaisia tuloja tai työpaikkoja.

Arvioinnin tuloksena todettiin, että yksityisten lomamökit Inarijärvellä tai muilla erämaajärvillä tuottavat vain vähän tuloa ja työpaikkoja alueelle. Huomioiden myös välilliset ja johdetut työllisyysvaikutukset todettiin, että 100 mökkiä tuottaa noin 100 000 euroa välitöntä matkailutuloa, yhden pysyvän työpaikan 2700 euroa kunnallisveroa ja 16 000 euroa kiinteistöveroa. 100 hotellihuonetta Saariselällä tuottaa 2 miljoonaa euroa välitöntä matkailutuloa, noin 20 pysyvää työpaikkaa, 67 000 euroa kunnallisveroa ja 25 000 euroa kiinteistöveroa. Yksityisten omistamat, vuokrattavat lomamökit tuottavat noin 10 työpaikkaa. Erot johtuvat seuraavista seikoista: erämaajärvien mökkien käyttöaste ja niissä majoittuvien rahankäyttö jää pieneksi kohdistuen vähittäiskauppaan, joka työllistää suhteessa liikevaihtoon selvästi vähemmän kuin matkailuala.

Kaupallisen 100 majoitusyksikön vaikutus on 12 pysyvää työpaikkaa, 35 000 € kunnallisverotulot ja 17 000 vuosittaiset kiinteistöverotulot.

(ote Ivalon alueen yleiskaavan selostuksesta 2010)

Hajalleen sijoittuva rakentaminen ei ole taloudellista, sillä se edellyttää pitkiä kulkumatkoja sekä kylästä toiseen että pääväyliltä yksittäisille mökeille. Jos energia kallistuu ja saataavuus vaikeutuu, syrjäiset paikat ja niihin tehdyt investoinnit voivat jäädä ensimmäisenä vähälle käytölle. Siksi on järkevää kehittää matkailua ja rakentamista olevia taajamia ja kyliä tiivistämällä tai laajentamalla. Se on myös taloudellisesti edullisinta infrastruktuurin kannalta. Jopa Inarin kirkonkylä, jonne matkailu keskitetään, on mittakaavaltaan niin pieni, että se tarjoaa turistille eksoottista hiljaisuutta ja erämaisyyttä ja siten toimii hyvin matkailun vetovoiman kannalta.

Olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö

Uusi lomakyläalue Ukonjärvellä on mitoitettu niin (30-50 asuntoa), että tiestön ja vesihuollon rakentamisen kustannukset jakautuvat riittävän suurelle asukasjoukolle ja jotta ympäristön suojeluvaatimukset ja asukkaiden mukavuustoiveet täyttävä infrastruktuurirakentaminen olisi taloudellisesti mahdollista.

Yksityisten mailla rakennusoikeutta on lisätty olevien kylien ympäristöön, mikä voi tukea kylän asukkaiden ja palveluyrittäjien toimeentuloa. Yllä olevan vertailun pohjalta matkailurakentamisen vuodepaikkojen tuotto matkailutuloina ja työpaikkoina on noin 20- kertainen verrattuna yksityisiin perhemökkeihin.

Alueen asukkaille on tyypillistä omatoimisuus ja omavaraisuus – elämisen tarpeita otetaan yhä edelleen suoraan luonnosta, ei pelkästään kaupan tiskiltä. Tältä kannalta katsoen asutuksen hajanaisuus ja syrjäisyys ei ehkä olekaan täällä niin epäekologista kuin esim. etelän kaupunkiseutujen liepeillä.

Jos luonnossa liikutaan konevoimin, se on epäekologista. Kävely, pyöräily, ratsastaminen, hevos- ja poroajelu, hiihtäminen, luistelu, soutaminen ja purjehtiminen ovat ekologisesti kestäviä liikkumismuotoja.

Loma-alueiden ja rakennusten ekologinen kestävyys edellyttää, että asuntoja ei pidetä lämpiminä, eli ne eivät kuluta energiaa silloin kun ne eivät ole käytössä. Perinteiset hirsi-rakennukset paaluperustuksilla kestävät tällaisen käytön vaurioitta.

Suunniteltu aluerakenne tukeutuu täysin olevaan asutukseen, tiestöön ja palveluihin.

Yksittäisiä rakennuspaikkoja on osoitettu kylien liepeille yksityisten maille emätilaselvitykseen perustuen. Valtionmaalle on osoitettu loma-asuntoja vain Konesjärvelle minne johtaa oleva tie, rantakaavoitettavaksi tarkoitettu alue Ukonjärvellä ja matkailua palvelevia tuki-kohta-alueita. Tehokkain matkailupalvelurakentaminen osoitetaan Inarin kirkonkylän asemakaava-alueelle ja sen liepeille, missä ne voidaan varustaa nykyajan mukavuuksin. Myös Ukonjärven valtionmaan ranta-asemakaavoitettava alue sijoittuu lähelle valtatieä ja siten hyödyntää olevaa tiestöä. Nykyinen tiestö on pitkä suhteessa käyttäjämääriin, joten uusi rakentaminen on pyritty osoittamaan niiden varteen.

Sähkölinjaa ja julkista vesihuoltoa ei odotetakaan yksityismaille osoitetuille syrjäisille mökeille ja kämpille.

Mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla.

Ivalon lentokenttä sijaitsee noin 50 km päässä Inarin kirkonkylästä ja on siten kohtuullisen hyvin savutettavissa massamatkailun kehittämistä ajatellen. Turistien kuljettaminen busseilla pitää alueen henkilöautoliikenteen kasvun vähäisenä, vaikka matkailijamäärät kasvaisivat merkittävästi. Isot turistimäärät mahdollistavat tiheämpivuoroisen joukkoliikenteen järjestämisen sesonkiaikoina, mikä parantaisi myös paikallisten asukkaiden liikkumismahdollisuuksia.

Hietajokisuun alue on kulutusherkkää mutta helposti rakennettavaa hiekkaisen maaperän ansiosta. Vedenpinnan säännöstely romahduttaa rantaharjuja. kuva Maire Puikko

Valtatie 4:n varteen ja Partakontien varteen sijoittuva oleva ja uusi asutus ja loma-asutus on liikenteellisesti, erityisesti joukkoliikenteen kannalta, hyvin saavutettavissa ja siten tukee joukkoliikenteen kehittämistä.

Järven rantaan sijoittuvat yksittäiset tontit pitkien pistoteiden päässä ovat yksityisautoilun varassa. Yksityistiestö on suhteellisen kallis rakentaa ja ylläpitää eikä mahdollista joukkoliikenteen käyttöä. Rannan suuntaisia tontteita ei juurikaan ole millään osa-alueella. Lähes kaikille tonteille pääsee myös vesitse veneellä Inarijärven suunnalta ja talvella moottorikelkoilla, mikä onkin paikallisten suosima kulkumuoto.

Pitkien etäisyyksien takia kevytliikenteen edistäminen on vaikeaa ja väylien rakentaminen taloudellisesti mahdotonta muualla paitsi kirkonkylän taajamassa ja uusien lomakylien sisällä. Matkailualueella ulkoilureitit korvaavatkin kevytliikenteen reitit.

Vesi- ja jätevesihuolto järjestetään tontikohtaisesti loma-asuntoalueilla, mikä voi joissakin maastoissa olla haastavaa. Puhdasta käyttövetä on helposti saatavissa kaikista järvistä. Jäteveden määrää voidaan merkittävästi pienentää ja puhdistusta helpottaa, jos rakennetaan kuivakäymälöitä. Pienikin määrä jätevesiä voi olla haitallinen sellaisen mökin lähiympäristössä, missä juomavesikin otetaan pintavesistä. Kaavamääräyksen mukaan jätevesien käsittelyssä noudatetaan voimassa olevaa jätevesilainsäädäntöä ja järjestelmä rakennetaan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymän suunnitelman mukaan. Nykyinen asutuksen aiheuttama hajakuormitus on niin pieni, että sen vähäinen kasvu ei aiheuta vaaraa Inarijärven vedenlaadulle.

Uusille, ranta-asemakaavoitettaville matkailualueille voidaan rakentaa keskitetyt vesi- ja viemäriverkostot, mikä edellyttää riittävän suurta käyttäjämäärää, että ratkaisu olisi taloudellisesti kestävä ja mahdollinen ylläpitää.

Energiahuolto eli sähköverkko voidaan toteuttaa edullisimmin länsirannalla olevan asutuksen viereen ja Partakontien varteen. Saariin sähköverkostoa ei tulla rakentamaan vaan kaavamääräys edellyttää maakaapelin rakentamista. Loma-asutukselle suositellaankin ensisijaisena ratkaisuna aurinkosähkö- / valokennojärjestelmän rakentamista. Sähkön kulutuksen merkittävä kasvu voi synnyttää jakeluverkon uusimistarvetta. Nykyään suuri osa sähköstä ostetaan Norjasta ja Venäjältä.

Kaikki uudisrakentaminen tulee tehdä energiatehokkaasti niin, että sähkön ja lämmitysenergian tarve olisi mahdollisimman vähäinen.

5.3.2 Vaikutukset asukkaiden toimeentuloon

Suunnitelman mukaan pääosa matkailupalveluista sijoittuisi tämän yleiskaava-alueen keskellä olevaan Inarin kirkonkylään, asemakaavoitettavalle alueelle, mikä voi parhaimmillaan synnyttää alueelle lähes 300-400 työpaikkaa (hallinto ja palvelut, matkailupalvelut). Merkittävin ja pysyvin työllistämisaikutus lienee matkailupalveluilla / ohjelmajärjestelyillä, jotka sijoittunevat pääosin Inarin kirkonkylään. Tämä lisää rakentamis- ja palvelutarvetta erityisesti kirkonkylässä, mikä virikittää koko kunnan taloutta. Rakentaminen työllistää paremmin alkuvaiheessa ja rakennusten huolto- ja ylläpito vähemmän tulevaisuudessa.

Asemakaavoitettavat alueet Ukonjärvellä ja Hietajokisuulla mahdollistavat mittavan rakentamisen, mikä tuo työtä paikallisille rakentajille, kauppiaille ja matkailuyrittäjille. Ukonjärven ranta-asemakaavoitettavalle alueelle voi tulla keskimäärin noin 30 - 50 asuinrakennusta (a 133 k-m² paritalo tai 80 k-m² mökki), mikä tarkoittaa 10-15 vuoden toteutusjaksolla 3–5 rakennusta (4-6 lomahuoneistoa) vuosittain. Rakentamismäärä voi työllistää muutaman henkilön, jos rakentaminen tehdään paikallisesti. Hietajokisuun rakentamismäärä voisi olla noin 1-2 paritaloa vuosittain.

Yksityisten maille osoitetut uudet ja vielä rakentamattomat vanhan yleiskaavan tontit, yhteensä 275 kpl, riittänevät 10-15 vuodeksi, jos sitä verrataan vanhan yleiskaavan toteutumistahtiin. Vuosittain rakentuisi siis 18 – 27 loma-asuntoa, mikä voi työllistää muutaman paikallisen rakentajan valmismökkien perustamis- ja pystytystöissä. Jos mökit rakennetaan kokonaan paikan päällä, työllistävä vaikutus on moninkertainen.

5.4 Sosiaaliset vaikutukset

5.4.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Asumisen / loma-asukkaan tarpeet ja palvelujen saatavuus

Asumiselle on osoitettu uutta aluetta Partakkoon, Väylään, Sarviniemeen ja Nikulanperälle, olevan asutuksen yhteyteen. Näistä Nikulanperä ja Sarviniemi ovat kirkonkylän lievealuetta jossa palvelut ovat lähellä, muutaman kilometrin päässä.

Partakko ja Väylä ovat hiljentymässä olevia kyliä etäällä kirkonkylästä. Partakossa ja Väylässä ei ole enää mitään julkisia palveluja, matkailupalveluja lukuun ottamatta. Partakon ja Väylän asuinalueet ovatkin suunnattu ennemminkin hyväkuntoisille eläkeläisille, jotka viettävät yli puolet vuodesta vakinaiseen asumiseen tarkoitetussa loma-asunnossaan, kuin lapsiperheille. Sivukylillä asuminen edellyttää omatoimista elämäntapaa ja yhteistyötä naapureiden kanssa esim. kauppamatkojen suunnittelussa ja naapuriavusta sovittaessa. Ihminen, joka hakeutuu asumaan näin syrjään, osannee varautua siihen, ettei yhteiskunnan apua ja palveluja ole nopeasti saatavissa hätätilanteissa.

Loma-asukkaiden motiivi tulla alueelle on nimenomaan hakeutuminen luonnon rauhaan, kauas yhteiskunnan holhouksesta ja palveluista. Massamatkailu on ohjattu kirkonkylän keskustaan ja kylien läheisyyteen, missä yhteiskunnan palvelut ovat helpommin tavoitettavissa ja missä heistä on myös eniten hyötyä paikallisille yrittäjille: palvelut synnyttävät työpaikkoja ja estävät väestökatoa.

Kunta on valinnut matkailun elinkeinojen kehittämisen kärkiteemaksi ja alueella on vetoa ja kysyntää. Kaavalla on haettu tasapainoa paikallisten asukkaiden ja matkailijoiden ja lomailijoiden siedettävän määrän välille. Alueelle on käytetty metsähallituksen toimesta veronmaksajien varoja ja heidänkin tulee voida nauttia valtion ylläpitämistä ulkoilualueista ja palveluista kohtuullisessa määrin. Luontotyypit ja maisemat on suojeltu valtion toimesta koko kansaa varten.

Mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön

Alueen asutusrakenne on hajakeskittynyt ja hyvin väljä, turvallinen ja terveellinen. Enemmän turvallisuutta kaipaavat väestöryhmät kuten lapsiperheet, vanhuksat ja sairaat voivat hakeutua asumaan taajamiin, missä palvelut ovat lähellä. Runsaat ja vetovoimaiset ulkoilualueet ja olevat sekä suunniteltavat uudet reitit edistävät liikkumista, mikä vaikuttaa positiivisesti ihmisten terveyteen. Lomailijoille ja matkailijoille alue tarjoaa luonnonrauhaa ja hiljaisuutta, mikä vähentää stressiä.

Paikalliset asukkaat hyödyntävät elinympäristöään hyvin laajasti kalastaen, metsästäen ja marjastaen kuten saamelaiset ja suomalaiset ovat tehneet vuosisatoja. Ympäristön vapaa käyttöoikeus ja jokamiehenoikeudet ovatkin hyvin tärkeitä paikallisille asukkaille. Matkailuelinkeinon kasvun suuntaaminen kirkonkylään jättää valtaosan suunnittelualueesta matkailutoimintojen ulkopuolelle. Marjastus- ja metsästysaika eivät osu matkailun huippuseen.

Virkistyksen soveltuvien alueiden riittävyys

Koko suunnittelualue soveltuu erinomaisesti virkistykseen ja alueita on ylenpalttisesti käyttäjien määrään nähden. Tarjolla on erityyppisiä vesistöjä, erämaa-alueita, tunturialueita ja kulttuuriretkialueita. Tärkeää on matkailijoiden opastaminen ja jakaminen pieniin ryhmiin niin, että erämaan rauha säilyy ja on aistittavissa.

Kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen

Yleiskaavan pohjaksi on laadittu toiminnallinen suunnitelma, jossa on selvitetty alueen elinkeinojen kehittämismahdollisuuksia, erityisesti matkailun kehittämistä. Alueiden rakentamisen mitoitukset perustuvat pääosin tähän suunnitelmaan.

Suunnitelman mukaan pääosa matkailupalveluista sijoittuisi tämän yleiskaava-alueen keskellä olevaan Inarin kirkonkylään, asemakaavoitettavalle alueelle. Matkailupalveluiden merkittävä kasvu yhdessä saamelaiskulttuurikeskuksen perustamisen kanssa antaisi alueelle merkittävän kasvusykäyksen ja loisi kirkonkylälle vähintään 200 uutta työpaikkaa. Lisäksi tämän yleiskaavan uudet matkailupalvelut voivat luoda noin 230 uutta työpaikkaa, jos käyttöaste on Saariselän luokkaa. Matkailun kehitys antaisi alueen asukkaille tulevaisuudenuskoa ja vahvistaisi merkittävästi saamelaiskulttuuria ja sen kehittämistä nykypäivän maailmassa.

Yleiskaavan asemakaavoitettavat alueet Ukonjärvellä ja Hietajokisuulla mahdollistavat maltillisen rakentamisen, mikä tuo työtä paikallisille rakentajille, kauppiaille ja matkailuyrittäjille.

Ronkajärven rantaa, jyrkkä tai kivinen maasto on haasteellinen rakentajalle. kuva M Puikko

5.4.2 Vaikutukset saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon

Perusselvitysten pohjalta on tunnistettu saamelaiskulttuuriin tiettyjä ominaispiirteitä, joita pyritään siirtämään tuleviksi toimintatavoiksi ja -periaatteiksi. Perinne tukeutuu pitkälti kieleen ja tarinoihin, käsitöihin, kiertävään elämäntapaan ja paikkoihin liittyviin tarinoihin – reitteihin ja ulkoilmaelämään, sekatalouteen eli elannon hankkimiseen monista lähteistä (kalastus, porot, karjankasvatus, pienimuotoinen viljely, keräily ja metsästys) ja voimakkaaseen sukuyhteyteen. [Haasteena perinteen säilymiselle on väestöpohjan pienuus sillä saamelaisista vain 33 % asuu kotiseutualueella ja 67 % muualla Suomessa tai ulkomailla.](#)

Selkeimmin kulttuuri voisi näkyä elämisen tavassa, jossa ylläpidetään monipuolista elinkeinojen jakaumaa ja sen perustumista paikallisiin luonnonvaroihin ja ympäristön käyttöön kestäväällä tavalla. Elinkeinoissa tulisikin korostaa niiden pohjautumista luontoon ja etsiä sille uusia ilmenemismuotoja kuten ”keräilyn” harrastaminen esim. valokuvaamalla ja taiteilmaisulla. Tarinat on tärkeä osa kulttuuriperintöä ja sitä tulee edistää. Kulttuuriperintöasiat eivät juurikaan näy kaavassa.

Kulttuuri muuttuu selvimmin näkyväksi rakentamisen tavassa, jonka tulisi olla pienimittakaavaista ja toimintojen jakautua useisiin pieniin talousrakennuksiin, jotka ilmentävät eri toimintoja. Rakentamisessa tulisi suosia paikallisia luonnonmateriaaleja kuten hirttä/ puuta, kiveä ja turvetta. (ks. rakentamisohje)

Saamelaiset kuitenkin elävät samassa maailmassa ja ajan hengessä muiden kanssa, rakentavat nykyisten tyylien mukaan ja harjoittavat kaikkia nykypäivän ammatteja. Valtavirasta poikkeaminen on haastavaa ja vaatii voimakkaita esikuvia.

Perinteisesti saamelaiset ovat osanneet huomioida toiminnassaan luonnon kestokyvyn, mutta perinne ei ole välttämättä siirtynyt nykypäivään. Viime vuosikymmeninä tšekäläinen rakentamistapa on noudattanut valtakunnallisia tyyliuuntia, eikä nykyisessä rakentamistyylissä, ”talopaketti autotalleineen”, ilmene mitenkään saamelaiset perinnearvot ja elämäntapa.

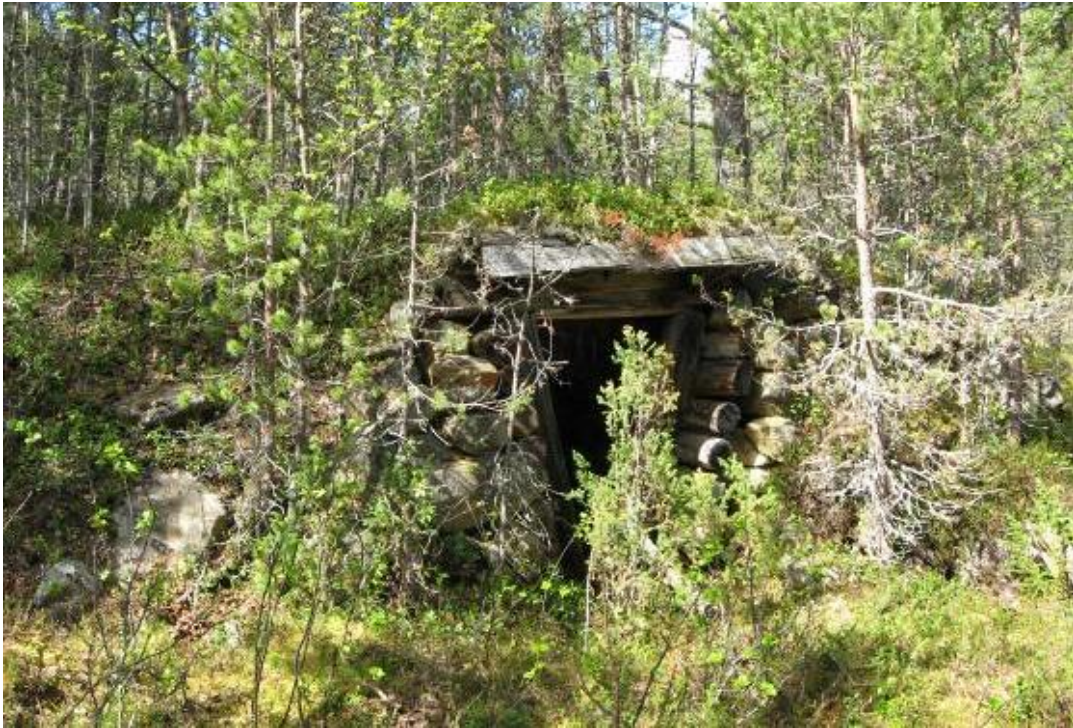
Uutta rakentamista ei osoiteta arvokkaimpien, perinteisten asuinkenttien läheisyyteen, vuotuismuuttoreiteille, kalastuspaikkojen läheisyyteen tai poronhoidon kannalta tärkeille alueille, missä tyylien erilaisuus voisi aiheuttaa ristiriitaa.

Matkailuelinkeino lisää kysyntää kulttuuripalveluille ja siten edistää kulttuurin tutkimusta ja tuntemusta sekä luo työtilaisuuksia paikallisille taiteilijoille ja käsitöiden taitajille. Saamelaiskulttuuria voidaan kehittää tähän aikaan sopivaksi ja he voivat antaa siitä jatkuvasti omat, uudet tulkintansa. Erityisesti saamelaisten perinteinen luontosuhde on sellainen, josta voidaan ottaa oppia ympäristöuhkien vähentämisessä.

Kulttuuriperinnön esittelyn osalta saamelaisten tulee itse päättää, missä määrin ja mitä kohteita ja asioita he haluavat esitellä turisteille. Tavoitteena on, että saamelaiset itse voisivat toimia esim. ohjelmapalveluyrittäjinä ja siten edistää oman kulttuurinsa tunnettavuutta ja ylläpitoa. Saamelaiskulttuurikeskuksen valmistuminen Inariin voi vahvistaa heidän identiteettiään ja lisätä kulttuurin elinvoimaa.

Yleiskaavamutoksen loma-asutuksen pieni mitoitus ja matkailun vähäiset kasvumahdollisuudet johtuvat paikallisten arvostuksista ja varovaisesta suhtautumisesta muutoksiin, minkä voi katsoa ilmentävän paikallista, tämänhetkistä saamelaiskulttuuria.

Kulttuuri ja historialliset kulttuurikohteet ovat luonnon lisäksi kaikkialla maailmassa matkailun tärkein vetovoimatekijä. Perinteistä on siis syytä pitää kiinni jotta omaleimaisuus säilyy. Vaarana on kuitenkin saamelaisimagon keinotekoisuus, jos nykypäivän elämä on kovin kaukana ihannoidusta vanhasta kulttuurista. Haastava tavoite on luoda matkailupalveluista sellaisia, että ne vahvistavat paikallista kulttuuria - eivät johda sen röstöviljelyyn.

Korsu muistuttaa perinteistä maakotaa, kuva Karipääjärveltä, kuva Maire Puikko

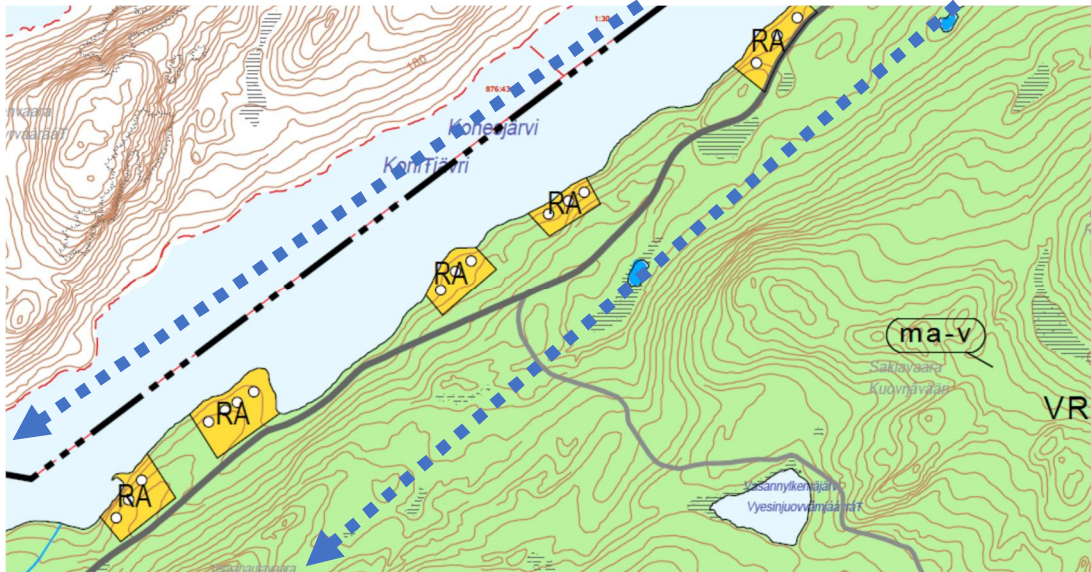
Poronhoito on tärkein elinkeino saamelaiskulttuurin säilymisen kannalta sillä esim. suuri osa kielen sanastosta liittyy siihen. Tietoa elinkeinon kannalta tärkeimmistä paikoista ja reiteistä ei ole kuitenkaan vielä saatavilla POROT ja TOKAT-hankkeista, joten vaikutusten arviointi on tässä vaiheessa hieman epätarkkaa ja pohjautuu muihin tutkimuksiin. Porojen [kuljetusreittien paikat](#) erotusalueille selviteltiin aikanaan haastattelemalla poroisäntiä ja ne on voitu huomioida kaavoituksessa pääosin niin, ettei niille ole osoitettu merkittävästi rakentamista.

Luoteisrannalla reitit osuvat pääosin kaava-alueen ulkopuolelle ja kuljetusreittejä on vain Partakossa, Lahdenperällä ja Kuortakkisalmeella. Kuortakkisalmeen ja Lahdenperälle ei tule lainkaan uutta rakentamista. Partakkoon on lisätty suokumpareille asuinpaikka ja loma-asuinpaikka, jotka sijoittuvat kuljetusreitille. Jos kuljetusreitti on jatkuvasti käytössä rakennuspaikan sijainti on siihen nähden huono, joten reitille on tarpeen etsiä uusi paikka tai käyttää ensin mainittuja paikkoja jälle pääsyyn.

Rovajärven erotusaidalle porot kuljetetaan Konesjärven jäätä pitkin tai Otsamotunturin pohjoispuolitse. Konesjärven kaakkoisrantaan on osoitettu tontteja ja ne eivät osu kuljetusreitille tai kokoamispaikalle, jota on järven länsipäässä. Konesjärven rantakaistaleen mökkialue ei aiheuta merkittävää haittaa, koska kulku sinne tapahtuu olevaa tietä eli laidunalueen reunaan pitkin, kuljetusreittien suuntaisesti.

Lounaisrannalla reitit sijoittuvat pääosin Tuulispään tunturialueelle, joka on rakentamaton muutamia yksittäisiä kämppäntontteja lukuun ottamatta. Inarijärven suunnasta Tuulispäälle kuljetaan Siskelivuonon suulla Turvesalmen kautta, minne on osoitettu runsaasti uusia rakennuspaikkoja yksityisten maille. Selänteiden välisiä suopainanteita pitkin tokkien kuljetus on edelleen mahdollinen. Reunimmat rakennuspaikat voivat kuitenkin häiritä token nousua rantaan, varsinkin jos niissä asutaan aitausaikaan.

Rahajärveltä ja Ukonjärveltä kulku tulee rakentamattoman tunturialueen kautta, missä on myös tärkeimmät kokoamis- ja laidunpaikat. Mahlatin suunnalla tärkein kokoamispaikka on Karamajärven ympäristö, minne ei ole osoitettu uutta rakentamista. Lintujärvelle on osoitettu muutama mökki yksityisten maille ja ne osuvat kuljetusreitille sen suuntaisesti, mutta ne tuskin estävät porojen kulkua jäätä tai tietä pitkin.

Karttaote Konesjärven tonteista, jotka sijoittuvat luoteeseen viettävään rinteeseen järven ja tien väliin, mikä ei ole tärkeintä laidunaluetta. Tontit sijoittuvat kulkusuunnan mukaan.

Tutkimusten mukaan porojen elinpiirit vaihtelevat vuodenajan mukaan. Tärkeää on monimuotoinen ympäristö, eteläiset rinteet keväällä ja laajat yhtenäiset laidunalueet. Talvilaidunten tulisi sijaita mahdollisimman lähellä kylää, koska silloin poroja on paimennettava / ruokittava päivittäin. Metsähakkuu vaikeuttaa ravinnonhankintaa kaivamalla jos lumi kovettuu. Lomarakentaminen ja reitit pirstovat laidunalueita, mikä häiritsee ravinnon saantia ja altistaa saalistajille ja liikenneonnettomuuksille. Porot mielellään välttävät ihmistoimintaa ja rakennettuja ympäristöjä. Herkintä aikaa häirinnälle on kevättalvi ja vasomisaika. Myöhäiskesällä ja syksyllä porojen liikkuvuus on suurimmillaan ja silloin ne ovat vähiten herkkiä ihmistoiminnalle. Kaakkoisrannalla tehdyn seurannan perusteella porot eivät laiduntaneet Inarijärven rannalla vaan metsä- ja suoalueilla.

Retkeilijöiden aiheuttamaa häirintää ajatellen kaikkein herkin aika porojen kannalta on toukokuulla vasomisaikaan. Vasomisaikaan tunturissa liikutaan hyvin vähän, koska suksilla ei enää pääse ja patikoiden on liian märkää, joten vaikka turistimäärät kasvaisivat, ne tuskin painottuvat tähän ajankohtaan.

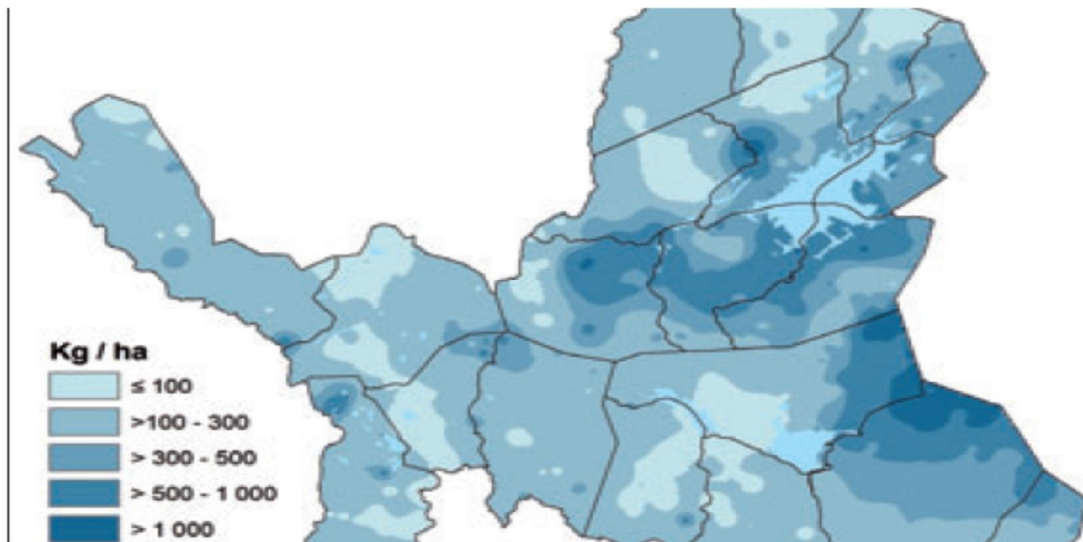
Touko-heinäkuussa porojen suosituimpia elinpiirejä ovat avosuot ja erilaiset vanhat metsät ja paljakat. Soillekaan turistit eivät suuntaudu mutta vanhat metsät sekä paljakat voivat olla kiinnostavia, joten suositeltavat kulkureitit ja ajankohdat niille tulee suunnitella yhdessä paliskunnan kanssa.

Elo-lokakuussa laidunalueista suosituimpia ovat kuivat metsät sekä tuoreet ja kuivahkot metsät, joita myös ihmiset mielellään suosivat niiden helppokulkuisuuden takia. Tähän aikaan porot kuitenkin sietävät enemmän häirintää.

Marras-tammikuussa porot suosivat eniten jäkäläisiä metsätyyppisiä, vanhoja metsiä ja helmi-huhtikuussa vanhoja metsiä sekä hakkuualueita ja taimikoita. Talvella turistit liikkuvat hiihtäen tai moottorikelkoilla ja silloin retkeilijöiden kulun ohjaus yhdessä poromiesten ja matkailuyrittäjien kesken on erittäin tärkeää. Porojen liikkuminen hätyytettynä kuluttaa turhaan energiaa ja heikentää niiden selviytymistä ankarista talvikuukausista.

Ivalon paliskunnissa on suurimmat varpubiomassat kesälaidunalueella. Paliskuntien alueet ovat suurimmalta osin myös talvilaitumia. Inarijärven lounaiskulman jäkälälaitumet ovat olleet vuosina 2005-08 biomassaltaan keskimääräisiä tai sitä parempia (karttaote alla raportista Laiduntutkimuksia).

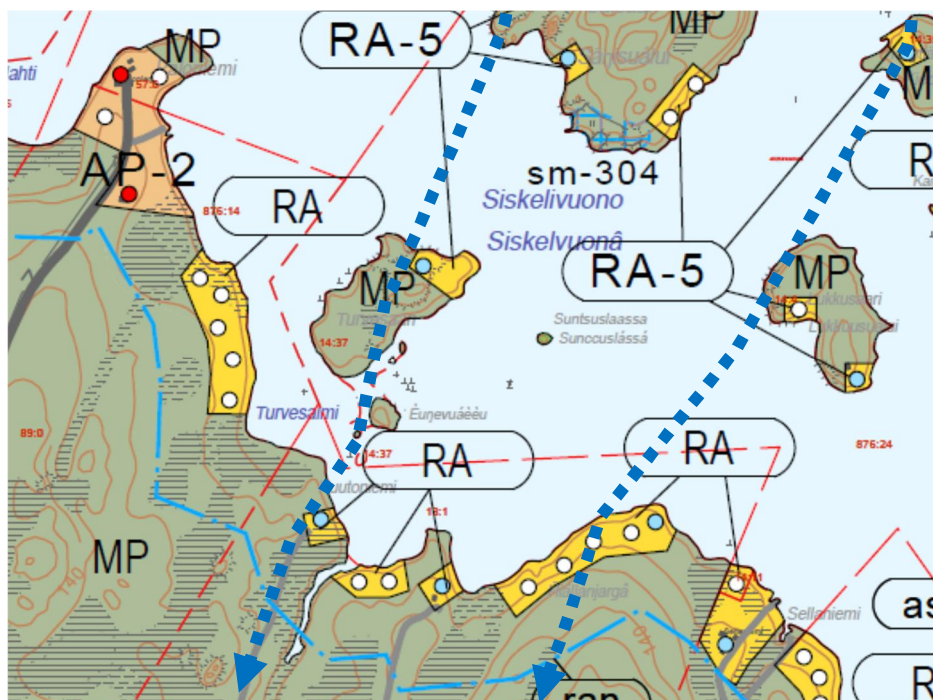
Talviruokinta kuitenkin on muuttanut tilannetta vähemmän kriittiseksi, mutta tavoitteena on kuitenkin luonnonlaitumien riittävyys. Poromäärien säätelyn ohella tulisi kiinnittää huomiota toimivien laidunkiertojärjestelmien kehittämiseen.

Metsätalouden ja infrastruktuurin vaikutukset ovat talvilaidunten tilan ja käytettävyyden kannalta poroille negatiivisia.

Tutkimuksen mukaan porot väistävät voimakkaasti infrastruktuuria kevättalvella mutta vähemmän sulan maan aikaan ja alkutalvesta. Koko Muddusjärven paliskunnassa infrastruktuurin vaikutusalueita maa-alasta on 9,3% ja Hammastunturin 6,65%. Uusi rakentaminen on osoitettu valtaosin olevan rakennuskannan ja tiestön yhteyteen, joten kokonaistilanne ei liene merkittävästi muuttunut. Tunturialueelle on osoitettu uutta rakentamista hyvin vähän joten infrastruktuurivaikutus ei ole merkittävä muuten kuin olevien ja mahdollisesti tulevien ulkoilureittien osalta. Toistaiseksi Inarijärvi on enemmän kesämatkailukohde, mutta tavoitteena on matkailun kehittäminen ympärivuotiseksi.

Ihmistoiminnasta johtuvia haittatekijöitä voidaan poistaa tarkemmalla reittien suunnittelulla, rakentamisen ja matkailutoimintojen alueellisella ohjauksella ja ajoituksella, joka on mahdollista yhteistyöllä ja tiedottamisella matkailuyrittäjien ja paliskuntien kesken. Porojen kuljetusreitille osuvat rakennuspaikat Turvesalmella tulee toteuttaa ensin olemassa olevien tonttien viereen ja vasta viimeisenä reunimmaisemat paikat kuljetusreitillä lähellä. Yhtenäinen tiivis tonttiryhmä on parempi kuin hajallaan olevat yksittäiset tontit.

Kaavaote Turvesalmen kuljetusreitit kohdalta, kuljetusreitti sinisellä pisteviivalla. Tontit sijoittuvat kuljetusreitille vastaan.

Kaikki kaavan tontit eivät välttämättä rakennu, sillä kaikki maanomistajat eivät halua myydä tonttejaan, mitä kuvastaa hyvin voimassa olevan Inarijärven yleiskaavan noin 100 rakentamatonta tonttia yksityisten mailla. Ilmiö on yleinen monilla rantayleiskaavoitetuilla alueilla.

(Lähteet: Suomen Riista 54:69-82 (2008) Porojen laidunten valinta muuttuneessa metsä- ja maisemarakenteessa Keski-Lapissa, Jouko Kumpula, Alfred Colpaert ja Ari Tanskanen, RKTL 3/2009 Poroahoitoalueen pohjoisosan talvilaitumet vuosina 2005-2008. Laidunten tilan muutokset 1990-luvun puolivälin jälkeen, Jouko Kumpula ym., Range Selection by Semi-Domesticated Reindeer in Relation to Infrastructure and Human Activity in the Boreal Forest Environment, Northern Finland, 2010, Marja Anttonen, Jouko Kumpula and Alfred Colpaert.)

Kalastuksen osalta paikkatietoja ei ole saatavilla. Kalastusta säädellään kalastusluvilla.

5.4.3 Natura tarveharkinta, mitoituslaskelma Natura-arviointia varten

NATURA-ALUEELLA saarissa oli olevia, rakennettuja rakennuspaikkoja 151 kpl. Luku sisältää loma-asuntojen lisäksi kaikki valtion tukikohdat eli autiokämpät, huoltokämpät ja kalakentät. Lukuun sisältyvät myös vanhasta yleiskaavasta puuttuneet rakennuspaikat 1 Palkissaarella, 2 Kaamassaarella ja 1 Alppasaarella.

Mannerrannoilla Natura-alueella on 22 kpl vanhan kaavan mukaista rakennettua rakennuspaikkaa (Mahlatti 9, Ukonselkä 3, Akulahti 6, Tiaisniemi 4). Natura-alueella on siis yhteensä **173 olevaa rakennusta**.

Rakentamattomia RA-rakennuspaikkoja saarissa on **13 kpl**: Muurahaisniemessä 1 kpl, Akusaaressa 1, 8 Miesniemen edustalla Tissikivisaaressa, joista yksi tällä kaavalla syntynyt, Katsomasaaressa 1, Tissisaarilla 1, Kaamassaaressa 1.

Vapaita kalakenttiä KK on Kahkusaaressa 1, Pikku Pääsaaressa 1, Varttasaaressa 2, Haapasaaressa 2, Koutukinsaaressa 2 kpl eli yhteensä **8 kpl**. Rakentamattomia vanhoja tontteja mannerrannoilla on 1 kunnan palstalla Tiaisniemessä ja RM-alue Kotalahdessa.

Natura-alueella on siis **26 rakentamatonta** loma-asunto, kalakämpä- tai autiotupatonttia (8 kalakenttää, 2 RM/v, 13+2 RA) joista tällä kaavamutoksella syntyivät uudet lomatonnit Tissikivisaareen ja Kaamassaareen, valtionmaalle saariin **1** uusi autiotuvan tai vuokrakämpän paikkaa RM/v, yhteensä **3** kpl.

Mahlatsalmen oleva lomarakennuspaikka RA/v on muutettu RM/v:ksi koska alueella on tarvetta suojaisalle, yleiselle rantautumispaikalle. Lisäksi on osoitettu kaksi uutta rantautumispaikkaa VR/v, jotka sijoittuvat Pieni Jääsaareen - yksi entinen on poistettu Kärppäsaaresta. (ei laskettu rakennuspaikoiksi).

Yksi loma-asuntotontti RA/v Eärbinsualuissa muutettiin autiotupakortteliksi RM/v. Viisi kalakenttäpaikkaa poistettiin järven kaakkoiskulman kalakenttäalueilta sekä kaksi lomarakennuspaikkaa RA/v Lillukalahdelta. Nyt osoitettiin yllä mainitut 3 uutta rakennuspaikkaa Natura-alueelle, eli kokonaismäärä ei kasvanut aiemmasta yleiskaavasta.

Yhteensä Natura-alueella on $173 + 24_{rp} =$ **197 rakennuspaikkaa**, joista **3 tällä yleiskaavalla syntynyttä**.

NATURA-RAJAUKSEN ULKOPUOLELLA MANNERRANNOILLA

Partakon alueella on olevia rakennettuja rakennuspaikkoja **51** kpl ja vapaita rakennuspaikkoja **29** kpl joista uusia, tällä kaavalla syntyneitä **15** kpl. Osa-alueella on Hietajokisuun asemakaavoitettava lomakylä (nyt 3 rakennettua rakennuspaikkaa), jonka rakennusoikeus on 1000/3000 k-m². Isompi määrä on mahdollista rakentaa vain asemakaavoittamalla alue. Väylän osa-alueella on rakennettuja rakennuspaikkoja **61** kpl, ja vapaita tontteja **55**. Kylällä on vapaita tontteja 21, joista 16 tällä kaavalla tullutta. Kylän reunoilla on 34 vapaata, vanhan yleiskaavan mukaista rakentamatonta tonttia. Uitonniemessä säilyy oleva, nykyisen yleiskaavan mukainen tilanne

Hyljelahdella on **5** rakennettua ja **11** vapaata tonttia vanhan yleiskaavan mukaan.

Nellimön osa-alueella on **21** rakennettua ja **14** rakentamatonta tonttia, joista tällä kaavalla on syntynyt 9 kpl porotiloille ja sisäjärvelle. Mitoitus on voimassa olevan kaavan mukainen eli 5 las/km.

Nanguvuonon saarten tilanne on säilynyt olevan yleiskaavan mukaisena: **4** rakennettua ja **4** rakentamatonta paikkaa.

Ukonjärvi Konesniemessä on olevia rakennuksia **32** kpl, rakentamattomia **25** kpl, joista 16 tällä kaavalla syntynyttä,

Sisäjärvillä **7 olevaa ja 11 uutta** tonttia tällä kaavalla + Myössjärvi RM 1000)

- Ø Mannerrannoilla, Natura-alueen läheisyydessä on siis 181 olevaa rakennusta ja **138** rakentamatonta tonttia, joista **tällä kaavamuutoksella syntyi 67**. Matkailun tukikohta-alue RM 300 osoitettiin Kotalahteen, joka oli jo aiemmassa kaavassa matkailualue R/v. **Yhteensä 319 rakennuspaikkaa**

KIRKONKYLÄN LIEVEALUEELLA, etäämpänä Juutuanjokisuulla

Kalkuvaara-Pielpajärvellä on olevia rakennuksia **12** ja rakentamattomia tontteja **39**, joista 23 on tullut tällä kaavalla +1 RM-alue ja 1 AP-alue (em. 3+3 rp) . Uusista tonteista sisämaan järvillä on 8 kpl.

Opiston ympäristön kyläalue on osoitettu kyläalueeksi, olevia rakennuspaikkoja 26.

Nikulanperä on osoitettu kyläalueeksi ja siellä on olevia rakennuspaikkoja 26 kpl.

Siskelivuonolla on olevia rakennuspaikkoja **31** kpl ja rakentamattomia rakennuspaikkoja **40**, joista tällä kaavalla syntyi 28 kpl (saarissa vanhan kaavan 5 vapaata tonttia ja 5 rakennettua).

- Ø 43 olevaa rakennusta, 79 rakentamatonta tonttia, joista **tällä kaavamuutoksella syntyi 52**. **Yhteensä 121 rakennuspaikkaa**

SISÄMAASSA RETKEILYALUEEN REUNOILLA

Talvitupajärvellä on rakennettuja rakennuspaikkoja **27** kpl, rakentamattomia tontteja **5** kpl, jotka syntyivät tällä kaavalla.

Konesjärvi, valtionmaalle **16** uutta tonttia tällä kaavalla,

Tunturijärvet-Juutualla **9** olevaa rakennuspaikkaa, joista 6 RM-kohdetta, 1 huoltokämpä, 2 loma-asuntoa ja lisäksi **5** uutta loma-asuntotonttia yksityisten maille.

- Ø 36 olevaa rakennusta ja **27 uutta tonttia tällä kaavalaajennuksella, yhteensä 63 rp**

Yhteensä rakennettuja tontteja on koko suunnittelualueella 433 kpl ja vapaita tontteja **265**, joista tällä kaavamuutoksella syntyneitä **142** kpl (joista 45 sisäjärvillä ja 53 kirkonkylän lievealueella). Vanhan kaavan mukaisia rakentamattomia tontteja on 109 kpl.

Lisäksi yleiskaavaan on esitetty kaksi asemakaavoitettavaa aluetta: Hietajoelle ja toinen Siskelijärvelle. Molempiin voi sijoittua noin 40-50 loma-asuntoa / huoneistoa.

Voimassa olevassa yleiskaavassa oli 767 loma-asuntoa / kalakenttää. Vahvistetuista lomaa-asuntotonteista / kalakentistä noin 170 sijoittuu etelärannalle lvalon alueen yleiskaavaan. Voimassa olevan yleiskaavan tontteja on tällä suunnittelualueella 569 kpl + 3 AT-alue (Partakko, Opiston ympäristö, Nikulanperä).

Natura tarveharkinnan ja Natura-arvioinnin on tehnyt biologi Aija Degerman. Erillinen raportti on kaavan liitteenä.

Näihin lukuihin on lisätty Natura-alueen ulkopuolelle kolme uutta loma-asunnon tonttia ehdotuksen kuulemisvaiheen jälkeen ja poistettu yksi RM 500 Miesniemestä. Natura-alueelta on poistettu Kaamassaaren RM/v alue sekä saarista neljä paliskunnille tarkoitettua tukikohtaa MP-2. Natura-arviointiselostusta ei ole muutettu.

6 YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

6.1 Oikeusvaikutukset

Kaavamääräyksiä sisältyy sekä alueiden käyttömerkintöihin että varsinaisiin yleiskaavamääräyksiin. Tämä yleiskaava on luonteeltaan oikeusvaikutteinen, eli siinä on annettu alueille:

- suojelumääräyksiä (luonto, maisema, kulttuuriympäristö), joiden nojalla toteutetaan eri laeissa säädettyä ympäristönsuojelua
- rakentamismääräyksiä, jolla ohjataan alueiden käyttötapaa, rakentamisen määrää ja tapaa
- suunnittelumääräyksiä, jolla ohjataan tarkempaa suunnittelua (asemakaavoitus, rakennussuunnittelu, ympäristösuunnittelu: metsien käyttö- ja hakkuusuunnitelmat, tiesuunnitelmat, jätevesisuunnitelmat)

Rakennuslupakäytäntöä koskevia määräyksiä

Yleiskaavan perusteella voidaan kunnassa myöntää rakennuslupia kaavassa osoitetuille, ranta-alueille sijoitettaville asuntojen ja loma-asuntojen rakennuspaikoille sekä sellaisille matkailupalvelu-alueille, joiden rakennusoikeus alittaa 500 kerrosalaneliometriä.

Suunnittelualueella on neljä asemakaavoitettavaa aluetta, joiden rakentamisen määrä asemakaavallakin voi olla enintään tässä yleiskaavassa osoitettu rakennusoikeus (Hietajokisuus 3000, Ukonjärvi 4 000). Alueet on suunniteltava tarkemmin asemakaavoilla tai ranta-asemakaavoilla, joihin tulee liittää myös tätä yleiskaavaa tarkemmat selvitykset.

Yleiskaavan perusteella ei voida suoraan myöntää rakennuslupia ranta-asemakaavoitettavaksi tai asemakaavoitettavaksi tarkoitettuille alueille. Yleiskaavassa esitetty ratkaisu voidaan asemakaavoitettavaksi osoitetuilla alueilla huomioida yhtenä rakennusluvan tai suunnittelutarveratkaisun perusteena, ennen kuin alueelle on laadittu asemakaava.

44 § Yleiskaavan käyttö rakennusluvan perusteena

*Yleiskaavan käytöstä rakennusluvan perusteena **ranta-alueella säädetään 72 §:ssä.***

Rakennuslupa enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Määräys voi koskea vain kyläaluetta, johon ei kohdistu merkittäviä rakentamispaineita. Edellytyksenä on lisäksi, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella. Yleiskaavan määräys sen käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena on voimassa enintään 10 vuotta kerrallaan.

72 § Suunnittelutarve ranta-alueella

Meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös ranta-aluetta, jolla rakentamisen ja muun käytön suunnitteleminen pääasiassa rantaan tukeutuvan loma-asutuksen järjestämiseksi on tarpeen alueella odotettavissa olevan rakentamisen vuoksi.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske:

- 1) maa- ja metsätalouden tai kalatalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista;
- 2) maanpuolustuksen tai rajavartiolaitoksen tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 3) merenkulun tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 4) olemassa olevan asuinrakennuksen kanssa samaan pihapiiriin kuuluvan talousrakennuksen rakentamista; eikä
- 5) olemassa olevan asuinrakennuksen korjaamista tai vähäistä laajentamista.

Rakentamis- ja toimenpiderajoitukset MRL 43.1§, esim. M, MP-1, MP-2 ja MPY-alueet rantavyöhykkeen tai ranta-alueen ulkopuolella:

- rakennuslupaviranomainen harkitsee vaikeuttaako hanke yleiskaavan toteutumista suhteessa tavoitteisiin ja paikan olosuhteisiin
- jos ei vaikeuta, lupa voidaan myöntää, jos muuta rakennusluvan edellytykset täyttyvät
- jos vaikeuttaa, mutta luvan epäämisestä aiheutuu maanomistajalle huomattavaa haittaa, eikä kunta tai valtio lunasta aluetta tai suorita haitasta korvausta, lupa voidaan myöntää.
- jos vaikeuttaa, mutta luvan epääminen ei aiheuta maanomistajalle huomattavaa haittaa, lupaa ei myönnetä. Tällöin voidaan hakea poikkeamista kaavasta, mihin kuitenkin ei pääsääntöisesti ole näissä tilanteissa laissa säädettyjä edellytyksiä.

Ehdoton rakentamisrajoitus MRL 43.2§ esim. rantavyöhykkeelle- tai alueelle sijoittuvat alueet

- harkinta vaikeuttaako hanke yleiskaavan toteutumista
- pääsääntöisesti vain yleiskaavan mukainen hanke ei vaikeuta yleiskaavan toteutumista
- jos hanke vaikeuttaa ja poikkeaa yleiskaavan käyttötarkoituksesta tai –määräyksestä, rakennusluvan edellytyksenä on poikkeaminen tästä rajoituksesta. Poikkeamisen ratkaisee aina kunta (MRL 171§). Poikkeamisen edellytykset on säädetty lain 172§:ssä.

Maisematyön myöntämisperusteet MRL 128§

Maisemalupaa vaaditaan maisemaa merkittävästi muuttavaa toimintaa varten kuten avo- ja siemenpuuhakkuita. Muut metsänhoidolliset toimenpiteet, kuten taimikonhoito ja harvennushakkuut eivät vaadi maisematyölupaa.

128 § Maisematyölupa

Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus):

1) asemakaava-alueella;

2) yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa niin määrätään; eikä

3) alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi tai jolle yleiskaavan laatimista tai muuttamista varten on niin määrätty.

Lupaa ei tarvita yleis- tai asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten taikka myönnetyn rakennus- tai toimenpideluvan mukaisten töiden suorittamiseen eikä vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin.

Lupa ei myöskään ole tarpeen, jos toimenpide perustuu maantielain mukaiseen hyväksytyyn tie-suunnitelmaan tai ratalain mukaiseen hyväksytyyn ratasuunnitelmaan (2.2.2007/112).

Maisematyölupaa koskevia säännöksiä ei sovelleta sellaiseen maa-ainesten ottamiseen, johon tarvitaan maa-aineslaissa (555/1981) tarkoitettu lupa.

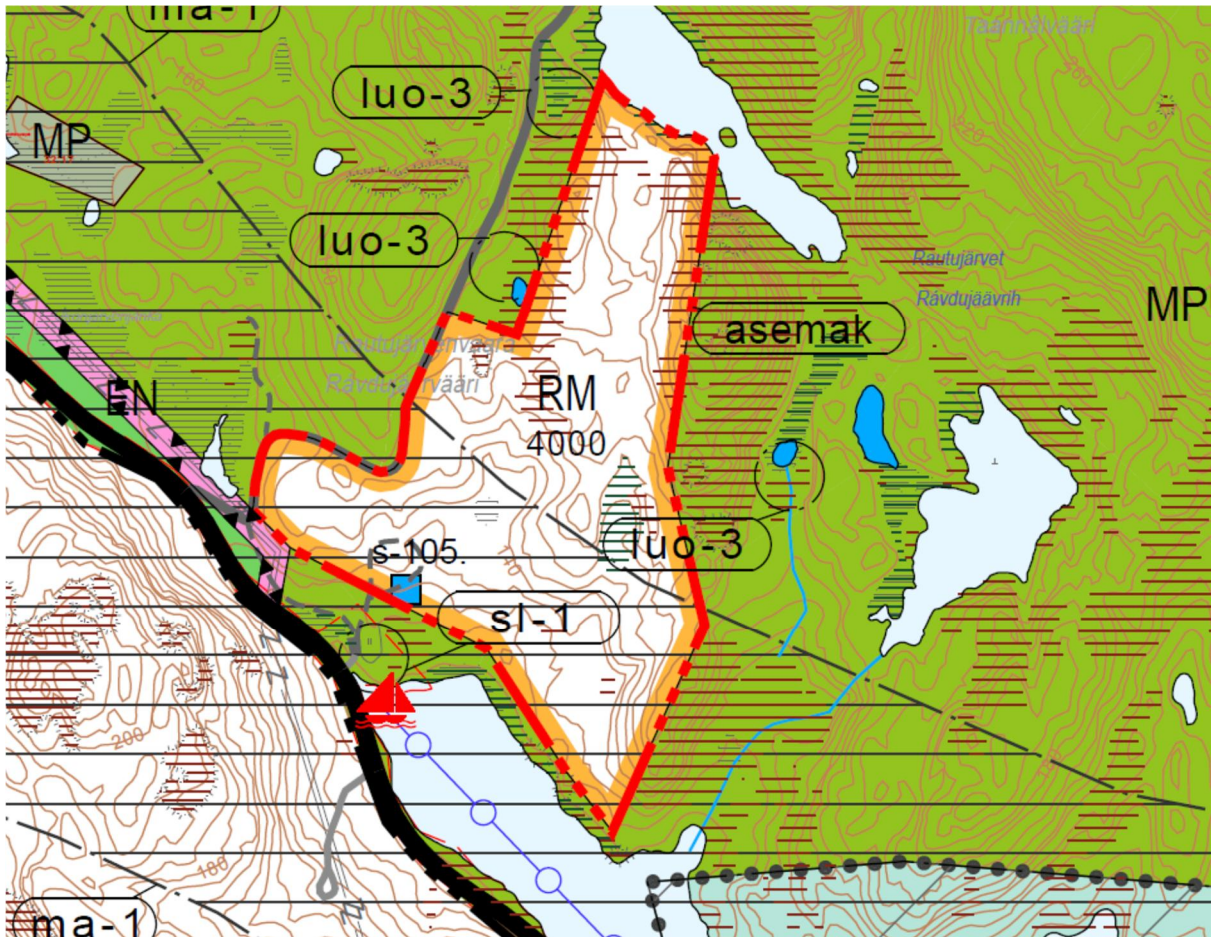
6.2 Toteuttamisen vaiheittaisuus

Kaavassa osoitettu rakentaminen toteutuu tarjonnan ja kysynnän mukaan. Yksityisten maille osoitetut uudet ja vielä rakentamattomat, vanhan yleiskaavan tontit, yhteensä 275 kpl, riittänevät 10-15 vuodeksi, jos sitä verrataan vanhan yleiskaavan toteutumistahtiin. Toteutuminen on kuitenkin hyvin epävarmaa, koska se riippuu omistajien myyntihalukkuudesta. Kysyntää Inarjärvelle on koko Suomen alueelta.

Ranta-asemakaavoitettava yksityisten alue Hietajokisuulla rakentunee, kun alueelle löytyy investoijia, jotka yhdessä laativat kaavan. Kaavaprosessin aikana keskellä olevalle tontille on ollut yrittäjä. Lomakylähanke voi käynnistyä piankin yleiskaavan vahvistumisen jälkeen. Paikka soveltuu erityisen hyvin kesämatkailuun hiekkarannan ansiosta.

Kalkuvaaraan ja mannerrannoille sijoittuvat matkailutontit RM 500 voivat toteutua lähivuosina, riippuen matkailun kasvuodotuksista. Valtionmaalle sijoittuvat matkailutontit voidaan myydä ohjelmapalveluyrittäjille tai heidän yhteisölleen.

Ukonjärven pohjoiskulmalle osoitettu ranta-asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue on ainoa valtiomaalle osoitettu, tiiviimmin rakennettava alue. Pinta-alaltaan se on noin 63 ha. Vanhan yleiskaavan mukaisia rakennuskaava-alueita Mahlatin seudulla on ranta-asemakaavoitettu viimeisen 20 vuoden aikana. Tämän uuden alueen rakentamiseen voi kulua 5-10 vuotta.

Ulkoilua, retkeilyä ja virkistystä palvelevat rakenteet, reitit ja kämpät, toteuttaa maanomistaja eli valtio Metsähallituksen luontopalvelujen ja Villin Pohjolan kautta. Rakentamista rajoittaa valtion määrärahojen ja ylläpitovarojen niukkuus. Reittien laatua ja määrää korotetaan matkailijamäärien kasvun myötä. Nykyinenkin verkosto on melko laaja ja vajaalla käytöllä huippusezonkien välisinä aikoina.

6.3 Rakentamisohje ja toteuttamistoimenpiteet

6.3.1 Saamelaiskulttuuri, perinteinen rakentamistapa

Kaavan tavoitteena on luoda Inarin kirkonkylästä saamelaisuuden keskus, joten saamelaiskulttuurin tulee olla läpileikkaavana teemana kaikessa suunnittelussa.

Saamelaiskäräjien lausunnon mukaan ”saamelainen kulttuurimaisema on muodostunut yhteisön, sen luonnonympäristön, elinkeinojen sekä yhteisön historian, myyttien ja tarinoiden eli aineettoman kulttuuriperinnön vuorovaikutuksessa. Saamelainen kulttuurimaisema pitää sisällään maisemaan liitetyt arvot, historian, menneisyyden ja välittää paikannimien kautta tietoa alueen merkityksestä ja elinkeinoista. Saamelaisella kulttuurimaisemalla on aina kielellinen ulottuvuus. Kulttuurimaisemassa näkyvät edellisten sukupolvien jättämät jäljet mm. jutaamisreiteinä, rakenteina ja ne välittyvät maisemaan liittyvissä tarinoissa.

Transhumanssi, muuttoasutuskierto eli kesäpaikkojen pito talvipaikoista erillään oli tyypillinen asutusmalli inarinsaamelaisille. Vakituisen talvipaikan lisäksi heillä oli yksi tai kaksi kausiluontoisesti asuttua paikkaa kalastusta, metsästystä ja kesäistä karjanpitoa varten. Inarissa talvipaikka oli usein kauempana sisämaassa. Kesäpaikkajärjestelmää pidettiin edullisena karjanhoidolle siksi, että joka paikassa ei tarvinnut pystyttää esteaitoja talvipaikkojen niittyjen varjelemiseksi. Muuttoasutuskieppon rakenteet ja reitit ovat tärkeä osa inarinsaamelaista kulttuurimaisemaa.”

- 12.6-29.7: Lappalaiset hajaantuivat *kalastamaan sukujärvilleen*, porot olivat irrallaan lähimetsissä tai ne vietiin järvien saariin.
- 25.7-1.11: *Pyydettiin peuroja* houkutusporojen avulla, ansoilla ja kuopilla. Kesyt porot koottiin houkutusporoiksi ja takkaporoiksi käytettäväksi metsästysmatkalla.
- 1.11-30.11: Koottiin loputkin kesyporot ja jatkettiin peurojen pyyntiä. Sukualueilta palattiin *talvikylään*, jossa vanhukset, naiset ja lapset pysyivät kesään saakka.
- 30.11-25.1 Miehet osallistuivat *majavanpyyntiin*. Saalis lienee jaettu loppiaisen aikoihin. Koko kylän väki asui 24.2 asti talvikylässä
- 25.1-24.2. *Käräjien, veronkannon ja markkinoiden aika*
- 24.2-huhti-toukokuun vaihteeseen: *Peuran ajopyyntiä* 8-10 viikkoa yhtiöittäin. Porot päästettiin irti huhtikuun lopussa.

Esimerkki sekataloutta palvelevasta pihapiiristä: Nuoran Juhaniin kesäpaikka. Pihapiirissä on kymmenkunta eri ikäistä rakennusta. Pihakenttä on raivattu puuttomaksi ja rakennukset sijoitettu vapaasti kivikoita kierrellen. Etualalla perunamaa. Nykyään tavoitteena on kuitenkin rakentamisen piiloutuminen metsään.

Kuva saamelaisesta talvikylästä, Purnunmukka [Sodankylässä](#). Talot sijoittuvat maisemaan vapaasti, käyttötarkoituksen mukaan. Kylän ympärillä on aidatut niityt.

6.3.2 Perinteen soveltaminen nykypäivän tarpeisiin

Talvikylä ja kesäpaikka on kuulunut saamelaiseen ja tavallaan suomalaisenkin perinteeseen (erämaiden kalakentät, niittypirtit, nukkuma-aitat) ja jatkuu edelleen kesämökkien pidolla. Tapa kuvaa suomalaisten luontosuhdetta ja tarvetta rentoutua luonnossa nykypäivänkin maailmassa. Kesämökki on myös pakopaikka, piilopirtti ja siellä on haluttu elää yksinkertaista, rauhallista elämää kalastaen, metsästäen ja marjastaen, palata juurille. Perinteisiin askareisiin kuuluu myös rakentaminen ja nikkarointi, polttopuun tekeminen ja pienimuotoinen viljely. Rentoutuminen ja mielihyvä saavutetaan tekemisen, puuhastelun avulla. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen elämä, joka on saamelaisille kuten kaikille ihmisille tärkeää, toteutui erityisesti talvikylässä ja markkinoilla. Nykyinen tyyli rakentaa isoja, talvilämpimiä ja kaupunkimaisesti varusteltuja loma-asuntoja ei palvele em. tarkoitusta ja on ekologisesti kestävämpiä pitkällä aikavälillä. Perinteen ketju uhkaa katketa ja samalla kahtaalla asumisen alkuperäinen tarkoitus hämärtyy.

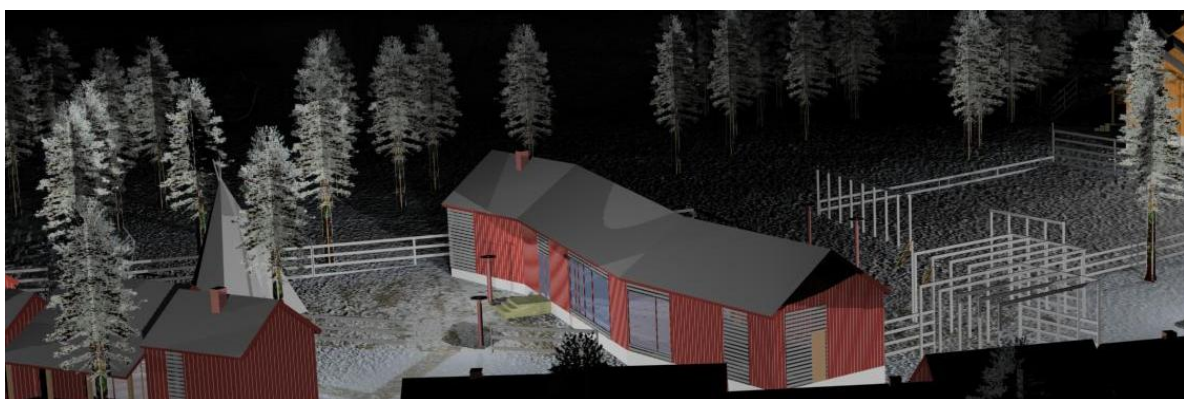

6.3.3 Rakentamisen sijoittelu ja toimintojen suunnittelun periaatteet

Muuttoasutuskieppon perinne ja ideologia tulisi hyödyntää myös matkailurakentamisessa. Tulevaisuudessa yhä suurempi osa matkailijoista, ei vain loma-asukkaista, voi viipyä alueella viikkoja, jopa kuukausia, jolloin majoitustilojen rakentamistyylin ja aktiviteettien tulee poiketa nykyisestä – antaa mahdollisuus myös puuhasteluun. Eri alueille sijoittuvat lomakylät voivat olla tyyliältään ja ideologialtaan erilaisia. Osa voi olla talvikylän tyyppisiä, ympäri vuoden asuttavia kyliä ja osa kesäkenttiä, joissa luonnossa liikkumisella on tärkeä osa. Talvikylän ohjelmatarjonta voi painottua käsitöihin ja kulttuuriin, kesäkylän eräharrastuksiin ja keräilyyn sekä kuntoiluun.

Idealuonnos lomakylästä. Rakennukset sijoittuvat vapaamuotoisesti mutta kuitenkin kulkuteiden varteen. Koko alue voidaan aidata poroilta. Toiminnot tulee hajauttaa eri rakennuksiin. Asuinrakennusten väliin tulee lisäksi sijoittaa kotia ja erilaisia pieniä talusrakennuksia, jotta alueesta syntyy intiimi ja rakenteeltaan perinteinen. Talusrakennuksiin voidaan sijoittaa nykypäivän toimintoja kuten esim. saunat, ulkoiluvälinevarastot, työkaluvarastot, lämpökeskus, eläinsuoja, kesäkeittiö-nuotiopaikka, askartelutila/lasten leikkutila yms. Autopaikat on aidattu omiksi kentikseen ja ne symboloivat porojen aitauksia - ketomaiset kentät eivät näytä ankeilta tyhjinäkään. Aitaukset, rakennusten vapaa sijoittelu ja pieni mittakaava sekä luonnonmukainen väritys luo paikalle oman erityisluonteensa, joka luo muistumia saamelaisuuteen ja porotalouteen. Rannalla vastaava kylä kesäkenttineen luo muistumia kalastajasaamelaisten perinteisiin.

6.3.4 Rakentamistapa:

Perinne välitty sijoittelussa, perusmuodossa, mittakaavassa ja materiaaleissa. Rakennusten arkkitehtuuri ja materiaalit voivat olla modernisti muotoillut: ikkunoiden aukotus voi olla moderni, laudoituksessa ja hirsissä voidaan hyödyntää uusinta teknologiaa, värityksen voi toteuttaa perinnevärein tai luontoon sointuvin värein. Lämmitysjärjestelmä ja tekniikka voi olla modernia teknologiaa, hyödyntää maalämpöä ja aurinkoa. Toinen vaihtoehto on suunnitella rakennukset luonnonomukaisiksi, kosteutta sitoviksi niin, että ne voi pitää talvet kylmillään.

Saamelaisten, kuten muidenkin luonnonkansojen väri-ihanteet kumpuavat ympäröivästä luonnosta. Saamelaisilla se ilmenee mm. värikkäässä puvussa ja kodin tekstiileissä. Perinnevärit punamulta, keltamulta ja valkoinen sekä luonnostaan harmaantunut puu sopivat Lapin maisemaan. *kuva Pekka Junttila*

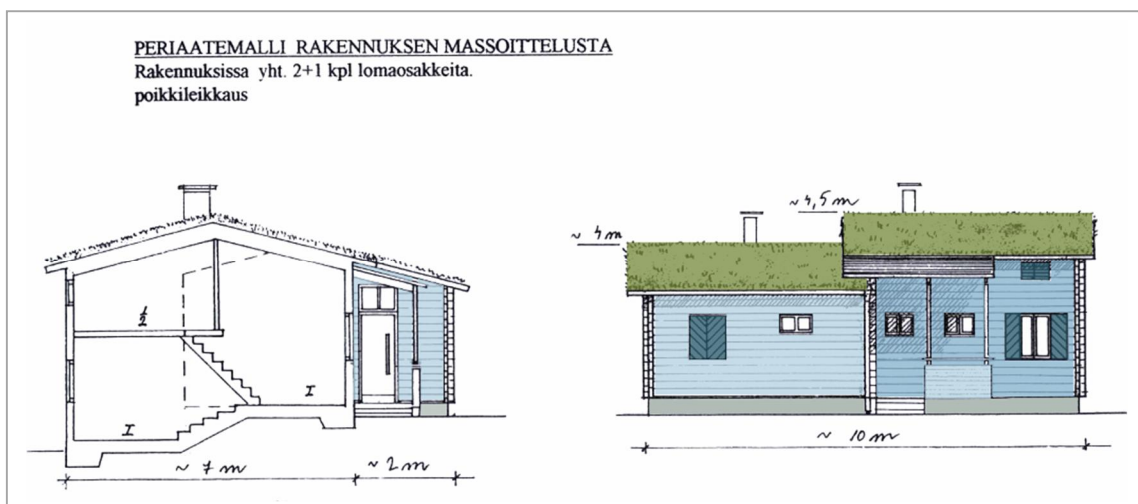
Yksinkertainen, jopa karu rakentamistyyli sopii saaristoon ja erämaiseen luontoon.

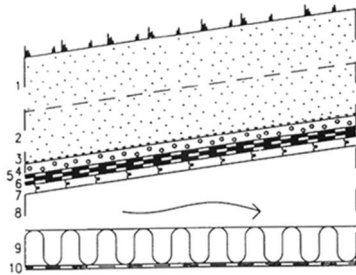
Rakennuslupaa myönnettäessä erityistä huomiota on kiinnitettävä:

- Rakennuksen asema ryhmässä
- tonttiliittymän ja pihan korkeusasema suhteessa ympäröivään maastoon: samaan korkeustasoon tai enintään 20-40 cm korkeammalle
- lumen kinostuminen ja valumavesien huomioiminen rakennusten sijoittelussa ja pihan suunnittelussa
- riittävän korkeat perustukset / pilariperustus ja porrastus maaston mukaan
- massoittelemisen ja julkisivujen sopivuus arktiseen ympäristöön, ainutlaatuisen paikkaan Suomessa (korkeus, kuutiomaisuus, aukotus etelän puolelle jne.)
- julkisivumateriaalien ja massoittelemisen (sama kokoluokka) yhtenäisyys alueittain (lauta / hirsi, turvekatto / huopakatto)
- rakennusmateriaalien pitkäikäisyys ja kierrätettävyys
- rakennusten energiatehokkuus: suositellaan maalämmön, tuulen ja aurinkoenergian hyödyntämistä talokohtaisesti, joko passiivisesti (suojaisa sijaintipaikka) tai aktiivisesti (tekniset laitteet)

EKOLOGISEN RAKENTAMISEN PERIAATTEITA:

- Käytetään kestäviä, perinteisiä rakennusmateriaaleja ja yksinkertaista (yksiaineista) ja selkeää rakennustapaa. Yksiaineisuus = esim. puutuotteet: hirsi, lauta, paperi, selluvilla, (heinä, turve) ja kivit tuotteet: tiili, harkko, luonnonkivi, hiekka, lecasora, kivilaatat, (lasi)
- Taloudellisuus saavutetaan kuutiomaisella rakennusmassalla ja tehokkailla pohjaratkaisuilla.
- Pienet ikkuna-aukot pohjoiseen - isompien ikkunoiden sijoittelu lämpimiä ilmansuuntia hyödyntäen säästää energiaa.
- Rakentamisessa käytetään mahdollisimman paljon paikallisia tai lähiseudun materiaaleja.
- Energian / lämmönlähteenä paikallista energiaa: maalämpö, aurinkolämpö, sähkö, ja tuulivoima.
- Rakennus voidaan jättää kylmilleen (vesijohdon sulku).

TURVEKATON RAKENTAMISOHJE
Rakennekaavio sisätilasta lähtien

- § Sisäkatto jonka alla höyrysulku
- § Lämmöneristys+ tuulensuojalevy
- § Tuuletustila
- § Katon lauta-alusta ja räystäslista /ot-salauta
- § Kaksikerroksinen kumibitumikermi
- § Kevytsora / geotekstiili ja räystäälle salaojaputki
- § suodatinkangas
- § Alusturve, pintaturve ja kasvit

Kelohirren väri ja matala rakentaminen sopii luontoon täydellisesti.

6.3.5 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten perusparannus- ja korjausohjeita

Rakentamista suunniteltaessa tulee aina ensin harkita vanhan korjaamista, ennen kuin uutta ryhdytään rakentamaan. Esi-isien luoman rakennusperinnön hyödyntäminen edistää kestäväää kehitystä.

Peruskorjauksen suunnittelun pohjaksi tulisi aina tehdä kunto- ja käyttökelpoisuusarvio korjattavasta rakennuksesta. Sen avulla voidaan laatia aikataulu korjaustoimenpiteille ja toimenpiteet kohdistaa oikeisiin kohtiin. Etukäteissuunnittelu säästää yleensä myös rahaa. Peruskorjauksessa on syytä käyttää ammattitaitoista suunnittelijaa. Tietämättömyydellä aiheutetaan usein tuhoisia rakennevirheitä, jotka alentavat kohteen historiallista ja taloudellista arvoa. Lähtökohdana tulee olla se, että vain tarpeellinen korjataan. Liian raskaita rakenteita tai ulkonäköä muuttavia (huonontavia) toimenpiteitä tulee välttää. Esim. ulkoverhouksen, ikkunoiden ja ovien korjaamisessa riittää usein lahonneiden osien uusiminen tai halkeamien ja kolojen kittaaminen.

Rakennuksen ulkopuolinen lisäeristäminen ei normaalisti ole taloudellisesti kannattavaa. Myöskin ulkoverhouksen uusiminen on syytä harkita tarkoin. Mikäli ulkoverhouksen kunnossapitoa joudutaan uusimaan, saattaa myös lisäeristäminen tulla kyseeseen. Tällöin tulee ikkunat siirtää eristyksen verran ulospäin ja räystäitäkin tarvittaessa jatkaa, että julkisivupinta säilyy hahmoltaan entisellään. Uusittavassa ulkoverhouksessa on syytä käyttää ulkonäöltään ja materiaaleiltaan entisen tyyppistä verhousta ympäristökuvan säilymistä takia. Värit ja maalit tulisi samasta syystä valita alkuperäisiä vastaaviksi. Levymäisiä ja muurattuja julkisivuja tulee välttää. Samoin on syytä välttää puurakennuksissa epäluontevia materiaaleja kuten lateksimaaleja, muoveja ja höyryä sitomattomia eristeitä.

Rakennusosien, kuten ikkunoiden ja ovien, korjauksessa pätevät samat periaatteet. Alkuperäiset ja hyväkuntoiset tai niistä kunnostetut rakennusosat nostavat puurakennuksen arvoa. Vähäininkin muutos esimerkiksi ikkunoiden puitejaossa kertautuu koko rakennuksessa ja muuttaa helposti koko rakennuksen ulkonäön vieraaksi.

Ikkunoita ei tule jättää liian syväälle julkisivuun ulkopuolisen lämmöneristämisen tai vuorilaudoituksen uusimisen yhteydessä.

Sisätilojen muutosten yhteydessä tulisi aina miettiä vaikuttavatko ne huonontavasti tärkeisiin julkisivuihin. Ikkunatyypin tai aukotusten suhteiden muuttaminen tuottaa myös helposti huonon lopputuloksen.

Hyvin tehty korjaus ei turhaan muuta rakennuksen ulkonäköä. Alkuperäinen pärekatto ja rimalaudointi ovat viestejä rakentamisajankohdasta. Ylikorjaamista pitää välttää, patinan pitää näkyä.

Rakennuksen vesikaton tulee olla hyväkuntoinen koko muun rakennuksen säilymistä ja käyttökelpoisuuden takia. Kunnosta riippuen vesikaton voi paikata tai se uusitaan kokonaan. Vesikaton tulee uusimisesta huolimatta säilyä suhteiltaan alkuperäisen tyyppisenä ympäristökuvan säilymiseksi. Materiaalin on hyvä olla rakennuksen tyyliin sopiva eli rakennusajankohtaa vastaava.

Toinen rakennuksen säilymiseen suuresti vaikuttava asia on perustusten kunto. Muutokset perustamisoloissa näkyvät seinien, lattioiden ja muurattujen rakenteiden liikkumisena, mikä saattaa heikentää rakenteita tai vaikuttaa käyttömukavuuteen. Perustuksia tulee tarkkailla aika ajoin. Tuulettuva-alapohjaisissa rakennuksissa tulee lisäksi huolehtia, että alapohja pääsee tuulettumaan keksäaikana. Näin vältetään turhat alapohjan home- ja lahovaurioiden korjaukset.

Rakennuksen laajentaminen on hyvä toteuttaa harjan suuntaisena. Myös kuistia on mahdollista laajentaa. Laajennuksessa käytettävien materiaalien ja värien on oltava samat kuin muussa rakennuksessa. Uusi tekniikka, esim. kosteat tilat, on hyvä sijoittaa laajennusosaan.

Peruskorjaajan kymmenen käskyä

- 1) *Älä korjaa kunnossa olevaa, älä uusi korjattavissa olevaa.*
- 2) *Selvitä vaurion syy ja poista se. Korjaa vasta sitten, ja korjaa entiselleen.*
- 3) *Käytä samoja materiaaleja ja työmenetelmiä kuin korjattavassa kohteessa. Älä kokeile uutuuksilla. Uusimpien tutkimusten mukaan rakennetaan vain uusimpia taloja.*
- 4) *Säilytä vanha rakenne. Ellei se olisi kelvollinen, ei talostasi olisi koskaan tullut vanhaa.*
- 5) *Älä laajenna taloasi ennen kuin olet ottanut sen kokonaan käyttöön. Laajenna sisällä. Ellei talosi riitä sinulle, vaihda mieluummin taloa.*
- 6) *Useimmat vauriot johtuvat huonosta hoidosta ja väärästä korjauksesta. Älä laiminlyö huoltotöitä.*
- 7) *Lämpöaloudelliset korjaukset eivät saa muuttaa talon ulkonäköä ulkona tai sisällä. Vanhojen talojen kauneus on niiden herkästi tuhoutuvissa mittasuhteissa. Useimmiten riittää rakenteiden tiivistäminen ja yläpohjan lisäeristys. Villaa mieluummin ylle kuin seiniin.*
- 8) *Hyväksy epäsäännöllisyyksiä. Hyväksy mutkia. Hyväksy vinoutta ja pientä epäkäytännöllisyyttä. Hyväksy tyylikerrostumia ja vanhanaikaisia ratkaisuja. Hyväksythän ryppyisen isoäitisikin.*
- 9) *Hylkää tyylijäljitelmät. Hylkää materiaalijäljitelmät. Hylkää omaperäiset koristeluideasi. Hylkää haaveet alkuperäistämisestä: vanha rakennus ei ole koskaan ollutkaan alkuperäinen, uusikin se on ollut vain kerran.*
- 10) *Jos sinulla on varaa rikkoa näitä käskyjä, sinulla on varaa rakentaa uusi mielesi mukainen talo. Kenelläkään ei ole varaa väittää, että kaksitaavuotias talo on huonosti rakennettu.*

(Panu Kaila: Talotohtori)

6.4 Vesi- ja jätevesihuolto

YLEISKAAVAMÄÄRÄYS:

10. Jätevesien käsittelyssä noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa ympäristönsuojelujätevesilainsäädäntöä sekä alueellisia muita määräyksiä, mm. Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä ja rakennusjärjestystä. Jätevedet on käsiteltävä ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla.

Ranta-alueilla ja pohjavesialueilla talousvesien käsittelyssä tulee saavuttaa pilaantumiselle herkiltä alueilta vaadittavat puhdistustasot. Loma-asuntoalueilla, jotka eivät ole yleisen tai ryhmäkohtaisen viemäriverkoston piirissä, suositellaan kuivakäymälöitä tai kompostoivia käymälöitä.

Inarinjärvi on Natura 2000 suojelualuetta ja yksi sen suojelukriteereistä on ” Karut, kirkasvetiset järvet. Niukka-keskiravinteisia vesiä, joissa lyhytkortista, monivuotista vesi- ja rantakasvillisuutta esiintyy lampien ja altaiden rannoilla ja vesirajassa”. Tästä johtuen Inarijärvi luokitellaan pilaantumiselle herkkiin alueisiin, missä jätevesien puhdistusvaatimukset ovat tiukimmat.

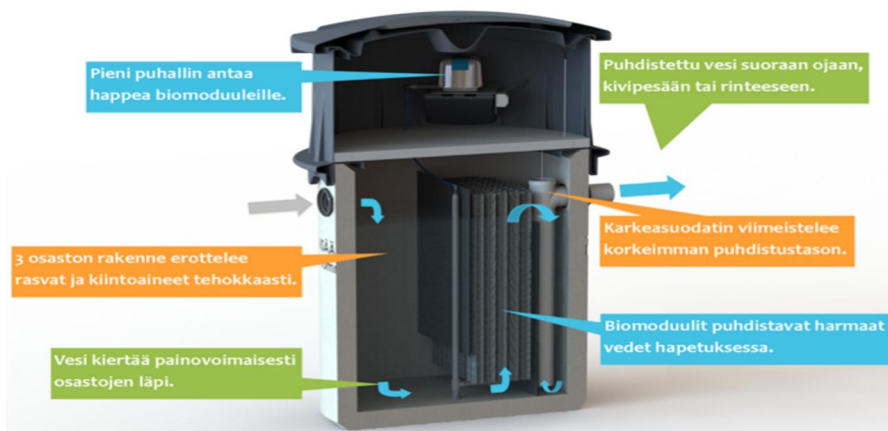
Jätevesijärjestelmän valintaan vaikuttaa rakennuspaikan ominaisuudet kuten pohjaveden korkeusasema, tontin pinta-ala ja korkeussuhteet, maaperä sekä etäisyys rantaan. Suunnittelussa on huomioitava mm. naapurien kaivot ja oma kaivo, onko kiinteistöllä sähköä, loka-auton pääsy tontille sekä syntyvän jäteveden määrä ja laatu.

Suunnittelualue jakaantuu vesihuollon kannalta neljään eri tyyppiin, joissa jätevesien määrät ja laadut ovat hyvin erilaisia:

1. lomakylät Hietajokisuulla ja Ukonjärvellä, haja-alueiden vakinainen asutus, Partakko, Väylä, Kalkuvaara, Siskelivuono, Konesniemi (vihreä rajaus)
2. loma-asutus haja-alueilla, kaivovesi ja kuivakäymälä
3. loma-asutus saarissa ja tiettömissä paikoissa: vesi järvestä ja kuivakäymälä

Uudet tontit on sijoitettu paikoille, missä jätevesien imeyttäminen ja suodattaminen on mahdollista. Nykyään on myös laitteita pesuvesien suodattamiseen, jotka voidaan asentaa maan pinnalle, mikä ratkaisu sopii mm. kivikkoisiin saariin. Loma-asunnoissa vettä ja pesuaineita tulee käyttää harkiten ja niihin ei suositellakaan astianpesukoneita tai pyykinpesukoneita, joissa käytetään vahvoja kemikaaleja.

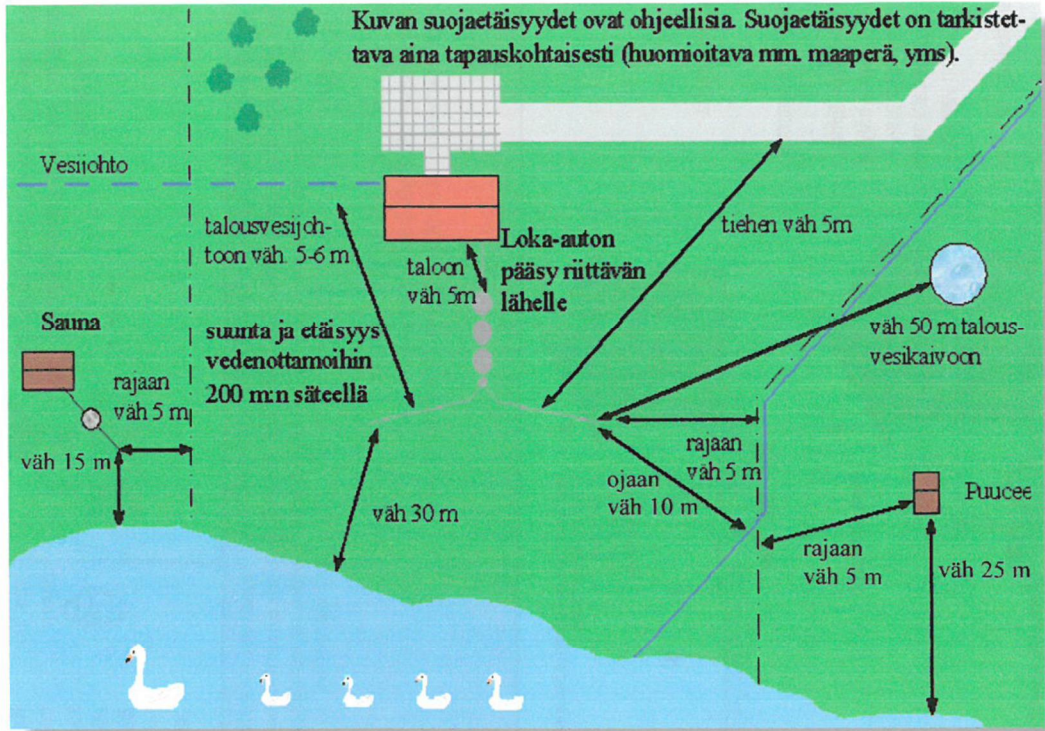
Periaatemalli harmaiden vesien biopuhdistajasta.

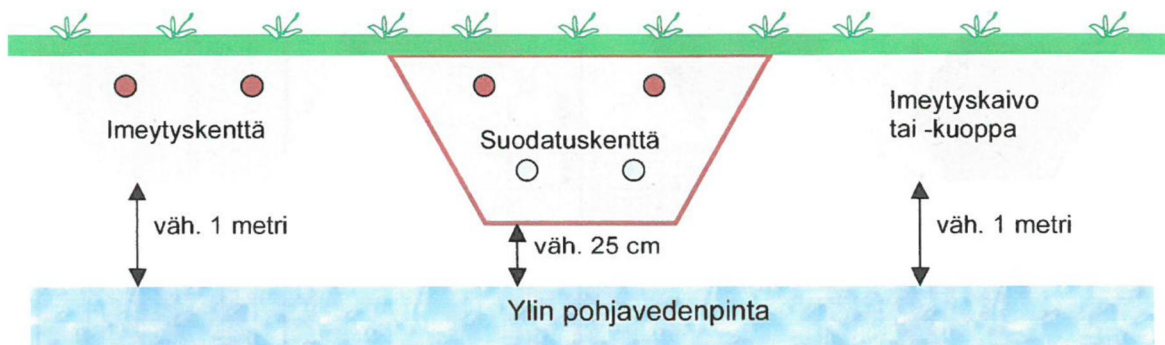
Jätevesijärjestelmän sijoittamisessa tontille huomioon otettavia asioita

Jätevesijärjestelmä on aina suunniteltava kiinteistölle sopivaksi. Alla olevassa kuvassa on esitetty jätevesijärjestelmän sijoittamisessa huomioon otettavia asioita. Esitetyt etäisyydet ovat ohjeellisia. Jätevesien purkupaikat tulee aina sijoittaa

säännöstelykorkeuden tai vesistön tulvakorkeuden yläpuolelle. Kuivakäymälä on sijoitettava siten, ettei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa naapurille ja varustettava tiiviillä alustalla.

Alla olevassa kuvassa on esitetty imeytyskentän, suodatuskentän ja imeytyskaivon pohjan pystysuora vähimmäisetäisyys yläpinnan pohjavedenpintaan.

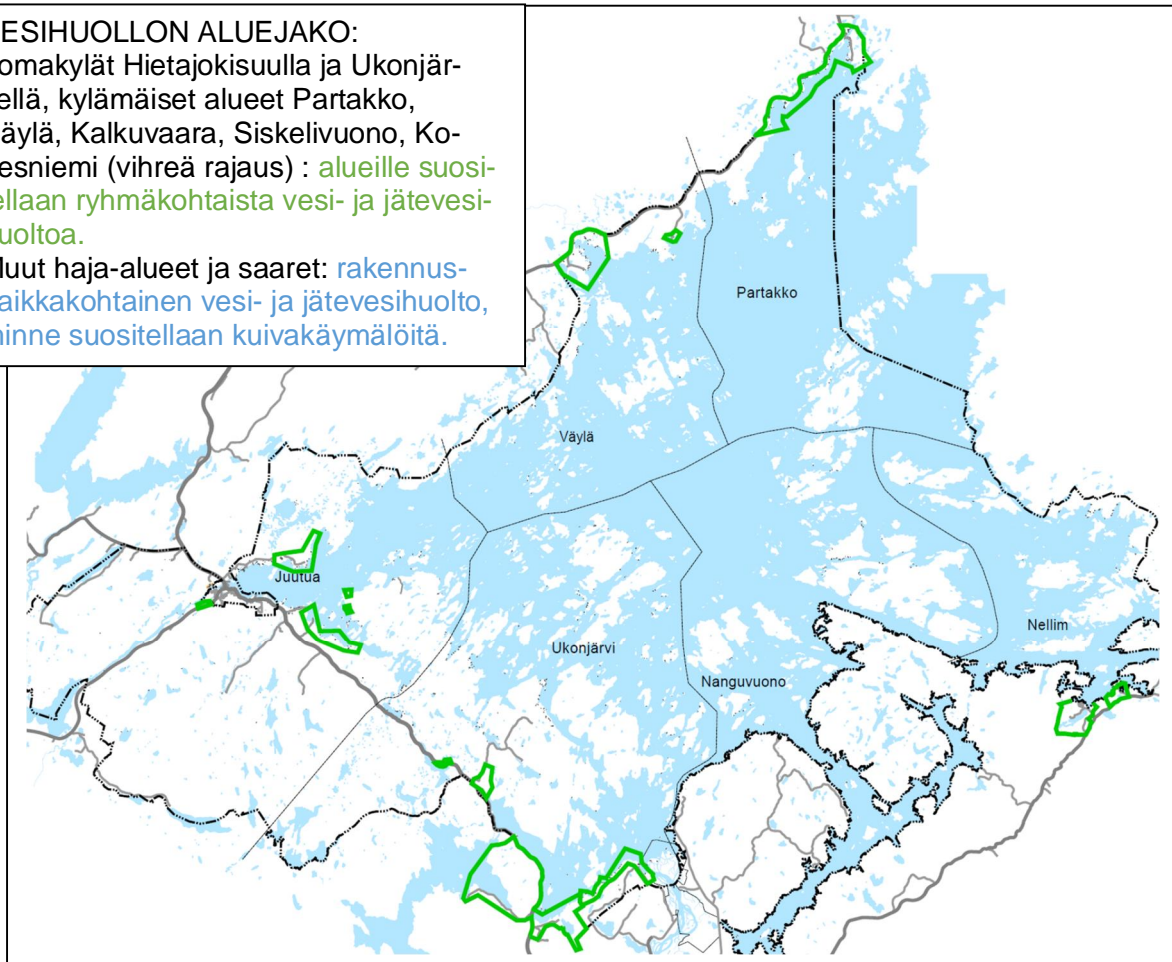

VESIHUOLLON ALUEJAKO:

Lomakylät Hietajokisuulla ja Ukonjärvellä, kylämäiset alueet Partakko, Väylä, Kalkuvaara, Siskelivuono, Konnesniemi (vihreä rajaus): **alueille suositellaan ryhmäkohtaista vesi- ja jätevesihuoltoa.**

Muut haja-alueet ja saaret: **rakennuspaikkakohtainen vesi- ja jätevesihuolto, minne suositellaan kuivakäymälöitä.**

KIINTEISTÖN VARUSTELUTASON VAIKUTUS JÄTEVEDENKÄSITTELYJÄRJESTELMÄN VALINTAAN

KANTOVESI (vesi tuodaan ja vietään)

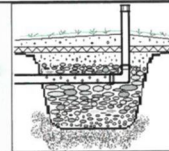

Jäteveden voi kaataa pihalle (ei kaivojen läheisyyteen, eikä saa valua pintavesiin). Ei saa kuitenkaan aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa. Myöskään haju- tai terveyshaittaa ei saa aiheuttaa.

KANTOVESI (vesi tuodaan)

Saunavedet imeytyskaivoon tai kuoppaan. Keittiövedet johdetaan yhden pienen saostuskaivoon kautta imeytyskaivoon tai -kuoppaan. Saostuskaivoon tulee olla niin pieni, että sen voi itse tyhjentää. Sauna- ja keittiövedet yhden pienen saostuskaivoon kautta imeytyskaivoon tai -kuoppaan.

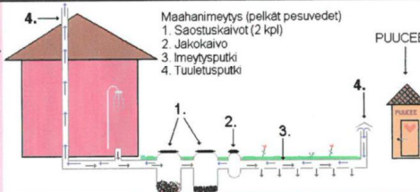
KUIVAKÄYMÄLÄ JA PAINEVESI

Kuivakäymälä tiivillä alustalla siten, ettei missään vaiheessa pääse valumia syntymään. Kuivakäymälän jätteet kompostoidaan tiivillä alustalla, sateelta suojattuna noin 1-2 vuotta. Täysin kompostoitunut jäte voidaan käyttää esim. puutarhan koristekasveille.

Jätevedet kahden saostuskaivoon kautta maahanimeyttämöön, maasuodattamoon tai pienpuhdistamoon joka täyttää asetuksen vaatimukset. Umpisäiliöön (täytön hälytyksellä varustettu) mikäli muuta mahdollisuutta ei ole.

Painevesi => selvitetään ensimmäisenä onko mahdollista liittää viemäriin.

VESIKÄYMÄLÄ JA PAINEVESI

Jätevedet kolmiasastaisen saostuskaivoon kautta

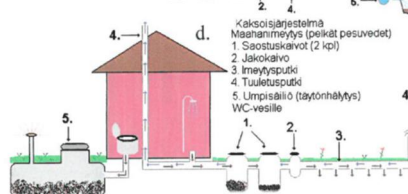
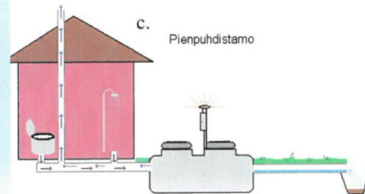
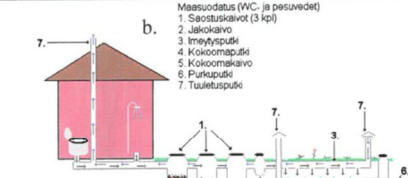
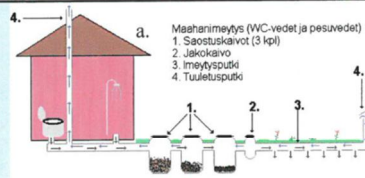
a) maahanimeyttämöön.

b) maasuodattamoon tai

c) pienpuhdistamoon joka täyttää asetuksen vaatimukset.

d) myös kaksoisjärjestelmä mahdollinen, esim. lomaa-asunnoilla WC:n jätevedet umpisäiliöön (täytön hälytyksellä varustettu) ja muut jätevedet kahden saostuskaivoon kautta maahanimeyttämöön, maasuodattamoon tai pienpuhdistamoon joka täyttää asetuksen vaatimukset.

Umpisäiliöön (täytön hälytyksellä varustettu) mikäli muuta mahdollisuutta ei ole

Ote Inarin kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman liitteestä: Jätevesineuvonta Lapin kunnissa projekti / jätevesiesite 11/2007.

6.5 Haittojen vähentämistoimenpiteet

Arviointia on tehty rinnan kaavan laatimisprosessin kanssa. Alkujaan mitoitustoiveet varsinkin asemakaavoitettavista alueista olivat suuret, mutta karsiutuivat luonnosvaiheiden osallisten vastustukseen, jotka perustuivat ympäristön vaalimiseen rantojensuojelu- ja Natura-alueella. Myöskään kylien läheisyyteen ei haluttu tiiviitä loma-asuntoalueita tai pieniä matkailupalvelukohteita, jotka koettiin uhkaksi paikalliselle elämäntavalle.

Loppuvaiheessa rakentamispainetta oli mm. Ivaloajokisuiston Natura-alueen saareen, mutta se poistettiin ELY-keskuksen esityksestä. Pitkässä kaavaprosessissa on kuultu osallisia herkillä korvalla ja uuden rakentamisen määrä on hyvin maltillinen verrattuna kunnan alussa asettamiin odotuksiin.

7 SUUNNITTELUN VAIHEET

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaihe 2005-2010

Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus esittää mielipiteensä suunnitelmassa esitetystä osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista, MRL 63 §. Nähtävillä olosta ilmoitetaan sanomalehdessä ja virallisella ilmoitustaululla sekä kunnan internet kotisivuilla maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti.

Toiminnallisen kehittämisen suunnitelmavaihe 2007

Suunnitelmat laaditaan tiiviissä yhteistyössä eri osapuolten ja osallisten kesken. Työvaiheeseen liittyy useita haastattelukäyntejä Inarissa ja puhelinhaastatteluja. Prosessissa varataan riittävästi aikaa ja resursseja erilaisten näkemysten yhteensovittamiseen. Toiminnallisen kehittämisen suunnitelma laaditaan yhtäaikaaisesti kaavoituksen perusselvitysten ja kaavan valmisteluvaiheen kanssa.

Osayleiskaavaaluonnoksen valmistelu ja arviointivaihe 2007-2010

Valmisteluaineisto asetetaan mielipiteitä varten nähtäville, (MRL 62 §, MRA 30 §) jolloin osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus esittää mielipiteensä suunnitelmista ja luonnoksista ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Nähtävillä olosta ilmoitetaan ulkopaikkakunnilla asuville kirjeitse, sanomalehdessä, virallisella ilmoitustaululla ja kunnan internet kotisivuilla.

Kunta pyytää viranomaislausunnot myös luonnosvaiheessa.

Osayleiskaavaehdotusvaihe 2011-2016

MRL 65 §: Kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (muistutus).

Muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

MRA 19 §: Yleiskaavaehdotus on pidettävä kunnassa julkisesti nähtävänä vähintään 30 päivän ajan. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on oikeus tehdä kirjallinen muistutus suunnitelmasta ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Nähtävillä olosta ilmoitetaan ulkopaikkakunnilla asuville kirjeitse, sanomalehdessä, virallisella ilmoitustaululla ja kunnan internet kotisivuilla.

MRA 20§: yleiskaavaehdotuksesta on pyydettävä lausunto maakunnan liitolta, kunnalta, jonka alueiden käyttöön kaava vaikuttaa ja tarpeen mukaan alueellisesta ympäristökeskukselta sekä muilta yleiskaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä.

Osayleiskaavan hyväksyminen ja päätöksestä tiedottaminen

Osayleiskaavamuutoksen hyväksyy kunnanvaltuusto, (MRL 37 §). Hyväksymisestä ilmoitetaan sanomalehdessä maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti, (MRL 67 §, MRA 94 §).

SUUNNITTELUN TOTEUTUNEET KÄSITTELYVAIHEET

- 18.8. 2006 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaluonnos
- 21.8.2006 Aloituspalaveri Ivalossa, kunnan kaavoittajat ja konsultit
- 22.8.2006 Työn käynnistys ja kaksi yleisötilaisuutta Inarissa
- 22.8.2006 Ohjausryhmän 1. kokous Ivalossa
- 22.9.2006 1: viranomaisneuvottelu Lapin Ympäristökeskuksessa
- 4-6.10.2006 Ohjausryhmän 2. kokous, toiminnallisen suunnitelman haastatteluja
- 23-24.11.2006 Työseminaari Inarissa, toiminnallinen suunnitelma, yleisötilaisuus Partakossa
- 13-15.12.2006 Yrittäjäseminaari Ivalossa
- 22.2.2007 Valtuustoseminaari Ivalossa
- 23.2.2007 Työpalaveri Ivalossa suunnittelijoiden ja kunnan kaavoittajien kesken sekä ohjausryhmän 3. kokous
- 23.-25.4.2007 yleisötilaisuudet Veskoniemessä, Nellimissä ja Inarin kirkonkylässä
- 24.4.2007 Ohjausryhmän 4. kokous Inarissa (toiminnallinen suunnitelma)
- 28.5.2007 Ohjausryhmän 5. kokous Ivalossa
- 15.6.2007 Kaavakokous Lapin Ympäristökeskuksessa
- 23.8.2007 Ohjausryhmän 6. kokous Oulussa, tutustumisretki Oulun seudun kohteisiin -> etsitään uusia rakentamisalueita / asemakaavoitettavia alueita
- 27.8.2007 kunta neuvotteli Ympäristöministeriössä Natura-alueen rantarakentamisen mahdollisuuksista
- 13.9.2007 Kunnan ja Metsähallituksen luontopalveluiden neuvottelu
- 27.9. 2007 Kunnan ja Hammastunturin paliskunnan neuvottelu
- 29.-30.10.2007 Alustavan yleiskaavaluonnoksen esittely Partakossa, Nellimissä, Inarissa ja Ivalossa
- 2.12.2007 Neuvottelu Ympäristöministeriössä rantarakentamisesta rantojensuojelu-alueella
- 16.5.2008 Työpalaveri Oulussa, Junttila ja Yrjänheikki
- 30.6.2008 Inarin kunnan ja Muddusjärven paliskunnan edustajien tapaaminen
- 26.8.2008 Työpalaveri Oulussa kunnan kaavoittajien ja konsultin kesken
- Lisätyösopimus tilaajan ja konsultin kesken, Oulu
- 16.5. ja 26.8.2008 työpalaverit Oulussa kunnan kaavoittajien ja konsultin kesken
- 3.-4.12.2008 Luonnosten esittelytilaisuudet osallisille Ivalossa, Partakossa ja Inarin kirkonkylällä
- 26.2.2009 maankäytön suunnittelupäivä kunnantalon valtuustosalissa
- 27.2.2009 kaavakokous Rovaniemellä Ympäristökeskuksessa
- .....2009 työpalaveri liikenneasioista Tielaitoksella Rovaniemellä
- 19.10.2009 suunnittelukokous kunnan ja Metsähallituksen kesken
- 19.10.2009 yleiskaavaluonnoksen esittely kunnanvaltuutetuille
- 20.10.2009 maastokäynti Väylässä ja ranta-asemakaavoitettavilla alueilla
- 10.2.2010 työpalaveri Oulussa kunnan (Leppälä, kj) ja konsultin kesken
- 12.4.-14.5.2010 Yleiskaavaluonnos julkisesti nähtävillä, esittelytilaisuudet 26-27.4.2011
- 3.6.2010, palautteen käsittely kunnan ja konsultin kesken Oulussa
- elokuu 2010, kaavoittajan vastineet lausuntoihin ja mielipiteisiin
- 18.9.2010 Ivalon alueen yleiskaavan hyväksyminen kunnanvaltuustossa (kaavamääräykset samat)
- 20.9.2010 kunta neuvotteli Hammastunturin, Muddusjärven ja Paatsjoen paliskuntien kanssa
- 21.9.2010 työpalaveri ELY-keskuksessa
- 3.11.2010 työpalaveri kunnan ja konsultin kesken, jatkoaikataulusta sopiminen
- 22.12.2010 Kunnanhallituksen kokous, luonnos päätetään asettaa 2. kerran nähtävälle

- 26.1.-25.2.2011 2. luonnos yleisesti nähtävillä valmisteluvaiheen kuulemista varten, esittelytilaisuudet 1-2.2.2011
- 11.3.2011 työpalaveri Oulussa konsultin ja saamelaiskäräjien edustajien kesken / Näkkäljärvi, Guttorm
- 29.3.2011 Palautteen käsittely ja vastineiden kirjoittaminen
- Inarijärven yleiskaavan Natura-arvioinnin täydentäminen ja lisäksi Inarijärven ympäristön muiden yleis- ja asemakaavojen yhteisvaikutusten arviointi touko-kesäkuussa 2011
- 16.5.2011 Siskelijärven pohjoisrannan alustava luontokartoitus / Puikko
- 26.5.2011 info- ja keskustelutilaisuus Ympäristöministeriön toiveesta 21.6.2011 korjattun, alustavan ehdotusaineiston esittely ja tiedottaminen tulossa olevista muutoksista kunnanhallitukselle § 277
- 9.11.2011 työneuvottelu ELY-keskuksessa: ohjeet kaava-aineiston viimeistelyyn
- 19.4.2012 työneuvottelu muutoksista ja aikataulusta Oulussa
- 30.9.2012 Siskelijärven etelärannan luontoselvitys / Puikko
- Natura-arvioinnin tarkastusta ja täydentämistä
- syksy 2013 Siskelijärven arkeologinen inventointi – tarkastelu / Ojanlatva
- 15.1.2014 työpalaveri Oulussa ehdotuksen viimeistelystä nähtävillesanoa varten
- kesä 2014, viimeiset esitykset mm. kalakenttien siirroista
- 15.8.2014 työneuvottelu ELY:ssä muutosten vaikutuksesta Natura-arviointiin
- 4.9.2014 kunnanhallituksen päätös uusista kalastustukikohdan paikoista § 265
- 16.12.2014 ELYn täydennyspyyntö Inarijärven yleiskaavan ja Inarijärven kaikkien kaavojen yhteisvaikutusten arvioinnista
- syyskuu 2014, karttojen ja selostuksen viimeistely
- 4.2.2015 Kunnanhallituksen päätös Paavisvuono-Apajalahden alueen kaavoittamisesta: aluetta ei kaavoiteta ja korvaavat paikat osoitetaan Inarijärven yleiskaavassa rantakaavoitettaville alueille joko Siskelivuonon pohjukkaan tai Ukonjärven pohjoispäähän.
- kesä 2015, Ukonjärven rantakaavoitettavan alueen arkeologinen inventointi / Ojanlatva
- 11.8.2015 luontoselvitys Ukonjärven pohjoispään alueelta / Maire Puikko
- 20.7.2015, Ivalojoen vesien laskenta ja rantalinnuston laskenta / Osmonen, Sydänmetsä, Inarin luonnonystävät: Roininen ja Sirjola
- syksy 2015 luontotietojen päivitys ELY-keskuksesta
- 23.9.2015 luontoselvityskarttojen päivittäminen > kaavakarttojen päivittäminen
- 9-12.2015 ehdotuskartan, selostuksen ja Natura-arvioinnin viimeistely, kommentit ELY-keskukselta > jätevesien käsittelyyn tarkennuksia, jv vaikutukset vesistöön
- 1-3.2016 aineiston lopputarkistuksia
- 16.5.2016 ehdotuksen esittely kunnanhallitukselle
- 13.7.- 15.9.2016 yleiskaavaehdotus julkisesti nähtävillä
- [syksy 2016, vastineet palautteeseen](#)
- [12.10.2016 Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista](#)
- [25.11.2016 ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnista](#)
- [1.12.2016 neuvottelu Saamelaiskäräjien kanssa Ivalossa](#)
- [7.2.2017 viranomaisneuvottelu Rovaniemellä](#)
- [13.2.2017 työpalaveri Siidan kanssa merkintöjen korjaamisesta](#)
- [6.3.2017 Inarin kunnanhallitus käsittelee vastineet ja päättää valtuustokäsittelyyn lähtemisestä](#)
- [16.3.2017 §8 Inarin kunnanvaltuusto käsitteli ja hyväksyi yleiskaavan](#)
- [___.__.____ kunnanhallituksen kuulutus yleiskaavan hyväksymisestä](#)

Liite 1 Inarijärven osayleiskaava-alueen ja Inarin kirkonkylän asema- kaava-alueen arkeologinen inventointi

1.7.-31.7.2008 Metsähallitus, Lapin luontopalvelut, inventoija FM Eija Ojanlatva ja .8.-12.9.2008
Museovirasto, arkeologian osasto, inventoijat FM Eija Ojanlatva ja HuK Piritta Häkälä

Yhteenveto tuloksista

Vuoden 2008 inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan kaikkiaan 126 kiinteää muinaisjäännöstä, 17 mahdollista muinaisjäännöstä ja kahdeksan irtolöytöpaikkaa. Muinaisjäännösten levintä vaikuttaa melko tasaiselta Inarijärven rannoilla ja sisämaassa, mutta kaava-alueilla on selkeästi kolme muinaisjäännöskeskittymää: 1) Partakko, 2) Väylä ja sen eteläosa sekä 3) Nukkumajoki ja Inarin kirkonkylän eteläosa. Inarijärven keski- ja itäosan saarista ei tällä hetkellä tunneta juurikaan muinaisjäännöksiä. Tämä johtuu mitä ilmeisimmin siitä, ettei saaria ole vielä kattavasti inventoitu.

Uusista kiinteistä muinaisjäännöksistä 13 on kivi- ja/tai pronssikautista, esihistoriallista tai ajoittamatonta asuinpaikkaa, seitsemän historiallista tai ajoittamatonta lapinkenttää, viisi ajoittamatonta pyyntikuoppakohtetta, kaksi historiallista tai ajoittamatonta talonpohjaa, kaksi ajoittamatonta tulisijaa, yksi historiallisen ajan kellarirakenne, yksi historiallisen ajan kaiverus sekä yksi moniperiodinen kohde, jossa on esihistoriallinen asuinpaikka ja lapinkenttä. Suurin osa asuinpaikoista ja kaikki pyyntikuoppakohteet löytyivät Partakon ja Väylän eteläosan väliseltä hienon hiekan alueelta, josta odotettiin löytyvän uusia kohteita.

Uusista mahdollisista muinaisjäännöksistä neljä on esihistoriallista, uuden ajan tai ajoittamatonta asuinpaikkaa, kaksi raaka-aineen hankintapaikkaa, yksi ajoittamaton tulisija, yksi ajoittamaton kivirakenne ja yksi uuden ajan talonpohja. Neljäntoista uuteen mahdolliseen muinaisjäännökseen sisällytettiin myös 5 sotahistoriallista kohdetta, jotka on lueteltu yhdessä viiden savottahistoriaan liittyvän kohteen ja yhden vanhemman leiripaikan kanssa taulukossa 8 Muut kohteet. Lisäksi Petäjaniemestä, Petäjjärven pohjoisrannalta tarkastettiin liuske-esineen löytöpaikka. Paikalta ei löytynyt mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, joten kohde liitettiin irtolöytöpaikkoihin.

Ennestään tunnetuista kohteista inventoinnissa tarkastettiin 74 kiinteää muinaisjäännöstä, yksi mahdollinen muinaisjäännös ja neljä irtolöytöpaikkaa. Inventoinnin aikana kahden irtolöytöpaikan, Nikulanperän (Inari 618) ja Pirttisaaren (Inari 36), status muutettiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Samoin yhden kiinteän muinaisjäännöksen, Kivisalmen (Inari 474), status muutettiin mahdolliseksi muinaisjäännökseksi, sillä paikalla on toisen maailmansodan aikainen vankileiri.

Tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä jäi 18 tarkastamatta, osa ajanpuutteen tai logistiikkaongelmien vuoksi ja osa siksi, että kohteet oli joko kokonaan tai osin tutkittu ja kartoitettu lähivuosina. Näistä kohteista Ukonsaarta (Inari 53) on tutkittu vuonna 2006 ja Ukonjärven Ukkoa (Inari 146) sekä Nukkumajokea 5 (Inari 83) vuonna 2007. Hautuumaasaari (Inari 96) on kartoitettu vuonna 1993. Lisäksi alkukesästä 2008 Ojanlatva tarkasti kohteen Käyräniemi (Inari 347) Museoviraston valtuuttamana, sillä paikalle oltiin rakentamassa kesämökkiä. Nukkumajoen kohteista on aiemmin tutkittu kohteet 2 ja 4, joten nekin jätettiin inventoinnin ulkopuolelle. Muita tarkastamattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä olivat Kolessaari (Inari 9), Ritakoski (Inari 61), Nukkumajoki 3 (Inari 78), Munhaissaari (Inari 106), Poikasenkenttä (Inari 196), Otsamo (Inari 430), Nellim, Kenttäsaari (465), Kullalahti itä (Inari 485), Äijihkeđgi Ukonkivi (Inari 956) ja Pyhävaara (Inari 957). Mahdollisista muinaisjäännöksistä jäi tarkastamatta kaksi, Tervasaari (Inari 313) ja Salanuora (aiemmin tarkastamaton), ja irtolöytöpaikoista kolme, Tiiaisniemi (Inari 24), Haapalahti (Inari 388) ja Oravasalmi (Inari 902).

Tulevaisuuden inventointeja ajatellen kiinnostavilta kohteilta vaikuttavat Pyhävaaran seutu ja Otsamon rinteet, Harju-, Kutu- ja Alajärven rannat, Nukkumajoen ja Juutuanjoen väliset lammet ja järvet, Paatsvuonon alue, Tervavuonon ja Nellimin kylän edustan saaret sekä useat saaret Partakko-Väylä-välisen alueen edustalla.

5 INARIJÄRVEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

Taulukkoon on koottu tiedot Inarijärven osayleiskaava-alueen kiinteistä muinaisjäännöksistä. Liitteissä 2-14 kaikkien kaava-alueen muinaisjäännösten ja irtolöytöjen sijainnit näkyvät kartalla. Tiedot perustuvat muinaisjäännösrekisteriin (30.11.2008). Inventoinnissa tarkastamattomat kohteet on merkitty kursivilla ja uudet kohteet tummennettu.

Kohteet on merkitty kaavakartalle joko aluemerkinä tai kohdesymbolina, johon liittyy kirjaintunnus sm- ja alla olevan taulukon mukainen kohteen luettelointinumero.

9	<i>Kolessaari</i>	148010009	<i>kivikautinen</i>	<i>asuinpaikat</i>	<i>ei määritelty</i>	2	7651100	3548100	118	-
14	Vuopaja pohjoinen	148010014	moniperiodinen	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	1	7648060	3501250	120	130
19	Muurahaisniemi	148010019	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7662030	3523132	118	125
22	Paloniemi	148010022	historiallinen	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7666165	3524795	120	125
32	<i>Nukkumajoki 4</i>	148010032	<i>historiallinen</i>	<i>asuinpaikat</i>	<i>kodanpohjat</i>	1	7644190	3503100	136	-
35	Lapinoja	148010035	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	3	7645920	3504720	122	130
36	Pirttisaari	1000002790	kivikautinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7645007	3517410	120	125
37	<i>Paatsjoen Luusua</i>	148010037	<i>kivi- ja/tai pronssikautinen</i>	<i>asuinpaikat</i>	<i>ei määritelty</i>	2	7646500	3555240	120	-
41	Kenttävuopaja	148010041	moniperiodinen	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7677342	3535067	120	125
42	Käymäsaari	1000002791	kivikautinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7632964	3525464	120	122,5
45	Varankiniemi	1000002792	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	2	7657523	3518176	120	125
46	<i>Nukkumajoki 2</i>	148010046	<i>historiallinen</i>	<i>asuinpaikat</i>	<i>kodanpohjat</i>	1	7645400	3503760	130	-
49	Lusmasaari	148010049	moniperiodinen	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7643760	3545670	118	120
53	<i>Ukonsaari</i>	148010053	<i>ajoittamaton</i>	<i>kultti- ja tarinapaikat</i>	<i>ei määritelty</i>	1	7650720	3511780	140	0
59	Sarviniemi	1000002795	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7648280	3504860	118	122,5
61	<i>Ritakoski</i>	148010061	<i>ajoittamaton</i>	<i>muinaisjäännösryhmät</i>	<i>ei määritelty</i>	2	7644180	3495730	145	-
63	Palttoniemi	1000002796	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7666891	3521183	120	122,5
65	Einehjärvi	148010065	historiallinen	asuinpaikat	kodanpohjat	1	7651535	3506380	135	140
67	Pielpjärvi	148010067	historiallinen	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	1	7652000	3504850	142,5	150
70	Tuhka-Sammeli	148010070	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7661030	3521080	118	120
77	Lapinojan talvikylä	148010077	historiallinen	asuinpaikat	kodanpohjat	2	7645560	3504632	130	132,5
78	<i>Nukkumajoki 3</i>	148010078	<i>historiallinen</i>	<i>asuinpaikat</i>	<i>kodanpohjat</i>	1	7644540	3503400	130	140
80	Nukkumajoki 6	148010080	historiallinen	asuinpaikat	ei määritelty	1	7642563	3501317	150	152,5
81	Nukkumajoki 7	148010081	historiallinen	asuinpaikat	kodanpohjat	1	7641428	3500762	150	155
83	<i>Nukkumajoki 5</i>	148010083	<i>keskiaikainen</i>	<i>asuinpaikat</i>	<i>kodanpohjat</i>	1	7643870	3502610	139	-

86	Nunnarosaari	148010086	moniperiodinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7634668	3525774	118	122,5
91	Liisajouninkenttä	148010091	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7659452	3535240	120	125
92	Taplasaari	148010092	historiallinen	asuinpaikat	kodanpohjat	2	7644375	3543664	118	122,5
96	Hautuumaasaari	148010096	moniperiodinen	muinajäännösryhmät	ei määritelty	1	7651700	3511300	120	125
105	Ukonjärvi	148010105	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7627423	3531163	120	125
106	Munhaissaari	148010106	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7639340	3531260	120	-
108	Irvasaari	148010108	historiallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7632800	3537193	120	125
111	Palosaari	148010111	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7634023	3539191	120	127,5
112	Viipassaari	1000002797	kivikautinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7662275	3524700	118	122,5
146	Ukonjärven Ukko	148010146	historiallinen	kultti- ja tarinapaikat	seidat	1	7630950	3521550	120	195
177	Morottajankenttä	148010177	ajoittamaton	muinajäännösryhmät	ei määritelty	2	7629205	3521135	123	130
180	Kenttäsaari Joensuunkenttäsaari	148010180	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7630945	3525603	120	130
196	Poikasenkenttä	148010196	historiallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7639900	3490800	145	-
301	Ulkuniemen nokka	148010301	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7651440	3548100	118	-
304	Säisaari	148010304	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7645313	3506809	120	125
308	Kaurinsaari	148010308	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7642142	3517910	120	125
319	Lahdenperä 3	148010319	historiallinen	asuinpaikat	talonpohjat	2	7675104	3533316	120	130
345	Partakkosalmi	148010345	kivikautinen	muinajäännösryhmät	ei määritelty	3	7678400	3535980	118	125
346	Korppiojansuu	1000002803	ajoittamaton	muinajäännösryhmät	ei määritelty	2	7678270	3536260	120	125
347	Käyräniemi	1000002804	kivikautinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7677490	3536160	120	125
386	Korteveara 1	148010386	moniperiodinen	muinajäännösryhmät	ei määritelty	2	7647172	3499696	130	140
430	Otsamo	148010430	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	2	7643940	3494280	230	240
433	Täyssinän rauhan rajakivi	148010433	historiallinen	kivirakenteet	rajamerkit	1	7646995	3535156	120	125
442	Kyläjoki	148010442	kivi- ja/tai pronssikautinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7635062	3496603	183	185
444	Nukkumajoki 8	148010444	rautakautinen ja/tai keskiaikainen	asuinpaikat	kodanpohjat	1	7640900	3499800	162,5	165
445	Nukkumajoki 9	1000011953	rautakautinen ja/tai keskiaikainen	kivirakenteet	latomukset	1	7642507	3501292	147,5	152,5
463	Vanhahautuumaasaari	148010463	moniperiodinen	muinajäännösryhmät	ei määritelty	1	7649750	3507880	120	125
465	Nellim, Kenttäsaari	148010465	historiallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7642250	3550700	120	-
466	Palttoniemi länsi	148010466	esihistoriallinen	asuinpaikat	kodanpohjat	2	7667149	3520970	120	125
467	Väyläjoki etelä	148010467	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7666944	3520860	120	125

469	Jolnivuono	148010469	ajoittamaton	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7659635	3519538	120	125
470	Hietasaari	148010470	moniperiodinen	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7655591	3517102	120	125
471	Lapinoja länsi	148010471	kivikautinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7645750	3504350	128	130
472	Niliniemi	148010472	uusi aika	asuinpaikat	lapinkentät	2	7645348	3507882	120	125
473	Leviä Petäjäsaari	148010473	ajoittamaton	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7650847	3522451	120	125
475	Hämähäkkinieki	148010475	historiallinen	asuinpaikat	talonpohjat	2	7632367	3522150	118	120
485	<i>Kultalahti itä</i>	<i>148010485</i>	<i>kivikautinen</i>	<i>asuinpaikat</i>	<i>ei määritelty</i>	2	<i>7651100</i>	<i>3548260</i>	<i>119</i>	<i>-</i>
488	Ukonjärven Akku	148010488	historiallinen	kultti- ja tarinapaikat	ei määritelty	1	7634920	3519449	-	320
489	Kalkuvaaran Akku	148010489	historiallinen	kultti- ja tarinapaikat	ei määritelty	1	7649573	3504766	120	200
534	Naarassaari	1000011430	ajoittamaton	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7664936	3526566	120	125
562	Sieid-ämmir (Seitajuppura)	148010562	historiallinen	kultti- ja tarinapaikat	seidat	1	7642057	3493187	140	145
563	Seitalampi	148010563	historiallinen	kultti- ja tarinapaikat	seidat	1	7642108	3493152	140	145
613	Nuottamajärven kenttä	148010613	moniperiodinen	muinaisjäännösryhmät	ei määritelty	2	7638873	3515332	125	135
615	Tsuskavaari	148010615	uusi aika	asuinpaikat	ei määritelty	2	7640615	3513188	145	150
735	Apajalahdensuu	148010735	historiallinen	asuinpaikat	kodanpohjat	2	7641052	3516332	120	125
736	Paavisvuononperänsuu	148010736	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7640779	3515780	118	120
908	Päällyskivi	1000008781	ajoittamaton	kultti- ja tarinapaikat	tarinapaikat	1	7631508,997	3523259	115	125
956	<i>Äijhkedgi Ukonkivi</i>	<i>1000011428</i>	<i>ajoittamaton</i>	<i>kultti- ja tarinapaikat</i>	<i>seidat</i>	1	<i>7649131</i>	<i>3534301</i>	<i>119,5</i>	<i>-</i>
957	<i>Pyhävaara</i>	<i>1000002878</i>	<i>ajoittamaton</i>	<i>kultti- ja tarinapaikat</i>	<i>seidat</i>	1	<i>7643700</i>	<i>3488160</i>	<i>160</i>	<i>230</i>
976	Sieidilässä	1000011431	ajoittamaton	kultti- ja tarinapaikat	seidat	1	7663140	3530393	120	122,5
983	Kankiniemi	1000011444	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7644134	3514450	120	125
984	Kaamassaari länsi	1000012308	historiallinen	kivirakenteet	kellarit	2	7647170	3535027	122,5	125
985	Mukkajärvenlammet saari	1000012314	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7634467	3511474	156	165
986	Mukkajärvi kaakko	1000012315	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7634778	3511449	160	165
987	Möyrylahti	1000012319	ajoittamaton	asuinpaikat	ei määritelty	2	7651989	3549821	119	122
988	Haapaniemi	1000012332	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7676666	3536420	115	120
990	Jolnivuono 2	1000012334	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7659736	3519686	118	122,5
991	Pualžavuuälääšjävi	1000012335	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	pyynti-kuopat	2	7668592	3527195	122,5	130
992	Raitionmukankenttä	1000012357	moniperiodinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7677003	3535040	118	120
993	Kaapin-Matti	1000012358	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7653021	3509396	118	125
994	Paloniemi 2	1000012359	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	pyynti-kuopat	2	7666428	3525108	125	130
995	Kotkavuono	1000012360	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7658724	3519228	118	122,5

996	Vuopioniemi	1000012361	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	pyynti-kuopat	2	7661416	3520600	120	122,5
997	Vuopioniemi 2	1000012362	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7660385	3520726	118	120
998	Vuopioniemi 3	1000012363	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	tulisijat	2	7660343	3520681	118	122,5
999	Varankiemi 2	1000012364	kivi- ja/tai pronssikautinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7657354	3518224	116	120
1000	Vehersaari	1000012367	esihistoriallinen	asuinpaikat	kodanpohjat	2	7644829	3517393	120	125
1001	Kenttäsaari Kankivuono	1000012372	moniperiodinen	muinaisjäännösrühmät	ei määritelty	2	7645529	3514818	120	125
1002	Aikion kenttä / liskinkenttä	1000012374	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7642238	3513119	135	145
1003	Vuopioniemen kenttä	1000012375	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7660950	3520930	118	120
1004	Ronkajärvi koillinen	1000012376	ajoittamaton	asuinpaikat	talonpohjat	2	7635201	3502507	185	190
1005	Tupavaara Nukkumajoki	1000012378	historiallinen	asuinpaikat	talonpohjat	2	7639104	3502038	220	225
1007	Lahdenperä 4	1000012385	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	pyynti-kuopat	2	7675248	3533210	125	130
1008	Harjajärvi koillinen	1000012396	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	tulisijat	2	7633547	3504290	162	165
1009	Siuttajoki 1	1000012423	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	2	7678470	3536126	117	125
1014	Kaapin-Matin vanha kenttä	1000011319	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7652912	3508444	118	122,5
1015	Nuoran-Juhani	1000011440	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	2	7641338	3518918	120	125
1030	Jänkajärvi	1000010720	ajoittamaton	asuinpaikat	lapinkentät	2	7633702	3504389	162	165
1031	Siuttajoki 4	1000012589	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	pyynti-kuopat	2	7678857	3536429	120	125

6 INARIJÄRVEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN MAH DOLLISET MUINAISJÄÄNNÖKSET Taulukkoon on koottu tiedot Inarijärven osayleiskaava-alueen mahdollisista muinaisjäännöksistä. Liitteissä 3-14 kaikkien kaava-alueen muinaisjäännösten ja irtolöytöjen sijainnit näkyvät kartalla. Tiedot perustuvat muinaisjäännösrekisteriin (30.11.2008). Inventoinnissa tarkastamattomat kohteet on merkitty kursivilla ja uudet kohteet on tummennettu.

-1	Salanuora	1000012769	uusi aika	ei määritelty	ei määritelty	-	-	-		
313	Tervasaari	1000002798	historiallinen	asuinpaikat	lapinkentät	-	7647880	3550180	120	0
1016	Jurmurova	1000010722	ajoittamaton	kivirakenteet	latomukset	-	7641894	3494690	255	260
1017	Miesniemi Kankivuonon perä	1000011443	uusi aika	asuinpaikat	lapinkentät	-	7643062	3513313	120	130
1018	Mukkajärvi itä	1000012316	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	tulisijat	-	7635213	3511811	157	160
1019	Ala-Sieksijärvi	1000012331	esihistoriallinen	asuinpaikat	ei määritelty	-	7665048	3520153	118	123
1020	Kontionojansuu	1000012356	ajoittamaton	asuinpaikat	ei määritelty	-	7673785	3531645	120	125
1021	Mukkajärvi etelä	1000012370	ajoittamaton	asuinpaikat	ei määritelty	-	7634962	3511164	156	160
1022	Malkosaaret luode	1000012379	ajoittamaton	raaka-aineen hankintapaikat	louhokset	-	7650803	3524620	120	123
1023	Ukonjärvi luode	1000012380	uusi aika	työ- ja valmistuspaikat	ei määritelty	-	7635829	3515127	120	125
1024	Selkälähti	1000012382	ajoittamaton	raaka-aineen hankintapaikat	ei määritelty	-	7660537	3535576	120	123

7 INARIJÄRVEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN irtolöytöpaikat Taulukkoon on koottu tiedot Inarijärven osayleiskaava-alueen irtolöydöistä. Liitteissä 3-14 kaikkien kaava-alueen muinaisjäännösten ja irtolöytöjen sijainnit näkyvät kartalla. Tiedot perustuvat muinaisjäännösrekisteriin (30.11.2008). Inventoinnissa tarkastamattomat kohteet on merkitty kursivilla ja uudet kohteet tummennettu.

16	Nivasalo	1000002787	kivikautinen	löytöpaikat	ei määritelty	-	7648220	3501760	120	125
18	Ukonjärvi	1000002788	kivikautinen	löytöpaikat	ei määritelty	-	7633077	3517268	120	130
24	<i>Tiiaisniemi</i>	<i>1000002789</i>	<i>kivikautinen</i>	<i>löytöpaikat</i>	<i>ei määritelty</i>	-	<i>7648260</i>	<i>3551300</i>	120	125
57	Uhoniemi	1000002793	kivikautinen	löytöpaikat	ei määritelty	-	7648090	3501840	120	123
388	<i>Haapalahti</i>	<i>1000002817</i>	<i>kivikautinen</i>	<i>löytöpaikat</i>	<i>ei määritelty</i>	-	<i>7646080</i>	<i>3497810</i>	137,5	143
902	<i>Oravasalmi</i>	<i>1000008104</i>	<i>kivikautinen</i>	<i>löytöpaikat</i>	<i>irtolöytöpaikat</i>	-	<i>7645000</i>	<i>3548850</i>	119	0
903	Sarviniemi 2	1000008707	kivikautinen	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	-	7648351	3505311	120	123
1029	Petäjaniemi	1000011945	kivikautinen	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	-	7638865	3508928	156	163

8 MUUT KOHTEET Taulukkoon on koottu tiedot Inarijärven osayleiskaava-alueen ja Inarin kirkonkylän asemakaava-alueen sotahistoriallisista kohteista. Liitteissä 3-14 kaikkien kaava-alueen muinaisjäännösten ja irtolöytöjen sijainnit näkyvät kartalla. Tiedot perustuvat muinaisjäännösrekisteriin (30.11.2008). Inventoinnin uudet kohteet on tummennettu.

474	Kivisalmi	148000474	uusi aika	ei määritelty	ei määritelty	-	7637840	3521660	120	125
1025	Martinkotajärvi (Martinjärvi)	1000012423	uusi aika	ei määritelty	ei määritelty	-	7638317	3511827	155	175
1026	Karhunpesävaara	1000012433	uusi aika	puolustusvarustukset	ei määritelty	-	7637160	3513041	160	170
1027	Karipäänjärvi	1000012434	uusi aika	ei määritelty	ei määritelty	-	7639162	3494807	275	285
1028	Korppivaara pohjoinen	1000012533	uusi aika	ei määritelty	ei määritelty	-	7642270	3512962	138	143
1032	Korppioja lounas	1000012754	uusi aika	ei määritelty	ei määritelty	-	7647967	3500446	133	138

Alla olevaan taulukkoon on koottu tiedot Inarijärven osayleiskaava-alueen muista kohteista. Niitä ei ole muinaisjäännösrekisterissä, sillä niillä ei ole muinaisjäännöksen statusta. Näiden kohteiden sijoittumisesta kaava-alueelle ei ole laadittu erillistä karttaa.

No	Kohdenimi	Tyyppi	P-koordinaatti	I-koordinaatti	Z
1	Mukkajärvi koillinen savottakohde	kämpän jäännökset	7634946	3511159	160
2	Mukkajärvi etelä savottakohde I	kämpän ja ulkorakennuksen jäännökset	7634955	3511157	160
3	Mukkajärvi etelä savottakohde II	kämpän jäännökset	7634997	3511073	160
4	Rovajärvi länsi savottakohde	kämpän jäännökset	7645115	3490918	189
5	Alajärvenlampi pohjoinen savottakohde	kämpän jäännökset I	7633114	3507323	164
		kämpän jäännökset II	7633116	3507267	164
6	Alajärvi koillinen	uuden ajan leiri/kalastus paikan jäännökset	7632409	3506558	162
		kellarin tai rinnekammin jäännökset	7632409	3506558	162

